

A. hebr.

592

C

56178 1/4

זעמליכע עקסעמפלארע זינד מיט דיועם

שטעמפעל פערזעהן, אונד ווירד פאר דען אנקויף

זאלכער עקסעמפלאר, דיא דאמיט נישט פער

זעהן זינד, דיאמיט געווארנט

אפרים : (ל) ויעבד
 ישראל את יי כל ימי
 יהושע וכל ימי הזקנים
 אשר האריכו ימים
 אחרי יהושע אשר ידעו
 מעשה יי הגדול והנורא :

אפרים געגעבען וואוירע (ל) איה
 ראעלדיהנטערעם עוויגען אונט
 יהושע אונד דען עלטעסטען , וועל
 כע נאך לאנגע נאך יהושע געלעבט ,
 אונד דיא גראסע אונד פֿורכט
 באהרע טהאטען גאטמען
 געקאנט האבען .

דאס זיין דעם ערויגען איהרעם גאט
טע דיהנען ואללטען, שפּיטעטע
איהנען דאזעלבוט געזעטץ אונד
דעגעל, אונד שרייב דיא דאזע
אין דאז געזעטצבוך גאטטעו. (כו)
יהרשע נאם איינען גראסען שטיין,
ערויכטעטע איהן אונטער דער לונג
דע דאזעלבוט, אונד שפּראך:
דיוער שטיין זיין צויגע געגען
אונד, דאס איהר דעם ערויגען
ניכט אונגעטרייא ווערדען ואל-
לעט, אונד ענטליס דאז פאלק,
יערען נאך ווינעם ערבגוטע. (כז)
יהרשע שטארב אין איינעם אל-
טער פאן הונדערט אונד צעהן יאה-
רע, אונד ווארד בעגראבען אן
דער גרענצע ווינען ערבגוטעו.
(כח) דיא געביינע יוסף'ן וועל-
כע דיא קינדער איזראעל'ס אונד
מצרים מיט נאמען, בעגרבוען זיין
בייא שכם, אין דעם שטיק פעל-
דעו, וועלכעו יעקב פאן דען זעה-
נען דעו חמור געקויפט האטטע.
אונד דאז שטיק פעלדעו, בלייב
דען זעהנען יוסף'ן. (כט) אונד
אלעזר וואהן אהרן שטארב, אונד
מאן בעגרב איהן אונד דען היגעל
זיינען וואהנען פנחס, דער איהם
אונד דעם בערגע אפרים

בשכם לעבד ארץ יי
אלהיהם וישם להם
שם חק ומשפט ויכתב
את הדברים על ספר
תורת אלהים: (כו)
ויקח יהושע אבן גדולה
ויקימה שם תחת האלה
ויאמר האבן הזאת
תהיה בנו לעדה פן
תכחשו ביי וישלח את
העם איש לנחלתו:
(כז) וימת יהושע בן
מארה ועשר שנים
ויקבר בגבול נחלתו:
(כח) ואת עצמות יוסף
אשר העלו בני ישראל
ממצרים קברו בשכם
בחלקת עדה אשר קנה
יעקב מאת בני חמור
ותהי החלקה לבני
יוסף: (כט) וגם אלעזר
בן אהרן מת ויקברו
אותו בגבעת פנחס בן
אשר נתן לו בחר
אפרים

וַיְהִיו לָמַם לָהֶם וַיָּשְׁבוּ
 בְּתוֹכָם : (כא) וַיַּחַר אֶף
 יי עַל כֵּן וַיִּשְׁלַח אֲלֵיהֶם
 מַלְאָךְ לֵאמֹר כִּי לֹא
 שָׁמַעְתֶּם בְּקֻלִּי וַתִּכְבְּרוּ
 בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ
 אֲשֶׁר אֲמַרְתִּי לֹא תִכְרֹת
 לָהֶם בְּרִית וְלֹא תִחַגֵּם :
 (כב) וְאָמַר לֹא אֶגְרֹשׁ
 אִישׁ מִפְּנֵיךָ עוֹד וְהָיוּ
 לְנִסּוֹת אוֹתְךָ בָּם
 הַשּׁוֹמֵר אֶתְּךָ אֶת דְּרָכֶי
 אִם לֹא : (כג) וְהָיָה
 אִם יִהְיוּ אֱלֹהֵי הָעַמִּים
 לָךְ לְמוֹקֵשׁ לְסוֹר
 מֵאַחֲרֵי וּנְתַתִּיךָ בְּיָדָם
 וְעָבְדוּ בָּךְ גַּם הַמָּה :
 (כד) וַיְהִי מִיָּמִים רַבִּים
 וַיְהוֹשֻׁעַ זָקֵן מְאֹד וַיָּמִין
 קָרְבוֹ לְמוֹת וַיִּקְרָא
 לְכָל יִשְׂרָאֵל וַיִּקְהַל
 אוֹתָם אֶלָּיו : (כה)
 וַיַּחַדֵּשׁ אֶת הַבְּרִית
 בִּשְׁכֶם

ואנדערן וואו אורדען איהנען צינען
 באר , אונד , וואהנטען אונטער
 איהנען . (כא) דאריבער ענטש
 בראנטע גאטטען צארן , אונד ער
 שיקטע איוונען ענגעל צו איהנען ,
 אונד לויס איהנען ואגען : דיא
 ווייל איהר מיונער שטיממע אונד
 געהארואסווארעט , אונד האבעט
 איין ביכרניס ערריכטעט , מיט
 דעם בעוואהנער דיווען לאנדעס
 פאן וועלכעם איך געוואנט האבע ,
 דוא ואללסט קיין ביכרניס מיט
 איהנען צערשניידען , אונד איהר
 נען ניכט גינסטיג ויין . (כב) ווא
 האבע איך נון בעשלאסען , דאס
 איך קיינען מאן מעהר , פאר דיר
 אויסטרייבען ווילל , יא ווא ואל :
 לען בלייבען , אום דיר דורך ווא
 אויף דיא פראבע צו שטעללען ,
 אב דוא מיונען וועג בעאבאכט
 טעסט אדער ניכט . (כג) ווען דען
 אוינסט , דיא אבגעטטער דער
 פעלקער , דיר צום פאללשטריק
 ווערדען , אום הינטער מיר צוריק
 צו ווייכען ; ווא ווערדע איך דיר
 אין איהרע געוואלט געבען , דאס
 ווא דיר ווידעראום דינסטבאר
 מאכען . (כד) לענגער היין , דא
 יהושע זעהר אלט וואר , אונד דוא

צויט נאדעטע , דאס ער שטערבען ואללטע , בערייף ער גאנץ איוראעל
 צו ויך צוואממען , (כה) ערנייערטע צו שכם דען בונד , דאס

לְעַד בְּיָנֵינוּ עַד עוֹלָם
וְהָיָה אִם יֹאמְרוּ בְּנֵיכֶם
לְהִשָּׁבִית אֶת בְּנֵינוּ
מִעֲבוֹד אֱלֹהִים וְאָמְרוּ
גַּם הִמָּתָה: (יז) הֲלֹא הִנֵּה
הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר בָּנוּ
אֲבוֹתֵינוּ לֹא לְעוֹלָה וְלֹא
לְזֶבַח כִּי עַד הוּא בְּיָנֵינוּ
כִּי אֵל אֱלֹהִים לָנוּ
וְלָכֶם: (יח) וַיִּטְבּוּ
דְּבָרֵיהֶם בְּעֵינֵי הַנְּשִׂאִים
וַיָּשׁוּבוּ אֶל יִשְׂרָאֵל
וַיֵּשְׁבוּ אִתָּם דְּבַר
וַיִּשְׁמַח יִשְׂרָאֵל וַיְבָרְכוּ
אֱלֹהִים: (יט) וַיְהִי כִּי
זָקֵן יְהוֹשֻׁעַ וְלֹא יָכֹל
לָצֵאת וּלְבֹא לִפְנֵי הָעָם
וַיָּלְכוּ הַשְּׂבָטִים אִישׁ
לְנַפְשׁוֹ אוֹ אִישׁ אָחִיו
יַעֲזֹרוּ בְּנַחֲלָתָם: (כ)
וַיִּלָּחֲמוּ אֶת הַכְּנַעֲנִי
וְהַחִתִּי וְהָאֲמֹרִי וְהַחִוִּי
וְהַיְבוֹסִי וַיִּכְנָעוּם אֵת
הַכָּרֶת לֹא הִכְרִיתוּם
וַיְהִי

צום ערויגען צייגע צורישען אונז ,
ערבויט , ווען דען איירע קינדער
דיא אונזריגען , פֿאם גאטטען
דיהנסטע ווערדען אבהאלטען
וראללען , זא ווערדען דיווע איהנען
גלויכפֿאלז ערווירערן: (יז) שטעהט
דא נוכט דער אלטאר , דען אונזע
רע פֿעטער ערבויט האבען , ווערער
פֿיר גאנצע , נאך פֿיר שלאכטאפֿע
פֿער , זאנדערן צום צייגען צורישען
אונז , דאס דער הערר אונזער זא
וויא אויער גאטט וויא . (יח) איה
רע רעדען געפֿילען דען פֿירשטען ,
זיא קעהרטען צוריק צו איזראעל ,
בראכטען איהנען אנטווארט , איה
ראעל פֿרייעטע ויך , אונד דאנקע
טע גאטט . (יט) אלו ויהושע אלט
ורארד אונד נוכט מעהר פֿערמאכע
טע פֿאר דעם פֿאלקע אויס אונד
איון צו געהען , גינגען דיא שטעמע
מע יעדער פֿיר ויך אדער איונער
האלף דעם אנדערן , בויא איה
רעם ערבגוטע , (כ) פֿיהרטען קרויג
מיט דעם פֿנעני חתי אמרי
חוי אונד יבוסי , אונד אונז
טערווארפען זיא ויך , ראטע
שטעטען זיא אבער נוכט אויס ,
זאנדערן

אֲשֶׁר מַעֲלֵתֶם בִּי לְבָנוֹת
 לָכֶם מִזִּבְחַת לְמִרְדֹּךְ
 בָּאלֹהִים וּלְהָבִיא קֶצֶף
 עַל כָּל יִשְׂרָאֵל : (יב)
 וַיְהִי כִּאֲשֶׁר כָּלוּ לְדַבֵּר
 וַיַּעֲנוּ בְנֵי רָאוּבֵן וּבְנֵי גָד
 וַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְּנַשֶּׁה
 לֵאמֹר : (יג) אֵל אֱלֹהִים
 יֵי אֵל אֱלֹהִים יֵי הוּא
 יוֹדֵעַ וַיִּשְׂרָאֵל הוּא יֹדֵעַ
 כִּי לֹא לְמִרְדֹּךְ בִּי עָשִׂינוּ
 אֶת זֹאת : (יד) לֹא
 לְעוֹלָה וְלֹא לְזִבְחַת בְּנֵינוּ
 אֶת הַמִּזְבֵּחַ כִּי אִם
 לְמִרְאָה וּלְעֹד בִּינֵינוּ
 וּבִינֵיכֶם וּבֵין דּוֹרוֹתֵינוּ
 אַחֲרֵינוּ : (טו) מִדָּאָה
 פֶּן יֹאמְרוּ בְּנֵיכֶם לְבָנֵינוּ
 אֵין לָכֶם חֵלֶק בִּי
 וּבִישְׂרָאֵל כִּי גְבוּל נָתַן
 יֵי בִינֵינוּ אֶת הַיַּרְדֵּן
 וַיְבַדֵּל אֶתְכֶם מֵעַמּוֹ :
 (טז) וַנִּיבֵן הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה
 לְעֹד

בעגעהט איהררא , אן דעם עורייג
 גען , אינרעם איהר אייך איינען
 אלטאר ערברויט האבעט , אום
 פֶאן גאטט אב צו פֶאללען , אונד
 ווינען צארן איבער גאנץ איזראעל
 צו ברינגען . (יב) אלו ויא אריס
 גערעדעט האטטען , ריפֶען דיא
 זעהנע ראובן'ן , דיא זעהנע גד'ן ,
 אונד דער האלבע שטאם מנשה ,
 איין פֶאלגענדען ווארטען : (יג) דער
 געטטער גאטט , דער עורייגע ! דער
 געטטער גאטט , דער עורייגע ! ער
 ווייסט עז , אונד איזראעל מאג עז
 אייך וויסען , דאס וויר דיוועזניכט
 געטהאן האבען , אום פֶאן דעם
 עורייגען אב צו פֶאללען . (יד) וועג
 דער פֶיר גאנצע , נאך פֶיר שלאכטע
 אפפֶער , האבען וויר דיווען אלטאר
 ערברויט , זאנדערן בלאס צור שווא ,
 אונד צום צייגען , צורישען אונד
 אונד אייך , אונד צורישען אונדערן
 נאכקאממען : (טו) דען וויר בעזארג
 גען , איירע קינדער קעננטען
 איינסט צו דען אונדריגען שפרעג
 בען : איהר האבעט קיין טייל אן
 גאט אונד איזראעל , דען דער עורייג
 געהאטען ירדן צורישען אונד צור
 גרעכצשיידונג געגעבען , אונד אייך
 פֶאן ווינעם פֶאלקע אכגעוואנדערט .

(ו) אלו דיא זעהנע גר' ו אונד
דיא זעהנע ראובן' ו אין איהר
לאנד אם ירדן קאמען , בריעטען
זיא אן דעם אופער , צו דען
איבריגען קינדערן איזראעל'ו צו ,
איינען גראסען אלטאר צור שריא.
(ז) אלו עו אבער דיא קינדער
איזראעל'ו פערנאמען , פערדראס
עו זיא , דען זיא מינגטען , עו
ווערדע דער אלטאר פיר גאנץ
אונד שלאכט אפפער , אום ויך
פאן דען אנדערן קינדערן איז
ראעל'ו , אונד דעם גאטטעו אל-
טאר צו שילה , צו טרענגען .
(ח) דיא גאנצע געמיינע דער
קינדער איזראעל'ו פערזאמעלטע
ויך , אונד בעשלאסען , געגען
איהרע ברודער אם אופער דעו
ירדן' ו צו פערלרע צו ציהען . (ט)
ווא שיקטען אבער צופאר , פנחם
זאהן דעו פריסטערן אלעזר ,
נעבוט צעהן פירשטען , נעמליך
פאן יעדעם שטאמע איינען .
(י) דיוע קאמען צו איהרען ברי-
דערן , אין דען קרייזען דעו ירדן' ו
אונד רעדעטען אום נאמען דער
געמיינדע צו איהנען , אין פאל-
גענדען ווארטען ; (יא) וועלך
אוינע ארינטרייע בענעהט

(ו) ויבאו בני גר' ובני
ראובן אל מקומו
הירדנה ויבנו שם מזבח
אל עבר בני ישראל
מזבח גדול למראה :
(ז) וישמעו בני ישראל
ויהר להם כי אמרו
מזבח הוא לעולה וזבח
להפרד משאר בני
ישראל וממזבח יי אשר
בשילה : (ח) ויקהלו כל
עדת בני ישראל שילה
ויאמרו לעלות אל
אחיהם אשר בעבר
הירדן לצבא : (ט)
וישלחו את פנחס בן
אלעזר הכהן ועמו
עשרה נשיאים נשיא
למטה : (י) ויבאו אל
אחיהם אשר בגלילות
הירדן וידברו אליהם
בשם העדה לאמר :
(יא) מה המעל הזה
אשר

(ב) וַיִּפֹּל לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ
 גּוֹרֵל לִפְנֵי יי בְּשִׁילָה
 וַיַּחֲלֶק לָהֶם הָאָרֶץ אֶךְ
 לִבְנֵי לֵוִי לֹא נָתַן נַחֲלָה
 וּבְנֵי יִסָּקָה הָיוּ לְשֵׁנִי
 שְׁבָטִים : (ג) וַיִּתְּנוּ בְנֵי
 יִשְׂרָאֵל נַחֲלָה לִיהוֹשֻׁעַ
 בְּתוֹכָם עַל פִּי יי וּלְכַהֲנִים
 וּלְלוֹוִים נְתָנוּ עָרִים לְשֹׁבֶת
 וְעָרִים לְמִקְלָט מִגּוֹאֵל
 הָדָם לְהַמְלִיט שָׁמָּה כָּל
 מִכָּה נֶפֶשׁ בְּשָׁגָה : (ד)
 וַיְהִי בַּהֲגִיחַ יי לְיִשְׂרָאֵל
 מִסְבִּיב וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ
 אֶת רֵאוּבֵן וְגַד וַחֲצִי
 שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה אֶל נַחֲלָתָם
 בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרַח
 שָׁמֶשׁ : (ה) וַיַּעַד בָּהֶם
 יְהוֹשֻׁעַ לְשֹׁמֵר אֶת
 הַתּוֹרָה וְאֶת הַמִּצְוָה
 וּלְאַהֲבָה אֶת יי וּלְעֲבֹדוֹ
 בְּכָל לִבָּם וּבְכָל נַפְשָׁם
 וּבְכָל כֹּחֵם וַיִּלְכוּ :

(ו)

(ב) אלו דען ווארף יהושע לאמ
 פאר דעם ערויגען צו שילה
 אונד פערטיילטע איהנען זא דא
 לאנד, נור דען זעהנען לוי' ו גאב
 ער קיין ערבגוט, דאגעגען ווארף
 דען דיא זעהנע יוסף' ו צו צוריא
 שטעממע. (ג) דיא קינדער איז
 ראעלו גאבען דעם יהושע איין
 ערבגוט אונטער איהנען, אריף
 בעפעהל גאטטעו, גאבען אריין
 דען פריסטערן אונד לויס שטערטע
 צום וואהנען. אונד שטערטע צו
 צופלויכטן ערפערן, דא היין זיך
 פאר דעם בלוט רעכער רעטטען
 מאכטע, ווער איינען מענשען
 אייס פערזעהן געטערטעט. (ד)
 אלס גאטט איראעל אומהער,
 רוהע פערשאפט האטטע, ענטלויס
 יהושע ראובן גר אונד דען האלף
 בען שטאם מנשה, נאך איהרעם
 ערבגוטע, אם אופער דעוירדנו,
 געגען זאכנען אריף גאנג. (ה)
 יהושע פערווארנטע זיא, דא
 געזעטץ אונד דיא געבאטע צו
 בעאבאכטען; דען ערויגען צו לוי
 בען, אונד איהם צו דיהנען,
 פאן גאנצעם הערצען אונד פאן
 גאנצער זעללע; זעגנעטע זיא,
 אונד ווארויזטען. (ו)

את כל ערי
המלכים האלה ויחרם
כל נפש וגם את
מלכיהם הקה בחרב :
(ל) רק הבהמה ושלל
הערים בוזו להם בני
ישראל : (לא) ימים
רבים עשה יהושע
מלחמה בארץ וילכד
שלשים ואחד מלך
ויכרת את הענקים ולא
נשארו כי אם במקומות
מעטים : (לב) ויתן את
ארצם לנחלה לישראל
במחלקותם לשבטיהם ויהי
שקטה ממלחמה :

אללע שטערטע דיוער קעניגע ,
פערטילגטע אללע מענשען , אונד
טערטעטע אויך איהרע קעניגע
מיט דעם שוועררטע . (ל) נור
דאז פיה אונד דאז גוט דער
שטערטע , נאמען דיא קינדער
איוראעל צור בייטע . (לא) יהושע
פירטע לאנגע צייט קריג אים
לאנדע , איבער וואנד איין אונד
דרייסיג קעניגע , אונד דאטטע
טע דיא ריווען אויס , דערען נור
אן וועניגען ערטערן איבריג בליי-
בען . (לב) נון גאב ער איהר
לאנד אן איוראעל צום ערבגוט ,
צו פאלגע דער אויכטיילונג איהר
דער שטעממע . אונד דאז לאנד
בעקאם רוהע פאם קריגע .

במחלקותם לשבטיהם ויהי שקטה ממלחמה :

מא (א) ויהי עוד
הארץ הרבה
לרשתה וישלח יהושע
שלשה אנשים לשבט
ויתחילו בארץ ויכתבו
אותה ער ספר :
(ב)

מא (א) דא אבער נאך פיהל
לאנד צו עראבערן צוריק
וואר , שיקטע יהושע דרייא
טאן פאן איינעם שטאממע ,
דיוע ריווטען אומהער , אונד
מאכטען איין פער צייכנים דא
פאן . (ב)

מיט וועלכען איהר קריג פֿיהרט .
 (כד) ויא ועטצטען איהרע פֿיסע
 אריף דיא העלוע דער קעניגע ,
 אונד יהושע שלוג אונד טערטעטע
 זיא , אונד ליס זיא דאן אן ביימע
 אריף הענקען . (כה) געגען זאנע
 נען אונד טערטעטע , ליס ער זיא
 הערונטער כעהמען , אונד אין
 דיא העהלע ווערפען , אין וועלכע
 כער זיא געפֿונדען וואורדען ,
 אונד לעגטען גראסע שטיינע פֿאר
 דער עפֿונג . (כו) אלז דיא איבע
 ריגען קעניגע דעז גאנצען לאנדעז
 דיועז פֿערנאמען , פֿער וואממעל
 טען זיא ויך אינוגעוואמט , ארינע
 מענגע פֿאלקו וויא זאנר אס מעע
 רע , אום מיט איווראעל קריג צו
 פֿיהרען . (כז) יהושע אבער מיט
 דעם גאנצען קריגעז פֿאלק , קא
 מען אונד איבער פֿיהלען זיא אונד
 פֿערמוטעט , דער עוויגע גאב זיא
 אין איהרע האנד , אונד זיא
 שלוגען זיא , זא דאס זיא נישט
 איין מאל פֿליכטלינגע ענטקאמ
 מען לויסען . (כח) דער עוויגע
 שפראך צו יהושע . לעהמע איה
 רע ראסע אונד פֿערברענגע איה
 רע וואגען , אונד יהושע טהאט
 אלזא . (כט) יהושע עראבערטע
 אללע

אתם גלחמים עליהם :
 (כד) וישמו רגליהם על
 צוארי המלכים ויכם
 יהושע וימיתם ויתלם
 על עצים : (כה) ויהי
 לבא השמש ויורידום
 וישליכום אל המערה
 אשר נמצאו שם
 וישמו אבנים גדולות
 על פיה : (כו) וישמעו
 שאר המלכים אשר
 בכל הארץ ויתאספו
 יחדיו עם רב כחול הים
 להלחם עם ישראל :
 (כז) ויבא יהושע וכל
 עם המלחמה ויפלו
 עליהם פתאם ויתנם
 יי בידם ויכום עד בלתי
 השאיר להם שריד :
 (כח) ויי אמר אל
 יהושע את סוסיהם
 תעקרו ואת מרכבותם
 תשרוף באש ויעש להם
 יהושע כן : (כט) וילכד
 יהושע את

וא דאס דערגלייכן נאך ניאגע
 שעהן, וויא אן דיועס טאגע,
 דא גאטט איינעו מענשען שטימט
 מע ווא זעהר געהער גאב, דיא
 ווייל ער זעלבוט פיר איזראעל
 שטרייטט. (כ) דיא קינדער איז
 איזראעל וועטצטען איהרען פיינע
 דען נאך, אונד פאנדען דיא
 געדאכטען פונק קעניגע, אין
 איינער העהלע פערבארגען,
 וועלצטען גראסע שטיינע אן דיא
 עפנונג דערזעלבען, אונד בעזעצט
 טען ויא מיט וואכע. (כא) דאס
 פאלק אבער פוהר פארט דען
 פיינדען נאך צו זעטצען, ביז עו
 דיא זעלבע פאללוג געשלאגען
 האטטע, אונד דיא איינצעלנע
 איבעררעסטע, ויך אין דיא פֿעס
 טע שטערטע גערעטטעט האטט
 טען. (כב) אלו ויא צו יהושע
 צוריק קאמען, בעפאהל ער,
 דיא קעניגע פאר איהם צו בריינגען
 גען, אונד מאן בראכטע ויא
 פאר איהם. (כג) ער שפראך צו
 דען ערעלן דעו פאלקו, זעטצעט
 איירע פיסע דען קעניגען אויף
 דיא העלזע, וייד אונפערצאגט,
 דען דער ערניגע ווירד עו אללען
 קעניגען דיועס לאנדעס ווא מאכען,
 מיט

ולא היה כיום יהוה
 לשמוע יי בקול איש כי
 יי נלחם לישראל: (כ)
 וירדפו בני ישראל אחרי
 אויביהם וימציאו חמשת
 המלכים נחבאים
 במערה ויגלו אבנים
 גדולות על פי המערה
 וישומו עליה שומרים:
 (כא) והעם הלך הלך
 וידוף אחרי אויביהם
 עד כלותם להכות
 אותם והשרדים שרדו
 אל ערי מבצר: (כב)
 וישבו אל יהושע ויצו
 להביא את המלכים
 לפניו וביאום: (כג)
 ויאמר אל קציני העם
 שומו את רגליכם על
 צווארי המלכים אל
 תחתו כי כן יעשה יי
 לכל מלכי הארץ אשר
 אתם

למלחמה: (טו) וישלחו
 יושבי גבעון אל יהושע
 ויעל לעזרם ויבא
 פתאום על המלכים כל
 הלילה עלה מן הגלגל:
 (טז) ויהם יי את
 המלכים לפני ישראל
 ויכו בהם מכה רבה
 מאד בגבעון וינוסו
 מפני ישראל: (יז) ויהי
 הם במורד בית הזרן ויי
 השליך עליהם אבני
 ברד גדולות וימותרו
 רבים מן הברד מאשר
 מתו בחרב ישראל:
 (יח) ויאמר יהושע לעיני
 כל ישראל שמש
 בגבעון דום וירח בעמק
 אילון עד יקום גוי
 אויביו: (יט) ותעמוד
 השמש בחצי השמים
 ולא אץ לבא ביום תמים
 ולא

צו עלדע. (טו) דיא בעוראהנער
 גבעון'ו שיקטען צו יהושע, אונד
 ער קאם הינרויף, אום איהנען ביירא
 צו שטעהן. ער איבער פיהל דיא
 קעניגע אונפערמוטעט, אינרעם
 ער דיא גאנצע נאכט הינדורף,
 פאן גלגל הערויף קאם. (טז)
 דער ערויגע בראכטע דיא קעניגע
 אין פער וויררוג פאר איזראעל,
 אונד ויא מאכטען אונטער איהנען
 ביירא גבעון איינע גראכע נידער
 לאגע, וא דאס דיא זעלבע פאר
 איזראעל דיא פלויכט ער גריפען.
 (יז) אלו ויא אין דעם גרונדע בית
 חורן קאמען, לויס דער ערויגע
 גראסע האגעל שטוינע אויף ויא
 פאללען, וא דאס איהרער דורך
 דען האגעל ווייט מעהר אומקא-
 מען, אלו איהרער דורך איהראעל
 שווערדט אומגעקאממען ווארען.
 (יח) יהושע שפראך אין געגענט
 ווארט גאנץ איזראעל, פערצעג-
 רע זאנע, צו גבעון, אונד
 מאנד דוא, אים טהאלע אילון,
 ביז עו זיך גערעכט האט דאז
 פאלק, אן זיינען פיינדען. (יט)
 עו פערצעגערטע דיא זאנע
 מיטטען אים היממעל, אונד
 אן זיינען טאג לאנג,

אונד שפראך צו איהנען, ווארום
 האבעט איהר אונד הינטער גאנגען
 אונד געשפראכען: וויר זינד
 ווייט פאן אייך אב, אונד נון
 וואהנעט איהר אונטער אונז.
 (יב) ויא אנטווארטעטען דעם
 יהושע, אונד שפראכען: עז
 איזט אונז בעריכטעט ווארען,
 דאס דער ערויגע דעם משה בע-
 פאהלען, אללע בעוואהנער
 דיווען לאנדען אויס צו טילגען,
 אינדעם ער געשפראכען, לאסעט
 קיינע ועלע אם לעבען. (יג) וויר
 האבען אלזא, אויס פֿורכט פֿיר
 אונזער לעבען, דיווע זאכע גע-
 טהאן אינדעם זינד וויר אין דיינער
 געוואלד, פֿערפֿאהרע מיט אונז
 וויא דיר בילליג אונד רעכט
 שיינט. יהושע בעשטעללטע ויא,
 אויף אנראטען דער פֿירשטען, צו
 האלץ הויערן אונד וואסער
 שעפֿערן, פֿיר ויא געמיינע,
 אונד פֿיר דען טעממעל גאטטען,
 אן דען ארט דען ער ערוועהלען
 ווירד. (יד) אלז אונד צוק קעניג
 צו ירוזאלעם ערפֿוהר, דאס גבען
 מיט איזראעל פֿירדע געמאכט
 האבע, פֿערוואממעלטע ער ווין
 העער, אונד נאך פֿיר קעניגע מיט
 איהם, אונד צאגען צוואממען
 געגען ויא

ויאמר להם למה רמיתם
 אותנו לאמר רחוקים
 אנחנו מכם ועתה
 בקרבנו אתם יושבים:
 (יב) ויענו את יהושע
 ויאמרו כי הגד לנו את
 אשר צוה יי את משה
 להשמיד את כל יושבי
 הארץ לאמר לא תחיו
 כל נשמה: (יג) ונִירָא
 לנפשותינו ונעש הדבר
 הזה ועתה הננו בידך
 עשה לנו כטוב וכישר
 בעיניך ויתנם יהושע
 בדבר הנשיאים חוטבי
 עצים ושואבי מים
 לעדה ולבית אלהים
 אל המקום אשר יבחר:
 (יד) כשמע אדני צדק
 מלך ירושלים אשר
 השלימה גבעון את
 ישראל ויאסף את חילו
 הוא וארבעה מלכים
 עמו ויעלו אליה
 למלחמה

הָאָמַרִי : (ז) וַיִּשְׁלַחוּ
 אוֹתָנוּ וְקָנִינוּ וּבְנֵי עַמִּינוּ
 לֵאמֹר עֲבַדְכֶם אֲנַחְנוּ
 וְאֵת אֱלֹהֵיכֶם נַעֲבֹד :
 (ח) הִנֵּה הַנֶּה שְׁלֵמוֹתֵינוּ
 וְנַעֲלִינוּ אֲשֶׁר בָּלוּ מֵרֹב
 הַדֶּרֶךְ וְזֶה הַלֶּחֶם אֲשֶׁר
 הִצַּטִּידְנוּ חֵם יָבֵשׁ הָיָה
 בְּקָדִים וְאֵלֶּה הַנֶּאֱדוֹת
 אֲשֶׁר מִלֵּאנוּ חֲדָשִׁים
 הִנֵּה הִתְבַּקְּעוּ : (ט)
 וְעַתָּה כָּרְתוּ לָנוּ בְּרִית
 וְנָשׁוּבָה אֶל עַמִּינוּ
 וַיִּשְׁמְעוּ יִשְׂרָאֵל וַיִּכְרְתוּ
 לָהֶם בְּרִית וּפִי יִי לֹא
 שָׁאֲלוּ וַיִּשָּׁבְעוּ לָהֶם
 הַנְּשִׂאִים : (י) וַיְהִי מִקֵּץ
 שְׁלֹשֶׁת יָמִים וַיִּשְׁמְעוּ כִּי
 מִתּוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הֵמָּה
 וַיַּחַר לָהֶם וַיִּסַּע יִשְׂרָאֵל
 וַיָּבֹאוּ אֶל עֲרֵיהֶם וְלֹא
 הָכֹחַ : (יא) וַיִּקְרָא
 יְהוֹשֻׁעַ לְזֻקְנֵי גִבְעוֹן
 וַיֹּאמֶר

פֶּרֶטִילֵגַט . (ו) דֹּאֲהֶר אֲוִנוֹעֶרֶ
 עֲלִטְעֶסְטֶען , אֲוִנֵּר אֲוִנוֹעֶרֶ גִּאֲנֶאֶע
 נֶאֱצִיאַן , אֲוִנוֹ אֲבִגְעִשִׁיקֶט , אֲוִם
 אִיִּךְ צוֹ זֶאגֶען , דֹּאס ווִיר אִיִּךְ
 אֲוִנְטֶערטֶהאן ווִין , אֲוִנֵּר אִיִּרֶעס
 גֶּאטֶטֶע דִּיהֶנֶען וואללֶען . (ח)
 ווִהֶט דֹּא , אֲוִנוֹעֶרֶ שוֹהֶע , ווִיא
 וִיא פֶּאן דֶּער גֶּראסֶען דִּיוֹעֶע צֶער־
 רִיסֶען זִינֵר , דִּיוֹעֶע בֶּראד וועלכֶּע
 ווִיר ווארס מִיט גֶענֶאמֶמֶען ,
 אִיזֶט פֶּערדֶארטֶט אֲוִנֵּר שוִימֶמֶלִיכֶט ,
 אֲוִנֵּר דִּיוֹעֶע שְׁלִיכֶע , וועלכֶּע ווִיר
 נִיא גֶעפִּילֶלט הֶאבֶען , זִינֵר נִון
 גֶעבֶארשֶׁטֶען . (ט) נִון גֶעהֶט אִיִּן
 בִּינֶרנִיס מִיט אֲוִנוֹ אִיִּן , זֶא
 וואללֶען ווִיר צוֹ אֲוִנוֹעֶרֶר נֶאֱצִיאַן
 צוֹרִיק קֶעהֶרֶען . אִיזֶרֶאעֶל גֶּאב
 אִיהֶנֶען גֶעהֶער , גִינֵג מִיט אִיהֶנֶען
 אִיִּן בִּינֶרנִיס אִיִּן , אֶהֶנֶע דֶּען
 עוֹרִיגֶען צוֹ בֶּעפֶּראגֶען , אֲוִנֵּר דִּיא
 פֶּירשֶׁטֶען , שוואהֶרֶען אִיהֶנֶען .
 (י) נֶאך דִּרִיִּיא טֶאגֶע אֲבֶער עֶרֶ
 פֶּרהֶרֶען וִיא , דֹּאס וִיא פֶּאן דֶּען
 בֶּעוואהֶנֶערן דֶּען לֶאנֶרֶען זִינֵר ,
 אֲוִנֵּר עוֹפֶערדֶראס וִיא אִיזֶרֶאעֶל
 צֶאג נִון הִינֶרִיף , אֲוִנֵּר קֶאס אִין
 אִיהֶרֶע שֶׁטֶערטֶע , שְׁלֹגֶען וִיא
 אֲבֶער נִיכֶט . (יא) יֶהוֹשֻׁעַ לִיס דִּיא
 עֲלִטְעֶסְטֶען פֶּאן גִּבְעוֹן רִופֶּען ,

אֲוִנֵּר

צו פֿערוואַממעלן , אום מיט איה
דאעל קרויג צופֿיהרען . (ב) נור
דיא בעוואהנער צו גבען מיט
איהרען לאנדשטערטען , הילטען
גיכט מיט איהנען , זאנדערן שיקֿ
טען צו יהושע . אום מיט איהם
איון ביכרניס צו ערדיכטען . (ג)
דיא באטען בעדינטען זיך איונער
ליסט . זיא צאגען צעררויסענע
קליידער אן , נאמען צעררויסענע
אונד געפֿליקטע שוהע אן איהרע
פֿיסע , (ד) בערעקטען איהרע
עזעל מיט צעררויסענען זעקקען ,
אונד טהאטען איהרען וויין , אין
צעררויסענע , געבארשטעטע אונד
געפֿליקטע שלייכע , אונד איהר
גאנצער פֿארראהטה אן בראד ,
וואר טראקען אונד שימליכט .
(ה) זיא רייזטען פֿארט , קאמען
נאך גלגל , אונד שפראכען צו
יהושע אונד גאנץ איזראעל ,
וויא פֿאלגט : (ו) וויר קאממען
פֿאן איינעם זעהר ענטפֿערנטען
לאנדע , אום נאמען דעו ערויגען
איירעו גאטטעו , דעסען רוף וויר
פֿערנאממען האבען , וועגען אלֿ
לעו וואו ער אין מצרים געטהאן ,
אונד וויא ער דיא ביידען אמוריֿ
שען קעניגע , סיחן אונד עוג ,

פֿערטאלגט

להקהל להלחם את
ישראל : (ב) רק יושבי
גבעון ובנותיה לא היו
אתם וישלחו אל יהושע
לברות אתו ברית :
(ג) ויעשו המלכים
בערמה ויקחו שמלות
בלות עליהם ונעלות
בלות ומטלות
ברגליהם : (ד) ושקים
כלים לחמוריהם ונאדות
יין כלים מבקעים
ומצודים וכל לחם
צידם יבש היה נקדים :
(ה) וילכו ויבאו הגלגל
ויאמרו אל יהושע ואל
כל ישראל לאמר : (ו)
מארץ רחקה מאד
באנו לשם יי אלהיכם
אשר שמענו את שמעו
לכל אשר עשה במצרים
ואשר החרים את סיחן
ואת עוג שני מלכי
האמרי

וַיִּזְכְּרוּ שְׁלָמִים וַיִּכְתֹּב
שֵׁם עַל הָאֲבָנִים אֶת
מִשְׁנֵה תוֹרַת מֹשֶׁה אֲשֶׁר
כָּתַב לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל׃
(כ) וְכָל הָעָם כָּגֹר
כְּאֻזָּרָח עֹמְדִים מִזֶּה
וּמִזֶּה לְאָרוֹן חֲצִיזוֹ אֶל מוֹל
הַר גְּרִזִּים וְחֲצִיזוֹ אֶל מוֹל
הַר עֵיבֵל נֶגֶד הַכְּהֻנִּים
הַלְוִיִּם נִשְׁאִי אֲרוֹן יי׃
(כא) וַיְבָרֶךְ יְהוֹשֻׁעַ אֶת
הָעָם וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵיהֶם
הַבְּרָכָה וְהַקְלָלָה כְּכֹל
הַכָּתוּב בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה
כְּאֲשֶׁר צִוָּה אוֹתוֹ מֹשֶׁה
לִפְנֵי מוֹתוֹ׃

מאן שלא כטעטע אריך פֿרוידענאס
פֿער, אונד ער לים דאועלבוט
אויף דען שטיונען, דיא אבשריפֿט
פֿאן דעם געזעטצע מאנעו, וועלכע
ער פֿיר דיא קינדער איזראעל
געשריבען האטטע, אויף שרייבען.
(כ) דאז גאנצע פֿאלק, זא וואהל
פֿרעמדלינג אלז איינהוימישער,
שטאנד פֿאן ביידען זייטען דער
לאדע, איינע העלפֿטע געגען דען
בערג גרויס, דיא אנדערע געגען
דען בערג עיבל, דען פֿריסטערן
אונד לויס געגען איבער, וועלכע
דיא לאדע דעו ערויגען טרוגען.
(כא) אונד ירושע זעגעטע דאז
פֿאלק, אונד לאז איהנען פֿאר,
דען זעגען אונד דען פֿלוד, וויא
דיא זעלבען אין דעם געזעטצבוכע
פֿאר געשריבען זינד, אונד וויא
איהם משה פֿאר זיינעם טאדע
זעפֿאהלען.

—

מ (א) וַיְהִי כְּשָׁמַע
מֶלֶכִּי הָאָרֶץ אֶת
אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ לִירִיחוֹ
וְלָעִי וַיִּנָּעֲצוּ פֶּה אֶחָד
לְהַקְהֵל

מ (א) אלז דיא קעניגע דעו
לאנדעו פֿערנאדמען, וואז
ירושע אן יריחו אונד עי ארויס
געאיבט, זעשלאסען ויא איינע
מיטיג, זיך

זא דאס ווא איוראעל אין דער
מיטטע ווארען , איוראעל שלוג
זיאזא , דאס ווא קיינען פאן איה
נען איבריג ליסען , איהרען קע
ניג אבער גריפען ווא לעבענדיג ,
אונד בראכטען איהן צו יהושע .
(יז) אלו ווא דיא שטארט לייטע
ע'ו , אים פעלדע געשלאגען
האטטען , בעגאבען ווא זיך אין
דיא שטארט , אונד שלוגען וואו
אן מענשען נאך אין דער זעלעבן
צוריק וואר , דיא שטארט לים
יהושע פער ברענגען , צום ערויגען
שטיינדיגעל מאכען , אונד דען
קעניג לים ער אריפהענקען . (יח)
אלו דיא ואננע אונטערגינג , לים
ער ווינען לייכנאם פאן דעם גאל
גען אבנעהמען , איהן פאר דאז
שטארטטהאר ווערפען , אונד
איינען גראסען שטיינדיגען ארויף
דען זעלבען ערריכטען . דאז גוט
דער שטארט אבער , נאם איה
ראעל פיר זיך צור בייטע , ווא
דער ערויגע צו יהושע געשפרא
כען . (יט) יהושע בויעטע דעם
ערויגען איינען אלטאר ארויף דעם
בערגע עיבל , בראכטע ארויף דעם
זעלבען גאנצאכפער דאר ,

מאן

ויהיו להם אנשי
העי בתוך ויכום
עד בלתי השאיר להם
שריד ואת מלכם תפשו
חי ויקריבו אותו אל
יהושע : (יז) ויהי כאשר
הכו את אנשי העי אשר
בשרה ויבאו העירה
ויכו הנפש הנשאר בה
ואת העיר שרף יהושע
וישימה תל עולם ואת
מלך העי תלה : (יח)
ויהי כבא השמש ויורד
גבלתו מן העץ וישלך
אותה אל פתח שער
העיר ויקם עליה גל
אבנים גדול ושלל העיר
בזוז ישראל להם כדבר
י' אל יהושע : (יט)
ויבן יהושע מזבח
ליי בהר עיבל
ויעל עליו עולות
ויזבחו

(יג) וַיַּעַל יְהוֹשֻׁעַ וַיֵּשֶׁם
 אֹרֶב לָעִיר מֵאַחֲרֶיהָ
 בְּדָבָר יי אֱלֹיו וְהוּא וְכָל
 הָעָם נִגְשׁוּ נֶגֶד הָעִיר
 מִצָּפוֹן : (יד) וַיֵּצֵא מֶלֶךְ
 הָעִי לִקְרֹאתָם וַיִּגַּע
 יִשְׂרָאֵל לִפְנָיו וַיִּנֶּם דֶּרֶךְ
 הַמִּדְבָּר וַיֵּרְאוּ הַנְּשֹׂאִים
 בָּעִיר וַיֵּצְאוּ גַם הַמָּה
 לְדֹרוֹף אַחֲרֵיהֶם וַיַּעֲזֹבוּ
 אֶת הָעִיר פְּתוּחָה :
 (טו) וְגַם יִשְׂרָאֵל
 מִפְּנֵיהֶם עַד הַתִּיקָם
 אוֹתָם מִן הָעִיר וַיֵּט
 יְהוֹשֻׁעַ בְּכִידוֹן אֲשֶׁר בִּידוֹ
 אֶל הָעִי כַּאֲשֶׁר דָּבָר אֶל
 הָאֹרֶב וַיִּיקָם וַיִּבֹּא הָעִירָה
 וַיֵּצֵא אוֹתָהּ בָּאֵשׁ וַיַּעַל
 הָעֵשֶׂן הַשָּׁמַיְמָה : (טז)
 וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל וַיִּפֹּן אֶל
 אַנְשֵׁי הָעִי וְאֵלֶּה אֲשֶׁר
 בָּעִיר יֵצְאוּ לִקְרֹאתָם
 וַיְהִיו

(יג) יהושע צאג הינויף , אונד
 לעגטע פֿאלק אים הינטער האלטע
 דער שטאדט , וויא איהם גאטט
 בעפֿאהלען , ער אבער מיט דעם
 איברויגען פֿאלקע , ריקטע פֿאן
 דער נארדווייטעגעגען דיא שטאדט
 אן . (יד) דער קעניג צו ער גינג
 איהנען ענטגעגען , איוראעל
 שטעללטע זיך געשלאגען פֿאר
 איהם , אונד פֿלאה , דען וועג
 נאך דער וויסטע , אלו דיא צו
 ריק געבליבענען אין דער שטאדט ,
 דיו זאהען , צאגען דיא גלויכפֿאלז
 אויס , אום איהנען נאך צו זעט
 צען , אונד ליסען דיא שטאדט
 אפֿען . (טו) איוראעל פֿוהר
 פֿארט צו פֿליהען , ביז ויא דיא
 ועלבע , פֿאן דער שטאדט וועג
 געלאקט האטטען , אלו דען
 שווענקטע יהושע מיט דער לאנ
 צע , וועלכע ער אין דער האנד
 האטטע , נאך דער שטאדט היין ,
 וויא ער מיט דעם לויפֿער פֿעראב
 ריערעט , דיוער שטאנד אויף ,
 צאג אין דיא שטאדט איין , צוכ
 דעטע ויא אן , אונד דער רויך
 שטיג הינויף צום היממעל . (טז)
 אלו איוראעל עז זאה , קעהרטע עז

זיך געגען דיא מאכען פֿאן ער , אונד יענע אין דער שטאדט צאג
 גען אויס , איהנען ענטגעגען ,

(ט) עכן אנטווארשעטע , אונד
שפראך : איך האבע דעם עור-
גען געוונדיגעט , מיך געליסטעטע
אונטער דער בויטע , איין פאר-
טרעפליכער שנערשער מאנטעס ,
צורויא הונדערט שקל וילבער ,
אונד איין צינקען גאלד , איך
האבע ויא גענאמען , אונד ויא
זינד איין מיינעם צעלטע , איך דער
ערדע פֿערגראבען . (י) יהושע
שיקטע היין , נאם דינע זאכען ,
זאמט עכן אונד ויין הויז , ויין
צעלט אונד אללע וויניגע , זא
וראהל מענשען אלו פיה , אונד
ליס ויא איין דאז טאהל ברינגען ,
מיט שטוינע צו טאדע ווערען ,
אונד איין פֿייער פֿערברענען .
(יא) יהושע שפראך : דער עור-
גע בעטריבע דייך , וויא דראונד
בעטריבט האסט , אונד מאן נעכט-
טע דען ארט , עמק עכור (טהאל
דעוטריואלו) . (יב) נון , שפראך
דער עוויגע צו יהושע , ציהע
הינריף גען עי , דען איך ווערדע
וויא איין ריינע האנד געבען , אונד
דרא זאללזט מיט איהר פֿערפֿאה-
רען , וויא דרא מיט ירוחו פֿעפֿ
פֿאהרען האסט , ארויסער דאס
איהר גוט אונד פֿיה , פֿיר

(ט) ויען עכן ויאמר
חטאתי ליי ואחמד
בשלל אדרת שנער
טובה ומאתים שקלים
כסף ולשון זהב ואקחם
והנם טמונים בארץ
באהלי : (י) וישלח
יהושע ויקח את הדברים
ואת עכן וביתו ואהלו
וכל אשר לו האדם
והבהמה ויעל אותם
העמק וירגמו אותם אבן
וישרפום באש : (יא)
ויאמר יהושע יעברך יי
באשר עברתנו ויקראו
שם המקום עמק עכור :
(יב) ויאמר יי אל
יהושע עתה קום עליה
העי כי בידך אתגנה
ועשית לה כאשר עשית
ליריחו רק שללה
ובהמתה תבזו לכם
(יג)

אויך נעהמען זאללט .
(יג)

לפני אויביו ושמעו
 יושבי הארץ ונסכו
 עלינו והכריתו אותנו
 ומה תעשה לשמך
 הגדול : (ה) ויאמר יי
 חטא ישראל ויקחו מן
 החרם על כן לא יקומו
 לפני אויביהם עד
 השמידם את החרם
 מקרבם : (ו) קום לך
 קדש את העם והקרב
 אותו לשבטים
 ולמשפחות ולבתי
 ולגברים והיה אשר
 ילכד בחרם ישראל הוא
 וכל אשר לו וסר אפי
 מהם : (ז) וישכם
 יהושע בבקר ויעש כדבר
 יי אליו וילכד עכן בן
 כרמי למטה יהודה :
 (ח) ויאמר אליו יהושע
 בני שים כבוד ליי ותן
 תודה והגד לי מה עשית :
 (ט)

צד געווענדעט האט ? ווען עו כו
 דיא בעוואהנער דעו לאנדעו פער
 נעהמען , ווערדען זיא אונז אום
 צינגעלן , אונז אום ראטען ,
 אונד וואו ווירט דוא דאן מיט
 דיינעם גראסען נאמען טהון ?
 (ה) איזראעל האט זינדע בעגאנ
 ען , שפראך דער ערויגע , זיא
 האבן פאם באנע גענאמען ,
 אונד זאללען דאפיר געגען איהרע
 פיינדע ניכט בעשטעהן , ביז זיא
 דען באן אום איהרער מיטטעגע
 טילליגט האבען . (ו) אויף דען ,
 הייליגע דאז פאלק , אונד לאסע
 עו נאך דען שטעממען , געשלעכ
 טערן , הייזערן אונד מאנען ,
 העראן טרעטען , אונד ווער אים
 באנע בעטראפֿען ווירד , זאלל
 מיט אללעם וואו זיין איזט , פער
 בראנט ווערדען , אלודען ווירד
 מיין צארן פאן איהנען ווייבען .
 (ז) יהושע שטונד דעו מארגענו
 פֿרוי און , טהאט וויא איהם
 דער ערויגע בעפֿאהלען , אונד עו
 ווארדע בעטראפֿען , עפֿן זאהן
 כרמי זאויס דעם שטאממע יהודה .
 (ח) יהושע שפראך צו איהם : מיין
 זאהן ! גיב גאטט דיא עהרע ,
 לעגע איין בעקענטניס אב , אונד

(ט)

געשטעהע מיר וואו דוא געטהאן האסט .

דְּלַתִּיהָ וַיְהִי יִי אֶת
יְהוֹשֻׁעַ וַיְהִי שָׁמְעוּ בְּכָל
הָאָרֶץ :

דִּיא טהארע איין זעטצען. דער
עוויגע וואר מיט יהושע, אונד
זיין רוף גינג דורך דאז גאנצע
לאנד.

לט (א) אַחֲרֵי הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה שָׁלַח

יְהוֹשֻׁעַ אֲנָשִׁים לְרַגֵּל
אֶת עֵי וַיָּשׁוּבוּ לֵאמֹר
אֲנָשֵׁי הָעִיר מְעַטִּים אֵל
תִּיגַע שָׁמָּה אֶת כָּל הָעָם:

(ב) וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ
כְּשֹׁלֶשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ

וַיָּנוּסוּ לִפְנֵי אֲנָשֵׁי עֵי
וְשֹׁלֵשִׁים וְשִׁשָּׁה אִישׁ

נָפְלוּ מֵהֶם וַיָּמָס לִבָּב
יִשְׂרָאֵל: (ג) וַיְהוֹשֻׁעַ

קָרַע אֶת בְּגָדָיו וַיִּפֹּל
לִפְנֵי אֲרוֹן יְיָ הוּא וַחֲקָנֵי

יִשְׂרָאֵל עַד הָעֶרֶב: (ד)
וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֵל יְיָ בִּי

אֲדָנִי מָה אֵמַר אַחֲרֵי
אֲשֶׁר הִפִּךְ יִשְׂרָאֵל עֶרְףָּה

לִפְנֵי

לט (א) נאך דיווען בעגעבענע

הייטען, שיקטע יהושע

מענכער, דיא שטארט עי ארויס

צו קונדשאפטען. זיא קאמען צו

ריק, אונד שפראכען: דיא

איינוראהנער דיווער שטארט,

זינד פאן גרינגער אנצאהל, בע

מידע ניכט דאז גאנצע פאלק דא

היין. (ב) יהושע שיקטע אונד

געפעהר דרייא טויווענד מאן, זיא

פלאהען אבער פאר דען בעוראה

נערען עי, אונד זעכו אונד דרייא

סיג מאן פילען פאן איהנען. דא

ריבער וואהר איוראעלו הערען

פערצאנט. (ג) אונד יהושע צער

רויס וויינע קליידער, אונד לאג

מיט דען עלטעסטען איוראעלו,

פאר דער לאדע דעו עוויגען, ביז

צום אבענד. (ד) יהושע פלעה

טע צו דעם עוויגען, אונד

שפראך: א! הער. וואוואלל

איך נון זאגען, נאך דעם איז

ראעל דעם פיינרען דען נאקען

הָעִיר וַיַּחְרִימוּ כָּל אֲשֶׁר
 בָּהּ אָדָם וּבְהֵמָה לְפִי
 חָרָב: (יז) וְאֶת הָאֲנָשִׁים
 הַמֵּרְגָלִים צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ
 וַיָּבֵאוּ וַיֹּצִיאוּ אֶת רָחָב
 וְכָל מִשְׁפַּחְתָּהּ אֲשֶׁר
 אָסְפָה אֶל בֵּיתָהּ וַיְנַיְחוּם
 מִחוּץ לַמַּחֲנֶה יִשְׂרָאֵל:
 (יח) וַיִּשְׁרְפוּ הָעִיר וְכָל
 אֲשֶׁר בָּהּ רֶק הַכֶּסֶף
 וְהַזָּהָב וְהַנְּחֹשֶׁת וְהַבְּרוֹזֹל
 נָתְנוּ אוֹצֵר בֵּית יְיָ וְרָחָב
 וּבֵית אָבִיהָ וְכָל אֲשֶׁר לָהּ
 חָיוּ מִתּוֹשְׁבֵי יְרִיחוֹ
 וַיֵּשְׁבוּ בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל:
 (יט) וַיֵּשְׁבֶּעַ יְהוֹשֻׁעַ
 לֵאמֹר אָרוּר הָאִישׁ
 אֲשֶׁר יִבְנֶה הָעִיר הַזֹּאת
 לְפָנַי יְיָ בְּבָכּוֹרוֹ
 יִסְדְּנָהּ וּבְצַעֲדוֹ יִצִּיב
 דְּלָתֶיהָ

שטארט, עראבערטען זיא, אונד
 פֿרטילגטען אללעז וואז אין דער;
 זעלבן וואר, מענשן אונד פֿיה,
 מיט דער שערפֿע דעז שווערד;
 טעז. (יז) דען קונדשאפטערן
 בעפֿאהל יהושע, זיא בעגאבען
 זיך היין, אונד פֿיהרטען, רחב
 אונד איהרע גאנצע פֿאמיליע,
 וועלכע זיא צו זיך אין דאז הויז
 גענאמען האטטע, הינרויס,
 אונד ליסען זיא אויסערהאלב
 דעם לאגער איוראעלז. (יח)
 איוראעל פֿערבראנטע זיא שטארט
 מיט אללעם וואז אין דער
 זעלבען וואר, אויסער זילבער
 אונד גאלד, קופֿער אונד
 אויזען, וועלכעז זיא אין דען
 טעמפלשאטן בראכטען.
 אונד פֿאן דען איינוואהנערן
 יריחו'ז, בליבן נור רחב, מיט
 איהרער פֿאמיליע, אונד אללעם
 וואז איהר אנגעהערטע, אס
 לעבען, אונד זיא וואהנטן אונטער
 איוראעל. (יט) יהושע בעג
 לעגטע דיא שטארט מיט דעם
 איידע דער פֿערפֿלוצונג, אונד

שפראך: פֿלוצ דעם מאנע, דער דיזע שטארט ערברוט,
 פֿאם ערויגען; מיט דעם פֿערלוסטע וויינעז עלטעסטען זאהנעז,
 זאללער איהרען גרונד לעגען, אונד מיט דעם פֿערלוסטע דעז
 יונגסטען,

לאגער, דין טהאטען ווא זעכו
טאגע לאנג. (יג) אם זיבענטען
טאגע, שטונדען ווא מיט אויפֿ
גאנג דער מארגענרעטהע אויף,
צאגען אין דיוער ארדננג זיבען מאל
אום דיא שטאדט, אונד נאך דעם
זיבענטען מאהלע, שפראך יהושע
צודעם פֿאלקע, מאכט נון איין
לערמגעשרייא, דען דער ערויגע האט
אייך דיא שטאדט איבערגעבען. (יד)
דיא שטאדט אבער מיט אללעם
וואו אין איהר איזט, זאלל איין
באן זיין דעם ערויגען, נור רחבריא
פֿרויא, וועלכע דיא באטען פֿער
בארגען האט, זאלל מיט אללען,
דיא בייא איהר אים הויזע זינד,
לעבען בלייבען. הויטעט אייך
יא, דאס איהר נויכטן נעהמעט
פֿאן דעם באנגע, זאנסט מאכט
איהר דאן לאגער איזראעלן צום
באנגע. (טו) נור זילבער אונד
גילדען געשמירע, קופפער אונד
אייזען, זאלל דעם ערויגען הוייליג
זיין. אין דען שאטץ דעז ערויגען
זאלל עז קאממען. (טו) דאס
פֿאלק מאכטע איין גראסעז פֿרויא
דען געשרייא, אונד דיא מויער
שטירצטע אונטער ויך צו זאממען.
ווא צאגען גראדע צו אין דיא
שטאדט

המחנה לה עשו ששת
ימים: (יז) ויהי ביום
השביעי וישכימו בעלות
השחר ויסבו את העיר
כמשפט הזה שבע
פעמים ויהי פעם
השביעית ויאמר יהושע
אל העם הריעו עתה כי
נתן יי לכם את העיר: (יד)
והיתה העיר וכל אשר
בה חרם ליי רק רחב
האשה אשר החביאה
את המלאכים תחיה
היא וכל אשר אתה
בבית ואתם שמרו
מקחת מן החרם פן
תשימו מחנה ישראל
לחרם: (טו) אך כל
כלי כסף וזהב ונחשת
וברזל קדש ליי אוצר יי
יבא: (טז) ויריע העם
תרועה גדולה ותפל
החומה תחתיה ויעלו
העירה איש נגדו וילכדו
העיר

מִסְגֶּרֶת מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 אֵין יוֹצֵא וְאֵין בָּא וַיִּקְרָא
 יְהוֹשֻׁעַ אֶל הַכֹּהֲנִים
 בְּדִבְרֵי יי אֱלֹהֵי וַיֹּאמֶר
 אֲלֵיהֶם : (ט) שָׂאוּ אֶת
 אֲרוֹן הַבְּרִית וְשִׁבְעָה
 כֹּהֲנִים יִשָּׂאוּ שִׁבְעָה
 שׁוֹפְרוֹת הַיּוֹבְלִים לִפְנֵי
 הָאֲרוֹן וְאֶת הַחֲלוּץ צֹוֶה
 לָלֶכֶת לִפְנֵי הַכֹּהֲנִים
 הַקָּעִים כִּשְׁפָרוֹת
 וְהַמֶּאֱסָף אַחֲרֵי הָאֲרוֹן :
 (י) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עֲבְדוּ
 וְסִבּוּ הָעִיר פַּעַם אֶחָת
 וְהַכֹּהֲנִים יִתְקַעוּ
 בַּשּׁוֹפְרוֹת הַלּוֹךְ וְתִקְוֶה
 וְשׁוֹבוֹ הַמַּחֲנֶה : (יא) וְאֵל
 הָעָם אָמַר לֹא תִרְעוּ
 וְלֹא תִשְׁמָעוּ אֶת קוֹלְכֶם
 עַד יוֹם אָמְרִי אֲלֵיכֶם
 הִרְעוּ וְהִרְעַתֶּם : (יב)
 וַיִּסֹּב אֲרוֹן יי אֶת הָעִיר
 הַקָּה פַּעַם אֶחָת וַיָּבֹא
 הַמַּחֲנֶה

וואר לין איזראעלן וועגען גע-
 שפעררט, נימאנד קאם אויס נאך
 איין. יהושע בעריף דיא פריסטער
 אויף בעפעהל דעז ערויגען, אונד
 שפראך צו איהנען : (ט) נימט
 אויף, דיא בונדעולאדע, ויבען
 פריסטער ואללען מיט פאזינען
 פאן ווידער הערנערן, פאר
 דערוועלבען איינהער געהן; פער-
 נער בעפאהלער, דעם פארטראב,
 פאר דען פריסטערן, וועלכע אין
 דיא פאזינען שטיסען, צו געהן,
 דעם נאכטראב אבער, דער בונד
 דעז לאדע צו פאלגען. (י) ציהט
 זא, שפראך ער צו איהנען, איינ-
 מאל אום דיא שטארט, אונטער
 פארטוועהרענרעם פאזינען בלא-
 זען דער פריסטער, אונד קאמ-
 מעצ צוריק אין דאז לאגער.
 (יא) צו דעם פאלקע הינגעגען,
 ואגטע ער : איהר אבער ואללעט
 ווערער לערמגעשרייא מאכען,
 נאך ואנסט איירע שטיממע לויט
 ווערדען לאסען, ביו צו דעם
 טאגע, דא איך צו אייך ואגע,
 מאכט לערמגעשרייא, דאן ואלל-
 עט איהר לערמגעשרייא מאכען.
 (יב) דיא בונדעולאדע צאג איין
 מאל אום דיא שטארט, אונד קאם
 ווידער אין דאז לאגער

דאזעלבוט דיכטעטע יהושע דיא
 צורעלף שטיינע אריף , דיא זיא
 אויס דעם ירדן מיט זיך גענאמ
 מען האטטען ; (ד) דאזעלבוט בע
 פאהל דער ערויגע דעם יהושע, אונד
 ער בעשניטט דיא קינדער איה
 ראעלו , דיא אין דער וויסטע
 געבאהרען ווארדען , דען מאן
 האטטע זיא אריף דער ריווע ניכט
 בעשניטטען . (ה) כון בליב איה
 ראעל אים לאגער ביוזיא געהוילט
 ווארען , אונד דער ערויגע
 שפראך צו יהושע , הויטע האבע
 איך דיא שאנדע דער עגיפטער
 פאן אייך אבערוענדעט . אונד
 מאן נעכטע דאהער דען ארט
 גלגל (אבורעלצונג) (ו) דיא קינ
 דער איזראעלו לאגערטען צו גלגל.
 עו קאם דער פירצעהנטע טאג דעו
 ערשטען מאנאטן , אונד זיא
 בראכטען דאז איבערשרייטונג
 אפפער אס אבענד , אים געפילדע
 צו יריחו ; (ז) דען טאג נאך
 דעם איבערשרייטונג אפפער ,
 אסען זיא אונגעווייערטעו בראד ,
 פאן דעם געטריידע דעו לאנדעו ,
 דאז מן בליב אויס , אונד זיא
 לעבטען זא פארטריועו יאהר , פאן
 דען פראדוקטען דעו לאנדעו .
 (ח) יריחו וואר

שם הקים יהושע את
 שתים עשרה האבנים
 אשר העבירו אתם מן
 הירדן : (ד) שם צוה יי
 את יהושע וימל את בני
 ישראל הילודים במדבר
 כי לא מלו אותם בדרך :
 (ה) וישב ישראל במחנה
 עד חיותם ויאמר יי אל
 יהושע היום גלותי את
 חרפת מצרים מעליכם
 ויקרא שם המקום
 גלגל : (ו) ויחנו בני
 ישראל בגלגל ויהי
 בארבעה עשר יום
 לחדש הראשון ויעשו
 את הפסח בערב
 בערבות יריחו : (ז)
 ויאכלו מעבור הארץ
 ממחרת הפסח מצות
 וישבת המן ויאכלו
 מתבואת הארץ בשנה
 ההיא : (ח) ויריחו

מסגרת

(כא) וַיְהִי כִתְּחֵם הַגּוֹי לַעֲבָר
וַיַּעֲבְרוּ הַכֹּהֲנִים גַּם הֵם
וַיָּשׁוּבוּ מִיִּירֵדן לְמִקְוֵמָם
כַּאֲשֶׁר נָתַקוּ רַגְלֵיהֶם
אֶל שַׁפַּת הַיַּרְדֵּן וַיִּלְכוּ
כִּתְּמַל שְׁלֹשׁ עַל כָּל
גְּדֻתָיו : (כב) וַיהוֹשֻׁעַ
גָּדוֹל מְאֹד בְּעֵינֵי יִשְׂרָאֵל
וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ כַּאֲשֶׁר יִרְאוּ
אֶת מֹשֶׁה כִּי רָאוּ כִּי
יִי אֱתָנוּ :

(כא) אלו דיא גאנצע נאציאן
הינאיבער וואר, גינגען אויך דיא
פריסטער הינאיבער, אונד דאז
געוועסער דעז ירדן, קאם ווידער
צוריק אן ווינע שטעללע, זא
באלד ווא איהרע פיסע, אויף
דאז אופער דעז ירדן געוועטצט
האטטען, אונד פלאס וויאזאנסט
אן אללען ווינען אופערן. (כב)
יהושע וואר כון זעהר האך גע-
שעטצט אין דען אויגען איוראעלן,
אונד ווא פירכטעטען איהן, וויא
זיא משה געפירכטעט, דען ווא
זאהען, דאס דער ערויגע מיט
איהם וויא.

לח (א) וַיִּסְעוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מִן הַיַּרְדֵּן
וּכְאֲרַבְעִים אֶלֶף חִלּוּצֵי
צָבָא מִבְּנֵי רְאוּבֵן וְגַד
וְחֻצֵי שִׁבְט מְנַשֶּׁה
לִפְנֵיהֶם : (ב) כִּי בֵן צֹוֶה
אוֹתָם יְהוֹשֻׁעַ עַל פִּי
מֹשֶׁה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵיהֶם :
(ג) וַיָּבֹאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיַּחֲנוּ בְּקִצָּה מִזְרַח יְרִיחוֹ
שָׁם

לח (א) דיא קינדער איוראעלן
בראכען אויף פאס ירדן,
אונד אונגעפעהר פירציג טויזענד
מאן קריגוליוטע, פאן דען זעהנען
ראובן גד אונד דעם האלבען
שטאם מנשה, צאגען פאר איהם
נען; (ב) זא האטטע עז איהנען
יהושע בעפאהלען, אויף משה ז
בעפעהל, וועלכער עז מיט איהם
נען פער אברעדעט. (ג) דיא קינד-
ער איוראעלן קאמען אונד לא-
גערטען ויך, געגען מארגען דער
שטארט יריחו, דא

אין זיינען ארבערן . יהושע בע
פאהל דען פריסטער , אונד זיא
טראטען אין דאז געוועסער דעו
ירדן . (יח) זא באלד דיא פיסע
דער פריסטער , אין דעם ירדן
רוהעטען , בליב דאס געוועסער ,
וועלכעו פאן אבען העראב קאם ,
וויא איינע וואנד איבער איינאג
דער שטעהן ; דאז געוועסער אבער ,
וועלכעו צו דעם מערע אין דער
עבנע הינאבפלאס , פערלאהר ויך
גענצליך , אונד דאז פאלק גינג
הינאיבער געגען יריחו . (יט)
יהושע בעפאהל דען צוועלף מענ
נערן , וועלכע ער בעשטעללט האט
טע , דיוע האבען מיטטען אויס
דעם ירדן , יעדע איינען שטויזן
אויף זיינע שולטער , אום ויא
מיט ויך צו נעהמען , ביז אין דאז
נעכסטע נאכטלאגער , אונד ויא
דאזעלבוט צו לאססען , אנגעדעכט
קען פיר ויא קינדער איזראעל . (כ)
דאס דער ערויגע דען ירדן , וויא
איינסט דאז מעער , צערטיילט
האבע , אונד איזראעל אויף
טראקנעם בארען דורך געגאנגען .
אנדערע צוועלף שטיינע אבער ,
ערויכטעטע יהושע אויס ירדן , אין
דער שטעללע , ווא דיא פיסע
דער פריסטער שטאנדען . (כא)

על גדותיו ויצו יהושע
את הכהנים נשאי הארון
ויעמדו במי הירדן :
(יח) ויהי כנזח רגלי
הכהנים בירדן ויעמדו
המים היורדים למעלה
קמו נד אחד והמים
היורדים אל ים הערבה
תמו נכרתו והעם עבר
נגד יריחו : (יט) ויצו
יהושע את שנים העשר
איש אשר הכין וירימו
מתוך הירדן איש אבן
אחת על שכמו להעבירם
אל המלון להניחם שם
לזכרון לבני ישראל :
(כ) אשר כרת יי את
הירדן כאשר כרת את
הים ויעבר ישראל
בחרבה ושתיים עשרה
אבנים הקים יהושע
בתוך הירדן תחת מצב
רגלי הכהנים :
(כא)

אם תגיד את דברנו
זה והיינו נקיים מן
השבועה אשר נשבענו
ותאמר לו יהי כדבריכם
ותשלחם : (יד) וילכו
האנשים ויבאו אל
יהושע ויספרו לו כל
המוצאות אותם וכי נמנו
כל יושבי הארץ מפני
בני ישראל : (טו)
וישכם יהושע בבקר
ויסעו בני ישראל ויבאו
הירדנה וילינו שם :
(טז) ויאמר יהושע אל
העם התקדשו כי מחר
יעשה יי בקרבכם
נפלאות ועתה הכינו
לכם איש לשבט והיה
למועד וצויתים כדבר
יי אלי : (יז) ויסע העם
מאהליהם והכהנים
נשאו הארון לפניהם עד
קצה הירדן והירדן מלא
על

דא דוא דיוע אונערע זאכע פער
רעטהוט, וואללען וויר פרייא
זיין פאן דעם שווארע, דען וויר
דיר געלויסטעט : עו וויר וויר
איהר געשפראכען, ערווירערטע
זיא אונד ענטליס זיא : (יד) דוא
מענכער ריווטען, קאמען צו יהושע,
ערצעהלטען איהם וואס איהנען
ווירער פאהרען, אונד וויר אללע
בעוואהנער דעו לאנדען, פאר
דען קינדערן איוראעלז פערצאגט
זינד : (טו) יהושע שטאנד דעו
מארגענו פרייה אויף, דוא קינד
דער איוראעלז צאגען פארט, קא-
מען אן דען ירדן, אונד בליבען
דאזעלבוט איבער נאכט : (טז)
יהושע שפראך צו דעם פאלקע,
האלטעט אייך פערטיג, דען מארג-
גען ווירד דער ערויגע וואונדער
אונטער אייך טהון ; איצט אבער
בעשטעללעט ארויס יעדעם שטאמ-
מע איינען מאן, דענען איך צור
בעשטיממען צייט בעפעהל ער-
טהיילען ווערדע, ווירא דער שריי-
גע צו מיר געשפראכען : (יז) דאס
פאלק בראך אויף פאן דען צעל-
טען, דיא פרוסטער וועלכע דיא
בונדעולאדע טרוגען פאר ארויס,
ביו אן דאז ערשטע גערעסער דעו

כִּי אֱלֹהֵיכֶם הוּא
הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל
וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת
וְאִירָא מִפְּנֵי וְאֶעֱשׂ
עִמָּכֶם חֶסֶד : (י) וְהָיָה
בְּתַת יְיָ אֵת הָעִיר
בְּיָדְכֶם גַּם אַתֶּם תַּעֲשׂוּ
חֶסֶד עִמָּדִי וְהִצַּלְתֶּם
אוֹתִי וּמוֹלַדְתִּי מִמּוֹת
וְנִשְׁבַּעְתֶּם לִי עַל כֵּן בֵּי
אֱלֹהֵיכֶם : (יא) וַיֹּאמְרוּ
הָאֲנָשִׁים וַיִּשָּׁבְעוּ לָהּ
וְהוֹרִידֶם בְּחֶבֶל שְׁנֵי בָעֵד
הַחֲלוֹן אֲשֶׁר בְּקִיר
הַחוּמָה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ
הָאֲנָשִׁים אֵת חוֹט הַשְּׁנֵי
הַזֶּה תִּקְשְׁרִי בַחֲלוֹן אֲשֶׁר
הוֹרַדְתָּנוּ בּוֹ : (יב) וְהָיָה
בְּבֹאֲנוּ אֶל הָאָרֶץ וְאִסְפַּת
כָּל בֵּית מוֹלַדְתְּךָ אֵלֶיךָ
וְלֹא תִהְיֶה בָכֶם יָד רַק
הַיּוֹצֵא מִדִּלְתִּי בֵיתְךָ
חוּצָה דָּמוֹ בְּרֹאשׁוֹ
וַאֲנַחְנוּ נִקְיִים : (יג) גַּם
אִם

דאס אייער גאטט דער וואהרע
גאטט וויא, אים היממעל דראבען,
אונד אויף דער ערדע דרונטען.
אויך פֿירכטע איהן, אונד טהוע
אויך גרעס; (י) ווען דער שוויגע
טון אויך דיא שטארט איבערגיבט,
טהוט אויך מיר גרעס, דעטטעט
מיך אונד מיינע פֿאמיליע פֿאם
פֿארע, אונד שווערט מיר היירויף
בייא דעם שוויגען איירעם גאטטע.
(יא) דיא מעננער בערוילליגטען
דינען, אונד שווארען איהר דאס
רויף. אונד ווא לויס ווא אן איי
נע ראטהע שטור היינטער, דורך
דאן פֿענסטער וועלכען אין דער
וואנד דער מויער וואר. דיא מענ
נער אבער ואגטען צו איהר,
קניפֿע דיוע ראטהע שטור אין
דאן פֿענסטער, דורך וועלכען
דיא אונד העראב געלאסען האסט;
(יב) ווען וויר דאן אין דאן לאנד
קאממען, נים דאן גאנצע הויז
דיונער פֿאמיליע צו דיר, אונד
עו ווירר קיינע האנד אן אויך
געלעגט ווערדען, געהט אבער
דעמאנד אויס דער טהורע דיינען
הויזען, ווא קאממע ויין בלוט
אויף ויין אייגנען הויפט, אונד
ווייר וינד שולדלאז. (יג) אויך
דא

וַיֹּדַע לְמֶלֶךְ יִרְיָחוֹ
וַיִּשְׁלַח לִקְחַת אוֹתָם
לְהַמִּיתָם : (ו) וְהָיָא
לִקְחָה אֶת הָאֲנָשִׁים
וְהַטָּמְנָם בְּפִשְׁתֵּי עֵץ
הָעֲרוּכּוֹת לָהּ עַל הַגֶּגֶז
וְהָאָמַר אֶל מַלְאֲכֵי
הַמֶּלֶךְ כֵּן בָּאוּ אֵלַי
אֲנָשִׁים וַיְהִי לְסִגּוֹר
הַשַּׁעַר יֵצְאוּ רִדְפוּ
אַחֲרֵיהֶם כִּי תִשְׁיָגוּם :
(ז) וַיִּרְדְּפוּ אַחֲרֵיהֶם דֶּרֶךְ
מַעְבְּרוֹת הַיַּרְדֵּן וְהָאִשָּׁה
עָלְתָה הַגָּגָה וַתְּדַבֵּר אֶל
הָאֲנָשִׁים לֵאמֹר : (ח)
שְׁמַעְנוּ אֶת כָּל הַנּוֹרְאוֹת
אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם אֱלֹהֵיכֶם
מִיּוֹם צֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם
וְאֲשֶׁר עָשָׂה לְשֵׁנֵי מַלְכֵי
הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר הִשְׁמִיד
מִפְּנֵיכֶם וַיָּמָס לִבָּב כָּל
הָעָם : (ט) וְעַתָּה יִדְעוּתִי
כִּי

דער קעניג צו יריחו ערפֿוהרדיג ,
אונד שיקטע , אום דיא זעלבע
אבצוהאלען , אונד ויא צו
טערטען . (ו) דיא פֿרויא אבער ,
האטטע דיא מענכער גענאממען ,
אונד ויא אונטער פֿלאכט שטעגגעל
פֿערבארגען , דיא ויא אויף דעם
דאכע ליגען האטטע . כון שפראך
ווא צו דען באטען דעו קעניגעו ,
יא , עו וינד מענכער בייא מיר
גערעווען , דא אבער דאו טהאר
געשלאסען ווערדען זאללטע , וינד
ווא ווידער וועג געגאנגען , זעט
צעטאיהנען נאך , אוהר ווערדעט
ווא געדיס איין האלען . (ז) ויא
זעטטען איהנען נאך , דען וועג
צו דען פֿוהרטען דען ירדן , דיא
פֿרויא אבער שטיג אויף דאוראך ,
אונד רעדעטע צו דען מענכערן ,
אין פֿאלגענדען ווארטען : (ח)
וויר האבען אללע דיא פֿורכטבארע
טהאטען פֿערנאממען , וועלכע
אייער גאטט פֿיר אייך געטהאן ,
פֿאן דעם טאגע איירעו אויסצו
געו אויס מצרים אן , וווא אויך
דאו , וואו ער דען ביידען אמורי
טוישען קעניגען געטהאן , דיאער
פֿאר אייך אויס געטולליגט , אונד

דאוהערע דעו גאנצען פֿאלקעו , איזט גלויכואם געשמאלצען ; (ט)
כון האבע איך ערקאנט ,

יהושע , עד ערשיהן איהם , אונד
 שפראך . (ב) מוין דיהנער משה
 איוט נון טארט , אויף איצט ,
 געהע איבער דען ירדן , אונד
 פיהרע דאו פאלק אין דאו לאנד ,
 פאן וועלכעם איך ווינען פעטערן
 געשוואהרען האבע , עו איהם
 איין צו געבען . (ג) וויא יא גור
 פעסט אונד שטאנדהאפט , דאס
 דוא בעאבאכטעסט אונד טהרסט ,
 נאך דעם גאנצען געזעטצע , וועל
 כעו איך דורך מיינען דיהנער משה
 בעפאהלען האבע , אויף דאס
 דוא גליקליך זיין מעגעזט , אין
 אללעם וואו דוא פארנעהמען
 ווירזט , דא איך פייט דיר זיין
 ווערדע , וויא איך מייט משה
 געוועזען בין . (ד) יהושע גאב
 בעפעהל , אונד מאן היף אים
 לאגער אויס וויא פאלגט : בערוי
 טעט אייך פארראטה אויף דיא
 רויזע , נאך דרייא טאגע זאללעט
 איהר איבער דען ירדן געהן ,
 אום דאו לאנד צו עראבערן . (ה)
 יהושע שיקטע צורויא מעננער ,
 אום ירחו אויס צו קונדשאפטען ,
 דיזע קאמען אין דאו הריו איינער
 פרויא , וועלכע אן דער שטאדט
 מויער וואהנטע , אונד רחב הויס .

דער

יהושע וירא אליו ויאמר :
 (ב) משה עבדי מת
 ועתה קום עבור את
 הירדן להביא את העם
 אל הארץ אשר נשבעתי
 לאבותם לתת להם :
 (ג) רק חוק ואמץ לשמור
 לעשות ככל התורה
 אשר צויתי ביד משה
 עבדי למען תצליח בכל
 אשר תעשה כי אהיה
 עמך כאשר הייתי עם
 משה : (ד) ויצו יהושע
 ויעבירו קול במחנה
 לאמר הכינו לכם צדה
 לדרך לבוא לעבור את
 הירדן בעוד שלשת ימים
 לרשת את הארץ : (ה)
 וישלח יהושע שני
 אנשים לרגל את יריחו
 ויבאו בית אשה יושבת
 בחומת העיר ושמה רחב
 ויודע

שם בן מאה ועשרים
שנה ולא ידע איש את
קבורתו עד היום : (כ)
ויבכו בני ישראל את
משה שלשים יום ולא
קם נביא עוד בישראל
כמשה אשר ידעו יי
פנים אל פנים ואשר
דבר בו פה אל פה
במראה ולא בחדות :
(כא) ואשר שלחו יי
לעשות אותות ומפתים
בארץ מצרים ובכל
הדרך אשר הוליך את
ישראל במדבר ארבעים
שנה : (כב) לכל היר
החזקה ולכל המזרא
הגדול אשר עשה משה
לעיני כל ישראל :

ראועלבוט , אין איינעם אלטער
פאן הונדערט אונד צוואנציג יאהר
רע , נימאנר אבער האט זיין
גראבמאל ביו אויף דיווען טאג
וואהרגענאמען . (כ) דיא קינע
דער איוראעלו בערזיינטען דען
משה דרייסיג טאגע לאנג . זייט
דעם , איזט קיין פראפעט וויא
משה , אין ישראל ווידער אויף
געשטאנדען , מיט דעם דער ערוי
גע פאן אנטלויף צו אנטלויף אום
געגאנגען , אונד מיט דעם ער פאן
מונד צו מונד גערעדעט , אין
דיוטליכער ערשויכונג , אונד ניכט
אין רעטהועל . (כא) אונד דען
דער ערויגע געווענדעט , צייכען
אונד וואונדער צו טהון , וואוואהל
אים לאנדע מצרים , אלס אויף
דעם גאנצען וועגע , דען ער איז
ראעל געפיהרט , פירציג יאהרע
לאנג , אין דער וויסטע . (כב)
אונד דער מעכטיגען אונד זעהר
פירכטערליכען טהאטען , וועלכע
ער , משה , געטהאן פאר דען
אויגען דעו גאנצען איוראעלו .

(א) נאך דעם טאדע דעם
משה, ווארדער ערויגע מיט
וועשיג

לז

(א) ויהי אחרי מות
משה ויהי יאר
יהושע

הוא ינחיל את העם הזה
את הארץ : (טז) ואתה
עלה אל הר נבו וראה
משם את הארץ כי שם
תמות ולא תעבר את
הירדן ויקהל משה את
ישראל וידבר אליהם
את דברי יי : (יז) ויצו
את יהושע ויער בבני
ישראל ללכת בדרכי
יי אשר למדם ולשמור
את כל מצותיו ולהדבק
בו ולבלי סור מן המצוה
ימין או שמאל : (יח)
ויוביחם וייסרם מאד
ויצוהם ויברכם ויהן
מהורו על יהושע
ויקימהו תחתיו להביא את
ישראל אל הארץ ולהנחיל
אותה להם : (יט) אחרי
הדברים האלה ויעל
משה אל הר נבו ויראהו
יי את הארץ וימר
שם

עד זאלל דיועם פאלקע דאז לאנד
צום ערבגרט איינגעבען . (טז) דרא
אבער שטויגע ארויף דען בערג
נבו , אונד בענעהע פאן דארט ארויס
דאז לאנד , דען דרא זאללוט דא
זעלבזט שטערבען , אונד ניכט
איבער דען ירדן געהן . משה לויס
איזראעל צוזאמען קאממען ,
אונד טרוג איהנען דיא ווארטע
דעז ערויגען פאר . (יז) עד ער
טהיילטע דעם ירושע בעפעהלע ,
אונד פערוארנטע נאך דיא קינע
דער איזראעל , דאס זיא אין
נאטטע וועגע וואנדעלן , וועלכע
ער איהנען געלעהרט , אללע זיי
נע געבאטע בעאבאכטען , איהם
אפהאנגען , אונד פאן דעם גע
זעטצע ווערער רעכטן נאך לינקן
אב ורייכען . (יח) עד ערמאהנטע
אונד בעלעהרטע זיא ועהר , גאב
איהנען בעפעהלע , זעגעטע זיא ,
לעגטע איינען טייל פאן זיינער
מאיעסטעט ארויף ירושע , אונד
זעטצטע איהן אן זיינע שטעללע ,
איזראעל אין דאז לאנד צו ברינגע
גען , אונד עז איהנען צום ערב
גרט איין צו געבען . (יט) נאך
דיוען פערריכטונגען , שטיג משה
ארויף דען בערג נבו , דער ערויגע
ציוגטע איהם דאז לאנד , אונד ער שטארב

דא

x
x

נחלת אביהן ויהי לחק
 בישראל להיות כל בת
 יורשת נחלה במור
 אביה וכן אין לו :
 (יג) רק לבנות צלפחד
 צוה לאמר רק למטה
 אביהן תהיינה לנשים
 פן תהיינה למטה אחר
 ונגרעה נחלתן ממטה
 אביהן ונוספה אל
 המטה אשר תהיינה לו :
 (יד) וישם משה לחק
 בישראל על פי יי
 לאמר כל בת יורשת
 נחלה לאחר ממטה
 אביה תהיה לאשה ולא
 תסב נחלה ממטה אל
 מטה : (טו) אחר
 הדברים האלה ויאמר
 יי אל משה הן קרבו
 ימיה למות ועתה חזק
 את יחושע ואמצינו כי
 הוא

איהרעו פאטערן צו געבען . אונז
 זא בליב עו צום געזעטץ אין אונז
 ראעל , דאס יעדע טאכטער , דאס
 ערבגוט איהרעו פאטערן בעקאמט
 מען זאללטע , ווען דער ועלבע
 שטייבט , וואגד קיינען וואהן היינט
 טערלעסט . (יג) יעראך בעפאהל
 ער זעגען דעם טעכטער דעם
 צלפחד , וויא פאלגט : ויא ואלל
 לען ויך נור אין דעם שטאם איהר
 רעו פאטערן פֿערהייראטהען , וויא
 מיט נויכט , ווען ויא אין איינעם
 אנדערן שטאם הייראטעטען
 איהר ערבגוט פאן דעם שטאממע
 איהרעו פאטערן אב געהע , אונז
 צו יענעם שטאממע צוקאממע ,
 אין וועלכען ויא הייראטען ווער
 דען . (יד) משה מאכטע עו אויך ,
 אויך בעפעהל גאטטעס , צום
 געזעטץ אין איוראעל , דאס נעמט
 לויך : יעדע טאכטער ויא אין
 ערבגוט ערהעלט , אן איינעם מאן
 אויס דעם שטאממע איהרעו פאטער
 טערן , ויך פֿערהייראטהען , דאס
 מיט קיין ערבגוט , פאן איינעם
 שטאממע צו דעם אנדערן איבער
 געהע . (טו) נאך דיווען בעגעבענט
 הויטען , שפראך דער ערויגע צו
 משה : ויה , ויא צייט נאהעט העראן דאס ווא שטערבען זאלוט ,
 פֿלעסע נידעם יורשע מוטה אונז טאספֿערקייט אין , דען

(ט) דיווער פארשלאג מיספיהל
דעם משה, אונד ער שפראך :
וויא, וואלטעט איהר היר בלייב
בען, אינרעס איורע ברידער אין
דען קריג ציהען? דיא זעהנעגד'ן
אונד ראובן'ן בעווייליגטען דאן,
איהרע קינדער אין פֿעסטע שטעד-
טע צו לאסען, זעלבוט אבער
בעוואפנעט פֿאר איווראעל איין
דער צו ציהען, ביז אויך ויא
יערער ויין ערבגוט אין בעוויטץ
גענאממען האבען. (י) וא' בלויב
דען אן דעם אופֿער דעו יודן'ן,
צו זאננען אויפֿגאנג, דען זעהנען
ראובן'ן, אונד גר'ן, אונד דעם
האלבען, שטאממע דען! מנשה
זאהן יוסף'ן איין ערבגוט, אם
אנדערן אופֿער דעו יודן'ן הינרויף
אבער, בלייב פֿיר דיא איבריגע
ניין שטעממע, אונד דעם אנדערן
האלבען שטאממע מנשה. (יא)
נון טראטען דיא טעכטער דעו
צלפֿחר, אויס דעם שטאממע
מנשה, פֿאר משה אונד דען
פֿירשטען, אונד בעגעהרטען דאן
ערבטהייל איהרעו פֿאטערן,
זעלבער געשטארבען וואר, אונד

(ט) וירע הדבר למשה
ויאמר האתם תשובו פה
ואחיכם יבאו למלחמה
ויואלו בני גר וראובן
להושיב טפם בערי
מבצר ולהחליץ חשים
לפני ישראל עד התנהל
איש נחלתו : (י) ויהי
עבר הירדן מזרח
לנחלה לבני ראובן וגר
ולחצי שבט מנשה בן
יוסף ומעבר לירדן השני
והלאת היתה לתשעת
המטות וחצי מטה
מנשה : (יא) ותקרבה
בנות צלפֿחר ממטה
מנשה לפני משה ולפני
הנשיאים וישאלו נחלת
אביהן המת ובנים לא
היו לו : (יב) וישמע להם
משה על פי יי לתת להם
נחלת

קיינע זעהנע הינטער לאססען האטטע. (יב) משה גאב איהם
נען געהער, אויף בעפֿעהל דעו שריגען, איהנען דאן ערבגוט
איהרע

תֹּאבְדוּ לְמַעַן יִמָּחֶה
 וְכִרְוֹן אֱלִילִים מֵאֶרְצְכֶם
 עַד עוֹלָם: (ו) וְהִתְנַחֲלֶתֶם
 אֶת הָאָרֶץ בְּגֹרֶל
 לְמִשְׁפְּחוֹתֵיכֶם לְרֹב
 תִּרְבּוּ אֶת נַחֲלָתוֹ וְלִמְעַט
 תִּמְעִיטוּ אֶת נַחֲלָתוֹ
 אֶךְ לִבְנֵי לֹוִי לֹא תִתְּנוּ
 נַחֲלָה אֲשִׁי יִי וְנַחֲלָתוֹ
 יֵאָכְלוּ: (ז) וְנִתְּתָם לָהֶם
 עָרִים לְשֹׁבֹת וּמִגְדָּשׁ
 סָבִיב לְבֵהֶמָתָם וְלִכְלָל
 חֵיתָם וְעֹמֵד אֶפְרָיִם
 תַּחֲתֵיו וְהָיוּ בְנֵי יוֹסֵף
 מִנְּשֵׁה וְאֶפְרָיִם שְׁבָטִים
 שְׁנָיִם: (ח) וַיִּקְרְבוּ בְנֵי
 גָד וּבְנֵי רָאוּבֵן וַיֹּאמְרוּ
 אֶל מֹשֶׁה הָאָרֶץ הַזֹּאת
 אֶרֶץ מִקְנֶה וְלַעֲבָדֶיךָ
 מִקְנֶה תִּנֶּה נַחֲלָתָנוּ פֶּה
 וְלֹא נִנְחַל אֶת אֶחָיוֹ
 מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן וְהָלָאָה:
 (ט)

וּלְלַעַט אִיהָרָה כְּעֶרְנִיכְטֵעֵן, דאָס
 מײַט דאָז אַנגערענקען דער געט
 צען, אַרײַם אײַרעם לאַנדע,
 אײַף ערײַג אײַם געטױללײַגט דער
 דע. (ו) כְּעֶרְטױלֶט דאָז לאַנד
 אונטער אײַרע כְּאַמױלײַען, דורך
 דאָז לאַז. דער גרעסערן כְּאַמױלײַע
 גיבט אײַן גרעסערען, דער קלײַנע
 נערן, אײַן קלײַנערען ערבגוט.
 דען ועהנען לײַז אַבער, גיבט
 גאנץ אונד גאָר קײַן ערבגוט,
 פֿאַן דען אַפּפּערן דען ערײַגען,
 אונד וײַנעם ערבגוטע, וואַללען
 זײַא וײַך נעהרען. (ז) גיבט אײַה
 נען אַבער שטערטע צום וואַהנען,
 אונד כְּאַרפּלעטצע אײַם הער, פֿיר
 אײַהר פֿיה, אונד אַנדערע לע
 בענונאטהווענדײַקײַטען; אַכט
 שטאַט דעסען, (דען לײַז) וואַלל
 אַפּרױם טרעטען, אונד אַלזא
 מנשה אונד אַפּרױם, דײַא צווייט
 זעהנע יוסף'ן, צו צווייטא שטעמל
 מע דערדען. (ח) דאָ טראַטען
 הײַנצו, דײַא זעהנע גר'ן אונד
 דײַא זעהנע דאָרבן'ן אונד שפּראַ:
 כען צו משה: דײַזען לאַנד הײַר,
 אײַזט אײַן לאַנד פֿיר פֿיהצוכט,
 אונד דאָ וײַך דײַזע דײַהנער פֿיה
 צוכט האַבען, זאָ גיב אײַזו הײַר אונטער ערבטאײַל, דאָ מעגלען וײַז
 מײַט אונטערן ברײַדערן יענויטו דען ירדן'ן הײַזאײַף, קײַן ערבטאײַל

(כ) ויען איהר איבער דען ירדן
 זיין, אונד אין דאן לאנד כנען
 קאממען ווערדעט, ואללעט איהר
 אללע בערואהנער דען לאנדען
 אריס טרייבען, מיט איהנען קיין
 בינדנוס איין געהן, איהנען נישט
 גנעדריג זיין, אונד קיינע וועלע
 אם לעבען לאסען; (ג) ויא
 האבען אללען געטהאן, וואן
 דעם ערויגען איין גרוועל איזט,
 דרום איזט ער איהרער איבער
 דריסיג ווארדען, אונד האט ויא
 אריף ערויג אריס ניינעס אנגעוויכט
 פער ערוארדען. ווערדעט איהר
 כון אייניגע פאן איהנען צוריק
 לאסען, אונד ויא ווערדען אונד
 טער איין וואהנען; ווא ווערדעט
 איהר פאן איהנען אבערנען, צו
 ריק ווייכען הינטער דעם ערויגען,
 אונד צום באנע ווערדען, ויא
 ויא ען זינד. (ד) פער נישטעט
 איהרע געטצען, צערשטעהרט
 איהרע דענקמעלער, רייסעט
 איהרע אלטערע איין, הוועט
 איהרע האנען אום, פערטילגעט
 איהרע געטצענהען, אונד
 ראטטעט אללע איהרע געגאסענע
 בילדער אריס. (ה) אריף ויא שטעללען, ווא ויא איהרע
 אבגעטטער פערעהרט האבען,

(כ) בעכרכם את הירדן
 ובאתם ארצה כנען
 והורשתם את כל יושבי
 הארץ לא תכרתו להם
 ברית ולא תחנום ולא
 תחיו כל נשמה; (ג) כי
 את כל תועבות יי עשו
 וימאס בם ויטשם מעל
 פניו עד עולם והיה אם
 תותירו מהם וישבו
 בתוכם ולמדתם מהם
 וסדתם מאחרי יי והייתם
 חרם כמוהם; (ד) אבד
 תאבדו את פסיליהם
 ואת מצבותם תשברו
 ומזבחתם תתצו
 ואשריהם תגרעו ואת
 במותם תשמידו וכל
 צלמי מסכותם תכרתו;
 (ה) גם המקומות אשר
 עבדו שם אלהיהם
 תאבדו

ווא ויא איהרע
 ואללעט

נאמען דאז גאלד דער העבע ,
 אונד בראכטען עז אין דאז שטיפט
 צעלט , צום דענקמאל פיר דיא
 קינדער איזראעל , פאר דעם
 ערויגען . (יג) דער זעהנע לויט
 בעטרעכענד , שפראך דער ערוי-
 גע : דיא ווייל ויא אייך נוכטענט
 געגען געקאממען זינד , מיט שפיר-
 זע אונד טראנק , ביוא איירעם
 אויסצוגע אויס מצרים , אונד
 מראב נאך דאז , דען בלעם
 זאהן בער ווידער דורך געמיטעט ,
 אום דרך צו פלורכען , זאלל
 ווערער אויך עמריטע נאך אויך
 מראביטע , אין ערוינקייט אין
 דוינע געמיינדע קאממען ; (יד)
 מיט איהנען קריג אן צו פאנגען ,
 ערלויבטע דער ערויגע איזראעל
 דעננאך נוכט , דען ער פרהיס איה-
 נען איינמאל פרידע , אונד ווידער-
 דרך עז נוכט , דען גאטט איז
 נוכט אויך מענטש דאס ער טריגע ,

קייז ערענוואהן דאס ער וויד בערענקע .

את זהב התרומה
 ויביאו אותו אל אהל
 מועד ופרון לבני ישראל
 לפני יי : (יג) ולבני לוי
 אמר יי על אשר לא
 קדמו אתכם בלחם
 ובמים בצאתכם
 ממצרים ואשר שבר
 עליך מואב את בלעם
 בן בעור לקללה כי על
 בן לא יבא עמוני ומואבי
 בקהל לך עד עולם :
 (יד) אך התגר בם
 מלחמה לא נתן יי את
 ישראל כי דבר להם
 לשלום ולא שב כי לא
 איש אל ויכזב ובן אדם
 ויהנחם :

(א) דער ערויגע שפראך

צו משה ויא פאלגט :

זאגע דען קינדערן איזראעל :

(ב)

לו

(א) וידבר יי אל

משה לאמר אמור

לבני ישראל :

(ב)

לויסען ויא סיר ויך' אם לעבען .
 מאן פערטוילטע דאס הערגע
 בראכטע גוט , אונטער דענען דיא
 צו פערלדע ווארען , אונד דער
 גאנצען געמיינדע . (ח) פאן דער
 העלפטע דערער דיא צו פערלדע
 ווארען , נאם מאן , זאוראהל ,
 פאן מענשען אלו פאן פיה , פאן
 פיינף הונדערטען איינו , אלו איין
 נען טריברט , אונד גאב עו דעם
 פריסטער אלעז צור העבע דעז
 ערויגען . (ט) פאן דער העלפטע
 דער געמיינדע אבער , נאם משה
 איינו פאן פונפציג , וויא עו ער
 נריפען ווארד , אונד גאבו דען
 לויס , וויא איהם גאטט בעפאה
 לען . (י) דיא בעפעהלו האבער
 דער טרויענדע דעז העערז , נאמען
 דיא אנצאהל דער קריגולייטע
 אריף , דיא איהנען אנפערטרויט
 ווארען , אונד ניכט איין מאן
 ווארדע פערמיסט : (יא) דא
 בראכטען ויא אלו אפפער , וואז
 איינער אן גילדן געשמידע ער
 ווארבען , פוס = אדער ארם
 באנד , פיינגערדינג , קוגעלן אונד
 אהרגעהענגע , אום דאמיט אריף
 איהרע פערזאנען צו פערזעהן ,
 פאר דעם ערויגען ; (יב) משה
 אונד דער פריסטער אלעז ,
 נאמען

החיו להם ויחצו את
 המלקוח בין תופשי
 המלחמה ובין כל
 העדה : (ח) וירימו מכם
 ממהצות היוצאים
 למלחמה אחר מחמש
 מאות מן האדם
 והבהמה ויתנו לאלעזר
 הכהן תרומת יי : (ט)
 וממהצות העדה לקח
 משה אחר אחז
 מחמשים ויתן ללויים על
 פי יי אליו : (י) והפקדים
 לאלפי הצבא נשאו את
 ראש אנשי המלחמה
 אשר בידם ולא נפקד
 מהם איש : (יא) ויקריבו
 את קרבנם איש אשר
 מצא כלי זהב אצעה
 וצמיד טבעת עגיל
 וכומז לכפר על
 נפשותיהם לפני יי :
 (יב) ויקח משה ואלעזר
 הכהן את

וְאֵת פְּנֵהם וַיֵּצְבֹאוּ עַל
 מִדְּיָן : (ד) וַיַּהֲרֹגוּ כָּל
 זָכָר הָעָם עִם חֲמִשָּׁה
 מַלְכֵיהֶם גַּם אֶת בָּלָעַם
 הָרֹגוּ כִּי בִעֲצָתוֹ הָיָה
 לְמַסֵּר מֵעַל בְּיַי בְּבָנוֹת
 מִדְּיָן : (ה) וְאֵת הָעָרִים
 וּטִירוֹתָם שָׂרְפוּ בָאֵשׁ
 רַק אֶת הַנָּשִׁים וְאֶת
 הַטָּף וְהַבְּהֵמָה וְכָל חֵילָם
 בָּחוּזוּ וַיָּבִיאוּ אֶל מֹשֶׁה אֶל
 הַמַּחֲנֶה : (ו) וַיֵּרָא מֹשֶׁה
 אֶת הַנָּשִׁים וַיֹּאמֶר הֲלֹא
 הִנֵּה הֵיוּ בְּדָבָר בָּלָעַם
 לְמַסֵּר מֵעַל בְּיַי עַל דְּבַר
 פְּעוֹר וְתָהִי הַמִּגֵּפָה
 בְּעֵדָתִי : (ז) וַיֵּצֵאוּ מֹשֶׁה
 וַיַּהֲרֹגוּ כָּל זָכָר בַּטָּף וְכָל
 אִשָּׁה יוֹדֵעֶת אִישׁ
 לְמִשְׁכַּב אֶת הַטָּף בְּנָשִׁים
 אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ מִשְׁכַּב
 זָכָר הַחַיּוֹ

מיט פֿנֶהם , אונד ויא צאנען
 געגען מדין צו פֿעלדע . (ד) ויא
 ער שלוגען אללעו מענליכע , דאז
 פֿאלק נעבונט וויגען פֿינף קעניגען ,
 אויך בלעם ערשלוגען ויא , דיא
 ווייל עו אויף ויין אנראטהען
 געשעהן וואר , איוראעל דורך
 מדינו טעכטער , צור אונטרייע
 געגען דען ערויגען , צו פֿערליוע
 טען . (ה) אונד שטעדטע אונד
 שלעסער פֿערבראנטען ויא , נור
 ווייבער , קינדער , פֿיה אונד
 גוט , נאדמען ויא צור בייטע ,
 אונד בראכטען אללעו צו משה
 אין דאז לאגער . (ו) אלז משה
 דאז פֿרויענציממער וואה שפראך
 ער : גוארען עו ניכט דווע ,
 וועלכע , אויף בלעם'ן אנראטען ,
 דיא קינדער איוראעל , דורך
 פעור , צור אונטרייא געגען דען
 ערויגען פֿערליוטעטען , דאהער
 דיא וויכע בייא דער געמיינע דעו
 ערויגען ענטשטאנדען ? (ז) דאז
 וויף בעפֿאהל משה , אונד מאן
 טעדטעטע אללעו מענליכע אונטער
 דען קינדערן , אונד יעדעו פֿרויענע
 ציממער , וועלכעו אייגען מאן
 צום ביואשלאף ערקאנט האטטע .
 דיא קיינען מענליכען ביואשלאף
 ליסען

נור וויבליכע קינדער ,
 ערקאנט האטטען ,

אונטער איזראעל געאידערט ,
 דאס איך עז ניכט אויפרייב אין
 מיינעם אויפער , געבע איך איהם
 מיינען בונד דער גליקזעליגקייט .
 (כא) ער אונד ווינע נאכקאממען,
 זאללען דען בונד דעז ערויגען
 פריסטערטומז צום לאהנע האט
 בען , ווייל ער דיא קינדער איהם
 דאעלז פערזעהנט האט .

קנאתי בתוך בני ישראל
 ולא כליתים בקנאתי
 הנני נותן לו את בריתי
 שלום : (כא) והיתה לו
 ולזרעו אחריו ברית
 כהנת עולם תחת אשר
 בפר על בני ישראל :

לה (א) נאך דיוען בעגעבענע
 הייטען שפראך דער שויר
 גע צו משה : דיא מדינים האבען
 אייך פיינדזעליג בעהאנדעלט ,
 דורך דיא הינטערלוסט , מיט
 וועלכער זיא אייך , ביראגעלעגענע
 הייט פער , אונד איהרער שוועס
 פער כובי , טאכטער דעז מדיני
 שען פירשטען , נאך געשטעללט .
 (ב) רעכע דאהער דיא קינדער
 איזראעלז אן זיא , דערנאך
 זאללוט דרא צו דיינעם פאלקע
 איין געטהאן וועדרען . (ג) משה
 דערעטע מיט דעם פאלקע , אונד
 זא וואורדען פאן איזראעל ,
 צוועלף טויזענד מאן , פאן יעדעם
 שטאממע טויזענד קריגעז בעוראפ
 געטע אויס געהאבען . דיוע
 שיקטע ער

לה (א) אחר הדברים
 האלה אמר יי אל
 משה צוררים הם
 המדינים לכם בנכליהם
 אשר נכלו לכם על דבר
 פעור ועל דבר כובי בת
 נשיא מדין אחותם :
 (ב) נקם נקמת בני
 ישראל מהם אחר
 תאסף אל עמך : (ג)
 וידבר משה אל העם
 וימסרו מישראל שנים
 עשר אלף חלוצי צבא
 אלף למטה וישלח אותם
 ואת

בְּנוֹת מוֹאָב וְאֵת בְּנוֹת
מִדְיָן וַיִּצְמַד לְבַעַל פְּעוֹר
וַיַּחַר אֵלָּהּ יי וַיִּגְפָּהוּ
וַיָּמֹותוּ רַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל :
(יז) וְהִנֵּה זֹמְרֵי בֶן סָלֹוא
נָשִׂיא בֵּית אָב לִשְׁמַעְנִי
בָּא וַיִּקְרַב אֶל אָחִיו
אִשָּׁה מִדִּינִית אֶת כּוֹבִי
בֶּת צוֹר רֹאשׁ אֲמוֹת בֵּית
אָב בְּמִדְיָן : (יח) וּמֹשֶׁה
וְכָל עֵדֶת יִשְׂרָאֵל רֹאִים
וּבָכִים פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד
וַיֵּרָא פְּנֵחָם בֶּן אֱלֶעָזָר
בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וַיִּקְנֹא
לֵי : (יט) וַיָּקָם מִתּוֹךְ
הָעֵדָה וַיִּקַּח לִמָּח בִּידּוֹ
וַיָּבֹא אַחֵר הָאִישׁ וַיִּדְקֹר
אוֹתוֹ וְאֵת הָאִשָּׁה וְהַתַּעְצָר
הַמִּגֵּפָה מֵעַל יִשְׂרָאֵל :
(כ) וַיְהִיו הַמֹּתִים בַּמִּגֵּפָה
אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף
אִישׁ וְאֵל פְּנֵחָם אָמַר יי
תַּחַת אֲשֶׁר קִנֵּא אֶת
קִנְאָתִי

שְׁמֵרָאךְ דַּעַר עֲוִיגַע :

טעכטערן מואב אונד מדינ
אונד הינג ויך אן בעל פעור .
דאריבער ענטבראנטע דער צארן
דעו עוויגען , דאס ער עו שלוג ,
אונד פיהלע שטארבען פאן איה
ראעל . (יז) דא קאם זמרי זאהן
סלוא , פאמיליען פירשט אריס
דעם שטאמע שמעון , אונד
פיהרטע איין מדיניטשעו פרויענ
ציממער צו ווינען ברירערן , נעמליך
כובי טאכטער דעו צור , פאמיליען
הויפט אונטער דען פֿעלקערשאפֿ
טען צו מדין . (יח) משה אונד
דיא גאנצע געמיינדע איוראעלז
זאהען עו , אונד ווינעטען אס
אוינגאנגע דעו שטיפטוצעלטעו .
אלו דיו פנחס זאהן אלעזר זאהן
אהרן דעו פריסטערן זאה , איז
פֿערטע ער פֿיר גאט , (יט)
שטאנד אויף אריס דער געמיינדע ,
נאם אוינען שפיס אין דער האנד ,
גינג דעם מאנע נאך אונד דורך
שטאך איהן אונד דאז פרויענצימ
מער . היר דורך ווארד דער וויכע
איינהאלט געטהאן אונטער איה
ראעל . (כ) דיא אין דיוער וויכע
שטארבען , ווארען אן דער צאהל
פֿיהר אונד צוואנציג פרויענ
מאן . וואז פנחס בעטראף ,
דאפיר דאס ער פֿיר מיך
אונטער

געשטרעקט, וויא גערטען אים
 פלום, וויא אלע פאם עוויגען
 געפלאנצט, וויא צערערן אים
 וואסער. (יב) אויס ווינעם
 ארימער ריועלט וואסער, וויין
 זאמען פֿעלט אין פֿיכטען באַ
 דען. מעכטיגער אלו אג ווירד
 וויין קעניג, וויין רייך ערהאבען
 וויין. (יג) דיא מאכט דיא אויס
 מצרים איהן געפֿיהרט, האט איהן
 בעז ראם'ו האך שטהעבענדע גע
 וואלט. פֿריסט דיא פֿעלקער,
 ווינע פֿערפֿאלגער, צערמאלמט
 איהרע געביינע, זא צערשמעטערט
 וויין געשאס. (יד) ער קניעט היין,
 לעגט ויך נידער, וויא לערע אונד
 לערן, ווער רייצט איהן ארויף
 צו שטעהן? געזענעט ווער דין
 זענעט. פֿערפֿלוכט ווער דין
 פֿערפֿלוכט. (טו) דא ענטבראכט
 טע דער צארן דעו בלק, אונד ער
 שפראך: מיינען פֿיינד צו פֿער
 ווינשען, האבע איך דין קאמ
 מען לאסען, אונד דוא האסט
 איהן נון שאן דרייא מאל געזעג
 נעט. ער שיקטע דארויף דען
 בלעם פֿארט, ער גינג אין ווינע
 היימאט צוריק, אונד בלק גינג ארויך ווינע וועגען. (טז) אלו
 איזראעל בייא שטים לאג, פֿינג עז אן אונצוכט צו טרייבען,
 פֿיט דען

נטיון כגנות עלי נהר
 באהלים נטע יי פארזים
 עלי מים: (יב) ויל מים
 מדלין וורעו במים רבים
 וירם מאנג מלכו ותנשא
 מלכותו: (יג) אל
 מוציאן ממצרים
 כתועפות ראם לו יאכל
 גוים צריו ועצמותיהם
 יגרם וחציו ימחץ: (יד)
 כרע שכל פארי וכלביא
 מי יקימנו מברכה ברוך
 וארריה ארור: (טו)
 ויחר אף בלק ויאמר
 לקב אויבי לקחתיה
 ויהנה ברכת ברוך זה
 שלש פעמים וישלח את
 בלעם וישב למקומו וגם
 בלק הלך לדרכו:
 (טז) וישב ישראל
 בשטים ויחל לזנות את
 בנות

טעכטערן

וַיְבָרֶךְ אֶת יִשְׂרָאֵל כְּדָבָר
 יי אֲשֶׁר שָׁם בְּפִיו :
 (ז) וַיִּקְחֵהוּ בָלָק אֶל
 מְקוֹם אֲחֵר וַיַּעַשׂ גַּם שָׁם
 מִזְבְּחוֹת שִׁבְעָה וַיַּעַל פָּר
 וָאֵיל בַּמִּזְבֵּחַ וַיִּלֶּךְ וַיָּשָׁב
 וַיְבָרֶךְ אֶת יִשְׂרָאֵל גַּם
 הַפֶּעַם : (ח) וַיִּקַּח אוֹתוֹ
 בָּלָק רֹאשׁ הַפָּעוֹר וַיָּבִן
 עוֹד שִׁבְעָה מִזְבְּחוֹת וַיַּעַל
 פָּר וָאֵיל בַּמִּזְבֵּחַ כִּי אָמַר
 אוֹלֵי יָרַח מְנַחָה וְשָׁמַע
 לְקוֹלוֹ וְקָבָה אֶת הָעַם :
 (ט) וַיֵּרָא בַלָּעָם כִּי טוֹב
 בְּעֵינֵי אֱלֹהִים לְבָרֶכְךָ אֶת
 יִשְׂרָאֵל וְלֹא הִלֵּךְ כְּפֶעַם
 בַּפֶּעַם וַיֵּשֶׁת אֶל הַמִּדְבָּר
 פָּנָיו וַיֵּרָא אֶת יִשְׂרָאֵל
 שׁוֹכֵן לְשִׁבְטָיו : (י) וַיֵּשֶׁת
 מִשָּׁלוֹ וַיֹּאמֶר מַה טָּבוֹ
 אֶהְיֶיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכַּנְתִּיךָ
 יִשְׂרָאֵל : (יא) בְּנִחָלִים
 נָשׁוּב

אויך זעגנעטע איזראעל, נאך
 דעם ווארטע דעו ערויגען, וועלכע
 ער איהם אין דען מונד געלענט.
 (ז) בלק פיהרטע איהן אן איינען
 אנדערן ארט, ער ברייטעט אויך
 דא זיבען אלטערע, אונד בראכטע
 אויף יעדען אלטאר איינען שטיין
 אונד איינען ווירדער, גינג אריס,
 קאם צוריק, אונד זעגנעטע איהן
 ראעל אויך דיועזמאל. (ח) בלק
 פיהרטע איהן ענדליך אויף דא
 שפיטצע דעו פער, ברייטעט
 אבערמאלו זיבען אלטערע, אונד
 בראכטע איינען שטיין אונד איינען
 ווירדער אויף יעדען אלטאר, דען
 ער שפראך: פיהללייכט גימט
 ער דאז אפפער וואהלגעמעללייכ
 אן, ערהערט איהן, אונד לעסט
 דאז פאלק פעררוינשען. (ט) אלס
 אבער בלעם זאגט, דאס גאט
 גוט פינדע איזראעל צו זעגנען,
 גינג ער ליכט מעהר אריס, וויא
 דיא פאריגען מאלע; זאנדערן
 ווענדעטע ויין אנגעזיכט צו דער
 וויסטע, ווא ער איזראעל נאך
 זינען שטעממען געלאנגערט זאגט.
 (י) ער הוב זיינע גלייכערע
 אן אונד שפראך: וויא שען זינד

דיינע געזעלטע, יעקב! דיינע וואהנען איזראעל (יא) וויא
 בעכע לאגט געשטרעקט

בעור, נאך כחור, אום איהן
איון צו לארען, אונד לים איהם
זאגען: (ג) קאממע אונד פער
פלוקע מיר דיווע פאלק, דיא קינג
דער איוראעלן, פיהללויכט
ווערדע איך ען אלודען שלאגען,
אונד ארויס מיוונעם לאנדע טרייבען
קעננען. דען בלעם וואר איין
געטטליכער ועהר, אונד דאמיר
בעקאנט, דאס דער עמיגע דען ער
זעגנעט, געועגנעט, אונד דען ער
פלוקט, פער פלוקט וויא. (ד)
אנפגענליך וואללטע גאטט דען
בלעם ניכט מיט געהן לאסען,
אלו בלק אבער נאך מאלו שיקטע
ליס איהן גאטט וואהל דיווען,
בעפאהל איהם אבער אונד
שפראך, דא ווידוט טר דאן
טהון, וואו איך דיר זאגען ווער
דע. (ה) בלעם קאם צו בלק,
אונד ער בראכטע איהן דאנריק
צור אנהעהע בעל, פאן דא ער
איוגען טהייל דען פאלקען אובער
זאה. בלעם ביעטע זיבען אל
טערע, אונד בראכטע אויף יערען
אלטאר איוגען שטיר אונד איוגען
ווידרער, אונד גינג אויף צויבע
דייען ארויס. (ו) גאטט פערפוגטע
זיך צו בלעם, אונד לעגטע איהם
איוגע אנטווארט אין דען מונד.

בעור פתורה לקרא לו
לאמר: (א) לכה ארה
לי את העם הזה את
בני ישראל אולי אוכל
אכה בו ואגרשנו מארצי
כי היה בלעם חזוה
לאלהים וגודע כי את
אשר יברך יברך ואר
אשר יאיר יואר: (ב)
ולא אכה י לחת את
בלעם להלק ויוסף בלק
שלוח ושלחהו י ויצו
אותו לאמר אך הדבר
אשר אדבר אליך
תעשה: (ג) ויבא בלעם
אל בלק ויעלהו במות
בעל וירא משם קצה
העם ויבן בלעם שבעה
מזבחות ויעל פר ואיל
במזבח ויצא לקרא את
נחשים: (ד) ויקר
אלהים אל בלעם וישם
דבר בפיו וישב אל בלק
ויברך

ער קאם צוריק צו בלק
אונד

וַיִּקַּח אֶת כָּל עָרָיו וְאֶת
הַבְּהֵמָה וְאֶת הַשָּׁלָל׃
(יט) אֶת שְׁנֵי יְלָדָיו
הָאֲמֹרִי הָאֵלֶּה נָתַן יְיָ
בְיַד יִשְׂרָאֵל אוֹתָם וְאֶת
אֲרָצָם וְאֶת כָּל עָרֵיהֶם
עָרֵי מִבְצָר חֹמָה גְּבוּלָה
דִּלְתִּים וּבְרִיחַ וְלֹא הָיָה
לָהֶם תְּקוּמָה מִפְּנֵי
יִשְׂרָאֵל כִּי יִגְלַחֵם לָהֶם׃

עו נאם אללע זיינע שטערטע,
זאמט פֿיה אונר בייטע, (יט)
אלזא גאב דער ערויגע, דיוע
ביירע קעניגע דעו פֿאלקו אמרי,
אין איוראעלו האנד, זיא איהרע
לאנדע, אונד אללע איהרע שטערט
טע, מיט האהען מויערן
טהארען אונד ריגעל, קיינר
קאנטע פֿאר איוראעל בע
שטעהן, דען דער ערויגע
שטרייט פֿיר ויא.

לד (א) מִשָּׁם נִסְעוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ
בְּעַרְבוֹת מוֹאָב מֵעֵבֶר
לְיַרְדֵּן יַרְחוֹ וַיָּגֵר מוֹאָב
מֵאֵד בְּרֹאוֹתָיו אֶת אֲשֶׁר
עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְשְׁנֵי מַלְכָּיו
הָאֲמֹרִי הָאֵלֶּה׃ (ב)
וּבִלְקֶן בֶּן צִפּוֹר מֶלֶךְ מוֹאָב
בָּעֵת הַהִיא וַיּוֹעֵץ אֶת
זִקְנֵי מִדְיָן וַיִּשְׁלַח
מְלָאכִים אֶל בָּלָעַם בֶּן
בְּעוֹר

לד (א) פֿאן דא צאגען ויא
קיינער איוראעלו ווייטער,
אונד לאגערטען ויך אם געשטארע
דעו ירדנ'ו געגען ירחו. מואב
געריהט אין העפֿטיגע פֿורכט,
דא ער זאח, וואו איוראעל דען
ביירען קעניגען דעו פֿאלקו אמרי
געטהאן. (ב) אום דיוע צייט,
וואר בלק זאהן צפֿר'ו, קייניג צו
מואב, דיוער ראטהעלאגטע מיט
דען עלטעסטען מדינ'ו, אונד
שיקטע באטען אן בלעם זאהן
בעור

(טו) אורף, ועטצע דיא ריווע
פארט, אונד געהע איבער דען
פלוס ארנן. מאכע דען אנפאנג
דער עריאבערונג מיט סיחן אונד
זיינעם לאנדע, דען איך אין דיינע
האנד געבען ווילל. משה שיקטע
אבער באטען אן סיחן קעניג צו
וזשכן, אין פריירליכען ווארטען,
וויא פאלגט: (טו) למסע מיד
דורך דייך לאנד ציהען, איך ווילל
אויף דער הערשטראסע בלייבען,
אונד פאן דערועלבען וועדער
רעכטן נאך לינקן אברייכען, ביו
איך איבער דען ירדן געהע, אין
דאן לאנד, וועלכעז אונזער גאטט
אונז איין גיבט. (יו) סיחן
וואללטע איוראעל דורך ויין לאנד
ניכט ציהען למסען, אונד צאג
געגען איהן צו פאלדע. איוראעל
אבער שלוג איהן, אונד ער
אבערטע ויין גאנצען לאנד, ניכט
איינע שטאדט וואר איהם צו
פעסט. (יח) עז וואנדטע זיך
דאן, אונד צאג הינאויף דען וועג
נאך בשן. אויך עוג קעניג צו
בשן גינג איהם ענטגעגען. דער
ערויגע אבער, גאב אויך איהן,
אין דיא האנד איוראעל, עז שלוג
איהן, אונד טהאט איהם וויא עז
דעם סיחן געטהאן.

(טו) קום סע ועבור את
נחל ארנן החל רש את
סיחון ואת ארצו כי
בידך אתגבה וישלח
משה מלאכים אל סיחון
מלך חשבון דברי שלום
לאמר: (טו) אעברה
בארצך בדרך בדרך
אלך לא אסור ימין או
שמאל עד עברי את
הירדן אל הארץ אשר
אלהינו נותן לנו: (יו)
ולא אבה סיחון העבר
את ישראל ויצא
לקראתו למלחמה ויבהו
ישראל וילכו את כל
ארצו לא היתה קריה
אשר שגבה ממנו: (יח)
ויפן ויעל דרך הבשן
ויצא עוג מלך הבשן
לקראתו ויתן יי גם אותו
ביד ישראל ויבהו ויעש
לו באשר עשה לסיחון
ויקה

דיושבים בשעיר
 ונשמרתם מאד אל
 תהגרו בם כי לא אתן
 לכם מארצם עד מדרך
 בף רגל כי ירשה לעשו
 נתתי את הר שעיר :
 (יא) וישלחו מלאכים
 אל מלך אדום הוא
 שעיר לעבור את גבולו
 וימאן אדום ויסוב
 ישראל את ארצו : (יב)
 ויסע מקדש ויבא הר
 ההר וימת שם אהרן
 ויבכו אותו כל בית
 ישראל שלשים יום :
 (יג) ויבא ישראל דרך
 מדבר מואב ויאמר יי
 גם את מואב אל תצר
 כי לא אתן לך מארצו
 ירשה : (יד) ויקרב העם
 מול בני עמון ויאמר יי
 גם מארץ בני עמון לא
 אתן לך ירשה כי לבני
 לוט נתתי את ער ירשה :
 (טו)
 האבע איך ער צים ערבגוטע געגעבען .

וועלכע צו שעיר וואהנען , וייר
 אויף איירער הוטה , פֿעללט ווא
 ניכט אן , דען איך ווערדע אייך
 פֿאן איהרעם לאנדע ניכט איינען
 פֿוסטריטט איין געבען ; דען איך
 האבע דען בערג שעיר דעם עשו צום
 ערב גוטע איין געגעבען . (יא)
 ויא שיקטען באטען צו דעם
 קעניגע צו אדום , וועלכעז אויך
 שעיר הויסט , דורך זיין געביטה
 ציהען צו דירפֿען , אדום ווייגער
 טע ויך אבער , אונד איוראעל צאג
 אום זיין לאנד הערום . (יב) פֿאן
 קדש בראך עז אויף , אונד קאם
 אן דאז געבירגע הר . דאזעלבוש
 שטארב אהרן , אונד דאז גאנצע
 הויז איוראעלז בערוינטע איהן ,
 דרייסיג טאגע לאנגע . (יג) כון
 קאם איוראעל דורך דיא וויסטע
 מואבז , אונד דער ערויגע
 שפראך : אויך מואב זאללוט דרא
 ניכט פֿיינדזעליג בעדאכרעלן , דען
 איך ווערדע דיר פֿאן ווינעכ לאג
 דע קיין ערבגוט איין געבען .
 (יד) דארויף נאהעטע דאז פֿאלק
 געגען דיא זעהנע עמונו , אבער
 דער ערויגע שפראך : אויך פֿאן
 דעם לאנדע דער זעהנע עמונו ,
 ווערדע איך דיר ניכט צום ערב
 גיטע געבען , דען דען זעהנען לוטז
 (טו)
 האבע איך ער צים ערבגוטע געגעבען . (טו)

מיט זיינעם שטאבע, צווייט מאל
אונד עו קאם פיהל וואסער הע-
רויס. דעם ערויגען אבער מוס-
פיהל ריווען פערזעהען, ער צירנטע
ווידער זיא, אונד שפראך: (ו)
דיא ווייל איהר מיינעם בעפעהלע
אונגעהארזאם ווארעט, דען פעהל-
זען אן צו רעדען, אונד מיך דא-
דורך צו הייליגען, פאר דען
אויגען דער קינדער ישראל'ן,
זא ואללט איהר אויך דאז פאלק
ניכט אין דאז לאנד ברינגען,
דעלכעו איך איהם איין געבע.
(ח) אלז ענדליך דאז גאנצע
פאלק, כעמליך דיא קריגעוילייטע,
דעלכע אויס מצרים גינגען, אין
דער וויסטע אויס געשטארבען
וואר, ווא דער ערויגע איבער
זיא בעשלאסען, שפראך דער
ערויגע צו משה, וויא פאלגט;
(ט) רעדע צו דען קינדערן אויף
ראעלז אלזא: זא האט דער ערוי-
גע געשפראכען, אויף כון, ועט
צעט איירע ריווע פארט בעגיבט
אויך אין דאז לאנד, אונד ער-
אבערט עו, וויא איך איירען פעה-
טערן צו געשוואהרען. (י) איהר
קעממט אבער אן דאז געביטה
איירער ברידער דען ועהנען עשו'ן,
דעלכע

במטהו פעמים ויצאו
מים רבים וירע בעיניי
ויתאנק בהם לאמר:
(ז) כי מריתם את פי
אשר צויתכם לדבר אל
הסלע להקדיש אותי
לעיני בני ישראל לכן
לא תביאו את העם אל
הארץ אשר אני נותן
להם: (ח) ויהי כאשר
תם כל הגוי אנשי
המלחמה היוצא
ממצרים למות במדבר
כאשר דבר יי עליהם
ויאמר יי אל משה
לאמר: (ט) דבר אל
בני ישראל לאמר כה
אמר יי קומו סעו לכם
ובאתם אל הארץ
וירשתם אותה כאשר
נשבעתי לאבותיכם:
(י) הנכם עובדים
בגבול אחיכם בני עשו
דיושבים

הָיָה מִיָּם לָעֶדָה וַיִּקְהֵלוּ
עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן
לֵאמֹר לָמָּה זֶה הָעֲלִיתֶם
אֹתָנוּ מִמִּצְרַיִם אֶל
הַמָּקוֹם הַזֶּה הַזֶּה מָקוֹם
אֵין זֶרַע וְתֹאנָה וְגִפְן
וְרִמּוֹן וּמִיָּם אֵין לִשְׁתוֹת׃
(ג) וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאֶהֱרֹן
אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד
וַיֵּרָא כְבוֹד יְיָ אֲלֵיהֶם׃
(ד) וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה
קַח מִטָּף וְהִקְהֵל אֶת
הָעֵדָה אֶל פְּנֵי הַסֵּלַע
אֲתָה וְאֶהֱרֹן וְדַבַּרְתֶּם
אֶל הַסֵּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן
מִמֶּיז׃ (ה) וַיַּעֲשׂוּ כֵן
וַיִּקְהִילוּ אֶת הָעֵדָה אֶל
פְּנֵי הַסֵּלַע וַיִּחַר אַף
מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר שְׁמַעוּ נָא
הַמִּזִּים הַזֶּם הַסֵּלַע הַזֶּה
נוֹצִיא לָכֶם מַיִם׃ (ו)
וַיְהִי בַּחֲמָתוֹ וַיַּחַטֵּא
בְּדַבָּר יְיָ וַיַּךְ אֶת הַסֵּלַע
בַּמִּטָּה

פֶּה לִטֵּעַ עוֹדֵר גַּעֲמִינְדֵּעַ אֵין
וּרְאִסֵּעַ, אֹרֶךְ זֵינֵי לִיפֶּעַן צוֹאֵמֵי
מֵעַן, בִּינֵי מֹשֶׁה וְאֹרֶךְ אֶהֱרֹן אֹרֶךְ
שְׁפִרְאֲכֵעַן׃ וּרְאִי הַאֲבֵט אִיהֵר
אֹרֶךְ אֹרִיס מִצְרַיִם, אֵין דִּיזֵעַן
עֲלֵעֲנֵדֵעַן אֶרֶץ גַּעֲפִיהֶרֶט, וּרְאִי
וּרְעֵדֵעַר זֵאֵט, נֶאֱדָר פִּיגֵעַ, וּרְיִיכֵי
שְׁטֵאֵק אֹרֶךְ גִּרְאֲנֵאֵט אֲפֶפֶל, יֵא
נִיכֵט אֵיין מֵאֵל וּרְאִסֵּעַ צוֹם טְרוֹכֵי
קֵעַן אִיזֵט? (ג) מֹשֶׁה אֹרֶךְ אֶהֱרֹן
בַּעֲגֵאֲבֵעַן וַיַּךְ צוֹרֵם אִינְגֵאֲכֵעַ
דֵּעוֹ שְׁטִיפֶטוֹצֵעֲלֵטֵעוֹ, וּרְאִי אִיהֵמֵעַן
דִּינֵי הַעֲרֵרִלִיכִיטֵעַ דֵּעוֹ עוֹרִיגֵעַן
עֲרִשִׁינֵי. (ד) דֵּעַר עֲרִיגֵעַ שְׁפִרְאֲדָךְ
צוֹ מֹשֶׁה, נִיִּם דִּינְמֵעַן שְׁטֵאֵב,
אֹרֶךְ פֶּעֲרוֹזֵאֲמֵעֲלֵעַ דִּינֵי גַעֲמִינְדֵּעַ
פֶּאֶר דֵּעַם פֶּעֲלֹעַן, דִּינֵי אֹרֶךְ
אֶהֱרֹן, רֵעֵרֵט דֵּעַן פֶּעֲלֹעַן פֶּאֶר
אִיהֵרֵעַן אֹרִיגֵעַן אֵין, זֵא וּרְיִדֵּעַר
זֵיין וּרְאִסֵּעַר הַעֲרִגֵעֲבֵעַן. (ה) זֵינֵי
טֵהֲאֵטֵעַן אֵלֹזֵא, פֶּעֲרֵי וְאֲמֵנֵעֲלֵטֵעַן
דִּינֵי גַעֲמִינְדֵּעַ פֶּאֶר דֵּעַם פֶּעֲלֹעַן,
מֹשֶׁה זֵי צֵאֵרֵן עֲנִטְבֵּרֵאֲנֵטֵעַ, אֹרֶךְ
עַר שְׁפִרְאֲדָךְ, הַעֲרֵטֵעַ אִיהֵר אֹרֶכֶּי
גַּעֲהֲאֲרֹזֵאֲמֵעַן! וּרְעֵרֵעַ אִיךְ אִיךְ
וּרְאֵהֵל אֹרִיס דִּיזֵעַם פֶּעֲלֹעַן וּרְאִסֵּעַר
שְׁאֲפֵעַן? (ו) אֵין דֵּעַר הִיטְצֵעַ
פֶּעֲרוֹזֵאֲהֵעַ עַר וַיַּךְ כִּיךְ גַּעֲנֵעַן גֵּאֵטֵעַ
טֵעוֹ וּרְאִרֵט, שְׁלֹגֵי דֵּעַן פֶּעֲלֹעַן

פֶּאָן רענען דיא דאז לאנד אריס:
 קונדשאפטעטען. (כט) אלו דאז
 פֶּאלק דיוע איבעלע נאכריכט פֶּער-
 נאם, ווארד עז בעטריכט, אונד
 שפראך: וויר האבען געווינד-
 געט, נון דען, וויר זינד בערייט,
 וואללען הינרויף צוהען אן דען
 ארט, פֶּאן וועלכעס דער ערויגע
 געשפראכען. משה אבער זאג-
 טע: וואגט עז נוכט, דען דער
 ערויגע איזט נוכט אונטער אייך.
 (ל) זיא אבער בעשטאנדען דא:
 רוויף, דען בערג צו בעשטייגען,
 דיא לאדע דעו ערויגען אונד משה,
 וויבען אינדעסען נוכט אריס דעם
 לאגער, דא קאם עמלק אונד
 כנען, בערואהנער דעז געבירגן,
 דערנאכ, שלונגען אונד פֶּערפֿאלגטען

מן התרים את הארץ:
 (כט) בשמוע העם
 הדבר הרע הזה ויתאבל
 ויאמר חטאנו ועתה
 הננו ועלינו אל המקום
 אשר אמר יי ויאמר
 משה אל תעלו כי אין
 יי בקרבכם: (ל) ויעפילו
 לעלות אל ראש ההר
 וארון ברית יי ומשה לא
 משו מקרב המחנה וירד
 העמלקי והכנעני יושב
 ההר ויכום ויכתום עד
 חרמה:

זיא ביז גען חרמה.

לג (א) דיא קינדער איזראעלז
 ועטצטען איהרע ציגע
 פֶּארט, אונד קאמען אין דיא
 וויסטע צין, אונד הילטען זיך
 ארויף צו קרש. דאזעלבוט שטארב
 מרים שוועסטער דעז משה, אונד
 וואורדע דאזעלבוט בעגראבען.
 (ב) דארט פֶּעהלטע

לג (א) ויסעו בני
 ישראל הלוך
 ונסוע ויבאו אל מדבר
 צין וישבו בקדש שם
 מתה מרים אחות משה
 ותקבר שם: (ב) ולא
 היה

יִדְאוּ אֶת הָאָרֶץ בַּמִּדְבָּר
 הַזֶּה יִפְּלוּ פְּגִרֵיהֶם לְכָל
 מִסְפָּרָם מִבֵּן עֲשָׂרִים
 שָׁנָה וּמַעֲלָה אֲשֶׁר הִלִּינוּ
 עָלַי : (כו) וְלֹא יָבֹאוּ אֶל
 הָאָרֶץ וְלֹא יִדְאוּהָ כִּי
 אִם יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון וְכָלֵב
 בֶּן יִפְנֶה וְלוֹ אֶתֶן אֶת
 הָאָרֶץ אֲשֶׁר דִּרְךָ בָּהּ
 וּלְבָנָיו יֵצֵן אֲשֶׁר מִלֹּא
 אַחֲרַי יִּבְנִיהֶם יָבֹאוּ
 שָׁמָּה וִירְשׁוּהָ : (כז)
 וְרָעוּ בַּמִּדְבָּר אַרְבַּעִים
 שָׁנָה בְּמִסְפַּר הַיָּמִים
 אֲשֶׁר תָּרוּ אֶת הָאָרֶץ
 יוֹם לַשָּׁנָה יוֹם לַשָּׁנָה
 וְנִשְׁאַלְוּ אֶת זִנּוּתָם עַד
 תָּם פְּגִרֵי הַדּוֹר הָרָע
 הַזֶּה : (כח) וַיָּמוּתוּ
 הָאֲנָשִׁים מוֹצִיֵּי דַבַּת
 הָאָרֶץ רָעָה בַּמִּגְפָּה לִפְנֵי
 יְיָ רַק יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב חִיּוּ
 מִן

לאנד נישט זעהען זאללען . אין
 דיווער וויסטע זאללען איהרע קער
 פער הינפאללען , זא פיהל איהרער
 זיג , פֿאן צוואנציג יאהרען אן
 אונד דאריבער , דיא ווידער מיך
 געמוררט האבען . (כו) קיינער
 זאלל אין דאו לאנד קאממען ,
 קיינער עז זעהען , אלו יהושע
 זאדן בן , אונד כלב זאדן יפנה .
 איהם (רעס לעבטערן) אונד ווינען
 קינדערן , ווילל איך דאו לאנד
 איינגעבען , וועלכע ער בעטרעט
 טען האט דיא ווייל , ער דעם עוויג
 גען פֿאללקאממען טרייא געבליב
 בען . יענער קינדער אבער זאללען
 דא היין קאממען , אונד עז אין בע
 זיטען געהמען ; (כז) זיא זאללען
 אבער צו פֿאר , פֿירציג יאהרע
 אין דיווער וויסטע אום דער וואג
 דערן , באך אנצאהל דער טאגע ,
 דא מאן דאו לאנד אויס געקוגל
 שאפטעט , איין טאג צום יאהר
 גערעכנעט . אונד יענער (איהרער
 פֿעטער) אונד צוכט ביסען , ביז דיא
 קערפער דיווער בעזען צייטאלטערן ,
 זאללע געפאללען זיג . (כח) דיא
 מענער וועלכע דיא איבעלע
 נאכריכט פֿאן דעם לאנדע אויס
 בראכטען , שטארבען אין איינער זייכע , דיא דער עוויגע איבער
 זיא פֿערהענגט , נור יהושע אונד כלב בליבען אום לעבען ,
 פֿאן

(כא) אך שויגער , דער דוא
 דיועו פאלק מיט גראסער קראפט
 אונד מעכטיגער האנד אריס עגופ
 טען געפיהרט האסט , וויא איונג
 גערענק דיונער דיהנער אברהם
 יצחק אונד יעקב , אונד זעהע
 נוכט אריף ויא הארטנעקיגקייט
 דיועו פאלקעו . (כב) ואנסט
 ווערדען דוא פאלקער שפרעכען :
 עו מאנגעלע דעם שויגען אן
 פערמעגען , דיועו פאלק אין דאו
 לאנד צוברינגען , וועלכעו ער
 איהנען איידליך פערהייסען האט ,
 דרום האטער ויא אין דער וויסטע
 געשלאכטעט . (כג) פערציהע
 דאהער , דאו פערברעכען דיועו
 פאלקעו , נאך דיונער גראסען
 גנאדע , וויא דוא איהם זא מאג
 כעו פאן עגופטען אריס ביו יעצט ,
 פערציהען האסט . נון דען ,
 שפראך דער שויגע , זא פערציהע
 איך וויא דוא געשפראכען ; (כד)
 יעדאך , זא וואהר איך לעבע ,
 דאס דיוע מעננער , דיא מיינע
 העררליכקייט אונד דיא וואונדער
 צויכען געוועהן האבען , וועלכע
 איך אין מצרים אונד אין דער
 וויסטע געטהאן , אונד דעכנאך
 געגען מיינע בעפעהלע ווירדער
 שפענסטיג , אונד מיינער שטיממע אונגעהארום וינד . (כה) דאו

(כא) אָנא יי אָשר
 הוֹצֵאתָ אֶת הָעָם הַזֶּה
 מִמִּצְרַיִם בְּכַחַ גְּדוֹל וּבִיד
 חֲזָקָה זָכֹר לַעֲבָדֶיךָ
 לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב
 אֶל תִּפְּן אֶל קִשֵּׁי הָעָם
 הַזֶּה : (כב) כֵּן יֹאמְרוּ
 הַגּוֹיִם מִבְּלֹתִי יִכְלֹת יי
 לְהַכִּיָּא אֶת הָעָם הַזֶּה
 אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
 לָהֶם וַיִּשְׁחָטֵם בַּמִּדְבָּר :
 (כג) וְעַתָּה סִלַּח נָא לַעֲוֹן
 הָעָם הַזֶּה כְּגֹדֶל חַסְדְּךָ
 כִּי אֲשֶׁר נִשְׁאַתָּ לָעָם הַזֶּה
 מִמִּצְרַיִם וְעַד הַנֵּה
 וַיֹּאמֶר יי סִלַּחְתִּי
 כַּדְּבָרֶיךָ : (כד) אִוְלָם
 חֵי אָנֹכִי כִּי כָל הָאֲנָשִׁים
 הָרְאִים אֶת כְּבוֹדִי וְאֶת
 אוֹתוֹתִי אֲשֶׁר עָשִׂיתִי
 בְּמִצְרַיִם וּבַמִּדְבָּר
 וַיִּמָּרִים אֶת פִּי לְבַלְתִּי
 שְׁמוֹעַ בְּקוֹלִי : (כה) אִם
 יֵרָאוּ

לאנד

וַיֹּאמֶר נִתְּנָה רֹאשׁ
 וְנִשְׁוֹבָה מִצְרִימָה : (יז)
 וַיִּדְבֹר הָעָם בֵּי לֵאמֹר
 מִשְׁנֵאתוֹ אוֹתָנוּ הוֹצִיָּאֵנוּ
 מִמִּצְרַיִם לָתֵת אוֹתָנוּ
 בְּיַד הָאֱמֹרִי לְהַשְׁמִידֵנוּ
 וַיִּפֹּל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל
 פְּנֵיהֶם : (יח) וַיהוָה שָׁעַ בֶּן
 נֹון וְכָלֵב בֶּן יִפְנֶה קָדְעוּ
 בְּגִדֵיהֶם וְהָעֵדָה אָמְרָה
 לָרְגֹם אֹתָם בְּאַבְנִים
 וְהָיָה כְבוֹד יְיָ נִרְאָה
 בְּאַהֲלֵ מוֹעֵד אֶל כָּל בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל : (יט) וַיֹּאמֶר יְיָ
 אֶל מֹשֶׁה עַד אָנֹכָה יִנְאַצְנוּ
 הָעָם הַזֶּה וְעַד אָנֹכָה לֹא
 יֵאֱמִינוּ בִּי בְּכָל הָאוֹתוֹת
 אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּקִרְבּוֹ :
 (כ) אֲכַנּוּ בַדְּבָר וְאוֹרִישְׁנוּ
 וְאֶעֱשֶׂה אוֹתָהּ לְגוֹי גָּדוֹל
 וְעַצּוֹם מִמֶּנּוּ וַיִּתְּפֹלֵל
 מֹשֶׁה אֶל יְיָ וַיֹּאמֶר :
 (כא)

אֲנִי מֵעַכְשָׁיו עָרֹן פֶּאֱלָקֶה מֵאֲכַעֵן אֱלֹהֵי אִיזֹט. מֹשֶׁה אֲבֵעַר בַּעֲטַעֲטַע
 צו גאטט, אונד שפראך :

אונד שפראך : לאסט אונד אויך
 אבערהויפט זעטצען, אונד נאך
 מצרים צוריק געהן. (יז) ואגאר
 געגען גאטט זעלבוט רעדעטע דאס
 פֶּאֱלָק, אונד שפראך : אויס
 האס געגען אונד, האט ער אונד
 אויס מצרים געפיהרט, אום אונד
 אין דיא האנד דעו אמרי צו ליפערן.
 דאס ער אונד פֶּערטילגע. דאריבער
 פיהלען משה אונד אהרן אויך
 איהר אנגעזוכט. (יח) אונד
 יהושע ואהן נון אונד כלב ואהן
 יפֶנה צעררוסען איהרע קליידער.
 דיא געמיינדע וואללטע זיא שאן
 שטייניגען, אבער זא עבען ערשיהן
 דיא העררליכקייט דעו ערויגען
 אים שטיפֶטוצעלטע, אללען קינא
 דערן איוראעלו. (יט) אונד דער
 ערויגע שפראך צו משה : ווירא
 לאנגע ואלל מיך דיזעו פֶּאלק נאך
 ער צירנען, אונד ווירא לאנגע נאך
 ווירד עו קיין צו טרויען צו מיר
 האבען, בייא אללען דען ווארנא
 דערצויכען, וועלכע איך אין ווינער
 מיטטע געטהאן האבע ? (כ) זא
 ווילל איך עו מיט דער פֶּעסט
 שלאגען אונד פֶּערטילגען, דיך
 דיך הינגעגען צו איינעם גרעסערן

(כא)

דאן לאנד ארויס . (יג) נאך פירציג
טאגע קאמען ווא צוריק , אונד
בראכטען אייניגע פאן דען פריי-
טען דעו לאנדעו מיט זיך , אונד
שפראכען : דאן לאנד איזט
פארטרעפליך , וועלכעו דער עווי-
גע אונדער גאטט אונד אייזן גיבט ,
אונד היר איזט , דעססען פרוכט ;
(יד) יעדאך איזט דאן פאלק מעכ-
טיג , וועלכעו דאריין וואהנט ,
אונד דיא שטערטע וונדזעהר גראס
אונד בעפעסטיגט , אויך האבען
ווייך דאועלבוט אבקעממלינגע
דעו ריווען ענק געזעהן געגען דיא-
זעלבען ווייך אונד וויא היישרעקען
פארקאמען , אונד זא מיסען ווייך
איהנען פארגעקאמען ויין .
(טו) דעם פאלקע שמאלץ דאן
הערץ , דא עו דיוע ווארטע הער-
טע , ווא פערנאסען דען עוויגען
איהרען גאטט , דער ווא ביז הער
געלויטעט , פער טרויטען זיינער
הולפע ניכט , אונד פירכטעטען
זיך . (טז) נור יהושע זאהן נון ,
אונד כלב זאהן יפנה , צווייא
פאן דען קונדשאפטערן דעו לאנד
דעו , בליבען דעם העררען
פאללקאמען געטרויא , אונד
שפראכען ; פירכטעט ניכט , דען
דאן פאלק אבער הערשע ניכט ,

את הארץ : (יג) ויהי
מקץ ארבעים יום
וישובו ויביאו מפרי
הארץ ויאמרו טובה
הארץ אשר יי אלהינו
נותן לנו וזה פריה :
(יד) אפס כי עו העם
היושב בה והערים
בצורות גדולות מאד
וגם ילדי הענק ראינו
שם ונהי בעינינו כחגבים
וכן היינו בעיניהם : (טו)
וימס לבב העם בשמעו
את הדברים וישכחו את
יי אלהיהם המוליכם
עד כה ולא בטחו
בשועתו וייראו : (טז)
ויהושע בן נון וכלב בן
יפנה מן התרים את
הארץ מלאו אחרי יי
ויאמרו אל תיראו כי יי
אתנו ולא שמע העם
ויאמר

דער עוויגע איזט מיט אונד .
אונד

לֵאמֹר טוֹב לָנוּ בְּמִצְרַיִם:

(ט) וְרוּחַ גָּסַע מֵאֵת יְיָ
וַיָּגוּ שְׁלוֹיִם מִן הַיָּם וַיִּטְשׁ
עַל הַמַּחֲנֶה כְּדֶרֶךְ יוֹם
מִסְבִּיב וּבְאֻמָּתִים עַל
פְּנֵי הָאָרֶץ וַיִּקֶּם הָעָם
וַיֹּאסְפוּ וַיֹּאכְלוּ בָשָׂר:
(י) וַאֲפֹי חָרָה בָּעָם וַיִּקֶּם
בָּהֶם מִכָּה רַבָּה מְאֹד
עַל כֵּן שֵׁם הַמָּקוֹם
קְבֵרוֹת הַתְּאוּהָ כִּי שֵׁם
קְבֵרוֹ אֶת הָעָם
הַמִּתְאוּיִם: (יא) וַיִּסְעוּ
וַיָּבֹאוּ עַד קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ
וַיֹּאמֶר הָעָם אֶל מֹשֶׁה
בְּשַׁלְּחָה אֲנָשִׁים לִפְנֵינוּ
וַיַּחְפְּרוּ לָנוּ אֶת הָאָרֶץ:
(יב) וַיִּי אָמַר אֶל מֹשֶׁה
שְׁלַח לָךְ אֲנָשִׁים וַיִּתְּרוּ
אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן וַיִּקַּח
מֹשֶׁה שְׁנַיִם עָשָׂר אִישׁ
אִישׁ לְשִׁבְטוֹ וַיִּלְכוּ וַיַּרְגִּילוּ
אֶת

את

שְׁמֵי אֲנָשִׁים מֵאֵן

אֲנָשִׁים גַּעשְׁפֶּרֶת אֲנָשִׁים: וַיִּרְדּוּ
הָאֲנָשִׁים עוֹ בַּעֲסֵר אֵין מִצְרַיִם.
(ט) אֵין וַיִּרְדּוּ כֹהֵר אֵין סֵאן
רַעַם עֲרוּיָגֶען, אֲנָשִׁים טְרִיב וְרַאכֶּה
פֶּעֶלן פֶּאם מַעֲרַע הָעֵר, שְׁטַרִייעֶטע
זיָא אֵין דֹּאן לֵאגֶער הָעֵרֶאן
אֵינֶע שְׁמֵי אֲנָשִׁים וַיִּיט, אֲנָשִׁים
צוּרִיא עֲלֵלֶען הָאָךְ אֵיבֶער דִּיא
עֲרַדֶּע, דֹּאן פֶּאֶלֶךְ מֵאכְטֶע זיָךְ
אֵינֶע, זֵאמֶמֶעֲלִטֶע זיָא, אֲנָשִׁים
אֵם פֶּלִישׁ. (י) דֵּען עֲרוּיָגֶען צֵאָרֶךְ
עֲנִטְבֶּרֶאנֶטֶע גַּעגֶען דֹּאן פֶּאֶלֶךְ,
אֲנָשִׁים מֵאכְטֶע אֲנָשִׁים, אֵיִהֲנֶען
אֵינֶע זַעֲהֵר גֶּרֶאסֶע נִידֶערֲלֵאגֶע,
דֵּאֲהֶער הֵיִיסֶט דֵּער אֶרֶץ קְבֵרוֹת
הַתְּאוּהָ (גֶּרֶעבֶער דֵּער לֵיסְטֶערֶכֶּה
הֵיִיט) דֵּען דֵּאָרֶץ הָאֲטֶטֶען זיָא
דֹּאן לֵיסְטֶערֶכֶּה פֶּאֶלֶךְ בַּעֲגֶרֶאבֶען.
(יא) זיָא בֶּרֶאכֶען אֵינֶע, אֲנָשִׁים
קֵאמֶען כֹּאךְ קֶדֶשׁ בַּרְנֵעַ. דֵּא
שְׁפֶרֶאך דֹּאן פֶּאֶלֶךְ צוֹ מֹשֶׁה, וַיִּרְדּוּ
וַיִּלְלֶען מַעֲנֶעֶר פֶּאָר אֲנָשִׁים הָעֵר
שִׁיקֶען, דֵּאֵם זיָא אֲנָשִׁים דֹּאן לֵאנֶה
אֵיִם קוֹנְדֶּשֶׁאֲפֶטֶען. (יב) דֵּאֲנֹן
אֵינֶע דֵּער עֲרוּיָגֶע צוֹ מֹשֶׁה שְׁפֶרֶאך,
שִׁיקֶע מַעֲנֶעֶר דִּיא דֵּאֲנֵלֶאכֶר כְּנָעַן
עֲרִקֶנֶדֶען, דֵּא נֵאם מֹשֶׁה צוֹרֶעֲלֶה
מַעֲנֶעֶר, כַּעֲמִלִיךְ פֶּאָן יַעֲרֶעם
דֵּיזֶע גֵּיכְנֶען אֲנָשִׁים קוֹנְדֶּשֶׁאֲפֶטֶען

אונר פראס שאן אים אנפאנגע
דען לאגערן . (ג) משה בעטעטע
צום ערויגען , אונר דאן פייער
פערזאנק . אונר וואו נעכטען דען
ארט , תבערה (בראנר שטעטע) .
(ד) הירויף הענטע דאן געווינדעל
אונטער איזראעל מאנכען לויס
טערנען וואונש , ווארורד אויך
דיא קינדער איזראעל ווידעראום
צו וויינען אן פיינגען , אונר
שפראכען : ווער גיבט אונז פלויש
צו עסען ? (ה) וויר געדענקען
דער פישע , דיא וויר אין מצרים
אומזאנסט עסען ווידדען , דער
גורקען , דער מעלאנען , דען
לויכו , דער צוויבעל , אונר דען
קנאבלויכו . (ו) נון פער שמאכע
פען וויר אויס מאנגעל אן אללעם ,
אונר בלאס צום מאנכע איזט
אונזערע צופערויכט . (ז) דיו
פער דראס משה זעהר . דער עווי
גע שפראך צו משה , זאגע דעם
פאלקע : האלטעט אויך בערויט
אויף מארגען , דא ואללעט איהר
פלויש צו עסען האבען , ביו ען
אייך צור נאזע הערדיס קאממען ,
אונר צום עקעל ווערדען ואלל .
(ח) דיא ווייל איהר דעם ערויגען ,
וועלכער אונטער אייך איזט פער
ווארפען , אונר

וואכל בקצה המחנה :
(ג) ויתפלל משה אל יי
ותשקע האש ויקראו
שם המקום תבערה :
(ד) והאספסוף בישראל
התאוו תאוו וישונו גם
בני ישראל ויבכו ויאמרו
מי יאכילנו בשר : (ה)
זכרנו את הדגה אשר
נאכל במצרים חנם
את הקשואים ואת
האבטחים ואת החציר
ואת הבצלים ואת
השמים : (ו) ועתה
נפשנו יבשה אין כל
בלתי אל חמן עינינו :
(ז) ויחר למשה מאד
ויאמר יי אל משה אמר
אל העם התקדשו
למחר ואכלתם בשר
עד אשר יצא מאפכם
והידי לכם לזרע :
(ח) יען מאסתם את
יי אשר בקרבכם
לאמר

יִרְדַּע עֲמוּד הָעֵנָן
וְעָמַד פֶּתַח הָאֹהֶל וְדָבַר
עִם מֹשֶׁה וְכָל הָעָם
רֹאִים וְהִשְׁתַּחֲוּ אִישׁ
פֶּתַח אֹהֶלוֹ : (כו) וַיְהִי
הָעֵנָן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל
לְמַסָּעָם וּלְחֲנוּתָם
בְּהַאֲרִיךְ הָעֵנָן לִשְׁכֹּן עַל
הָאֹהֶל יֶחֱנוּ וּבְהִעָלוֹתוֹ
יִסָּעוּ :

ליס ויך דיא וואלקען זיילע הע-
ראב, אונד שטאנד אס איונ-
גאנגע דעו צעלטעו, דארעדעטע
גאטט מיט משה, דאז גאנצע
פאלק זאה עו, אונד בעטעטע
אן. יערער אים איינגאנגעזיינעו
צעלטעו. (כז) דיא וואלקע
דיהנטע אויך דען קינדערן איורא-
עלו, בייא איהרען אויפברייכען
אונד לאגערונגען. נעמליך : זא
לאנגע דיא וואלקע אויף דעם
צעלטע בליב, בלויבען אויך ווא
אים לאגער, ווען ווא ויך אבערער האב, בראכען ווא אויף.

לב (א) וַיְהִי בַשָּׁנָה
הַשְּׁנִיָּה בַּחֹדֶשׁ
הַשְּׁנִי בַּעֲשָׂרִים לַחֹדֶשׁ
וַיִּסָּעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
מִמִּדְבַּר סִינִי עַל פִּי יְיָ
לָבֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע לְאֲבוֹתָם לֵאמֹר
לָהֶם : (ב) וַיָּבֹאוּ מִדְבַּר
פָּאָרָן וַיִּתְּאוּנָה הָעָם דַּע
בְּאוֹנֵי יְיָ וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ
וַתֹּאכַל

לב (א) אים צווייטען יאהרע,
אם צוראנציגסטען טאגע
דעו צווייטען מאנאט, בראכען
דיא קינדער איוראעלו אויף בע-
פאהל דעו ערויג, פאן דער וויסטע
סיני אויף, אום ויך אין דאז
לאנד צו בעגעבען, וועלכעו ער
איהרען פעטערן צו געשוואדען,
איהנען אויך צו געבען. (ב) ווא
קאמען און דיא וויסטע פארן,
דא בעשוועהרטע ויך דאז פאלק,
אויף איינע דעם ערויגען מיס-
פעלליגע וויזע, דעו ערויגען
פיוער ענטבראכטע אונטער
איהנען, אונד

מיט דעם פֿינגער גאטטעו , אין
 דען ווארטען וועלכע אויף דען
 ערשטען טאגלעך שטאנדען ,
 וועלכע ער צערבראכען . (כא)
 אלו משה פֿאן דעם בערגעהערב
 קאם , שטראהלטע דיא הויט
 ווינעו אנגעוויכטעו , פֿאן דעם
 גלאנצע גאטטעו , דען ער אויף
 איהן געטהאן , אונד זיא פֿירכט
 טעטען ויך , צו איהם היין צו
 טרעטען . (כב) ער טהאט דא הער
 איינע דעקקע פֿאר דא אנגעוויכט ,
 ביו ער ווידער פֿאר דעם ערויגען
 קאם , דאס ער מיט איהם רעדע ,
 אלו דען נאם ער דיא דעקקע אב ,
 ביו ער ווידער הערריס קאם .
 (כג) משה שלוג ויך אויך צעלט
 אויסערהאלב דעם לאגער אויף ,
 אונד נאנטע ער צעלט דער צו
 זאממען קונפט , דיא ווייל דער
 ערויגע בעשלאסען האטטע , צו
 משה , אויסערהאלב דעם לאגער
 צו קאממען ; (כד) דען דער ערוי-
 גע וואללטע ניכט לענגע מיטטען
 אונטער אינאעל וואנדעלן , דאס
 מיט ער עו ניכט אויפֿרייבע . ער
 קאם אלזא צו משה אין דיועם
 צעלטע , אונד ווער אונטערריכט פֿאן דעם ערויגען פֿערלאנגטע ,
 מוסטע הינאויס געהן . (כה) דיא וואלקעדעו ערויגען בערעקטע דא
 צעלט . ווען דאן משה הייניין גינג , דאס דער ערויגע מיט איהם רעדע ,

באַצבּע אַלֹהִים לְכֹל
 הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל
 הַלְּחֹזֹת הָרָאשִׁים אֲשֶׁר
 שָׁבַר : (כא) וַיְהִי בְּרִדְתָּ
 מֹשֶׁה מִן הָהָר קֶרֶן עוֹר
 פָּנָיו מִזֵּיו יי אֲשֶׁר שָׁם
 עָלָיו וַיִּירָאוּ מִגִּשְׁתֵּי אֱלֹהֵיו :
 (כב) וַיִּתֵּן עַל פָּנָיו מַסְוֶה
 עַד בֹּאוֹ לִפְנֵי יי לְדַבֵּר אִתּוֹ
 וְסֵר הַמַּסְוֶה עַד צֵאתוֹ :
 (כג) וּמֹשֶׁה נָטָה לוֹ אָהֶל
 מַחוּץ לַמַּחֲנֶה וּקְרָא לוֹ
 אָהֶל מוֹעֵד כִּי אָמַר יי
 לַחֲזוֹעַ אֶל מֹשֶׁה מַחוּץ
 לַמַּחֲנֶה : (כד) כִּי לֹא
 אָבָה יי לַעֲלוֹת בְּקֶרֶב
 יִשְׂרָאֵל פֶּן יִכְלֹהוּ וַיּוֹעַד
 אֶל מֹשֶׁה בָּאָהֶל וְכָל
 מִבְּקָשׁ יי יֵצֵא שָׁמָּה :
 (כה) וַעֲנֵן יי כִּפְסָה אֶת
 הָאָהֶל וּכְבַּא מֹשֶׁה לְדַבֵּר
 אִתּוֹ יי

יִרְדּוּ

צעלטע , אונד ווער אונטערריכט פֿאן דעם ערויגען פֿערלאנגטע ,
 מוסטע הינאויס געהן . (כה) דיא וואלקעדעו ערויגען בערעקטע דא
 צעלט . ווען דאן משה הייניין גינג , דאס דער ערויגע מיט איהם רעדע ,

(טז) וְהָרְגוּ אִישׁ אָחִיו
וְאִישׁ קָרֹבּוֹ אֶת אִשְׁרֵי
סֵר מֵאַחֲרַי יִי וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי
לֵוִי כְדִבְרֵי מֹשֶׁה וַיִּפֹּל מִן
הָעָם כְּשִׁלְשֹׁת אֲלָפֵי
אִישׁ : (יז) בְּדָבָר הַזֶּה
מָלְאוּ בְנֵי לֵוִי אֶת יְדֵיהֶם
לֵי וַיִּזְכּוּ לַהֲזֹת סִגְלָה לֹו
מִכָּל שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל :
(יח) וַיִּבְחָר בָּם אֱלֹהִים
תַּחַת בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר הִבְדִּילָם לֹו כְּהִנָּחֹו
כָּל בְּכוֹר בְּמִצְרַיִם וַיַּעֲשׂוּ
אֶת הָעֶגְל וַיִּמָּאֵם בָּם :
(יט) וּמֹשֶׁה הִתְנַפֵּל לִפְנֵי
יִי עוֹד אַרְבָּעִים יוֹם
וְאַרְבָּעִים לַיְלָה וַיִּתְחַנֵּן
אֵלָיו עַל חַטָּאת יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר עָשׂוּ : (כ) וַיַּעֲתָר
יִי לְמֹשֶׁה וַיִּתֵּן לוֹ שְׁנֵי
לִחֹת אַחֲרָיִם בְּתוֹבִים
בְּאַצְבַּע

(טז) אונד טערטעט, מאנכער
זיינען ברודער, מאנכער זיינען
פערואנדטען, דער נעמליך,
הינטער דעם עוויגען אבגעוויכען
איוט. דיאזעהנע לוי'ן טהאטען
וויא משה געשפראכען, אונד
עו פיהלפאן דעם פאלקע, אונגע-
פעהר דרייא טויזענד מאן. (יז)
בייא דיווער געלעגענהייט ווייהעטן
דיא זעהנע לוי'ן איהרע הענדע
דעם עוויגען, אונד ווארדען
וויירדיג, זיין בעואנדערעו אייגענע
טהום, אריס אללען שטעממען
איוראעלז, צו ווערדען. (יח)
גאטט ערוועהלפט זיא, אויך, אן
שטאט דער ערשטגעבאהרענען איוט
דאעלז, דיא ער פיר זיד אב-
געואנדערט האטטע, דא עראללע
ערשטגעבאהרענען אין מצרים
שלוז, אונד דא ויא דאז קאלב
מאבטען, ווירדער פערוארף.
(יט) משה ווארף זיך הין פאר
דעם עוויגען נאך מאלו פירציג
טאגע, אונד פירציג נעכטע, אונד
פלעהעטט צו איהם, דער ויגדע
איוראעלז וועגען, וועלכע זיא
בעגאנגען האטטען. (כ)

דער עוויגע לויס זיך פאן
איהם צווייא אנדערע מאפעלן בעשריבען
מיט

וועגען דעם איבעלן, דאן ער איהנען
גערראהט, זיין איין איינעם
אויגענבליק אויף צו רייבען,
אונד שפראך: ווען איך איינסט
אהנדע, ווילל איך אויך דיוע
זינדע אן איהנען אהנדען.
(יב) משה שטיג פאן דעם בערגע,
אונד האטטע דיא ביידען טאפּעלן
אין דער האנד, אלו ער נאהע אן
דאן לאגער קאם, וואה ער דאן
קאלב אונד דיא טענצע, זיין
צארן ענטבראנטע, ערווארף דיא
טאפּעלן אויס זיינען הענדען,
אונד צער בראך זיין אונטען אים
בערגע. (יג) משה נאם דאן
קאלב, קאלצינירטע עז אין
פֿייער, צעררייב עז צו פולסער,
שטרייעטע דאן זעלבע אויף דאן
ריאסער, אונד ליס דאן פֿאלק
טרינקען, דאפֿאן פֿילע שטארבען.
(יד) פֿערנער שטעללטע זיך משה
אויס טאהרע דעם לאגערן אונד ריף,
ווער דעם ערויגען טרויא אויז,
קאממע צו מיר. ווארויף אללע
זעהנע לוי'ן זיך צו איהם פֿער
זאממעלטען, דען זיין ווארען
ניכטגעוויכען היגטער דעם ערויז
גען. (טו) משה שפראך צו
איהנען, לעגעטייערער זיין שווערד
אן דיא היפטע, געהט היין אונד הער פֿאן טהאר צו טהאר אויס
לאגער.

אשר דבר לעשות להם
לכלם כרגע ויאמר ביום
פקדי ופקדתי עליהם
חטאתם: (יב) וירד
משה מן ההר ושני
הלחות פֿידו ויהי באשר
קרב אל המחנה וירא
את העגל והמחוללות
ויחר אפו וישלך מידיו
את הלחות וישברם
תחת ההר: (יג) ויקח
משה את העגל וישרף
באש ויטחן אותו הדק
ויזר על פני המים וישק
את העם וימותו רבים:
(יד) ויעמד משה בשער
המחנה ויקרא מי ליי
אלי ויאספו אליו כל בני
לוי כי לא סרו מאחרי
י: (טו) ויאמר להם
משה שימו איש חרבו
על ירכו ועברו ושובו
משער לשער במחנה:

(טז)

ויהיו בני לוי עומדים על שער השער ויהיו שווערד
על ירכו ועברו ושובו משער לשער במחנה:

(טז)

וַיֹּאמֶר חָג לִי מִחֵר :
 (ו) וַיְהִי מִמָּחֳרַת הוּא
 יוֹם הָאֲרֻבָּעִים לַעֲלוֹת
 מֹשֶׁה אֶל הָהָר וַיִּשְׁכְּמוּ
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עוֹלוֹת
 וַיִּגִּישׁוּ שְׁלָמִים וַיִּשְׁכְּבוּ
 לֶאֱכֹל וְשָׁתָה וַיִּקְמוּ
 לְצַחֵק : (ז) וַיֵּרָא יי
 אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל
 וַיֹּאמֶר אֶל מֹשֶׁה לֵךְ רֵד
 כִּי שָׁחַת עַמִּי : (ט) סָרוּ
 מִחֵר מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר
 צִוִּיתִים עָשׂוּ לָהֶם עֵגֶל
 מִסִּכָּה וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ וַיִּזְבְּחוּ
 לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֵינוּ
 יִשְׂרָאֵל : (י) וַעֲתָה כִּי
 עָם קָשָׁה עָרַף הוּא יִחַר
 אֲפִי בָהֶם וְאֶכְלֶם וְאֶעֱשֶׂה
 אוֹתָהּ לְגוֹי גָּדוֹל תַּחֲתָם :
 (יא) וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת פָּנָיו
 יי וַיִּנָּחֶם יי עַל-הָרָעָה
 אֲשֶׁר

אונד שפראך : מארגען, איוט איין
 פֿעסטטאג דעם ערויגען צו עהרען.
 (ו) דען מארגען, דארויף, דען
 פֿירציגסטען טאג, זייט דעם משה
 אויף דען בערג געשטיגען וואר,
 מאכטען זיך ריא קינדער איורא-
 עלו פֿריה אויף, בראכטען גאנצע
 אפֿער, פֿידהטען פֿריידען אפֿער
 הינצו, זעצטען זיך צום עססען
 אונד טרונקען, אונד שטוכדען
 דאפֿאן אויף, מוטדוויללען צו
 טרייבען. (ז) דער ערויגע וואה,
 וואו איוראעל געטהאן, אונד
 שפראך צו משה געהע הינזוכטער,
 דען דיין פֿאלק האט זיך שווער
 פֿערוינדיגעט; (ט) ויא זינד גאר
 באלד פֿאן דעם וועגע געוויבען,
 דען איך געבאטען, אונד האבען זיך
 איין געגאסענעו קאלב געמאכט,
 האבען עו אן געבעטעט, איהם
 אפֿער געבראכט, אונד געשפרא-
 כען: דיועו זינד דיינע געטטער,
 איוראעל! (י) נון דא עו איין זא
 הארטנעקיגעו פֿאלק איוט, זא
 זאלל מיינ צארן געגען דאו ועלבע
 ענטברעכנען, איך וויל, עו אויפֿ-
 רייבען, אונד ריך אן דעסען
 שטעללע, צו איינער גראסען נאציאן מאכען. (יא) משה פֿלעהטע
 פֿאר דעם ערויגען, אונד דער ערויגע ענדערטע דען ראטה שלום,
 וועגען

אונר פֿירציג נעכטע . (ב) דא
 משה וא זעהר פֿער וויילטע, פֿאן
 דעם בערגע העראב צו קאממען ,
 וויכען דוא קינדער איזראל הויכ
 שער דעם שריגען צוריק, ליפֿען
 ביז אהרן צו זאממען, אונר
 שפראכען צו איהם ; (ג) זיהע ,
 דער מאן משה, וועלכער ארנו
 ארױס מצרים העררייך געפֿיהרט
 האט, וויר וויסען נישט, וואו
 איהם ווירדערפֿאהרען איזט. אויך
 דען, אונר פֿערפֿערטיגע ארנו
 געטטליכע וועזען, דוא פֿאר ארנו
 הערגעהן. (ד) אלו אהרן וואה ,
 דאס דאז פֿאלק מיט בעזען דינגען
 אום געהט, פֿירכטעטע ער, אונר
 שפראך : ווער האט גאלד? דאז
 פֿאלק רױס דען גאלדענען שמוק
 ארױס דען אהרען, אונר גאבען
 איהם. (ה) אהרן נאם דאז גאלד,
 בילרעטע עז אין איינער פֿארם,
 ווארף עז אין דאז פֿויער, אונר
 עז קאם אין געגאסענען קאלב
 הערריס. דא שפראכען זיא :
 איזראעל ! דווע זינד דיונע
 געטטער, דוא ריך ארױס מצרים
 געפֿיהרט האבען. (ו) אלו אהרן
 דיווע זאה, בריעטע ער איינגען
 אלטאר, אונר

וארבעים לילה : (ס)
 ויהי כי בשש משה
 לרדת מן ההר וינזרו
 בני ישראל מאחריי
 ויקהלועל אהרן ויאמרו
 אליו : (ג) הנה משה
 האיש אשר העלנו
 ממצרים לא ידענו מה
 היה לו ועתה קום עשה
 לנו אלהים אשר ילכו
 לפנינו : (ד) וירא אהרן
 את העם כי ברע הוא
 וירא ויאמר למי זהב
 ויתפרקו כל העם את
 נזמי הזהב אשר
 באזניהם ויתנו לו : (ה)
 ויקח אהרן את הזהב
 ויצר אותו בחרט וישלך
 אל האש ויצא עגל
 מסכה ויאמרו אלה
 אלהינו ישראל אשר
 העלנו ממצרים : (ו)
 וירא אהרן ויכן מזבח
 ויאמר

(כג) וַיִּשְׁלַח אֶת נְעָרָיו
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַמָּוֶה
הַבְּכוֹרִים אֲשֶׁר הִקְדִּישָׁם
יְיָ לֹו מִמִּצְרַיִם וַיַּעֲלוּ
עֹלֹת וַיִּזְבְּחוּ זִבְחִים
שְׁלָמִים לַיהוָה פָּרִים :
(כד) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת
הַדָּם וַיִּזְרֹק הַחֲצִי עַל
הָעֵם וְהַחֲצִי זָרַק עַל
הַמִּזְבֵּחַ וַיֹּאמֶר הִנֵּה דַם
הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת
עִמָּכֶם יְיָ : (כה) וְאֵת
סֵפֶר הַבְּרִית קָרָא בְּאָזְנֵי
הָעָם וַיֹּאמְרוּ כָּל אֲשֶׁר
דִּבֶּר יְיָ נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע
וַיְצַו מֹשֶׁה אֶת הַזִּקְנִים
לֵאמֹר הִנֵּה אֶהְרֹן וְחֹור
עִמָּכֶם מִי בַעַל דְּבָרִים
יִגֹּשׁ אֲלֵיהֶם וַיַּעֲלֶה הָהָרָה :

(כג) עד שיקטע איזראעל
וינגלינגע, נעמליך דיא ערשט
געבאהרענען, וועלכע דער ערויגע
פאן עגיסטען אויס פיר ויך גע
ווייחט, דווע בראכטען גאנצע
אכפער דאר, אונד שלאכטעטען
שטירע צו פרידענו אפסערן, דעם
ערויגען צו עהרען. (כד) משה
נאם דאן בלוט, שפרענגטע דיא
העלפטע דאפאן אויף דאן פאלק,
אונד דיא אנדערע העלפטע אויף
דען אלטאר, אונד שפראך : דח
איוט דאן בלוט דעו בונדעו, דען
דער ערויגע מיט אייך געמאכט.
(כה) ער לאז דאן בוך דעו בונדעו
דעם פאלקע פאר, אונד ווא
שפראכען, אללעו וואו דער ערויגע
געשפראכען, וואללען וויר טהון
אונד געהארכען. משה בעפאהל
דען עלטעסטען, אונד שפראך :
ויהש, אהרן אונד חור זינד בייא
אייך, ווער אוינע העכט זאכע
האט, געהע צו איהנען הין.
הירויף שטייג ער אויף דען בערג.

לא (א) ויהי משה לא (א) משה וואר אויף דעם
בְּהָר אַרְבָּעִים יוֹם
וְאַרְבָּעִים
פֶּעֶרְגֶּה פִּירְצִיג טאגע
אונד

(יט) דא שפראך גאטט צו משה,
איך האבע דיא רעדען דעו פאל-
קעו פערנאממען, ויא האבען
וראהל געטהאן, אן אללעס וואו
זיא גערעדעט האבען. נא דאס ויא
דיווען ויין איממער בעהילטען,
צו פירכטען, דאמיט עו איהנען
אונד איהרען קינדערן ערויג וראהל
געהע. (כ) געהע נון אונד ענט-
לאסע דאז פאלק, יעדען נאך
זייגער היטע, דא אבער קאממע
ווייזער הערויף צו מיר אויף רען
בערג, דא ווערדע איך דיר דיא
צעהן געבאטע, אויף צווייג
פאפעלן געשריבען, געבען, צום
צייגניס פיר דיא קינדער איזרא-
עלז. (כא) משה גינג הינאב,
אונד בעריכטעט דעם פאלקע,
אללע ווארטע דעו ערויגען, אונד
אללע רעכטע דיא ער איהם ארויף
געטראגען. דאז פאלק אטווארטע-
טע אויכשטימייג, וואו דער
ערויגע בעפאהלען האט, וואללען
וויי טהון. (כב) משה שרייב
דיא ווארטע איין איין בוך,
בריעטע אויכען אלטאר אים פוסע
דעו בערגעו, אונד ערריכטעטע
צוועלף ווילען, גאך אנצאהל
דער שטעממע איזראעלן.

(כג)

(יט) ויאמר יי אל משה
שמעתי את דברי העם
היטיבו כל אשר דברו
יהי נא לבכם זה להם
ליראה אותי כל הימים
למען ייטב להם
ולבניהם לעולם: (כ)
עתה לך שלח את העם
איש לאהלו ושוב עלה
אלי ההרה ואתנה לך
את עשרת הדברים על
שני לחות לעדות לבני
ישראל: (כא) וירד
משה ויספר לעם את
כל דברי יי ואת כל
המשפטים אשר צוהו
ויען העם קול אחד
אשר דבר יי נעשה:
(כב) ויכתב משה את
הדברים על ספר ויבן
מזבח תחת ההר ושתיים
עשרה מצבה לשנים
עשר שכטי ישראל:

(כג)

וַיִּנָּעוּ וַיַּעֲמֵדוּ מִרְחוֹק :
 (יד) וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה
 דַּבֵּר אֵתָּה עִמָּנוּ וְנִשְׁמָעָה
 וְאֵל יִדְבָּר עִמָּנוּ אֱלֹהִים
 פֶּן נָמוּת : (טו) וַיֹּאמֶר
 מֹשֶׁה אֶל תִּירָאוּ כִּי
 לְבַעְבוֹר גַּסּוֹת אֶתְכֶם
 בָּא הָאֱלֹהִים וּבַעְבוֹר
 תִּהְיֶה יִרְאָתוֹ עַל פְּנֵיכֶם
 לְבַלְתִּי תַחֲטְאוּ : (טז)
 בַּיּוֹם הַזֶּה הִרְאָה יי
 לְאַבּוֹתֵינוּ אֶת כָּל כְּבוֹדוֹ
 וְאֵת כָּל גִּפְּלֹתָיו בַּיּוֹם
 הַזֶּה רָאוּ כִּי יִדְבָּר אֱלֹהִים
 אֶת הָאָדָם וְחַי : (יז)
 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יָדְעוּ כִּי פִי
 יי עִם מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
 קִרְב אֵתָּה וְשָׁמַע אֶת
 אֲשֶׁר יִדְבָּר יי אֵלֵינוּ
 וְשָׁמַעְנוּ וַעֲשִׂינוּ : (יח)
 וַיַּעֲמֵד הָעָם מִרְחוֹק
 וּמֹשֶׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֶרְפֶּל
 אֲשֶׁר שָׁם אֱלֹהִים :
 (יט)

וואנקטע צו רוק, אונד שטאנע
 פאן פערן. (יד) ווא שפראכען
 צו משה : רעדע דוא מיט אונז,
 זא וואללען וויר הערען, לאס
 נור גאטט ניכט מיט אונז רעדען,
 וויר מעכטען דעז טאדען זיין.
 (טו) פֿירכטעט ניכט, שפראך
 משה, דען גאטט איזט נור
 געקאממען, אייך אויף דיא
 פראבע צו שטעללען, אונד דאס
 מיט איהר איממער עהר פֿורכט
 פֿאר איהם האבעט, אונד ניכט
 זיכריגעט. (טז) אן דיועם טאגע
 ליס דער ערויגע אונזערע פֿעטער,
 זיינע גאנצע הערליכקייט אונד
 אללע זיינע וואונדער, זעהן; אן
 דיועם טאגע ערפֿוהרען זיא, דאס
 גאטט מיט דעם מענשען רעדען,
 אונד דער ועלבע לעבען בלייבען
 קעננע. (יז) אויך ערפֿוהרען דיא
 קינדער איזראעל, דאס משה
 גאטטען ווארט דעדע, אונד
 שפראכען צו איהם, נאהע דוא
 היין, אונד הערע וואז גאטט צו
 אונז רעדען ווילל, ווען וויר עז
 פֿערנעהמען, וואללען וויר עז טהון.
 (יח) דאז פֿאלק בליב אויך פֿאן
 פֿערן שטעהן, משה אבער טראט
 אין דיא וועטטער וואלקע, ווא
 דוא ערשויינט גאטטען ווארט.
 (יט)

מִשָּׁה לֵאמֹר הַגִּבֹּל אֶת
הָהָר וְקִדְשְׁתוּהוּ הַנֶּגֶעַ בָּהָר
אִם בְּהֵמָה אִם אִישׁ לֹא
יֵחִיָּה : (ט) וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה
כִּן וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
בְּהֵיאוֹת הַבֶּקָר וַיֵּרֶד יי על
הָרִ סִינַי בְּקוֹלוֹת וּבִרְקִים
וְקוֹל שׁוֹפָר חֹזֵק מְאֹד :
(י) וְהָרִ סִינַי עָשָׂן כָּלוּ
מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יי
כָּאֵשׁ וַיִּחַרְד כָּל הָהָר
מְאֹד : (יא) וְכָל הָעָם
אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה חָרְדוּ
וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת הָעָם
לִקְרֹאת הָאֱלֹהִים מִן
הַמַּחֲנֶה וַיִּתְּצֻבוּ
בְּתַחֲתֵית הָהָר : (יב)
וַיִּדְבֹּר אֱלֹהִים אֶת
עֲשֵׂרֶת הַדְּבָרִים כְּכַתּוּב
בְּסֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה :
(יג) וַיֵּרָא הָעָם וְאֶת
הַקּוֹלוֹת וְאֶת הַלִּפְיִדִּים
וְאֶת קוֹל הַשׁוֹפָר
וְאֶת הָהָר עָשָׂן
וַיִּנְעוּ

מִשָּׁה, וַיֵּרָא כְּאִלְגֹּט : צִיָּה עֲיוֹנָה
גִּרְעִנָּה אִם דַּעַן בַּעֲרָג, אִם
זֶמֶר עֲרֵעַ אִיהֵן אֵלֹהִי לִיגֵב אִב .
וְדַעַר דַּעַן בַּעֲרָג בַּעֲרִיחֶרֶט, כִּי
אִדַּעַר מַעֲנֵשׁ, עֲזֹא לֵל כִּיכֵט לַעֲבֵעַן
בְּלִיבֵעַן . (ט) מִשָּׁה טַהֲמֵט אֵלֵּ
זֶמֶר . אֵלֹהִי דַעַר דְּרִיטֵט טַהֲמֵט קַאֵם,
דַּעַר דַּעַר מַאֲרָגֵעַן אִנְבֵּרֶאך, לִי
זִיךְ דַּעַר עֲרִיגֵעַ, אִרְנֵטֶעַר דִּאֲנֵנֶעַר
אִרְנֵטֶעַר בְּלִיץ אִרְנֵטֶעַר זַעֲהֵר מַעֲכֵטִיגֵעַם
טַהֲמֵטֶעַר שֶׁאֵלֵּל, אִרְיֵךְ דַּעַן
בַּעֲרָג סִינַי הַעֲרֵאֵב . (י) דַּעַר בַּעֲרָג
סִינַי דְּרִיכֵטֶעַר אִיבֵּרֶאֵלֵּל, דִּיא
דְּרִיכֵטֶעַר דַּעַר עֲרִיגֵעַ זִיךְ אִין כִּיִּיעַר
אִרְיֵךְ אִיהֵן הַעֲרֵאֵב לִי, אִרְנֵטֶעַר
דַּעַר גִּרְעִנָּה בַּעֲרָג וְדִאֲרֵר הַעֲכֵטִיגֵעַם
עַר שִׁיטֵטֶעַר . (יא) דִּיא גִרְעִנָּה
כְּאֵלֵּל אִים לִאֲגַעַר, צִיטֵטֶעַר טַהֲמֵטֶעַר
כְּאֵר שֶׁרַעֲקֵקֶעַן, אִרְנֵטֶעַר מִשָּׁה
כִּיִּיעַר טַהֲמֵטֶעַר דִּיא כְּאֵלֵּל אִים דַּעַם
לִאֲגַעַר, דִּיא כְּאֵר גִּרְעִנָּה, אִרְנֵטֶעַר
זֶמֶר שֶׁטֵּלֵטֶעַן זִיךְ אִרְנֵטֶעַן אִם
בַּעֲרָגֵעַ . (יב) זֶמֶר שֶׁפֶּרֶאֲךְ דַּעַר
עֲרִיגֵעַ דִּיא צַעֲהֵן גַּעֲבֵאֲמֵטֶעַר וְדִיא
זֶמֶר בַּעֲשֵׁרִיבֵעַן זִיכֵר, אִים גַּעֲ
זַעֲבֵרֵכֶעַ מִשָּׁה' . (יג) דִּיא
כְּאֵלֵּל עֲמִפֶּכֶּאֲךְ דִּיא דִּאֲנֵנֶעַר,
דִּיא כִּיִּיעַר פֶּלֶאֲמֵמֵעַן, דַּעַן טַהֲמֵטֶעַר
כַּעֲטֵעַן שֶׁאֵלֵּל, אִרְנֵטֶעַר דַּעַן דִּיא
כַּעֲנֵדֶעַן בַּעֲרָג, וְדִאֲנֵקֵטֶעַר

אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים
 וְאָבִיא אֶתְכֶם אֵלַי : (ד)
 וְעָתָה אֲסַשְׁמוּעַ תִּשְׁמְעוּ
 בְּקוֹלִי וּשְׁמַרְתֶּם אֶת
 בְּרִיתִי וְהָיִיתֶם לִי לְעָם
 סִגְלָה מִמְּלֶכֶת כְּהֲנָנִים
 וְגוֹי קָדוֹשׁ : (ה)
 וַיֵּשֶׁם מֹשֶׁה אֶת הַדְּבָרִים לִפְנֵי
 זְקֵנֵי הָעָם וַיַּעַן הָעָם פֶּה
 אֶחָד וַיֹּאמְרוּ בָל אֲשֶׁר
 דִּבֶּר יי נַעֲשֶׂה : (ו)
 וַיְקַדֵּשׁ מֹשֶׁה אֶת הָעָם
 בְּדִבְרֵי יי לְהִיּוֹת גְּבֻרִים
 לַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי אֲשֶׁר יָבֹא
 בּוֹ יי אֶל מֹשֶׁה בְּעַב
 הָעֲנָן בְּרִדְתּוֹ לַעֲיִנִי כָל
 הָעָם עַל הָהָר סִינַי : (ז)
 לִמְעַן יִשְׁמְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 בְּדִבְרֵי יי עִם מֹשֶׁה
 וְהֵאמִינוּ גַם בּוֹ לְעוֹלָם :
 (ח) עוֹד צִוָּה יי אֶת
 מֹשֶׁה

וַיִּמָּסַר גְּלוּיָבֶעַן : (ח)

וְאֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים
 וְאָבִיא אֶתְכֶם אֵלַי : (ד)
 וְעָתָה אֲסַשְׁמוּעַ תִּשְׁמְעוּ
 בְּקוֹלִי וּשְׁמַרְתֶּם אֶת
 בְּרִיתִי וְהָיִיתֶם לִי לְעָם
 סִגְלָה מִמְּלֶכֶת כְּהֲנָנִים
 וְגוֹי קָדוֹשׁ : (ה)
 וַיֵּשֶׁם מֹשֶׁה אֶת הַדְּבָרִים לִפְנֵי
 זְקֵנֵי הָעָם וַיַּעַן הָעָם פֶּה
 אֶחָד וַיֹּאמְרוּ בָל אֲשֶׁר
 דִּבֶּר יי נַעֲשֶׂה : (ו)
 וַיְקַדֵּשׁ מֹשֶׁה אֶת הָעָם
 בְּדִבְרֵי יי לְהִיּוֹת גְּבֻרִים
 לַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי אֲשֶׁר יָבֹא
 בּוֹ יי אֶל מֹשֶׁה בְּעַב
 הָעֲנָן בְּרִדְתּוֹ לַעֲיִנִי כָל
 הָעָם עַל הָהָר סִינַי : (ז)
 לִמְעַן יִשְׁמְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 בְּדִבְרֵי יי עִם מֹשֶׁה
 וְהֵאמִינוּ גַם בּוֹ לְעוֹלָם :
 (ח) עוֹד צִוָּה יי אֶת
 מֹשֶׁה

מֹשֶׁה

(יג) אבערה וימטער איבער טויע
 זענרע, הונדערטע, פונפציגע,
 אונד צעהנע; (יד) דיוע מעננער
 ואללטען דעם פאלקערעכט שפרע
 כען צו יעדער צייט, אום עו
 משה צו ערלויכטערן, דען עו
 ווארד איהם צו שווער, דאן
 גראסע פאלק גאטטעו, אלליין צו
 ריכטען (טו) דיוע אבערהייט
 טער ענטשירען אבער נור אין
 גרינגען רעכטזאכען, יעדעווייז
 טיגע רעכטזאכע אבער, מוזטען
 זיין פאר משה ברינגען, אונד
 נא בלייב עו פאן דיוער צייט אן
 פערנער חין.

(יג) שרי אלפים ושרי
 מאות שרי חמשים ושרי
 עשרות: (יד) ושרטו
 האנשים את העם בכל
 עת להקל ממה כי
 בכר ממנו לשפט הוא
 לבדו את עם יי הגדול:
 (טו) וישפטו השרים את
 כל הדבר הקטן רק את
 הדבר הקשה הביאו אל
 משה ויהי בן מאו
 והלאה:

ל (נ) אם דריטטען מאנאטע,
 נאך דעם אויסצונע דער
 קינדער אוואעל אויס דעם לאנדע
 מצרים, אם ערשטען טאנע דעו
 מאנאטו, קאמען ויא אין דיא
 דויסטע סיין, אונד לאגערטען זיך
 דאזעלבוט, געגען דעם בערגע
 איבער. (א) דער עוויגע ריך
 דעם משה, אונד טרונ איהם
 פאלגענדעו אן דיא קינדער איוו
 דאעל אויף: (ג) איהר האבעט
 געוועהן, וואו איך דען מצרים
 געטהאן, אונד האבע

ל (א) ויהי בחדש
 השלישי לצאת
 בני ישראל מארץ
 מצרים ביום הזה באו
 מדבר סיני ויחנו שם
 נגד ה' : (ב) ויקרא
 יי אל משה ויצוהו אל
 בני ישראל לאמר: (ג)
 אתם ראיתם אשר
 עשיתי למצרים ואשא
 אתכם

את משה לכתב את
זאת ופרון בספר לאמר
זכור את אשר עשה לך
עמלק בדרך בצאתך
ממצרים : (ט) והיה
בבאך אל הארץ אשר
י' אליה נותן לך והניח
י' לך מכל אויבך
מסביב ומחית את זכרו
מתחת השמים : (י) כי
יד על כס יה מלחמה
לי בעמלק מדור דור :
(יא) ויחזה משה אנשי
חיל מישראל בעצת
יתרו חותנו אשר בא
אליו בשמעו את כל
אשר עשה י' למשה
ולישראל עמו : (יב)
ויבחר משה אנשים
חכמים אנשי אמת
שגאי בצע וידועים
לשבתיהם וישימם
ראשים על העם :
(יג)

משה, ריועו צום גערעכטניס אין
איון בוך צו שרייבען, אין פאל
געכרען ווארטען : וויא איינגע
רענק דעסען וואו עמלק דיר גע
טהאן האט אויף דער ריווע בויא
דיינעם אויס צוגע אויס מצרים .
(ט) ווען דוא דאן אין דאו לאנד
קעמוט, וועלכעז דיר דער ערויגע
דיין גאטט איון גיבט, אונד ער
דיר רוהע פערשאפט האט פאן
אללען דיינען פיינדען אום הער,
זא טילגע זיין אנגערענקען אונטער
דעם היממעל אויס . (י) דען דיא
האנד ליגט אויף טהראנע דען
ערויגען, צום שוואר, דאס דער
ערויגע פאן געשלעכט צוגעשלעכט,
ווי דער עמלק קריג פיהרען ווירד,
(יא) משה ערוואה זיך פאן איו
דאעל בידערע מעננער אויס,
אויף אנדאטהען זיינען שוויגער
פאטערן יתרו, דער צו איהם
געקאממען וואר, דא ער פער
נאממען האטטע, וואו דער ערוי
גע פיר משה אונד פיר זיין פאלק
איוראעל געטהאן . (יב) משה
ערוועהלטע ווייזע מעננער, דיא
דער וואהרהייט ערגעבען, דעם
אייגענרטצע גראם, אונד בויא
איהרען שטעממען פערנאנט
ווארען, אונד זעטצטע דיאזעלבע צו אבערהייפטער איבער דא
פאלק :

דען פֿעלזען מיט זיינעם שיטאכע ,
 פֿאר דען אויגען דער עלטעסטען ,
 וויא דער ערויגע בעפֿאהלען , עז
 קאם וואסער הערויס , אונד דיא
 געמיינדע מיט איהרעם פֿיה האט:
 טע צו טרינקען . (ד) דיווען ארט
 נענטע מאן פֿערזוכונג אונד האט
 דערשטאדט , ווייל ויא מיט משה
 געהאדערט , אונד דען ערויגען
 פֿערזוכט האטטען , דא ויא שפראכען
 אויט דער ערויגע אונטער אונד אדער
 נוכט ? (ה) הירויף קאם עמלק
 אונד גרויף איזראעל צו רפֿידים אן ,
 טערטעטע דיא שורעכליכגע הינט
 טער איהנען הער , אונד דאז
 פֿאלק וואר אבגזמאטטעט אונד
 מידע . (ו) דאהער גאב משה דעם
 יהושע זיינעם דינער בעפֿעהל ,
 אונד דיווער זוכטע וויך מענטער
 אויס דעם פֿאלקע אויס אונד
 גינג דעם עמלק ענטגעגען , משה
 אהרן אונד חו אבער , שטיגען
 אויף דיא שפיטצע דעז היגלי .
 (ז) משה האב זיינע הענדע צו
 גאטט עמפֿאר , אוזראעל זיגטע ,
 אונד יהושע שלוג עמלק אונד
 זיין פֿאלק , מיט דער שערפֿע דעז
 שוועררטעז . (ח) דער ערויגע
 בעפֿאהל

משה

את הצור במטהו
 לעיני הזקנים כדבר יי
 ויצאו מים ותשת העדה
 ובעירם : (ד) ויקרא
 שם המקום מטה
 ומריבה על ריב בני
 ישראל את משה ועל
 נפתם את יי לאמר
 הישי בקרבנו אם אין:
 (ה) ויבא עמלק וילחם
 עם ישראל ברפידים
 ויזנב בהם כלהנחשלים
 אחריהם והעם עיף
 ויגע : (ו) ויצו משה את
 יהושע משרתו ויבחר
 אנשים מן העם ויצא
 לקראת עמלק ומשה
 אהרן וחור עלו ראש
 הנבעה : (ז) וירם משה
 ידיו לאלהים וגבר
 ישראל ויחלש יהושע
 את עמלק ואת עמו
 לפי הרב : (ח) ויצו יי

את

למשמרת להם
לדרותם : (כא) למען
יראו את הלחם אשר
האכיל יי את אבותיהם
בהוציאם אותם מארץ
מצרים ארבעים שנה
כל ימי היותם בדרך
עד באם אל קצה ארץ
כנען :

צור פֿערוואהרונג אויף איהרע
נאכקאממען , (כא) דא מיט ווא
דאז בראד זעהען , מיט וועלכעם
דער ערוונגע איהרע פֿעטער גע-
שפיוזט . דא ער ווא אויס מצרים
פֿיהרטע . פֿירציג יאהרע לאנג ,
וואלאנגע ווא נעמליך אויף דער
רייזע ווארען , ביז צו איהרער
אנקונפט אן דיא גרענצע דעו
לאנדעו כנען .

כט (א) ויסעו מדבר
סין ויחנו ברפידים
ויצמא שם העם למים
וילן על משה : (ב)
ויצעק משה אל יי
ויצוהו יי ויקח מזקני
העם ומטה האלהים
אשר הכה בו את היאר
לקח פידו וילך אל
הצור בחרב : (ג) ויי
לכניו שם על הצור ויק
משה את

כט (א) פֿאן דער וויסטע סין
צאגען ווא פֿארט , אונד
לאגערטען ויך צו רפידים , דא
זעלבוט דורשטעטע דאז פֿאלק
נאך וואסער , אונד מוררטע
איבער משה . (ב) משה שווא
צו דעם ערוונגען , אונד דא איהם
דער ערוונגע בעפֿעהל ערטיילטע ,
נאם ער אייניגע פֿאן דען עלטעס-
טען דעו פֿאלקעו , אונד דען
שטאב מיט וועלכעם ער דען פֿלוס
געשלאגען , אונד גינג צו דעם
פֿעלזען צו חרב . (ג) דאזעלבוט
אויף דעם פֿעלזען , שטונד דער
ערוונגע פֿאר איהם , ער שלוג

וואו איהר באקקען וואללעט ,
באקט הייטע , וואו איהר קאכען
וואללעט , קאכט הייטע , אונד
לאסעט דאז איבריגע צורפער-
וואהרונג ארויף דען קינפטיגען
מארגען ; (טז) דען אם זיבענטען
טאגע , איזט רוהעטאג , דא
וויירד קיין מן זיין , ארויף זאלל
נימאנר ארויס זיינעם ארטע געהן ,
אם זיבענטען טאגע . (יז) זא
וואר דאז מן דען קינדערן איזרא-
עלז צום בערוויזע ארויף דען שבת
טאג , דען איין זעכו טאגען האט-
טע דער ערויגע היממעל אונד
ערדע ערשאפפען , אם זיבענטען
טאגע אבער גערוהט , אונד זיין
ציהל עררייכט . (יח) דיא קינדער
איזראעלז טהאטען וויא משה
געשפראכען , אונד ליסען ארויף
דען רוהעטאג , עז ווארד ארויף
גיכט שטינקענר , אונד קיין
וואירם וואר דאריין . (יט) דיועז
מן אסען זיא פירציג יאהרע לאנג ,
ביו צו איהרער אנקונפט אין איין
בערוואהנטע לאנד . (כ) איין
גלאז , פאלל פאן איינעם עמר
מן , לעגטע אהרן ארויף בעפעהל
זעז ערויגען דורך משה , פאר דאז
צוייגניס , פיר דיא קינדער
איזראעל , ציר

את אשר תאפו אפו
ואת אשר תבשלו
בשלו ואת העדר הנחור
למשמרת עד הבקר :
(טז) כי ביום השביעי
שבת לא יהיה בו מן
אל יצא איש ממקומו
ביום השביעי : (יז) והיה
המן לבני ישראל לאות
על יום השבת כי ששת
ימים עשה יי את השמים
ואת הארץ וביום
השביעי שבת וינפש :
(יח) ויעשו בני ישראל
כדבר משה ויתירו עד
יום השבת ולא הבאיש
ורמה לאהיתה בו : (יט)
את המן אכלו ארבעים
שנה עד באם אל ארץ
נושבת : (כ) צנצנת
אחת מלא העמר מן
הנח אהרן על פי יי בד
משה לפני העדות לבני
ישראל למשמרת

וַיִּלְקֹטוּ וַיָּבִיאוּ אֶל־
 אֶהֱלֵיהֶם הַמִּרְבֵּה
 וְהַמִּמְעִיט וַיִּמְדּוּ בְּעֹמֶר
 וְלֹא הָעֲדִיף הַמִּרְבֵּה
 וְהַמִּמְעִיט לֹא הִחְסִיר
 אִישׁ לְאִשׁ בְּאֶחָלוֹ עֹמֶר
 לַגִּלְגָּלֹת לִקְטָו : (יב)
 וַיִּקְרְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־
 שֵׁם הַלֶּחֶם מִן וַיִּזְתִּירוּ
 אֲנָשִׁים מִן הַמֶּן עַד בֶּקֶר
 וַיָּבֹאשׁ וַיָּרֶם תּוֹלְעִים :
 (יג) אֶת הַמֶּן טָחֲנוּ
 בְּרִחִים אוֹדְכוֹהוּ בַּמִּדְבָּה
 וּבִשְׁלוּ בַּפָּרוֹר אוֹ עֲשׂוּ
 אוֹתוֹ עֲגוֹת וְהָיָה טַעֲמוֹ
 בְּצִפְיָחִית בְּדִבְשׁ : (יד)
 וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי וַיִּמְדּוּ
 בְּעֹמֶר אֶת אֲשֶׁר לִקְטָו
 וְהִנֵּה לֶחֶם יוֹמִים וַיִּגִּידוּ
 לְמֹשֶׁה : (טו) וַיֹּאמֶר
 מֹשֶׁה הוּא אֲשֶׁר אָמַר יי
 שְׁבַתוֹן שְׁבַת קֹדֶשׁ לַיי
 מָחָר אֶת

ואמממעלטען אונד בראכטען עזאין
 איהרע צעלטע, איינער פיהל דער
 אנדערע רועניג, אונד אלז ווא
 עז מיט דעם עמר מאסען, האט
 טע דער, ניכטן איבערפליסיג,
 דער מעהר, אונד דער ניכט צו
 רועניג, דער מיגדער געוואמ
 מעלט, ואנדערן יערער האטטע זא
 פיהלע עמר געוואממעלט, אלז
 פערזאהנען אין ווינעס צעלטע
 ווארען. (יב) דא קינדער איו
 ראעלז כעכנטען דא שפיוע מן.
 אייניגע לוסען פאן דעם מן אויף
 דען אנדערן מארגען, עזווארדע
 אבער שטיגקענד, אונד ווירמער
 קראכען דארויס. (יג) דיועז מן,
 מאהלטען ווא אויף האנד מיהלען,
 אדער שטיסען עז אים מערוער,
 קאכטען עז אים טאפּע, אדער
 מאכטען אשענקוכען דארויס,
 אונד עז שמעקטע ווא קוכען מיט
 האניג. (יד) אם ועכוטען טאגע
 דא ווא מיט דעם עמר, מאסען
 וואו ווא געוואממעלט האטטען,
 וואר עז שפיוע אויף צוויי
 טאגע, אונד ווא בעריכטעטען עז
 דעם משה. (טו) משה שפראך:
 דיו איוט עז עבען וואו דער ערויגע
 געשפראכען : מארגען איוט
 איין רוהעטאג, איין היקליגער רוהעטאג דעם ערויגען צו עהרען.
 ווא

קאמען וראכטעלן אונד בערעקטען
 דאן לאגער , אונד ויא אסען
 פלויש , אס מארגען אבער וואר
 איינע לאגע טוירא אום דאן לאגער
 הערום , (ח) אונד אלז ויא לאגע
 טוירא אויסשטיג , וואר אויף דער
 פלעכע דער וויסטע עטוואז פוינען ,
 ווירא קאריאנרער זאמען ווייס ,
 דירא קינדער איזראעלז וואהען עז
 אונד פרוגען , וואז איזט דאן ?
 דען ויא וואוסטען ניכט וואז עז
 וואר . (ט) דא שפראך משה :
 דיו איזט דאן בראד , וועלכע דער
 ערויגע אייך צום עסען געגעבען
 האט ; דען ווא האט דער ערויגע
 געשפראכען : ויהט , איך לאסע
 אייך שפיווע פאם היממעל רעגנען ,
 דאן פאלק זאלל הינאויס געהן
 אונד זאממעלן , יעדען טאג דאן
 טעגליכע ; (י) ווא געהט נון היין
 אונד זאממעלט , יעדער ווא פיהל
 ער צו עסען ברויכט , נעמליך ,
 איין עמר אויף דאן הויכט גערעכט
 געט , כאך אכצאהל דער פערט
 וואהנען , אונד נומאנר זאלל דא
 פאן איבריג לאסען אויף דען אכ
 דערן מארגען , דען דער ערויגע
 האט אויסדריקליך געשפראכען ,
 טעגליך זאללען ויא עז זאממעלן .
 גינגען ארויס ,

ונתעל השלל ותכם את
 המחנה ויאכלו בשר
 ובבקר היתה שכבת טל
 סביב למחנה : (ח) ונתעל
 שכבת הטל והנה על
 פני המדבר דק כורע
 נד לבן ויראו בני ישראל
 וישאלו לאמר מן הווא
 כי לא ידעו מה הוא :
 (ט) ויאמר משה הווא
 הלחם אשר נתן יי לכם
 לאכלה כי כה אמר יי
 הנני ממטיר לכם לחם
 מן השמים ויצא העם
 ולקטו דבר יום ביומו :
 (י) עתה לכו לכם
 לקטו איש לפי אכלו
 עמר לגלגלת מספר
 נפשותיכם ואיש אל
 יותר ממנו עד בקר כי
 אמר יי יום יום ילקטוהו :
 (יא) ובני ישראל יצאו
 וילקטו

(יא) ויא קינדער איזראעלז
 זאממעלטען

לֵאמֹר מַה נִּשְׁתָּה וַיִּצַּעַק
 מֹשֶׁה אֶל יי וַיֹּדְהוּ יי עַץ
 וַיִּשְׁלַךְ אֶל הַמַּיִם
 וַיִּמָּתְקוּ : (ד) מֹשֶׁה
 נָסְעוּ וַיָּבֹאוּ אֶל מִדְבַּר
 סִין וְלֹא הָיָה לָהֶם לֶחֶם לֶעָם
 וַיִּקְהִלוּ עַל מֹשֶׁה וַיִּשְׁאַלְהוּ
 לֶחֶם וַיִּלְנוּ עוֹד וַיֹּאמְרוּ
 מִי יִתֵּן מוֹתֵנוּ בְּיַד יי
 בְּשִׁבְתֵּנוּ עַל סֵד הַבָּשָׂר
 בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֲכֹלְנוּ
 לֶחֶם לְשִׁבְעָה : (ה) וַיֹּאמֶר
 יי אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר שְׁמַעְתִּי
 אֶת תַּלְנֹתָם בֵּין
 הָעֲרָבִים תֹּאכְלוּ בָשָׂר
 וּבִבְקָר יִשְׁבְּעוּ לֶחֶם :
 (ו) וַיֵּדְעוּ כִּי אֲנִי יי
 אֱלֹהֵיהֶם הַמוֹצִיא אֹתָם
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כִּי לֹא
 קִצְרָה יְדִי מֵעֲרוֹךְ שְׁלַחַן
 בַּמִּדְבָּר : (ז) וַיְהִי בַּעֲרֹב
 וַתַּעַל

אֵינֶנּוּ מִיֵּשׁ אֵין דַּעַר וְרִיסְטַע צוּ בַּעֲרִישְׁטֵן . (ז) אֵלֹו נִין אֲבַעַנְד
 וְרֵאד ,

אונד שפראך : וואו זאללען וויר
 נין טרינקען ? משה שריא צו
 דעם עוויגען , אונד דער עוויגע
 לעהרטע איהן איין האלץ קעננען ,
 דיווען לים ער אין דאז וואסער
 ווערפען , אונד ער ווארד זיס .
 (ד) סאך דא בראכען זיא אויף ,
 אונד קאמען אין דיא וויסטע סין ,
 דא פעהלטע ער דעם פאלקע אן
 בראד . ער לויף צוזאמען בייא
 משה , בענהרטע בראד , מוורטע
 אבערמאלו , אונד שפראך : א
 דאס וויר דורך גאטטו האנד גע-
 שטארבען ווערען , דא וויר אס
 פלויש טאמפע ואסען , אים לאנדע
 מצרים , אונד אונד בראד זאטט
 אסען . (ה) דער עוויגע שפראך
 צו משה דעדע צו דען קינדערען
 איזראעל , אונד זאגע איהנען :
 איך האבע איהר מוורען פערנאמ-
 מען , צווישען ביירען אבענרען
 זאללען זיא פלויש צו עסטען ,
 אונד אס מארגען בראד זאטט
 האבען ; (ו) דאדורך זאללען זיא
 ערקענגען , דאס איך דער עוויגע
 ער בין , דער ווא פיהרט איויס דעם
 לאנדע מצרים , דען מיינע האנד
 איזט גיכט צו אייגעשרענקט ,

(ז) אֵלֹו נִין אֲבַעַנְד

קאמען

אוכר צוראכציגסטען דעז אעהרען
מאכאט, דא איזראעל דורך דאז
מעער גינג, אוכר פֿעללויג פֿרייא
וואורדע. (יח) זא ווארד דען
קינדערן איזראעל דיוער מאכאט,
דא ויא אויס דעם שקלאפען הויז
זע, אויס מצרים גינגען, דער
פֿארנעהמסטע דער מאכאטע, אוכר
איוזט איהנען, דער ערשטע דער
מאכאטע דעז יאהרעז וויא דער
ערויגע צו משה געשפראכען, אויס
לאנדע מצרים.

ועשרים לחדש הוא
חדש האביב אשר עבר
ישראל את הים ויהי
לחפשי: (יח) ויהי
להם לבני ישראל
החדש ההוא אשר יצאו
ממצרים מבית עבדים
ראש חדשים ראשון
הוא להם לחדשי השנה
כדבר יי אל משה בארץ
מצרים:

כח (א) משה לויס איזראעל
פֿאן דער בינגען זעע אויפֿ
ברעכען, אוכר ויא צאגען איך
דוא וויסטע שור. איך דיוער
וויסטען גינגען ויא דוויא טאגע,
אוכר פֿאנדען קיין וואסער. (ב)
ענדליך קאמען ויא נאך מרה,
קאכטען אבער דאז וואסער וועל
פעז ויא דאזעלבוט פֿאנדען, ניכט
פֿרינקען, דיא ווייל עז ביטטער
וואר, דאזער אויך דער ארט מרה
(ביטטערברונגען) דייסט. (ג)
דאז פֿאלק מורטע איבער משה,
אוכר

כח (א) ויסע משה
את ישראל מים
סוף ויצאו אל מדבר
שור וילכו שלשת ימים
במדבר ולא מצאו
מים: (ב) ויבאו מרתה
ולא יכלו לשותות המים
אשר מצאו שם כי
מרים היו על בן קרא
שם המקום מרה: (ג)
וילנו העם על משה
לאמר

(יד) וַיְהִי בַּאֲשֶׁמֶרֶת
הַבֶּקֶר וַיִּשְׁקֶף יי אֶל
מַחֲנֵה מִצְרַיִם וַיַּהֲמֵם
בְּאֵשׁ וַעֲנַן וַיִּסַּר אֶת אַפִּן
מִרַכְבֹּתֵיהֶם וַיִּנְהָגֵם
בַּכְּבֹּד וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם
אֲנוֹסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי
"נִלְחַם לָהֶם בַּמִּצְרַיִם:
(טו) וַיֵּצֵא יי אֶת מֹשֶׁה
וַיֵּט יָדוֹ עוֹד עַל הַיָּם
וַיָּשָׁב הַיָּם לְאִיתָנוֹ
וּמִצְרַיִם נָסִים לִקְרָאתוֹ
וַיָּמֹתוּ כָּל מִצְרַיִם לֹא
נִשְׁאָר בָּהֶם עַד אֶחָד:
(טז) וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת
הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה
יי בַּמִּצְרַיִם וְאֲשֶׁר
הוֹשִׁיעָם מִיָּד וַיִּשְׁירוּ
לוֹ שִׁיר וַיֹּאמִינוּ בַּיי
וּבַמֹּשֶׁה עֲבָדוֹ: (יז)
וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
לְצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם
שְׁבִיעִי לַפֶּסַח בְּאַחַד
וְעֶשְׂרִים

(יד) אלו אבער אין דער מארגען
וואכע וואר, טהאט דער ערויגע
איינען בליק אויף דאן העער דער
מצרים, אונד פֿערווירטע ווא
דורך וואלקען אונד פֿיוער, לויס
דיא דערער פֿאן דען וואגסן אבֿ
געהן, אונד פֿיהרטע ווא מיטבע
שווערטעם צוגע, מצרים שפראך:
איך ווילל פֿליהען פֿאר איוראעל,
דען דער ערויגע שטרויטעט פֿיר
ווא, מיט דען מצרים. (טו) נון
בעפֿאהל דער ערויגע דעם משה,
ער נייגטע ווינען שטאב אבער
מאלוגעגען דאן מעער, עו קעזערטע
צוריק צו ווינער ערשטען געוואלט,
דיא מצרים פֿלאהען איהם עלטגע
גען, אונד קאמען אללע אום, ביכט
איינער פֿאן איהנען בליב איבריג.
(טז) אלו איוראעל דיא גראסע
מאכט וואה, וועלכע דער ערויגע
אן דיא מצרים אויסגעאיבט, אונד
ווא ער איהנען אויס איהרער האנד
געהאלפֿען, זאנגען ווא איהם איין
דאנקליד, אונד גלויבטען נון אן
גאטט, אונד משה. ווינען דא
נער. (יז) עו וואר אים ויבענטען
טאגע פֿאן דעם אויסצוגע איורא
עלז אויס מצרים, דען ויבענטען
טאג נאך דעם איבערשוויטונג
אפֿער, דען איין אונד

איך דער ערויגע, דער איך יענע
 גראסע אונד פֿורכטבאהרע דינגע
 אין מצרים געטהאן האבע, איך
 עו בין, דער פֿיר ווא שטריוטעט
 אונד ווא ווערדען הונדארט ארויף
 מיונע הילפֿע טרויען. (יא) משה
 פֿהאט ווא איהם גאטט געוואגט
 האטטע, אונד האב ווינע האנד
 עמפֿאר געגען דאז מעער. דער
 ערויגע פֿיהרטע איונען העפֿטיגען
 אסטרוינד, דיא גאנצע נאכט,
 אונד מאכטע דאז מעער צו
 טראקנעם בארען. (יב) דיא
 וואלקענווילע צאג וועג, דיא פֿאר
 דען קינדערן איוראעלו וואר, אונד
 גינג הינטער איהנען ווא דאס דיא
 מצרים פֿינסטער האטטען, אונד
 דען קינדערן איוראעלו נייכטנאהע
 קאממען קאנכטען, דיא גאנצע
 נאכט, דען קינדערן איוראעלו
 אבער לייכטעטע דיא פֿויערווילע,
 וועלכע פֿאר איהנען וואר, אונד
 ווא גינגען מיטטען אין דאז מעער
 הוינין. (יג) דיא קינדער איורא-
 עלו גינגען אלוא מיטטען אים
 מעערע ארויף טראקנעם בארען,
 אונד דאס וואססער שטאנד איהנען
 ווא איונע מויער, צור רעכטען
 אונד צור לינקען, אונד דיא מצרים גינגען איהנען נאך.

אני יי אשר עשה
 הגדולות והנוראות
 במצרים אני הוא
 הנלחם להם ובטחו
 בישועתי תמיד: (יא)
 ויעש משה כאשר אמר
 לו יי וירם ידו על הים
 וילך יי רוח קדים עזה
 כל הלילה וישם את
 הים לחרבה: (יב) ויסע
 עמוד הענן מפני בני
 ישראל וילך מאחריהם
 ויהי חשך למצרים ולא
 קרבו אל בני ישראל כל
 הלילה ולבני ישראל
 האיר עמוד האש אשר
 לפניהם ויבאו אל חוף
 הים: (יג) וילכו בני
 ישראל בחוף הים
 ביבשה והמים להם
 חומה מימין ומשמאלם
 ויבאו מצרים אחריהם:

(יד)

אונד צור לינקען, אונד דיא מצרים גינגען איהנען נאך.

(יד)

(ה) קומו וְנִרְדְּפָה
 אַחֲרֵיהֶם אֶל תִּירָאוּ הֵנָּה
 אֲנִי אֵצֶא לִפְנֵיכֶם : (ו)
 וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵי בְנֵי
 יִשְׂרָאֵל בְּחֵיל כָּבֵד מְאֹד
 וַיִּשְׁיגוּ אוֹתָם חֲנִים עַל
 הָיִם : (ז) וַיִּרְאוּ בְנֵי
 יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם
 נִסְעִים אַחֲרֵיהֶם וְהָיִם
 סוֹגֵר עֲלֵיהֶם הַדֶּרֶךְ
 וַיִּירָאוּ מְאֹד וַיִּצְעֲקוּ אֶל
 יְיָ : (ח) וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל
 מֹשֶׁה הֲרֹם אֶת מִטְּךָ
 וְנִמָּה עַל הָיִם וַיִּבְקַע
 וַנִּסְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַעֲבְרוּ
 בַּיַּבֶּשֶׁה : (ט) וּבָאוּ
 מִצְרַיִם אַחֲרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל
 וַשֹּׁב הָיִם לְאִיתָנוּ וְכָסָה
 עֲלֵיהֶם וְלֹא יֵשָׁאֵר מֵהֶם
 עַד אֶחָד וְאֶכְבְּדָהּ
 בַּפֶּרֶעַה וּבְכָל חֵילוֹ :
 (י) וַיֵּדְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי
 אֲנִי

(ה) אריון, לאסעט אונז איהנען
 נאכזעטצען, וויר אהנע פֿורכט,
 איך ווילל זעלבזט פֿאר אריון
 ארויס צוהען. (ו) דיא מצרים
 זעטצען דען קינדערן איזראעלן
 נאך, מיט איינעם זעהר מעכטיגעם
 העערע, אונז עררייכטען זיא,
 דא זיא אס מעערע לאגערטען.
 (ז) אלס דיא קינדער איזראעלן
 דיא מצרים הונכער איהנען הער
 ציהען, אונז דיא זעע איהנען דען
 וועג פֿער שפערדען זאהען, געריי-
 טען זיא אין גראסע פֿורכט, אונז
 שרייען צום ערויגען. (ח) דער
 ערויגע אבער שפראך צו משה,
 העבע ריינען שטאב עמפאר אונז
 נייגע איהן געגען דאז מעער, זא
 ווירד עז וויך צערטוילען, דיא
 קינדער איזראעלן אבער זאללען
 אויפֿברעכען, אונז דורך דאז
 זעלבע אריון טראקנעם בארען
 געהן; (ט) דיא מצרים ווערדען
 איהנען נאך ציהען אונז דאז מעער
 ווירד צו ווינער ערשטען געוואלט
 צוריק קאממען, אונז זיא,
 בעדעקקען זא, דאס ניכט איינער
 איבריג בלייבען ווירד, אונז זא
 ווערדע איך נאך עהרע האבען,
 און פרעה אונז אן ווינעם גאנצען העערע. (י) דען דיא קינדער
 איזראעלן ווערדען ערקעננען, דאס

מֵרַעְמָסָם נֶאֱכָרָה : (ל)
וּמִשָּׁה לָקַח אֶת עֲצָמוֹת
זִסְרָה עִמּוֹ כְּאִשְׁרֵי הַשְּׁבִיעַ
אֶת אֶחָיו לִפְנֵי מוֹתוֹ :

פֶּאן רַעְמָסָם נֶאֱכָרָה : (ל) מִשָּׁה
נָאָם דִּיא גַעבִינֵנֶע יוֹסֶף, זִ מִיטוֹיךְ
וּדִיא עַר וִינֶען בְּרִירֶען פֶּאָר
וִינֶעם טֹאָרע בַּעפֶּאָהלֶען .

כז (א) וַיִּסְעוּ בְנֵי
יִשְׂרָאֵל מִסְכּוֹת וַיֵּי
הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם
בְּעֲמֹד עָנָן לְנַחֲוֹתָם אֶת
הַדֶּרֶךְ וּלְלֵילָה בְּעֲמֹד אֵשׁ
לְהָאִיר לָהֶם לְלַכְתִּי יוֹמָם
וּלְלֵילָה : (ב) וַיִּסַּב אֱלֹהִים
אֶת הָעָם דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר
יָם סוּף וַיַּחֲנוּ שָׁם : (ג)
וַיֵּגֶד לְמַלְכֵּךְ מִצְרַיִם כִּי
בָרַח הָעָם וַיַּהֲפֹךְ לְבֹו
וַיִּנָּחֶם כִּי שִׁלַּח אֶת
יִשְׂרָאֵל : (ד) וַיֹּאמֶר אֵל
עִמּוֹ מַה זֹּאת עָשִׂינוּ
לְשַׁלַּח אֶת יִשְׂרָאֵל
מִעֲבָדֵנוּ גַם אֶת כִּסְפֵּנוּ
וְאֶת זָהָבֵנוּ לָקָחוּ וַיַּנְצִלוּ
אֶת הָאָרֶץ : (ה)

כז (א) דִּיא קִינְדֶּער אִיזֶרֶאעֶל
בְּרֹאכֶען אַרִיף , פֶּאן סְכּוֹת ,
אונד דער ערוֹיגע גִינג פֶּאָר אִיזֶהנען
הער , דעו טאָגען אִיזֶן אִיזֶנער
וואַלקענוֹוילע , אום וִיא דען
רעכטען וועג צו פֿיהרען , אונד
דעו נאכטו אִיזֶן אִיזֶנער פֿייערוֹוילע ,
אום אִיזֶהנען צוֹלִינכטען , דאמיט
וִיא טאָג אונד נאכט געהן קאנען
טען . (ב) גאטט לִיס דאָ פֶּאָלק
אִיזֶנען אום וועג צִיֶּהען , דורך
דִּיא וויסטע צור בינזען זע , אונד
וִיא לאַגערטען דאָעלבוט . (ג)
אלו נון דעם קעניגע מצרים, ז
בערוכטעט וואָרדע , דאָס דאָ
פֶּאָלק ענטפֿליהע , ענדערטע זיך
וִינֶע געזינכטינג אונד ער בעריוועטע
דאָס ער אִיזֶרֶאעֶל האָבע צִיֶּהען
לאַסען . (ד) ער שפּראַך צו וִינֶעם
פֶּאָלקע : וואָ האָבען וויר דאָ
געטאָהאָן דאָס וויר אִיזֶרֶאעֶל האָבען
צִיֶּהען לאַסען , אונד נִיכט מעהר
צו דִּיֶּהנען ? דאָ צו האָבען וִיא אונזער ווילבער אונד גאלד מיט
גענאָממען , אונד דאָ לאַנד אִיזֶסגעלעערט .

צו דִּיֶּהנען ? דאָ צו האָבען וִיא אונזער ווילבער אונד גאלד מיט
גענאָממען , אונד דאָ לאַנד אִיזֶסגעלעערט . (ה)

בְּשִׁמְלוֹתָם עַל שְׂכָמָם
וַיֵּאָפוּ וּמִצּוֹת בִּדְרֹךְ :
(כד) עַל כֵּן הָיָה לַחֵק
לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִיִּי לֵאמֹר :
(כה) מַחֲמָשָׁה עָשָׂר
לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן עַד יוֹם
אֶחָד וְעֶשְׂרִים בּוֹ שָׂאֹר
לֹא יִמָּצֵא בְּכַהֲנֵיכֶם :
(כו) מִצּוֹת תֹּאכְלוּ אֶת
שִׁבְעַת הַיָּמִים כָּל אֹכֵל
מִחֲמַצַּת יִכָּרֵת וְעֲשִׂיתֶם
חֹג לִי־אֵת שִׁבְעַת הַיָּמִים
מִיָּמִים יְמִימָה : (כז)
וַהֲיִ בַּיּוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר
יוֹם לַחֹדֶשׁ לְמַחֲרַת
הַפֶּסַח יֵצְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
מִמִּצְרַיִם כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת
אַלֶּף גִּבּוֹר חֲמִשִּׁים לְבָר
מִסֶּף : (כח) מִקֵּץ אַרְבַּע
מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה
לְשִׁבְתָּ יִשְׂרָאֵל בָּאָרֶץ
מִצְרַיִם : (כט) גַּם עָרַב
רַב עָלָה אִתָּם וַיִּסְעוּ
מִרַעְמֶסֶם

טיכערן געברִנרען , אויף דער
שולטער , אונד בוך דאפֿאן אונד
געווייערטע קוכען , אויף דער רויט
זע ; (כד) דארום גאב ער דער
ערויגע דען קינדערן איוראעלז צום
געזעטצע , דא ער שפראך : (כה)
פֿאן דעם פֿונדעצהנטען דעו ערשט
טען מאנאט , ביז צום איינאונדער
צוואנציגסטען דעזעלבע , זאלל
קיין וויער טייג אין איירען הייזערן
געפֿונדען ווערען . (כו) אונד
געווייערטע ברודר זאללעט איהר
עסען , דיוע ויבען טאגע . ווער
געווייערטע איסט , זאלל ארויס
געראפטעט ווערען . אויך זאל
לעט איהר , דיוע ויבען טאגע , פֿאן
יאהר צו יאהר , דעם ערויגען צו
עהרען , פֿעסט פֿייערן : (כז) אלזא
נון אם פֿונדעצהנטען טאג דעו
מאנאט , נעמליך דען מארגען
נאך דעם איבערשרייטונג אפֿפֿער ,
גינגען דוא קינדער איוראעלז ארויס
מצרים , אונגעפֿעהר זעכז מאל
הונדערט טויזענד בעראפֿנעטע
מענגער , אהנע קינדער ; (כח)
נאך דעם איוראעל אים לאנדע
מצרים פֿיר הונדערט אונד דרייסיג
יאהרע צו געבראכט האטטע .
(כט) אויך גינג איינע מענגע

אללערלויא לויטע מיט איהנען , אונד ווא צאגען ווא פֿאן

ער אונד זיינע דיהנער, ער לויס
 משה אונד אהרן רופען, אונד
 שפראך: ארץ, געהט ארץ מיינעם
 פאלקע דינרים, זא וואהל אוהר
 אלז אוירע קינדער, נימט אויך
 איינער קליינעו אונד גראסעו פיה,
 אונד ריינעט נור. (כ) דא מצרים
 ברויכטען אויך געוואלט געגען
 דאז פאלק, ארם עז אוילענדעו
 ארץ דעם לאנדע צו טרייבען, דען
 זא זאגטען: דויר וינד אללערעו
 טארעו. (כא) דא קינדער אויך
 דאעלז בעגעהרטען פאן דען
 מצרים, זילביגן אונד גילדען
 געשמייירע אונד קליידונגשטיקקע;
 דען זא האטטע עז דער ערויגע
 בעפאהלען, אונד געשפראכען;
 אוהר זאללעט מצרים ארץ לעערען
 (פיר דען דיהנסט דען זא אייך
 האבען פער רויכטען לאסען).
 (כב) דער ערויגע גאב אויך דעם
 פאלקע גרנסט אין דען אריגען דער
 מצרים, דאס זא איהנען ליהען,
 אונד זא צאנען זא ארץ, מיט
 גראסעם גוטע, דויר דער ערויגע
 דעם אברהם, ביז דעם כונדע
 צווישען דען שטיקקען, פעהרדיי-
 סען. (כג) אלז דא מצרים, דאז
 פאלק רועג צו טרייבען, אוילטען,
 טרויג עז דען טויג, עהע ער וויער
 ווערדען קאנכטע, איך טיכערן

הוא ועבדיו ויקרא
 למשה ולא־הרן ויאמר
 קומו צאו מתוך עמי גם
 אתם גם פניכם גם
 צאנכם גם בקרבם קחו
 ולכו: (כ) גם מצרים
 חזקו על העם למהר
 לשלחם כי אמרו כלנו
 מתים: (כא) וישאלו
 בני ישראל ממצרים
 כלי כסף וכלי זהב
 ושמלות כי כן צוה יי
 לאמר ונצלתם את
 מצרים (על העבודה
 אשר עבדו בכם):
 (כב) ויי נתן את חן
 דעם בעיני מצרים
 וישאלום ויצאו ברכש
 גדול כאשר דבר יי
 לאברהם בכרית בין
 הבתרים: (כג) ויהי
 כמהר מצרים לשלח
 את העם וישאו את
 בצקם טרם החמיץ
 צרור בשמלותם

לֵאמֹר קִדְשׁ לִי כָּל בְּכוֹר
 פֶּטֶר רֶחֶם בְּאָדָם
 וּבְבִהֶמָּה : (טו) וְהָיָה
 כָּל פֶּטֶר רֶחֶם הַזִּכָּרִים
 בְּבִהֶמָּה הַטְּהוֹרָה תִּזְבְּחוּ
 זֶבֶח וּפֶטֶר חֲמוֹר תִּפְדּוּ
 בִּשְׁהָ וְאִם לֹא תִפְדּוּ
 וְעִרְפֹתֶם אוֹתוֹ : (יז) אֲךְ
 בְּכוֹר אָדָם בְּבִנֵּיכֶם
 תִּפְדּוּ בַחֲמִשָּׁת שְׁקָלִים
 כִּי לִי כָּל בְּכוֹר בְּבִנֵּי
 יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִקְדַּשְׁתִּים
 לִי בְהַבֹּתִי בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם
 וְאֶצִּיל אֶת בְּכוֹרֵיהֶם :
 (יח) וַיְהִי בַּחֲכוֹת יְיָ אֶת
 בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם וַתְּהִי
 צַעֲקָה גְדוֹלָה בָּאָרֶץ כִּי
 לֹא הָיָה בֵּית מִצְרִי
 אֲשֶׁר לֹא הָיָה שֵׁם מֵת :
 (יט) וַיָּקָם פַּרְעֹה לַיְלָה
 הוּא

אוֹנֵר שְׁפֹרָאךְ : הַיִּלְיָנָה מִיר
 אֲלֵלֵעוּ עֲרֻשְׁתִּי גַבְעֵי אֲהֲרָעָנָה , וְרֹא
 צוֹ עֲרֻשְׁתִּי אֲרִיס מִרְטֵט עֲרֻלִּיבָה
 קַעֲמָמֵט , זֶה וְרֹא אֶהֱלֵ כֹאן מִעֲנֻשָּׁעַן
 אֱלֹ כֹאן פִּיה . (טו)
 נַעֲמִלִיךְ : וְרֹא צוֹ עֲרֻשְׁתִּי אֲרִיס
 מִרְטֵט עֲרֻלִּיבָה קַעֲמָמֵט , מִעֲנִלִּיבָה
 גַּעֲשִׁלְעִכְטוּ כֹאם רִינָה פִּיה ,
 זֶה לֵלֵט אִיהֶר מִיר צוֹס אֲפִסְעֵר
 דֶּאֶרְבֵּרִיעֵנָה ; דֶּאֶר עֲרֻשְׁתִּי גַבְעֵי אֲהֲרָעָנָה
 רַעֲנָה כֹאם עוֹעֵל , זֶה לֵלֵט אִיהֶר
 מִיר אִיוֹנָעִם לֵאֲמָמָה לֹאן קִרִּיפֵעַן ,
 וְרֵעַן אִיהֶר עוֹ אֲבַעֵר נִיכְט לֹאן
 קִרִּיפֵעַן וְזֶה לֵלֵעֵט , זֶה מִיסְסֵעֵט
 אִיהֶר אִיהֶם דֵּעַן כֹּאקֵעַן צַעֲרָה
 בִּרְעִכֵּעַן ; (יז) דֶּאֶר עֲרֻשְׁתִּי גַבְעֵי אֲהֲרָעָנָה
 רַעֲנָה כֹאם מִעֲנֻשָּׁעַן הִינְגֵּעַנָה , כֹּאן
 אִיוֹרֵעַן קִינְדֵּרֵעַן נַעֲמִלִיךְ : זֶה לֵלֵעֵט
 אִיהֶר דּוֹרְדֵּאֲרִיס מִיר פִּינְף שְׁקָל
 לֹאן קִרִּיפֵעַן ; דֵּעַן אֲלֵלֵעוּ עֲרֻשְׁתִּי
 גַּבְעֵי אֲהֲרָעָנָה דֵּעַר קִינְדֵּרֵעַר אִיוֹרֵעַלֹ ,
 גַּעֲהֶעֱרֵט מִיר , דֶּאֶרְדּוֹךְ , דֶּאֶר
 אִיךְ זֶה מִיר גַּעֲהִיִּלְיָנָה דֶּאֶר אֲבַע ,
 אִינְדֵּעִם אִיךְ דֶּאֶר עֲרֻשְׁתִּי גַבְעֵי אֲהֲרָעָנָה
 רַעֲנָה ; דֵּעַר מִצְרַיִם טַעֲדֵטֵטֵט ,
 אִיהֶרֶע עֲרֻשְׁתִּי גַבְעֵי אֲהֲרָעָנָה אֲבַעֵר

רַעֲטֵטֵטֵט . (יח) אֱלֹ כֹאן דֵּעַר שְׁרִינָה דֶּאֶר עֲרֻשְׁתִּי גַבְעֵי אֲהֲרָעָנָה
 דֵּעַר מִצְרַיִם שְׁלֹג , וְדֶאֶר גִּרְאֵס יֵאֲמָר גַּעֲשִׁי דֶּאֶר אִיס לֵאנְדֵּעַ , דֵּעַן
 עוֹ וְדֶאֶר קִיין מִצְרַיִשְׁעוֹ הִרִיז וְרֹא נִיכְט אִיין טַעֲדֵטֵטֵט וְדֶאֶר . (יט)
 טֵן שְׁטַאנְדֵּר פֶּרַעֲהָ אִרִּיף , דֵּעַן כֹּאכְטוֹ ,

פרעמער ואלל ראפאן עסען ,
אבער דער קנעכט איינעו מאכט
דען ער פיר געלד געקויפט , ואלל
בעשניטען ווערדען , אונד אלז
דאן קאן ער ראפאן עסען . (יא)
איינער לייא געוועטצן ואלל ויין ,
פיר דען איינהיימישען אונד פיר
דען פרעמדלונג , ווען ער בעשניט
טען ווירד , קאן ער הינצוגע-
לאסען ווערדען , אום עו צו
פערריכטען . אללעו דינע ואללט
איהר אלז עוויגע געוועטע בעאב-
אכטען , אין דעם לאנדע , דא היין
איהר געהט , אום עו אין בעוויטע
צו נעהמען . (יב) אויך ואלל
נימאנד פאן אייך , דינע גאכט ,
אויסער דער טהירע ווינעו הוינעו
געהן , ביו אם מארגען , ווא ווירד
קיינער פאן דען ערשטגעבאהרנען
דער קינדער איוראעלז אומ-
קאממען . (יג) ווא קינדער איורא-
עלז טהאטען נאך אללעם , וואו
איהנען גאטט דורך משה האטטע
בעפעהלען לאסען , ווא טהאטען
זיא עו . (יד) אלז טון אום מויטער-
גאכט וואר , צאג דער עוויגע
מייטען דורך מצרים , אונד שלוג
אללעו ערשטגעבאהרנע אום לאנדע ,
ראעלז שטארב ניכטו ערשטגעבאהרנעו ; (טו) דאקום בעפאהלדער
עוויגע דען קינדערן איוראעלז ,

נכר לא יאכל בו וכל עבד
איש מקנת כסף המל
ימול או יאכל בו : (יא)
תורה אחת לאורה ולגר
אשר ימול יקרב לעשותו
והיה לכם לחק עולם
בארץ אשר תבאו שמה
לרשתה : (יב) ואתם
לא תצאו הלילה הזה
איש מפתח ביתו עד
בקר ולא ימות כל בכור
מבני ישראל : (יג)
ויעשו בני ישראל ככל
אשר צוה אותם אלהים
ביד משה בן עשו : (יד)
ויהי בחצי הלילה ויצא
ייתן בתוך מצרים ויך את
כל בכור בארץ רק
מבני ישראל לא מת
כל בכור : (טו) על כן
צוה ייתן לבני ישראל
לאמר

אונד

כי על כן שם הזבח
פסח ליי: (ו) ואכלתם
אותו עלי אש ראשו
וכרעיו וקרבו על מצות
ומררים בחפזון תאכלו
אותו מתניכם חגורים
נעליכם ברגליכם
ומקלכם בידכם כי מחר
אתם יוצאים: (ז) כי
הלילה הזה שמרים ליי
להוציאכם ממצרים
והיה לכם שמרים
לדורותיכם לעשות
הפסח בלילה לחמשה
עשר יום לחדש הזה:
(ח) בבית אחד יאכל
לא תוציאו מבשרו
החוץ ועצם לא תשברו
בו: (ט) לא תותירו
ממנו עד בקר והנותר
ממנו באש תשרפו:
(י) רק כל ערל וכל בן
גבר

(ראוים הייסט דיועו אפער ,
איבער שריטונגו אפער דעם
ערוגען צו עהרען) : (ו) איהר
ואללעט עו אם פייער געבראטען ,
ואמט קאפף קניאשטיקע אונד
איינגעוויידע , נעבט אונגעוויידע
טען קרען אונד ביטטערן קרוי
טערן , עסען . מיט איילפערטיג
קייט ואללט איהר עו עסען ; דיא
לענדען געגורטעט , דיא שוהע אן
דען פיסען , אונד דען שטאק אין
דער האנד , דען מארגען געהט
איהר אויס ; (ז) דען דיוע נאכט
האט דער שריגע בעאכאכטעט ,
אום אייך אויס מצרים צו פיהרען ,
וא זאלל זיא אויך איינע בעאב
אכטונג זיין פיר אייך , בייא
איירען נאכקאממען , אין דער
נאכט צום פונפצעהנטען טאג
דיועו מאנאטו דאו איבער שריי
טונגואפער מאנען . (ח) אין
איינעם אונד דעם נעמליכען הויזע ,
ואלל עו געגעסען ווערדען , איהר
ואללעט ניכטו פאן דעם פליושע
אויס דעם הויזע הונדס ברינגען ,
אונד קיין ביין דאראן צערברע
כען . (ט) איהר ואללט ניכטו
דאפאן איבריג לאסען ביז

מארגען , וואו אבער דאפאן איבריג בלייבט בוזמארגען , ואללט
איהר אם פייער פערברענגען . (י) קיין אונגעשניטענער אונד קיין

נאמען דיא קינדער איז אוראעלז, איין
 לאם פיר דיא פאמיליע, איין
 לאם פיר דאז הויז, אדער אויך
 וואהל איין מאן מיט ווינעם
 נאכבאר, יע נאך אנצאהל דער
 פערזאנהען, יעדער זא פיהל ער
 צו עסען ברויכטע; (ב) דיוועז
 לאם הילטען ויא אין פערזאנהען
 דונג, ביו צום פירצעהנטען טאג
 דער מאנאט, אונד אן דעם
 זעלבען טאגע שלאכטעטע, דיא
 גאנצע פערזאממלונג דער געמיינע
 דע איז אוראעלז, צווישען דען
 ביידען אבענדען, (ג) ויא בראכט
 טען פאן דעססען בלוט, אן דיא
 אבערשורעללע אונד דען ביידען
 טהירפאסטען דעו הויזען, אין
 וועלכעם ויא עו עסען וואללטען;
 דען זא האטטע עו משה בעפאה-
 לען, אינדעם ער שפראך: (ד)
 ווען דער ערויגע דורך מצרים
 ציהט, אום דיא ערשטגעבאהרנען
 צו שלאגען, זא ווירד ער דאז
 בלוט זעהן, אן דער אבער
 שורעללע אונד דען טהירפאסטען,
 אונד ווירד דען פערדערבער אין
 איירע הויזער ניכט קאממען
 לאסען, אום צו שלאגען; (ה)
 זאנדערן איבער דיא איינגענגע
 איירער הויזער הינורעגשרויטען
 קאממען.

ויקחו בני ישראל ששה
 לבית אבות ששה לבית
 איש ושכנו במכסת
 נפשות איש לפי אכלו:
 (ב) ויהי השה להם
 למשמרת עד ארבעה
 עשר לחדש וישחטו
 אותו כל קהל עדת
 ישראל ביום הזה בין
 הערבים: (ג) ויגיעו
 מדמו על משקוף הבית
 ועל שתי מזוזותיו אשר
 יאכלו אותו בו כי כן
 צוה משה לאמר: (ד)
 בעבור יי בתוך מצרים
 לנגוף את בכוריהם
 וראתה את הדם על
 המשקוף והמזוזות ולא
 יתן המשחית לבא אל
 בתיכם לנגוף: (ה)
 ופסח יי על פתחי
 בתיכם ולא יהיה בכם
 נגף כי

דאס אן אייך קוינע פלאגע
 (דארום)

(כה) ופרעה לא שמוע
ולא נזהר מוֹכַר יְיָ וְהָיָה
כְּנוּחַ עָלָיו שֵׁבֶט אֲפֹ
וַיִּצַק לְאֹמֶר הֶעֱתִירוּ
בְּעָדַי וְאֶשְׁלַח אֶת
הָעָם : (כו) וְכִסּוּר
הַשֵּׁבֶט שָׁב לְרַשְׁעוֹתָיו
וַיִּמְרָה אֶת פִּי יְיָ וַיִּלְךָ
הַלּוֹךְ וְהַתֵּל וְלֹא שָׁלַח
אֶת הָעָם : (כז) וַיִּשְׁלַח
יְיָ אֶת יָדוֹ וַיַּךְ כָּל בְּכוֹר
בְּמִצְרַיִם מִבְּכוֹר אָדָם
עַד בְּכוֹר בְּהֵמָה מִבְּכוֹר
פֶּרֶעַה עַד בְּכוֹר
הַשִּׁפְחָה : (כח) וַיֵּרָא
פֶּרֶעַה כִּי נִגְעָה יַד יְיָ בּוֹ
וַיִּכְנַע וַיִּשְׁלַח אֶת יִשְׂרָאֵל
אוֹתָם וּנְשֵׁיהֶם וְטַפָּם
וַיֵּצְאוּ :

(כה) פרעה אבער הערטע ניכט,
ליס ויך דורך גאטטעו ווארט
ניכט ווארנען ; ווען ווינע צארט
רוטהע אויף איהם לאג, שריא
ער צוואר, פלעהעט פיר מיד,
איך ווילל דאן פאלק ציהען
לאסען ; (כו) וויך דיא רוטהע
אבער, זא פיהל ער צוריק אין
וויין לאסטער, וואר דעם בעפעהלע
דעו ערויגען אונגעהארזאם, אונד
פוהר זא פארט צו הינטערנען,
אונד דאן פאלק ניכט ציהען צו
לאסען, (כז) ביו ער, דער
ערויגע, זיינעהאנד אויס שטרעקע
טע, אונד אללעו ערשטגעבאהרע
נע אין מצרים שלוג, פאם ערשטגע
באהרענען דער מענשען, ביו צום
ערשטגעבאהרנען דעו פיהעו ;
פאם ערשטגעבאהרענען דעו
פרעה, ביו צום ערשטגעבאהרנען
דער שקלאווין. (כח) אלז נון
פרעה ואה, דאס גאטטעו האנד
איהן זעלבער טרעפע, ווארד ער
ערשט גערעמיטיגעט, אונד ליס
איוראעל מיט פרויא אונד קינד ציהען, אונד ויא צאגען הינפארט.

(א) אם צעהנטען טאגע

דעו ערשטען מאנאטן,

נאמען

כו

כו (א) ויהי בחודש

הראשון בעשר להודש

ויקחו

ויחיל ויא שפעט רייכענר ווארען.
 כון פיהרעטע גאטט איינען אסט
 ווינד איבער דאן לאנד,
 אונד הוישרעקען קאמען
 אין דאן גאנצע לאנד מצרים,
 (כא) אונד פראסען דען
 איבעררעסט דען גערעטטעטען,
 דאס פאן דעם האגעל איבריג
 געבליבען וואר, ווא דאס נויכט
 גרינען בליב אן בוים אונד פערלד
 געוועכו. (כב) פערנער לים
 גאטט, דרייט טאגע לאנג, דיקע
 פיינטערניס איבער מצרים קאמ-
 מען, ווא דאס איינער דען
 אנדערן נויכט זעהען, אונד ניא-
 מאנד פאן ווינער שטעללע זיך
 רעגען קאנכטע, נור דיא קינדער
 איזראעל האטטען ליכט אין
 איהרען וואהנרנגען. (כג) ווא
 לאנגע שלוג דער עוויגע דען פרעה
 אונד דיא מצרים, אונד לעגטע
 נאך איממער נויכט האנד אן איהר
 לעבען, דען ער, גאטט, איזט
 אלל בארמהערציג, ער טאטטעט
 ווא באלד נויכט דאן לעבען אן;
 (כד) אויך לים ער איהן איממער
 ווארנען, עהע ער איינע פלאגע
 קאממען לים, דען ער האט קיין
 וואהלגעפאלען דאראן, דען וינדער צושטראסען, וואנדערן
 דאס ער אב לאסע פאסלאסטער, דאס עוואיהם וואהל געהע;

כי אפילות היו וינהג יי
 רוח קדים בארץ ויעל
 הארבה על כל ארץ
 מצרים: (כא) ויאכל את
 יתר הפלטה הנשארת
 מן הפרד ולא נותר כל
 ירק בעץ ובעשב השדה:
 (כב) עוד הביא יי חשך
 אפלה על מצרים שלשת
 ימים לא ראו איש את
 אחיו ולא קמו איש
 מתיחת יורק לבני ישראל
 היה אור במושבותם:
 (כג) בכל אלה הכה יי
 את פרעה ואת מצרים
 ואל נפשם לא שלח ידו
 כי אל רחום הוא איננו
 פוגע בנפשות תחלה:
 (כד) גם הזהירו טרם
 הביאו הגע כי לא יחפץ
 בענש החוטא כי אם
 בשובו מרעתו וטוב לו:
 (כה)

וואהלגעפאלען דאראן, דען וינדער צושטראסען, וואנדערן
 דאס ער אב לאסע פאסלאסטער, דאס עוואיהם וואהל געהע;
 (כה)

דיא אויך אן איהלען וואר . (טז)
 הערקאך לויס גאטט איווען זעהר
 שווערען האגעל רעגנען , אונד
 מיטטען אים האגעל וואר פלאמס
 מענדער בליטץ , אונד שלוג
 אללע וואו אויף דעם פֿעלדעוואר ,
 מענשען , פֿיה , קרויט געוועכו
 אונד בוים ; (יז) נור אים לאנדע
 גשן ווא דיא קינדער איזראעל
 ווארען , וואר קיין האגעל ;
 דען דער עוויגע מאכטע איווען
 אונטערשיד צווישען מצרים אונד
 איזראעל , בייא אללען זיינען
 וואונדערן דיא ער טהאט , אונד
 לויס קיין פֿערדערבען אן איהן
 געלאנגען . (יח) פרעה לויס נון
 משה אונד אהרן רופֿען , אונד
 שפראך : דיזעו מאל געשטעהע
 איך , איך האבע געזינדיגט ,
 פֿלעהעט צו דעם עוויגען , דאס
 גענוג האגעל אונד בליטץ געוועזען
 זייא , זא ווילל איך אייך ציהען
 לאסען : (יט) משה טהאט אלזא ,
 אונד דער האגעל הערטע אויף ,
 פרעה אבער פֿוהר פֿארט צו
 זינדיגען , אונד וואללטע דיא
 קינדער איזראעל ניכט ציהען
 לאסען . (כ) וויצען אונד
 דינקעל ווארד פֿאם האגעל ניכט
 צער שלאגען , ווייל

כי היה גם בם : (טז)
 אחר המטיר יי ברד
 כבד מאד ואש
 מתלקחת בתוך הברד
 ויך את כל אשר בשדה
 אדם ובהמה ועשב
 השדה וכל עץ : (יז) רק
 בארץ גשן אשר שם בני
 ישראל לא היה ברד כי
 הפלה יי בין מצרים ובין
 ישראל בכל מפתיו
 אשר עשה ולא נתן כל
 משהית לגעת בם : (יח)
 ויקרא פרעה למשה
 ולאהרן ויאמר חטאתי
 הפעם העתירו אל יי
 ורב מהיות ברד ואש
 ואשלחה אתכם : (יט)
 ויעש משה כן ויחדל
 הברד ויוסף פרעה
 לחטא ולא שלח את
 בני ישראל : (כ) והחטה
 והכסמת לא נכו
 כי

מִצְרַיִם אֲנִי וְכִבְהֶמָה :
 (י) וַיֹּאמְרוּ הַחֲרָטְמִים
 אֶל פַּרְעֹה אֶצְבֵּעַ אֱלֹהִים
 זֶה כִּי נָסוּ לְהוֹצִיא אֶת
 הַכְּנִיִּים גַּם הֵמָּה וְלֹא
 יָכֻלוּ : (יא) וְלֹא שָׁמַע
 פַּרְעֹה לָהֶם וְלֹא שָׁלַח
 אֶת יִשְׂרָאֵל וַיֹּסֶף יִ
 לְהַכּוֹרְתוֹ וַיִּשְׁלַח עֲרֹב
 וְתַשְׁחַת הָאָרֶץ : (יב)
 וַיִּכְבֹּד לָבוֹ עוֹד וַיָּבֹא יִ
 דְּבַר וַיָּמָת אֶת מִקְנֵה
 מִצְרַיִם רֶק מִמִּקְנֵה בְנֵי
 יִשְׂרָאֵל לֹא מֵת אֶחָד :
 (יג) וַיֵּצֵאוּ יִ אֶת מֹשֶׁה
 וַיִּקַּח מִלֵּא חֲפָנִים פִּיָּה
 כַּבֵּשֶׁן וַיִּזְרַק הוּא הַשָּׁמַיְמָה :
 (יד) וַיְהִי הַפִּיָּה לְאַבְקָה
 עַל כָּל הָאָרֶץ וַיְהִי לְשַׁחֲזֵן
 פֶּרֶחַ אֲבַעְבָּעוֹת בָּאָדָם
 וּבַבְּהֵמָה : (טו) וְלֹא
 יָכֻלוּ הַחֲרָטְמִים לַעֲמֹד
 לִפְנֵי מֹשֶׁה מִפְּנֵי הַשַּׁחֲזֵן
 כִּי

מִצְרַיִם , אֵן מַעֲנִשֶׁן אֲנִי כִּיה .
 (י) הִירִיָּה וְאִנְטֶן דִּיא בִילְדֶר
 שְׂרִיפֶטְקוֹנְדִּיגֶן צו פֶּרֶעָה , דִּיו
 אִיזט אִיין פֶּינגֶר גֶּאטטֶען ; דֶּען
 וַיֹּא פֶּעֶרזוכטֶען , דֹּאוּ אֲוִנגֶעצִיפֶער
 גֶּלִיכֶפֶּאלז הֶערפֶּאר צו בִּרִינגֶען ,
 אֲבֶער וַיֹּא קֶאנְטֶען נִיכט . (יא)
 פֶּרֶעָה גֶאב אִיֶהנֶען קִיין גֶּעֶהֶער ,
 לִיס וְיִשְׂרָאֵל נִיכט צִיֶהֶען , אֲוִנְד
 דֶּער עֲוִיגֶע פֶּוֹהֶר פֶּארט אִיֶהֶן צו
 שְׁלֶאגֶען ; עֶר שִׁיקטֶע נֶעֶהמֶליך
 גֶּעוֹוִילֶד , אֲוִנְד דֹּאוּ לֶאנְדוֹוֶארדֶע
 פֶּערדֶערבט . (יב) אֶלז וַיִּין הֶערץ
 פֶּערנֶר פֶּרשטֶאקט בִּלִּיב , בֶּראכטֶע
 דֶּער עֲוִיגֶע פֶּעסֶט , אֲוִנְד טֶעדֶטֶע
 טֶע דֹּאוּ כִּיה דֶּער מִצְרַיִם . נִוֶר
 פֶּאן דֶּעם כִּיֶהֶע דֶּער קִינְדֶער
 יִשְׂרָאֵל וְ שְׁטֶארב נִיכט אִיֶינֶען .
 (יג) דֶּער עֲוִיגֶע בֶּעפֶּאהֶל מֹשֶׁה ,
 אֲוִנְד עֶר נֶאם צוֹוִיֶא הֶענְדֶע פֶּאלֶל
 דֶּום אֲוִיס דֶּעם אָפֶען , אֲוִנְד וֶוֶארף
 אִיֶהֶן גֶען הִימֶמֶעל : (יד) דִּיוֶער
 דֶּום וֶוֶארד צֶום שְׁטוִיבֶע אִיֶבֶער
 דֹּאוּ גֶאנְצֶע לֶאנְד , וֶועלכֶער אֵן
 מַעֲנִשֶׁן אֲוִנְד כִּיה , צוֹר עֲנֶט
 צִינְדֶרנֶג וֶוֶארד , אֲוִיס וֶועלכֶער
 בֶּלאֶוען הֶערפֶּאר בֶּראכֶען .
 (טו) דִּיא בִילְדֶר שְׂרִיפֶטְקוֹנְדִּיגֶען
 קֶאנְטֶען נִיכט שְׁטֶעֶהֶן פֶּאר
 מֹשֶׁה , וֶועגֶען דֶּער עֲנֶט צִינְדֶרנֶג ,
 דִּיא

אֶת כָּל דְּבָרֵי יְיָ אֲשֶׁר
 שָׁלַח וְאֵת כָּל הָאוֹתוֹת
 אֲשֶׁר צִוָּהוּ : (ד) וַיִּלְכוּ
 וַיֹּאסְפוּ אֶת כָּל זִקְנֵי
 בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְדַבֵּר
 אֲהֵרֹן לִפְנֵיהֶם אֶת
 דְּבָרֵי יְיָ וַיַּעַשׂ הָאוֹתוֹת
 לְעֵינֵי הָעָם : (ה) וַיֹּאמֶן
 הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ : (ו) וַיָּבֹא
 מֹשֶׁה וְאֲהֵרֹן אֶל פְּרֹעֹה
 וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו כַּאֲשֶׁר צִוָּה
 יְיָ וַיַּעֲשׂוּ אֶת הָאוֹתוֹת
 לִפְנֵי וּלְפָנֵי עֶבְדֵּיו :
 (ז) וַיִּקְרָא פְּרֹעֹה
 לַחֲרָטְמִים וּלְמַכְשָׁפִים
 וַיַּעֲשׂוּ גַם הֵמָּה בְּלִטְיָהֶם
 בֶּן וַיַּחֲזֹק לֵב פְּרֹעֹה
 וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם :
 (ח) וַיִּכְבֹּד פְּרֹעֹה עוֹד
 אֶת הָעֶבְדִּים עַל הָעָם
 לֵאמֹר תִּבְנֶן לֹא יִנָּתֶן
 לָהֶם וְתִבְנֶן לְבָנִים יִתְּנוּ
 כְּתִמְלֵל שְׁלֹשָׁם וַיְהִי בְנֵי
 יִשְׂרָאֵל

אללע ארופטרעגע דען ערויגען ,
 ווא צו ער איהן געזענדעט , אונד
 אללע דיא וואונדער צייכען ,
 וועלכע ער איהם עמפאהלען .
 (ד) ווא גינגען אונד פערזאממעל
 טען אללע עלטעסטען דער קינדער
 ישראל , אהרן טרוג איהנען דיא
 ווארטע דען ערויגען פאר , אונד
 טהאט דיא וואונדערצייכען פאר
 דען אריגען דען פאלקען . (ה)
 דאז פאלק גלויבטע אונד ביקטע
 זיך . (ו) הירויף קאמען משה
 אונד אהרן צו פרעה , רעדטען
 צו איהם , ווא דער ערויגע בע
 פאהלען , אונד טהאטען דיא
 וואונדערצייכען , פאר איהם
 אונד פאר זיינען דיהנערן . (ז)
 פרעה לים דיא בילדערשריפטקונ
 דיגען אונד דיא צויבערער רופען ,
 דווע טהאטען דאז נעמליכע דורך
 איהרע פערבארגענע קינסטע ,
 דאדורך ווארד פרעה'ן הערש
 שטארק , אונד ער גאב איהנען
 קיין געהער . (ח) פרעה ער
 שוועהרטע דעם פאלקע דיא
 ארבייט נאך מעהר אונד שפראך :
 מאן ואלל איהם קיין שטראה
 געבען , אונד דען אינהאלט אן
 ציגעלן ואלל ען הינפארט לופערן ,

ישראל ז

ווא ווארען דיא קינדער

(כב) בין ענטבראנטע גאטטען
צארן ווידער משה , אונד
שפראך : ווא זאלל דען דיין
ברודער אהרן דער לוי , דיר צום
מונדע דיהנען ; (כג) געה ,
זיהע , ער קעממט דיר ענטגעגן
גען , לעגע מיינע ווארטע אין
זיינען מונד , אונד ער ווירד פיר
דיך צו דעם פאלקע רעדען ; (כד)
אין אבער ווערדע מיט זיינעם
אונד זיינעם מונדע זיין , אונד
איין לעהרען וואו איהר טהון
זאללעט ; (כה) דיוען שטאב
אבער נים אין זיינע האנד , מיט
וועלכעם דוא דיא וואונדער
צייכען טהון זאללעט .

(כב) ויחר אף יי במשה
ויאמר עתה אהרן
אחיק הלוי יהיה לך
לפה : (כג) לך הנה
הוא יוצא לקראתך
ושמת את דברי בפיו
ודבר הוא לך אל
העם : (כד) ואנכי אהיה
עם פיהו ועם פיהו וזהו ריתי
אתכם את אשר תעשו :
(כה) ואת המטה הזה
תקח בידך אשר תעשה
בן את האותות :

כד (א) משה קשהרטע צו
זיינעם שוויגער פאטער צו-
רוק, בעאורלויבטע זיך פאן איהם,
אונד גינג נאך מצרים , דען
געטלויכען שטאב אין זיינער
האנד ; (ב) דער ערויגע האטטע
צו אהרן געשפראכען , געה דיו-
נעם ברודער משה ענטגעגען אין
דיא וויסטע , ער גינג , אונד
טראף איהן אן דעם בערגע גאט-
טען . (ג) משה בעריכטעטע
איהן זאללע

כד (א) וישב משה
אל חותנו וישאל
מאתו וילך מצרימה
ומטה האלהים בידו :
(ב) וייאמר אל אהרן
לך לקראת אחיק משה
המדברה וילך ויפגשו
בהר האלהים :
(ג) ויגד לו משה
את

וַיֹּאמֶר יי בְּבֹאֲךָ
מִצְרֵימָה וּלְקַחַת מִמִּימֵי
הַיָּאָר וּשְׂפֹכַת הַיִּבְשָׁה
וְהָיוּ לָדָם : (טז) וַיֹּאמֶר
הָנֵה הָאוֹרְזוֹת אֲשֶׁר
תַּעֲשֶׂה לְעֵינֵי הָעָם לְמַעַן
יֵאֱמִינוּ כִּי אֲנֹכִי
שְׁלַחְתִּיךָ : (יז) וַיַּפְצֵר
מֹשֶׁה בְּיַד עֹזֶר לֵאמֹר מִי
אֲנֹכִי כִּי אֵלֶךְ אֶל פַּרְעֹה
וְכִי אֹצִיא אֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם : (יח)
אָף לֹא אִישׁ דְּבָרִים
אֲנִי כִּי כְבֹד פֶּה וְכְבֹד
לְשׁוֹן אֲנֹכִי : (יט) וַיֹּאמֶר
יי הֲלֹא אֲנֹכִי הַשֵּׁם
פֶּה לָאָדָם הַשֵּׁם אֱלֹהִים
אוֹ חֵרֶשׁ אוֹ פֶקֶח אוֹ
עֹרֶר : (כ) וַעֲתָה לֵךְ
וְאֲנֹכִי אֶהְיֶה עִם פִּיךָ
וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תִּדְבֹּר :
(כא) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה כִּי
יי שְׁלַח נָא בְיָד תְּשַׁלַּח :
(כב)

טז, שפראך גאט) ווען דא נאך
מצרים קאממעט, נים נאך וואס
סער אויס דעם פלוסע, שיטטעט
אויף דאן טראקע, אונד עו
ווירד בלוט דארויס ווערדען.
(טז) ער שפראך פערנער, דין
זינד נון דיא ציוכען, דיא דא
טהון זאללוט, פאר דען אויגען
דען פאלקען, דאמיט עו גלויבע,
דאס איך דין געווענעט האבע.
(יז) משה פוהר דענאך פארט
אין גאטט צו דרינגען, אונד
שפראך: ווער בין איך דאס
איך צו פרעה געהן, אונד דיא
קינדער ישראל אויס מצרים
פיהרען זאלל? (יח) אויך בין
איך קיין מאן פאן ווארטען, דען
איך בין פאן שווערעס מונדע אונד
שווערער צונגע. (יט) דער
ערויגע אבער שפראך: בין איך
עו ניכט דער דעם מענשען אויכען
מונד געמאכט האט? איך, דער
שטום, טויב, וואהל הערענר
אונד זעהענר, אדער בלונד
מאכט? (כ) אלזא געה נור,
איך ווילל מיט דיינעם מונדע
זיין, אונד דין לעהרען וואוירא
רעדען זאללוט. (כא) משה
שפראך: אום פערצייהונג
אויף גאטט! זענע דאך דורך ווען דאס זאנסט זענען וויללסט.
(כב)

וְאִשְׁמַע צַעֲקָתוֹ וְאֶרְדּוּ
 לְהַצִּילוֹ : (ז) וְעָתָה לְךָ
 בֹּא מִצְרִימָה וְאֶסּוֹף
 אֶת זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְאֶמּוֹר אֲלֵיהֶם יי אֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵיכֶם נִרְאָה אֵלַי
 לֵאמֹר פֶּקֶד פֶּקֶד פִּקְדֹתַי
 אֶתְכֶם וְאֶת הָעָשׂוּי
 לָכֶם בְּמִצְרַיִם : (ח)
 וְאֶמּוֹר אֶעֱלֶה אֶתְכֶם
 מֵעֲנִי מִצְרַיִם אֶל אֶרֶץ
 הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי
 לְאֲבוֹתֵיכֶם אֶרֶץ זִבְתַּת
 חֶלֶב וְדִבְשׁ : (ט)
 וְשָׁמְעוּ לְקֹלָךְ וּבָאתֶם
 אֶל פְּרֹעֶה וְאָמַרְתֶּם אֵלָיו
 יי אֱלֹהֵי הָעִבְרִים נִקְרָה
 עָלֵינוּ וְעָתָה נִלְכָּה נָא
 דֶּרֶךְ שְׁלֵשָׁת יָמִים
 בְּמִדְבָּר וּזְבַחְנוּ לַיי
 אֱלֹהֵינוּ : (י) וְאֲנִי
 יִדְעֹתִי כִּי לֹא יִתֵּן
 אֶתְכֶם פְּרֹעֶה לְהַלְךָ
 וּשְׁלַחְתִּי

אונר זיין געשריט געהערט ,
 דאהער האבע איך מיד העראב
 געלאססען , אום עז צו רעטטען .
 (ז) געהע נון נאך מצרים , פֿער-
 זאממלע דיא עלטעסטען ישראל ,
 אונר זאגע צו איהנען : דער
 ערויגע , דער גאטט איירער פֿע-
 טער , איזט מיר ערשיהנען , אונר
 האט געשפראכען ; איך האבע
 אייך בעראכט , אונר וואו אייך
 אין מצרים ווירערפֿעהרט , (ח)
 האבע בעשלאססען , אייך אויס
 דעם עלענדע צו מצרים , הינויך
 צו פיהרען , אין דאו לאנדע דעז
 פֿאלקו כנען , וועלכעז איך איירען
 פֿעטערן איירליך פֿערהויסען הא-
 בע ; אייך לאנד ווא מילך אונר
 האניג פֿליסט . (ט) זיא ווערדען
 דיינען ווארטען געהער געבען ,
 דאן בעגיבט איהר אייך צוזאמ-
 מען צו פרעה , אונר שפרעכעט
 צו איהם : דער ערויגע , דער
 עברים גאטט , האטזיך צו אונז
 פֿערפֿיגט , לאס אונז נון אויף
 דרייא טאגע אין דיא וויסטע געהן ,
 דאס וויר דעם ערויגען אונזערם
 גאטטע אפפֿער ברינגען ; (י)
 צוזאך ווייס איך , דאס ער אייך
 ניכט ווירד ציהען לאססען
 וואללען , און

צו מצרים , דיא קינדער ישראל
ריסען צו גאטט , אונד גאטט
ערהערטע איהר יאממער
געשרויא , (ב) געדאכטע ווינעו
בונדעו מיט אברהם יצחק אונד
יעקב , אונד בעשלאס , ויא צו
רעטטען . (ג) נון וויירעטע משה
דאז קליינע פיה ווינעו שוויגערפא-
טערז יתרו , פיהרטע דאזעלבע
דיא וויסטע הינרנטער אונד קאם
נאך הרב . (ד) דא ערשיהן דער
ערייגע דעם משה אויס דעם דארנ-
בישע . ער וואה נעמליך : דאס
דער דארנברש אין פאללעם פיייער
בראנטע , אונד דעננאך ניכט
פערצעהרט וואורדע , אונד
טראט היין אום דיא ער שיינונג
צו בעטראכטען ; (ה) גאטט
אבער ריף איהם צו , אונד
שפראך : משה , משה !
קאממע ניכט נעהער הער ,
ווייך דיינע שוהע אב , דען דער
ארט איזט הייליגעו ערדרייך ;
(ו) ער שפראך פערנער , איך
בין דער גאטט אברהם'ן יצחק'ן
אונד יעקב'ן , איך האבע
דאז עלענד פיינעו פאלקעו
אין מצרים געוועהן ,

מצרים ובני ישראל
צעקו אל האלהים
וישמע אלהים את
נאקתם : (ב) ויזכר
אלהים את בריתו את
אברהם את יצחק ואת
יעקב ויאמר להצילם :
(ג) ומשה היה דעה את
צאן יתרו חותנו
וינהגם המדברה ויבא
חרבה : (ד) וירא
י אל משה מתוך
הסנה וירא והנה הסנה
בער באש ואיגנו אכל
ויסר לראות את
המראה : (ה) ויקרא
אליו אלהים לאמר
משה משה אלתקרב
הלום של נעליך כי
המקום אדמת קדש
הוא : (ו) ויאמר
אנכי אלהי אברהם
יצחק ויעקב ראיתי
עני עמי במצרים
ואשמע

הוא : (כו) וַיֵּרָא אִישׁ
 מִצְרִי מִכָּה אִישׁ עִבְרִי
 וַיְחַל רוּחַ יי לַפְעֻמוֹ
 וַיִּקְנֶא לְאִישׁ הַמִּכָּה
 הַיִּשְׂרָאֵלִי וַיַּהַרְגֵהוּ אֶת
 הַמִּצְרִי וַיִּטְמְנֵהוּ בַּחֹל :
 (כז) וַיּוֹדַע הַדָּבָר לְפָרְעָה
 וַיִּבְקֶשׁ לַהֲרוֹג אֶת מֹשֶׁה
 וַיִּבְרַח מִפָּנָיו וַיֵּשֶׁב
 בְּאֶרֶץ מִדְיָן : (כח) וַיִּקַּח
 אִשָּׁה אֶת צִפְרָה בַּת
 יִתְרוֹ כֹּהֵן מִדְיָן וַיּוֹלֵד בֵּן
 וַיִּקְרָא שְׁמוֹ גֵּרְשֹׁם לֵאמֹר
 גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נִכְרִיָּה :
 (כט) אַחֵר הוֹלִיד בֵּן
 עוֹד וַיִּקְרָא שְׁמוֹ אֱלִיעֶזֶר
 לֵאמֹר אֱלֹהֵי אָבִי בָּעֶזְרִי
 וַיִּצְלַנִי מִמָּחָרֶב פָּרְעָה :

שטאממע . (כו) דא זאז ער
 איינען מצרישען מאן , דער אויף
 איינען עברישען מאן צו שלוג ,
 אונד עז רעגטע זיך אין איהם
 איין געטטליכער מוטה , ער נאם
 זיך דעז געשלאגענען ישראלישען
 אן , ער שלוג דען מצרי אונד
 פערשארטע איהן אין דען זאנד .
 (כז) אלו דיוער פארפאלל דעם
 פרעה בעקאנדטווארדע , וואלל
 טע ער דען משה אומבריינגן לאס
 סען , משה אבער פלאה פאר
 איהם , אונד בעועטצטע זיך אין
 דעם לאנדע מדין . (כח) דא
 זעלבזט הייראטעטע ער צפרה
 טאכטער דעז יתרו , פריסטערז
 צו מדין , צייגטע איינען זאהן ,
 דען ער גרשם נעכנטע דען ער
 זאגטע איך בין איין פרעמדער
 אין איינעם מיר אונבעקאנטען
 לאנדע . (כט) הערנאך צייגטע
 ער ווידער איינען זאהן דען ער
 אליעזר נעכנטע , וועלכעז הייסען
 זאלל , דער גאטט מיינעז פאטערז
 אונד מיר בייא געשטאנע
 דען , אונד האט מיך גערעטטעט פאם שווערדטע דעז פרעה .

כג (א) בַּיָּמִים הָהֵם
 מֶת פֶּרְעָה מֶלֶךְ
 מִצְרַיִם

(א) אום דיועלבע צייט
 שטארב פרעה קעניג
 צו

איהר אונר שפראך : זאלל איך
געהן אונר דיר איינע אממע רופען
פאן דען עברערינען, דאס ווא דיר
דאז קינד וויגע? (כ) געה, זאגטע
דיא טאכטער דען פרעה, ווא
גינג אונר דוך יוכבד דיא מוטטער
דען קינדען. (כא) דיא טאכט-
טער דען פרעה גאב איהר דאז
קינד, אונר שפראך : וויגע
מיר דיווען קינד, איך ווילל דיר
דען לאהן דאפיר געבען. (כב)
ווען דרא ען ענטוועהנט האבען
ווירוט, ברינגען ען צו מיר, עס
זאלל מיין זאהן ווערדען, אונר
איך ווילל וויינע מוטטער ווין.
(כג) יוכבד נאם דאז קינד,
וויגטע ען, אונר אלז ווא ען ענט-
וועהנטע, בראכטע ווא דאזעלבע
צו דער טאכטער דען פרעה, דיא
ען אלז איהר איינגען קינד אן נאם.
(כד) ווא נענטע ען משה, וועל-
כען הייסען זאלל, איך האבע
איהן אויס דעם וואסער געצא-
גען. (כה) אלז משה גראס
ווארד, גינג ער און צו ווינען
ברודערן, אום איהרע הארטע
ארבייטען מיט אן צו זעהן, דען
ער האטטע ערפאהרען, דאס ער
פאן דען קינדערן ישראלז הער-

שטאממע

אליה וואמר האלך
וקראתי לך מינקת מן
העבריות ותיניק לך את
הילד : (כ) וואמר
בת פרעה לבי ותלך
ותקרא את יוכבד אם
הילד : (כא) ותהן לה
בת פרעה את הילד
וואמר היניקי לי את
הילד הזה ואני אתן לך
את שכרך : (כב)
והיה בגמלך אורתו
תביאי אותו אלי והיה
לי לבן ואני אחיה לו
לאם : (כג) ותקח
יוכבד את הילד ותניקהו
ויהי בגמלה אורתו
ותביאהו לבת פרעה ויהי
לה לבן : (כד) ותקרא
שמו משה לאמר מן
המים משיתיהו : (כה)
ויגדל משה ויצא אל
אחיו לראות בסבלותם
כי ידע כי מבני ישראל

הוא

לוי ותצפנהו אמו שלשה
 ירחים: (יד) ולא יכלה
 עוד הצפינו ותשם
 אותו אל תבת גמא
 המורה בחמר ובזפת
 ותשם בסוף על שפת
 הַיָּאֵר: (טו) הוא הילד
 אשר הזכיה למוֹשֶׁה
 לישראל להצילם מיד
 שונאיהם ולהוציאם
 ממצרים: (טז) ויסב
 יי ותירד בת פרעה
 הַיָּאֵרָה לרחץ ותרא את
 התבה ותקחה: (יז)
 ותפתחה ותרא והנה
 נער בכה ותחמל עליו
 ותאמר למלטו ממות:
 (יח) ומרים אחות הילד
 נצבה מרחק לדעה מה
 יעשה לו ויהי בראותה
 כי נקמרו רחמי בת
 פרעה: (יט) ותגש
 אליה

לוי, איין ואהן געבאהרען;
 ריווען פֿערבארג ווינע מוטטער
 ררייא מאנאטע לאנג. (יד)
 אלו ויא איהן ניכט לענגער פֿער-
 בערגען קאנכטע, טהאט ויא
 איהן אין איין קעסטכען אויס
 בינווען, וועלכעו מיט לוימען
 אונד פֿעך בעשטריכען וואר,
 אונד זעטצטע עו אין דאן שילף,
 אם ארפֿער דעו פֿלוסעו. (טו)
 דיו וואר דאן קינד, וועלכעו
 גאטט פֿיר ישראל צום נאכ-
 מאלִיגען רעטטער בעשטיממטע,
 דער אויס דער האנד איהרער
 פֿיונדע ויא בעפֿרויען, אונד
 אויס מצרים פֿיהרען זאללטע.
 (טז) דער ערויגע פֿיגטע עו, דאס
 פרעה'ס טאכטער עבען אן דען
 פֿלוס קאם, אום זיך צו בארען,
 ויא זאה דאן קעסטכען אונד נאם
 עו: (יז) אלו ויא עו עפֿנעטע
 זאה ויא עו וואר איין קנאבע,
 וועלכער עבען וויינכטע, דא
 ערבארמטע ויא זיך ווינער, אונד
 בעשלאס, איהן פֿאם טאדע צו
 בעפֿרויען. (יח) מרים ויא
 שוועסטער דעו קינדעו, האטטע
 זיך פֿאן פֿערן געשטעללט, אום

צו ועהען וואו איהם ווידער פֿאהרען ווירד; דא ויא טון זאה,
 דאס ויא בארמהערציגקייט דער טאכטער דעו פרעה רעגע וואר,

יט) טראט ויא צו

סַעֲרֵמוֹנְדֶּרֶן. (ה) עַר בַּעֲפֹאֶהֱל
דֹּאֲהֶעַר דַּעַן עֲבֹרִישַׁעַן הַעֲבֹאֲמִמַּעַן,
וְיֹא סַאֲלֶגֶט; וְרַעַן אִיהֶד דַּעַן
עֲבֹרִישַׁעַן וְיִיבֶעֱרָן אִין דַּעַר גַּע
בֹּרֶט בִּיִּא שְׁטֵעֶהֱט, זֶא הַאֲבַעֲט
אֲכַט אֹרִיף דַּעַן קִרְיוֹס־שְׁטֹרֶהֱל,
אִיזֶט, זֶאִיִּין וְאֶהֱן, טַעֲרִטַּעֲט אִיהֶן
אִיזֶט, זֶאֲבַעַר אִיִּנַע טַאֲכַטַּעַר זֶא
מֶאֶג וִיִּא לַעֲבַעַן בִּלְיִיבַעַן. (ט)
דִּיא הַעֲבֹאֲמִמַּעַן אֲבַעַר סִירְכַּטַּעֲטַעַן
גֹּאטֶט, טַהֲאֲטַעַן נִיכַט וְיֹא
פֶרַעֲהֶבַעֲפֹאֶהֱל, אֹנְדֶּר וְאֶגֶטַעַן צֹר
אִיהֶם, וְיֹא סַאֲלֶגֶט; (י) דִּיא
עֲבֹרִישַׁעַן וְיִיבֶעֱרָן וִיכֶר נִיכַט וְיֹא
דִּיא מִצְרִישַׁעַן, וִיִּא וִיכֶר לַעֲבֵא
הַאֲפֶט. עֶהֱע דִּיא הַעֲבֹאֲמִמַּעַן צֹר
אִיהֶנַּעַן קַעֲמִמַּט, הַאֲבַעַן וִיִּא שֶׁאֵן
גַּעֲבֹאֲהֶרַעַן. (יא) הִירֹוֹף בַּעֲפֹאֶהֱל
דַּעַר קַעֲנִיג דַּעַם גֹּאנְצַעַן סַאֲלֶא
קַע, אֹנְדֶּר שְׁפֶרֶאך; יַעֲרַעַן נִיִּיא
גַּעֲבֹאֲהֶרַעַנַּעַן וְאֶהֱן, זֶאֲלַלַּעֲט אִיהֶר
אִין דַּעַן פֶּלוֹס וְרַעֲרַפַּעַן, יַעֲרַע
טַאֲכַטַּעַר אֲבַעַר לַעֲבַעַן לֶאֱסַסַּעַן.
(יב) דִּיא מִצְרִים טַהֲאֲטַעַן אֱלוֹא,
וִיִּא וְרַאֲרַפַּעַן דִּיא קַנֶּאֲבַעַן דַּעַר
קִינְדֶּר יִשְׂרָאֵל, אִין דַּעַן פֶּלוֹס,
אֹנְדֶּר יִשְׂרָאֵל בַּעֲפֹאֶהֱל וִיךְ אִין זַעֲהֶר
גֶּרֶאֱסַעַר נֶאֱטָה. (יג) אִים דִּיוַע
צִיִּיט, וְרַאֲרַדַּע דַּעַם עֲמֶרֶם אִיִּי
נַעַם מֶאֶנְנַע אִיִּים דַּעַם שְׁטַאֲמִמַּעַן

הַמַּעֲיִטִּים : (ח) וִיִּצֹ
לְמִילְדוֹת הַעֲבֹרִיֹוֹת
לֵאמֹר בִּילְדֶּכֶן אֶת
הַעֲבֹרִיֹוֹת וְרִאִיתָן עַל
הָאֲבָנִים אִם בֶּן הוּא
וְהִמַּתָּן אֹתוֹ וְאִם בַּת
הִיא וְחִיָּה : (ט) וְתִירֶאנָן
הַמִּילְדוֹת אֶת הָאֱלֹהִים
וְלֹא עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה
פֶּרַעֲהֶ וְתֹאמְרָנָה אֱלֹוִן
לֵאמֹר : (י) לֹא כְנָשִׁים
הַמִּצְרִיֹוֹת הַעֲבֹרִיֹוֹת כִּי
חַיֹּוֹת הֵנָּה בְּטָרֶם בָּאָה
אֵלֵיהֶן הַמִּילְדוֹת וְיִלְדוּ :
(יא) וִיִּצֹ הַמֶּלֶךְ לְכָל
עַמּוֹ לֵאמֹר כָּל הַבָּן
הַיִּלּוֹד הַיָּאֲרָה תִשְׁלִיכוּהוּ
וְכָל הַבַּת תִּחְיִין : (יב)
וַיַּעֲשׂוּ בֶן הַמִּצְרִים
וַיִּשְׁלִיכוּ אֶת יִלְדֵי בְנֵי
יִשְׂרָאֵל הַיָּאֲרָה וַיְהִי
יִשְׂרָאֵל בְּצָרָה גְדֹלָה עַד
מָאֵד : (יג) בִּיָּמִים הָהֵם
נִוְלַד בֶּן לְעַמְרָם אִישׁ

(ג) ויאמר אל עמו הנה עם
בני ישראל רב ועצום
ממנו והיה כי תקרא
מלחמה ונוסף על
שנאינו ונלחם בנו :
(ד) ושימו על בני
ישראל שרי מסים
ויעבדום בפרך ויבנו
ערי מסכנות לפרעה
את פיתם ואת
רעמסס : (ה) ויתן
פרעה את בני ישראל
למשרים לענותם
ולעבד בם עבד עבד :
(ו) וימררו המצרים את
חייהם בעבודה קשה
בחמר ובלבנים ובכל
עבודה בשדה ויהיו בני
ישראל עבדים למצרים :
(ז) ויהי כאשר רבו בני
ישראל עוד ויתנכל
פרעה להמית את
בניהם בהולדם למען
המעוטם

(ג) ער שמראך נעמליך צר וינעם
פאלקע : ויהי דאן פאלק
דיא קינדער ישראלו, איזט צאהלא
רויכער אונד מעכטיגער אלז וויר,
ווען וויך פון קריג עראייגנען זאלל
טע, קעננטע עז צו אונזערן
פיינדען צופאללען, אונד מיט
אונז שטרויטען. (ד) הירויף
זעטצטען ויא בעאמטען דער פראהן
דינסטע איבער דיא קינדער
ישראל, טריבען ויא מיט שטרענג
גע צור ארבייט אן, אונד ויא
בריעטען פארראטהן שטערטע פיר
פרעה, נעמליך פיתם אונד
רעמסס. (ה) פרעה גאב אויך
דיא קינדער ישראלו דען מצרים
פרייז, דאס ויא ויא דורך איהרע
שווערע ארבייטען אונטערדריקע
טען, אונד ויא צו שקלאפען דינסט
טע געברויכטען. (ו) דיא מצרים
פערבייטטערטען איהנען דאן
לעבען דורך שווערע ארבייט, אין
לויס אונד ציגעל אונד אללער
לויס פאלד ארבייט. אלזא ווארען
דיא קינדער ישראלו שקלאפען
דער מצרים. (ז) אלז אבער דיא
קינדער ישראלו הינפארט צו נאה
מען, פאסטע פרעה דען בעזען אונד
שלאג איהרע קינדער אין דער גע
בורט שאן אומבריינגען צו לאססען
אונד ויא זא צו פערמינדערען

ערשט גאטטעו האנד היים , אום
 ווא דורך ווירדערווערטקייטען צו
 איבען , דאמיט איהר הערץ וויר
 נוכט איבער העבע , אונד ווא
 איהרעו גאטטעו פֿערגעסען ;
 (יח) ווא איווט דער אנפֿאנג אללער
 פֿריינדע גאטטעו גרונג , ביו צור
 צייט דא ווא פֿעהר הייסונג איינע
 טריפט , וויין ווארט ווא דורכֿ
 לייטערט , אלז דען ווירד איהר
 ענדע גראס . (יט) דיו וואר
 גאטטעו ווארט צו אברהם : דיין
 זאממען זאלל איין פֿרעמדלינג
 וויין , אין איינעם לאנדע דאז
 איהם נוכט געהערט , נאכהער
 אבער זאלל ער ארויס ציהען מיט
 עו א וויך .

מצא אה יי למען ענותם
 לנסותם פֿון יגפה לבבם
 ושכח אלהיהם : (יח)
 גם כל אוהבי יי ראשיתם
 מצער עד עת בא דברו
 אמרתו צדפתם ישגה
 אחרייתם : (יט) הלא זה
 דבר יי אל אברהם כי
 גר יהיה ורעה בארץ
 לא להם ואחרי כן יצאו
 ברכש גדול ויהי כן :

גאטטעו ווארט צו אברהם : דיין
 זאממען זאלל איין פֿרעמדלינג
 וויין , אין איינעם לאנדע דאז
 איהם נוכט געהערט , נאכהער
 אבער זאלל ער ארויס ציהען מיט
 עו א וויך .

כב (א) ווא קינדער ישראל
 קאמען איהרער זיבענצויג
 פֿערזאן נאך מצרים , ווארען
 פֿרוכטבאר , פֿערמעהרטען וויר ,
 אונד ווארדען איין מעכטיגעו
 אונד צאהלריוכעו פֿאלק . (ב)
 אלז יוסף , ווינע ברירער , אונד דאז
 דאמאליגע צייטאלטער ארויס
 געשטארבען ווארען , קאם איין
 ניער קעניג אין מצרים , דער דען
 קינדערן ישראל פֿיל בעועו טהאט :

כב (א) ויבאו בני
 ישראל מצרימה
 שבעים נפש ויפרו
 וירבו ויהיו לגוי עצום
 ורב : (ב) וימת יוסף
 וכל אחיו וכל הדור
 ההוא ויקם מלך חדש
 על מצרים וירע לבני
 ישראל מאד :

(ג)

(ג)

אָהב אֶת יַעֲקֹב וַיִּשְׁנֶא
 אוֹתוֹ אָחִיו וַיְבָרַח שָׂדֶה
 אֲרָם וַיַּעֲבֹד בְּאִשָּׁה :
 (יא) לְיוֹסֵף דְּבַר יְהוָה נִזְיֹר
 אָחִיו וַיִּסֶּת אֶת אָחִיו בֹּו
 וַיִּמְכְּרוּהוּ לַעֲבָד וַיָּבֹא
 מִצְרַיִם : (יב) אָמַר
 לְשׁוֹמוֹ מוֹשֶׁל בְּאֶרֶץ עֲנָה
 בְּכָבֵל רָגְלוֹ בְּרֹזֶל בָּאָה
 נַפְשׁוֹ : (יג) יָדַע אֶת
 יִשְׂרָאֵל מְכַל מִשְׁפַּחֹת
 הָאֲדָמָה עַל כֵּן הָיָא
 פּוֹקֵד עֲלֵיהֶם אֶת כָּל
 עֲוֹנוֹתָם : (יד) לֹא יִתְּנֶם
 בְּיַד יִצְרָם כִּי יִצְרָפֶם
 כְּצִרוֹף כָּסֶף : (טו) עַל
 בֶּן מוֹסֵר יִי בְּנֵי אֵל
 תִּמְאָסוּ וְאֵל תִּקְוִצוּ
 בְּתוֹכָתוֹ כִּי אֵת אֲשֶׁר
 יֵאָהֵב יִי יוֹכִיחַ : (טז)
 שִׁימוּ עֵינֵיכֶם לְכָל
 הַגְּדוֹלִים אֲשֶׁר עָשׂוּ שָׁם
 בְּאֶרֶץ גָּם כָּלֶם בִּשְׁפֵל
 יֵשְׁבוּ : (יז) גָּם כָּלֶם

מִצָּאָה

שְׁטֵאנֶר עֲדֵר נִידִירִיקִיט : (יח)

עַר לִיבִטֵּעַ יַעֲקֹב , אִיהֶן הָאֶסְטֵעַ
 וַיִּין בְּרִידֵר , אֲוֹנֵר עַר מוֹסְטֵעַ
 פְּלִיחֶעַן אִין אֲרַמ'וֹ ; גַּעֲפִילֵרֵעַ ,
 אֲוִיד אֹם אִין וַיִּיב שְׁקֵלֶאֱמַעַ
 וַיִּין : (יא) יוֹסֵף , פֶּעֶרֶה־יִיסֵטֵעַר ,
 זֶאֱלֵל אִין גַּעֲקֶרֶה־גִּטֵּעַר אֲוִיטֵעַר
 וַיִּינֵעַן בְּרִידֵרֶעַן וַיִּין , אֲוֹנֵר רִיִּיצֵט
 וַיִּינֵעַ בְּרִידֵרֵעַר וַיִּידֵעַר אִיהֶן , וַיֵּא
 פֶּעֶרֶקוֹיִסֵּעַן אִיהֶן אֱלֹו שְׁקֵלֶאֱמַעַ ,
 אֲוֹנֵר עַר מוֹסְטֵעַ גֵּאָךְ מִצְרִים ;
 (יב) דֵּא אִים לֶאֱנֵדֵעַ בַּעֲשֻׁמִּימִיט
 עַר צוֹם הַעֲרֵרֶשֶׁר אִיהֶן , צוֹוִינֵגֵט
 אֲבַעַר עֲרֶשֶׁט וַיִּינֵעַן פֹּרֶם אִין דֵּעַן
 שְׁטֵאָק , וַיִּין לִיִּיב וַוֵּאֲרֵד אִין
 אִיוֹעַן גַּעֲשֻׁמִּידֵעַט : (יג) זֶא
 עֲרֵקֶאֱהֵר עַר יִשְׂרָאֵל אֲוִים אֱלֵלֵעַן
 גַּעֲשֻׁלֶעֱכֵטֵעַרֶן דֵּעַר עֲרֵדֵעַ , אֲוֹנֵר
 אֶהֱנֵדֵעַט דֵּאֲרֹם אִיהֵרֵעַ וַיִּנֵּדֵעַן
 אֱלֵלֵעַ : (יד) עַר אִיבַעַר לַעֲסֵט־זֵיֵא
 נִיכֵט אִיהֵרֵעַר בַּעֲגִירֵדֵעַ , זֶאֱנֵדֵעַרֶן
 לִיִּיטֵעַרֵט זֵיֵא וַוֵּא מֵאָן זִילבַעַר
 לִיִּיטֵעַרֵט . (טו) דֵּאֲרֹם מִיוִּינֵעַ
 זַעֲהֵנֵעַ לֶאֱסֵסֵעַט אִין גֵּאֲטֵטֵעַו
 צִיכֵט־גִּרֵּנֵג נִיכֵט מִיִּסְפֶּאֱלֵלֵעַן , אֲוֹנֵר
 וַוֵּעֲרֵדֵעַט וַיִּינֵעַר שְׁטֵרֶאֱמַעַן נִיכֵט
 אִיבַעֲרֵרִיסִיג , דֵּעַן וַוֵּעַן דֵּעַר
 עֲוִיגֵעַ לִיבִטֵּדֵעַן שְׁטֵרֶאֱמַעַט עַר : (טז)
 בַּעֲמַעֲרֵקֵעַט דֵּוֵא גֵרֶאֱסֵעַן אֱלֵלֵעַ דֵּוֵא
 וַיִּךְ אֲוִיף עֲרֵדֵעַן בַּעֲרִיהֶמֶט גַּעֲמֶאכֵט ,
 אֱלֵלֵעַ לַעֲבִטֵעַן זֵיֵא צִרְפֶּאֱדֵר אִים

עֲרֶשֶׁט

אֱלֵלֵעַ זִיכֵטֵעַ

ער ארץ גרמנים וועג וואנדלע ,
 דאמיט ער איהם איממער וואהל
 געהע ; (ד) טעגליך איהן ציכטיג
 געט , ארץ דאס ער דאן בעזע
 מירע ; וואגזאם אן דער האנד
 איהן העלט , אונד ניכט פאן
 איהם לעסט , דא מיט זיינע
 לאסטער ויך ניכט הייפן
 מעכטען ; (ה) ווא בעוואהרט
 גאטט דער ערויגע זיינע ליבלינגע ,
 ציכטיגט ווא פרוהצייטיג , אום
 דאן בעזע ארץ איהרעם הערצען
 וועג צו שאפען ; (ו) איבט ווא
 טעגליך , ווענדעט זיינע ארבעטן
 ניכט פאן איהגען , דאס איהרע
 זינדען אנוואכען , אונד קיינע
 בעסערונג צו לאסען : (ז) ער
 פיהרט ווא גלייכזאם אן דער
 האנד , לייטעט ווא ארץ זיינע
 פפארע , צייגט איהנען זיינע
 וועג , לעהרעט ווא זיינע געזעט
 צע . אונד מאכט ווא דורך זיין
 נע ציכטיגונג גראס . (ח) ער
 ערוועהלט אברהם , אונד היס
 איהן ציהען , ארץ פאטערלאנד ,
 געבורטארט אונד פערטליכעם
 דעיו , אונד פיהרט איהן אין
 פערמירען לענדערן אומהער ; (ט)
 ער מאכט יצחק גראס אונד
 זעגענט איהן , דא בעניידעטען איהן דא פלשחים , הארערמען
 מיט איהם אונד טריבען איהן פאן ויך ; (י)

ייטיב דרכו לטוב לו כל
 הימים : (ד) יום יום
 ייסרהו למען סור מרע
 יחזיק בידו פן ירפנו
 ופשו פשעיו : (ה) פן יי
 אלהים נוצר את בחיריו
 ייסרם השכם ויסר
 לבער הרע מקרב לבם :
 (ו) יום יום ינסמו לא
 יעלים עיניו מהם עד
 ירכו פשעיהם לאין
 מרפא : (ז) בידו ינהלם
 ידריכם במעגלותיו יזרם
 דרכו ילמדם חקיו
 ובענותו ירבים : (ח) בחר
 באברהם וישלח אותו
 מארצו וממולדתו ומבית
 אביו ויניעהו בארצות :
 (ט) גדל את יצחק
 ויברכהו ויקנאו בו
 פלשתים ויריבו בו
 ויגרשוהו מאתם : (י)
 אהב

זעגענטע איהן , דא בעניידעטען איהן דא פלשחים , הארערמען
 מיט איהם אונד טריבען איהן פאן ויך ; (י)

(בב) לא תקמו את
איבכם לעשות לו רע
כי טוב כיוסף אשר
הסגיר ייאת אחיו בידו
ויעש להם אך טוב :
(כג) הן אלה קצות דרכי
אבותיכם הטובים למדו
מהם ועשו כמעשיהם
ומצאתם הן בעיני
האלהים והאדם :

(כב) ראכט אייך ניכט אן איירען
פייגדען , דורך בעזען , ואנדערן
דורך גוטע טהין , וויא יוסף ,
אין דעססען האנד גאטט ווינע
ברידער גאב , ער אבער טהאט
איהנען ניכט אלו גוטע . (כג)
ויהט , דיוען איזט גור איין
טהייל פאן דען וועגען איירער
פראממען פארפאדערען , לערנט
פאן איהנען , אונד אהמט
איהרען האנדלונגען נאך , וא
ווערדעט איהר אין גאטטען אונד
מענשען אריגען , געראגענהייט
פייגדען .

כא (א) גם לזאת בני
שימו לב השכילו
וראו חסדי יי אשר הוא
עושה את בחיריו להיות
עיניו עליהם תמיד : (ב)
וכאב אשר לא יעזוב
את בנו לנפשו ללכת
בשרירות לבו לעשות
רע עד אפס תקוה :
(ג) ביישחררו מוסר למען
ייטיב

כא (א) אייך דיוען בעהערצט
געט מיינע ועהנע !
בעטראכטעט אונד ועהט , וועלכע
גמארען דער ערויגע ווינען ליבליך
נגען ערצייגט , דא שטעט ווינע
אריגען אויף זיא שויען . (ב)
וויא איין פאטער ווינען ואהן, ויך
וועלכע ניכט איבער לעסט , דאס
ער הינפאדערע אין דעם ווינקעל
ווינען הערצענו , אונד בעזען
טהווע , ביו אללע האפנינג פער
לאהרען איזט : (ג) פיהלמעהר
פריהצייטיג אוהן בעלעהרט דאס
ער

גאטט , וראם ער אויך איבער
אויך פֿער ארדען מעגע , וויא
אברהם דער אין צעהן פֿערוואנד
גען בעשיטאנדען ; (יו) באלד
פֿיהרט איהן גאטט אויס דעם
פֿעטערליכען הייזע , אונד ער
מוס אלו פֿרעמדלינג אים לאנדע
חם זיך אויף האלטען ; (יח)
באלד שמריכט ער : דיר אונד
דיינעם וואמען ווילל איך דיוועז
לאנד איין געבען , אונד ווילל
ער שרה בעגראבען . זא מוס ער
דאז גראב אין פֿאללעם ווערטעהע
בעצאהלען ; (יט) אים האהען
אלטער גיבט ער איהם אוינען
זאהן . אונד וואגט דאן ברוינגע
איהן מיר צום אפפער , אונד
ער , אהנע צו מוררען , איילט
זיינען בעפעהל צו פֿאלל צוהען .
(כ) ברוינגט פֿאן נימאנדען
איבעלע נאכרעדען אן , דיווער
פֿעהלער וואר אורזאכע , דאס
דען יוסף דיא ברירער האססעטען ,
אונד איהן צום שקלאפען פֿערז
קויפטען . (כא) צור צייטדער
נאטה גיבט דיא האפנונג גיכט
אויף . זאס יוסף גיכט אין
טיפעם געפֿענגניסע , אונד קאם
דאך דארויס , אונד ווארד רעגענט איבער איין מעכטיגען פֿאלק .

התלוננו לכל אשר יפקד
עליכם באברהם אשר
עמד בעשרהגסיונות :
(יז) מבית אביו התערה
אותו אלהים ויגר בארץ
חם : (יח) לך ולזרעך
אמר יי אתן את הארץ
הזאת ויבא לקבר את
שרה ולא מצא להקבר
כי אם בכסף מלא :
(יט) לזקניו נתן לו בן
ויאמר העלהו לי עלה
וימהר לעשות הדבר
ולא התלונן : (כ) איש
דבת אדם לא תביאו
עליו כי על הדבר הרע
הזה אחי יוסף שנאווהו
וימכרוהו לעבד : (כא)
ביום צרה אל תפנו
ליאש הלא נכלא יוסף
בבור תחתית ומשם
יצא למלוך על עסר כב :

תמיד כאשר בטה בו
 אברהם ברדפו אחרי
 מלכים גדולים ועצומים
 ממנו ויתגם יי בידו ויצל
 את אחיו : (יא) אהבו
 את יי בכל נפש כאשר
 אהבו יצחק אשר נתן
 את נפשו לו לעקה : (יב)
 ביום צרה אליו תקראו
 כאשר קרא יעקב מפני
 עשו אחיו ויושע אותו
 מידו : (יג) את מעשה
 הרע תשקצו אך עושו
 לא תשקצו כאברהם
 אשר התפלל בעד אנשי
 סדום והם הרבו בו
 לעשות רע מאד : (יד)
 עשו טוב לכל אדם
 לרעים פרסו לחם
 ואורחים אספו בית :
 (טו) הן כל אלה עשה
 אברהם אביכם וממנו
 למד לוט אף כי אתם
 בנני : (טז) על יי לא
 תתלוננו

וריא איהם אברהם פערטרויטע,
 דא ער גרעסערן אונד מעכטיגערן
 קעניגערן, אלו ער וואר נאכועט
 צטע, אריך גאב ויא גאטט און
 זיינע האנד, אונד ער בעפרייטע
 זיינען פערוראנדטען. (יא)
 ליבעט גאטט פאן גאנצער וועלע,
 וריא איהן יצחק ליבטע, דער זיין
 לעבען צום אפסער איהם הין גאב.
 (יב) אין דער נאטה רופט צו
 איהם, וריא יעקב צו איהם ריך,
 וועגען זייגען ברודער עשו, אריס
 רעססען הענדען ער איהם אריך
 האלף. (יג) שייט דיא בעזע
 טהאט, שייט אבער דען טעה
 טער ניכט. ועהט אברהם בעטעטע
 פיר דיא סאראמיטער, אב ויא
 שאן דעו בעזען פיהל געטהאן.
 (יד) טהרט ועדעם מעכשען גרעטע,
 דעם הונדריגען טהיילט בראר מיט
 אונד ניממט געסטע אין איידעם
 הריוע אריף. (טו) ועהט, אלל
 דיו האט אייער אהנהערר אברהם
 געטהאן, פאן איהם לערנטע
 לוט, אום וריא פיהל
 מעהר איהר זיינע קינדער.
 (טז) מוררט ניכט געגען
 גאטט

וַיִּנְיֶעְהוּ בָאָרֶץ : (ה) בְּנֵי
אָדָם הַשְׁחִיתוּ דְרָכָם
וַיָּבֹא אֶת הַמָּכּוּל נִהְבְּלוּ
בַּמִּגְדָּל וַיִּבְלֹל אֶת
שִׁפְתָּם אֲנָשֵׁי סְדוּם
חָטְאוּ וַיַּהֲפֹךְ אֶת הָעִיר :
(ו) אֲנִי הַטּוֹבִים הָעוֹשִׂים
דְּבָרוֹ יי אַתֶּם לִשְׁמֹרֶם
בְּכָל דְרָכֵיהֶם וּלְהַצִּילָם
מִכָּל רָע : (ז) נַח מִצָּא
חַן בְּעֵינָיו וַיִּפֹּךְ מִשְׁחַת
נַפְשׁוֹ וּמִבְּנֵי הַפְּרִיץ תִּבְלֵ
אַחֲרֵי הַמָּכּוּל : (ח)
אֲבָרָהָם מָאָם בְּגִלּוּלֵי
דֹּרֹו וַיִּבְחָר בּוֹ יי וַיְהִי לוֹ
לְאֱלֹהִים וּלְזֶרְעוֹ אַחֲרָיו
וַיִּתֵּן לוֹ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן
לְאַחֲזֹת עוֹלָם : (ט) הוּא
יי אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם בּוֹ
תִּדְבְּקוּ כַּאֲשֶׁר דִּבְּקוּ בּוֹ
אֲבוֹתֵיכֶם וּבְדֶרֶכֵי תִלְכוּ :
(י) בּוֹ תִבְטְחוּ בְּכָל לֵב
תָּמִיד

אֵן, וְהוּא אֵיירַע פֻּעֲטַר אִיהֶם אֲנִינְגַעַן, אֲוֹנֵר וְרֹאנֵר לֹט אֵין וַיִּנְיֶעַן
וְדַעַגַעַן. (י) אִיהֶם פֻּעֲטַר וַיִּשְׁעַר צִיִּיט פֻּאֵן גֶּאנְצֵם הָעֶרְצַעַן
וְהוּא

אֲוֹנֵר עַר מֵאֲכַטַע אִיהֶן אֲוִנְשִׁטַעטוֹ
אֲוִיף דַּעַר עַרְדַּע. (ה) דִּיא מַעַנְשַׁעַן
פֻּעֲטַר עַרְבִּטַעַן אִיהֶרַע וַיִּטַּטַעַן,
אֲוֹנֵר עַר בְּרֹאכַטַע דִּיא וַיִּנְדַּפְלוּטַה ;
וְהוּא טְרִיבַעַן טַה אֲרַהִיט מִיט
דַּעַם טוֹרְמַע אֲוֹנֵר עַר פֻּעֲטַר
וְוִירַטַע אִיהֶרַע מֹוֹנֵר אֲרַט .
דִּיא סֵאֲרֵא מִיטַעַר וַיִּנְדִּיגַטַעַן
אֲוֹנֵר עַר קַעְהֶרַטַע דִּיא שְׁטֹאֲרַט
אֹוִם. (ו) מִיט דַּעַן גִּרְטַעַן אֲבַעַר,
דִּיא כֹאךְ גֶּאטַטַעַן וְרֹאֲרַט לַעֲבַעַן,
אִיזַט גֶּאטַט ; עַר בַּעֲוֹרֵא הָרַעַט
וְהוּא אֲוִיף אֲלֵלַעַן אִיהֶרַעַן וְוַעַגַעַן,
אֲוֹנֵר בַּעֲפֹרִיטַע וְהוּא אֹוִם אֲלֵלַעַם
אֲוֹנֵגְלִיק : (ז) נַח פֻּאֲנֵר גִּרְנִסַט
אֵין וַיִּינְכַעַן אֲוִינְגַעַן, אֲוֹנֵר עַר
רַעַטַטַעַן וַיִּין לַעֲבַעַן אֹוִם דַּעַם
פֻּעֲטַר עַרְבַעַן, אֲוֹנֵר בַּעֲפֻעֶלְקַעַרְטַע
דִּיא וְוַעֲלַט כֹאךְ דַּעַר וַיִּנְדַּפְלוּטַה,
פֻּאֵן וַיִּינְכַעַן קִינְדַּעַרַן. (ח) אֲבָרָהָם
פֻּעֲטַר וְרֹאֲרַף דִּיא קֶאֱטַה גַעַטַעַן
וַיִּינְכַעַר צִיִּיט, אֲוֹנֵר גֶּאטַטַעַן עַרְוַעַה לֹטַע
אִיהֶן, וְרֹאֲרַד וַיִּין אֲוֹנֵר וַיִּינְכַעַר
כֹאכְקֶאֱמַמַעַן שְׁוִטַצְגֶּאטַט, אֲוֹנֵר
גֶּאב אִיהֶם דֹאֵו לֹאֲנֵר כִּנְכַעַן
צֹוִם עַרְוִינְגַעַן אִינְגַעַן כִּטְהֹוִם. (ט)
עַר אִיזַט דַּעַר עַרְוִינְגַעַן, דַּעַר גֶּאטַט
אִיירַעַר פֻּעֲטַעַר, אִיהֶם הֶאֱנְגַעַט

בְּנֵי שְׁלֹשִׁים : (יד) וַיֵּצֵאוּ
אֶת אֶחָיו לִפְנֵי מוֹתוֹ
לֵאמֹר פֶּקֶד יִפְקֹד אֱלֹהִים
אֶתְכֶם וְהָעֵלָה אֶתְכֶם
אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
לְאַבְתִּינֹנוּ וְהָעֵלִיתֶם אֶת
עַצְמוֹתַי מִזֶּה אֶתְכֶם :
(טו) וַיָּמָת יוֹסֵף וַיַּחְגֹּטוּ
הָרֶפְאִים אוֹתוֹ וַיּוֹשֶׁם
בְּאֶרֶן בְּמִצְרַיִם :

אורענקל. (ור) פאר ווינעם טא
דע, בעפאהל ער ווינען ברודערן,
ווא פאלגעט: ווירד אייך גאטט
בערענקען, אינר אין דאז לאנד
הינויף פיהרען, וועלכעז ער
אונזערן פערטערן צו געשווארען,
זא ניממט מיינע געבוינע מיט
אייך הינאויף. (טו) יוסף שטארב,
דיא ערצטע באלואמטען איהן
איינ, אינר ער ווארדע אין
איינע לאדע געלעגט אין מצרים.

כ (א) וַעֲתָה בְּנֵי הַנָּה
אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם וְאֵלֶּה
קוֹרוֹתָם יִהְיוּ נָא לָכֶם
לְמוֹפֶת : (ב) בִּינוּ דְרָכַי
יְיָ וְקָחוּ מוֹסֵר לְמִדּוֹ
הַטֵּיב חֲדָלוּ הָרַע : (ג)
כִּי נֹקֵם יְיָ אֶת מַעֲשֵׂה
הָרַע וּמַשְׁלֵם הַטּוֹב
לְשׁוֹמְרֵי מִצְוֹתָיו : (ד)
אֲבִי הָאָדָם מָרָה אֶת
דְּבָרוֹ וַיִּסְגֵּר אֶת חֵירָתוֹ
לְמוֹת קִין הָרָג אֶת אֶחָיו
וַיִּנְיַעְהוּ

כ (א) כון מיינע ועהנע, דיוע
ווארען איירע פארפעטער,
אינר דיוע איהרע בעגעבענהייטען,
ניממט זיא אייך צו מוסטערן.
(ב) מערקט אייך צוגלייך דיא
וועגע גאטטען, אינר ציהט מאראל
דארויס; לערנט גוטע טהון,
אינר לאססעט אב פאן בעזעם;
(ג) דען גאטט ראכט דיא בעזע
טהאט, אינר לאהנט דאז גוטע,
דענען דיא ווינע געבאטע בעאבאכט
טען. (ד) דער פאטער דער מענש
שען, וואר ווינעם בעפעהלע אונזע
הארזאם, אינר ער גאב וויין לעבען
דעם טאדע. קין טערטעטע ווינען
ברודער, ארפל

(ט) דיון פֿאַטער האט נאך פֿאַר
זיינעם טאָרע בעפֿאהלען , דיר
צו זאָגען : פֿערצייהע , אליבער !
דאָ פֿערברעכען דיינער ברידער
אונד איהר פֿערשולדען , דאָ וואָ
זאָ איבעל אָן דיר געטהאָן ; זאָ
פֿערצייהע דען , דאָ פֿערברעכען
דער דיהנער דעו גאטטעו דיינעו
פֿאַטער . (י) יוסף וויינטע אלז
וואָ זאָ צו איהם רעדעטען ,
טרעסטעטע וואָ , אונד שפראך
איהנען מוטה צו , אינדעם ער
זאָגטע : פֿירכטעט נויכט , דען ,
בין איך דען אָן גאטטעו שטעללע
(ראָס איך דער מענשען פֿערברעכען
ריכטען דירפֿטע . (יא) אויך וועהע
איך קיין פֿערברעכען היר , דען)
אב איהר צוואָר דיא אבויכט
האטטעט , מיר בעועו צו טהון ,
זאָ האָט דאָך גאטט גרעטעו
דאָרונטער בעאבויכטעט , אום
יעצט איין גראסעו פֿאַלק צו
ערהאלטען ; (יב) וויר אלזאָ אהנע
פֿורכט (גאטט האט מיך צו איירער
ערהאלטונג , פֿאַר אויס געשיקט)
אויך וויל איך איין אונד איירע
קינדער פֿערפֿלעגען . (יג) יוסף
אונד ויין פֿעטערליכעו הויר
וואָהנטען אלזאָ אין מצרים .
צעהן יאהרע , אונד זאָ פֿאַן אמרים

(ט) אָבִיך צוה לפֿני מוֹתוֹ
לֵאמֹר אָנָּה שָׂא נֶאֱפֶשֶׁע
אָחִיך וְחַטָּאתָם כִּירָעָה
גְּמֻלוֹך וְעַתָּה שָׂא נָא
לִפְשִׁיעַ עַבְדִּי אֱלֹהֵי אָבִיך :
(י) וַיִּבֶךְ יוֹסֵף בְּדַבָּר
אֵלָיו וַיִּנְחֲמֵם וַיֹּדְבַר עַל
לִבָּם לֵאמֹר אַל תִּירָא
כִּי הִתַּחַת אֱלֹהִים אָנֹכִי
(לִשְׁפֹּט פֶּשְׁעֵי אָנוּשׁ :
(יא) אֵף כִּי אֵין פֶּשַׁע כִּי
אִם אֲמָנָה אַתֶּם חֹשְׁבֹתֶם
עָלַי רָעָה אֱלֹהִים חֹשְׁבָה
לְטוֹבָה לְהַחְיֹת כִּיּוֹם עִם
רַב : (יב) וְעַתָּה אַל
תִּירָאוּ (כִּי לְמַחֲיָה שְׁלַחְנִי
אֱלֹהִים לִפְנֵיכֶם) וְאָנֹכִי
אֲכַלְכֶּל אֶתְכֶם וְאֶת
טַפְּכֶם : (יג) וַיָּשָׁב יוֹסֵף
בְּמִצְרַיִם הוּא וּבֵית אָבִיו
וַיְהִי יוֹסֵף מֶאֱהָ וְעֹשֶׂר
שָׁנִים וַיֵּרָא לְאֶפְרַיִם
בְּנֵי

יוסף לעבטע הונדערט אונד
צעהן יאהרע , אונד זאָ פֿאַן אמרים

שָׁנִים : (ד) וַיֵּצֵא
 יוֹסֵף אֶת הָרִפְּאִים
 וַיַּחַנְטוּ אֶת יַעֲקֹב וְכָל
 מִצְרַיִם בְּכוֹאוֹתוֹ שְׁבַע
 יָמִים : (ה) וַיּוֹסֶף נִשְׁאֹל
 מִעַם פְּרֹעָה וַיַּעַל הוּא
 וְאָחִיו וּבְתִיָּהֶם לִקְבֹּר
 אֶת אֲבִיהֶם רַק אֶת טַפָּם
 וְאֶת מִקְנֵיהֶם עֲזָבוּ בָאָרֶץ
 נָשָׂן : (ו) וַיַּעֲלוּ אֹתָם
 עֲבָדֵי פְרֹעָה וּזְקַנֵּי בֵיתוֹ
 וְכָל זְקַנֵּי מִצְרַיִם גַּם רֹכֵב
 גַּם פָּרָשִׁים וַיַּעֲשׂוּ לַיַּעֲקֹב
 אֶבֶל שְׁבַעַת יָמִים בְּגֶרֶן
 הָאֶמְרָה : (ז) וַיֵּשְׂאוּ אוֹתוֹ
 בָּנָיו אֶרְצָה כְּנָעַן
 וַיִּקְבְּרוּהוּ אֶל מַעֲרַת
 הַמַּכְפֵּלָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה
 לְפָנָיו מֹותוֹ וַיָּשׁוּבוּ
 מִצְרָיִמָּה : (ח) וַיֹּאמְרוּ
 אָחֵי יוֹסֵף פֶּן יָשִׁיב לָנוּ
 יוֹסֵף אֶת הָרָעָה אֲשֶׁר
 נַמְלָנוּ אוֹתוֹ וַיֵּלְכוּ וַיִּפְּלוּ
 לְפָנָיו רַגְלָיו וַיֹּאמְרוּ :
 (ט)

יאהרען . (ד) יוסף בעפאהל דען
 ערצטען , אונד ויא באלואמירטען
 דען יעקב איין , אונד גאנץ
 מצרים בערוינטען איהן זיבענציוו
 טאגע לאנג . (ה) יוסף נשאל
 לויבטע ויך פאן פרעה , אונד
 צאג הינרויף מיט ווינען ברירערן
 אונד איהרען הויזלויטען , אום
 איהרען פאטער צו בעגראבען ,
 נור איהרע ווינגען קינדער אונד
 איהרע העערדען , לויסען ויא אים
 לאנדע גשן . (ו) און פרעה'ס
 דיהנערשאפט , דיא עלטעסטען
 ווינעוהרויזען , וויא איבערהויפט
 אללע עלטעסטען פאן מצרים ,
 אונד וראגען אונד רייטערויא ,
 צאגען מיט איהנען , אונד הילטען
 דעם יעקב צי גרן אטר (אוינע
 פאן שלעע דארנען אום ציינטע
 טענע) אוינע טרויער פאן זיבען
 טאגען . (ז) ויא טרוגען איהן ווינע
 זעהנע אין דאן לאנד כנען ,
 בעגרובען איהן אין דער העזלע
 צו מכפלה , וויא ערפאר ווינעם
 טאדע בעפאהלען , אונד קעהרעטען
 צוריק נאך מצרים . (ח) נון
 דאכטען יוסף'ס ברירער , יוסף קעננע
 טע אונד אלל דאן בעוע פערגעלטען ,
 דאן וויר איהם אן געטהאנהאבען ,
 ויא גינגען אלוא היין , אונד ורארפען

זיא הונגערונאטה זא שווער
 איזט , (כג) וויר זינר דארום
 הערגעקאמען , אונז איך דיוועם
 לאנדע אויף צו האלטען , ער
 לויבע אלזא דיינען דיהנערן ,
 אים לאנדע גשן צו וראהנען :
 (כד) פרעה בעוויללוגטע איהרע
 ביטטע , אונד יוסף זעטצטע
 זיא , איך דאז לאנד גשן .

כבד הרעב : (כג) ונבא
 לגור בארץ ועתה ישובו
 נא עבדיך בארץ גשן :
 (כד) ויואל להם פרעה
 וישוב יוסף אותם בארץ
 גשן :

יט (א) יעקב לעבטע אים לאנדע
 מצרים זיבענצעהן יאהרע ,
 אונד אלז נוך דיא פאגענאהטען ,
 דאס ער שטערבען זאללטע , לויס
 ער יוסף רופען , אונד בעשוואר
 איהן איך פאלגענדע ווארטען : (ב)
 זיהע , איך ווערדע באלד שטערבען ,
 בעגראבע מיך ניכט אין מצרים ,
 זאנדערן לאס מיך הינאויף מראגען ,
 אונד בעגראבע מיך אין דאז
 גראב מיינער פעטער , איך דער
 העהלע צו מכפלה . (ג) איינעז
 פאגעז , ווארד ער פאן דער
 קראנקהייט בעפאללען , אן וועל
 כער ער שטערבען זאללטע , דא
 לויס ער זיינע ועהנע רופען , אונד
 זעננטע זיא , פערשייד , אונד
 ווארד צו זיינעם פאלקע איין
 געטהאן , איך איינעם אלטער פאן הונדערט אונד זיבען אונד פירציג

יט (א) ויחי יעקב
 בארץ מצרים שבע
 עשרה שנה ויקרבו ימיו
 למות ויקרא ליוסף
 וישבעהו לאמר : (ב)
 הנה אנכי מת אל
 נא תקברני במצרים
 ונשאתני וקברתני אל
 קבר אבותי במערת
 המכפלה : (ג) ויהי היום
 ויחלה החלה אשר ימות
 בן ויקרא לבניו ויברכם
 ויגוע ויאסף אל עמיו
 בן מאה וארבעים ושבע
 שנים
 יאהרען

אֲשֶׁר שָׁלַח לְשֹׂאת אוֹתוֹ
וַתְּחִי רוּחוֹ : (יח) וַיֹּאמֶר
רַב עוֹד יוֹסֵף בְּנֵי חֵי
אֵלֶכָה וְאֶרְאֶנּוּ בְּטָרֶם
אָמוֹת וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ בְּאֶרֶץ
שֹׁבַע וַיִּזְבַּח שָׁם זִבְחִים
לְאֱלֹהֵי אָבִיו יִצְחָק :
(יט) וַיֵּרָא אֵלָיו וַיֹּאמֶר
אֲנִי הֵנִי מֵצִיָּמָה
אֲנִי אֶרֶד עִמָּךְ וְאֲנִי
אֶעֱלֶךָ עָלָה וַיִּזְבַּח יִשְׁתִּית
יָדוֹ עַל עֵינָיָהּ : (כ) וַיֵּרֶד
יַעֲקֹב מִצִּיָּמָה וַיַּעֲמִידֵהוּ
יוֹסֵף לִפְנֵי פְרֹעָה וַיִּמָּצֵא
חֵן בְּעֵינָיו : (כא) וַיִּמָּאֲחִיז
לְקַח חֲמִשָּׁה אַנְשִׁים
וַיֵּצִיגֵם לִפְנֵי פְרֹעָה
וַיֹּאמֶר פְּרֹעָה אֲלֵיהֶם
מָה מַעֲשִׂיכֶם וַיֹּאמְרוּ
רַעִי צֹאן אֲנַחְנוּ
מִנְעוּרֵינוּ : (כב) וַעֲתָה
אֵין מִדְּעָה לְצֹאן אֲשֶׁר
לַעֲבָדֶיךָ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן כִּי
כֹבֵד

זאה, ורעלכע יוסף געשיקט האטטע,
איהן ארויף צו נעהמען, לעבטע
וין מוטא ווידער ארויף, (יח)
אונד ער שפראך: גענוג, מיין
זאהן יוסף לעבט נאך, איך וויל
היין געהן, אונד איהן זעהן,
עהע איך שטערבע. ער מאכטע
וין ארויף, רייזטע צו ערשט נאך
באר שבע, אונד שלאכטעטע
אפפער דאוועלבוט, דעם גאטטע
זיינעו פאטערן יצחק. (יט) דא
ערשיהן איהם גאטט, אונד
שפראך: פירכטע דין ניכט,
נאך מצרים הינאב צו רייזען,
איך געהע מיט דיר הינאב,
אונד ווערדע דין ארויף ווידער
הערויף ברינגען, אונד יוסף זאלל
זיינע האנד ארויף זיינע אויגען
לעגען (דיר דיא אויגען צורדיקע
קען). (כ) יעקב רייזטע נאך
מצרים, יוסף שטעללטע איהן
דעם פרעה פאר, אונד ער פאנד
גונסט אין זיינען אויגען. (כא)
ארויף פונדע פאן זיינען ברידערן,
שטעללטע ער דעם פרעה פאר,
פרעה זאגטע צו איהנען, וואו
איזט אייער טהון? וויר זינד
פאן יוגענד ארויף הירטען געוועזען,
ער ווידערטען זיא. (כב) נון אבער

פעהלטעו זיינען דיהנערן, אן ווידע, פיר איהר קליינז פיה, אים

איהנען מוטה איין, אונד זאגטע:
 (יב) לאססעט עו איין ניכט פער-
 דריסען, דאס איהר מיך היר
 הער פערקויפט האבעט, דען
 גאטט האט עו זא האבען וואללען,
 דאמיט איך אייער ער האלטער
 זיין מעגע, דאס איהר ניכט פער-
 ארמט, דא נאך פינף יאהרע
 דונגערוואטה זיין ווערדען.
 (יג) ער פיהל זיינעם ברודער
 בנימין אום דען האלו, אונד
 וויינטע, קוסטע אויך אללע
 זיינע ברודער, אונד וויינטע אן
 איהרעם האלזע. (יד) ער גאב
 איהנען אויך געשענקע, אונד
 שיקטע זיינעם פאטער פאן דען
 בעסטען זאכען מצרים. (טו)
 ער גאב איהנען וואגען אויך
 פרעה'ן בעפעהל, אום איהרען
 פאטער, איהרע ווייבער אונד
 איהרע קינדער אויף צו נעהמן
 נאך מצרים העראב צו קאממען,
 אונד אים לאנדע גשן צו וואה-
 נען. (טז) דיא זעהנע דען ועקב
 קאמען צו איהרעם פאטער, אונד
 בראכטען איהם דוא נאכריכט,
 דאס יוסף נאך לעבע, ער וואללטע
 עו אבער אנפאנגו ניכט גלויבען;
 (יז) אלו ויא איהם אבער יוסף'ן ווארטע
 אונד ער דיא וואגען

על לבם לאמר: (יב)
 אל יחר נא בעיניכם כי
 מכרתם אותי הנה כי
 מאת יי היתה הדבר
 להיות למחיה לכם פן
 תורשון כי עוד חמש
 שנים רעב: (יג) ויפל
 על צוואר בנימין אחיו
 ויבך וינשק לכל אחיו
 ויבך על צואריהם: (יד)
 ויתן להם מתנות ולאביו
 שלח משוב מצרים:
 (טו) ויתן להם עגלות
 על פי פרעה לשאת את
 אביהם ונשיהם ובניהם
 לרדת מצרימה לשבת
 בארץ גשן: (טז) ויבאו
 בני יעקב אל אביהם
 ויגידו לו לאמר עוד יוסף
 חי ולא האמין להם:
 (יז) וידברו אליו דברי
 יוסף וירא את העגלות
 אשר

ערצעהלטען,

וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנִי הֵן נִפְשׁ
אָבִי קִשְׁוֹרָה בְּנִפְשׁ הַיֶּלֶד
וְהָיָה בְּבֵאֵנוּ אֶל אֲבִינוּ
בְּאֵין הַנֶּעַר אֲתָנוּ וְמָתָּ:
(ח) וְעָתָה אֵיךְ אֶעֱלֶה
אֶל אָבִי בְּאֵין הַנֶּעַר אֲתִי
וְרֹאֲתִי אֶת הָרַע אֲשֶׁר
יַמְצֵאֵנוּ יַעַל נָא הַנֶּעַר
אֶת אָחִיו וְהָיָה חֶסֶדְךָ
אֶת אֲבִינוּ וְלֹא תִזְרַד
שִׁיבָתוֹ בְּרָעָה שְׁאֵלָה:
(ט) וְאֲנִי תִיקַר נָא נַפְשִׁי
בְּעֵינֶיךָ וְאֶשֶׁב תַּחַת
הַנֶּעַר עֹבֵד לְאֲדֹנִי אֵיךְ
הַנֶּעַר יַעַל עִם אָחִיו:
(י) וַיִּכְמְרוּ רַחֲמֵי יוֹסֵף
בְּשִׁמְעוֹ אֵלֶּה הַדְּבָרִים
וְלֹא יָכוֹל עוֹד לְהִתְאַפֵּק
וַיּוֹצֵא כָּל אִישׁ מֵעֻלּוֹ
רַק אָחִיו עָמְדוּ אִתּוֹ:
(יא) וַיִּתְּנֵהוּ אֶל יְהוָה וַיִּתֵּן
אֵת קוֹלוֹ בְּכִי וַיִּבְהֻלוּ
אָחִיו מִפָּנָיו וַיְדַבֵּר יוֹסֵף
עַל

שפראך : אים פֿערצייהונג, מירן
הערר ! זייע, דיא זעלע מוונען
פֿאטערן איזט מיט דער זעלע
דען קינדען פֿערקניפֿט, אונד
ווען וויר אהנע דען קנאבען צו
איהם קאממען, שטירבט ער
געוויס. (ח) וויא זאלל איך נון
אהנע דען קנאבען, צו מיינעם
פֿאטער הינטן ציהען, אונד דאן
אונגליק זעהען, דאן איהן טרעפֿען
פֿען ווירד. לאס ליבער דען
קנאבען מיט זיינען ברודערן
הינטן ציהן, דאדורך ערצייגט
דא אונזערם פֿאטער איינע
גנאדע, דא דא זיין גרויען
הויפט, אונגליקליך אין דיא
גרויס ניכט פֿאהרען לאססעסט;
(ט) דאגעגען לאס מיך ווערטה
אין זיינען אריגען פֿינדען, זא
ווייל איך אן דען קנאבען שטאט,
בייא מיינעם העררען אלו שקלאפֿע
בלייבען, דער קנאבע אבער,
מאג מיט זיינען ברודערן הינטן
ציהען. (י) איבער דיוזע ווארטע,
ווארד יוסף זא געריהרט, דאס
ער ניכט לענגער אן ויך האלטען
קאנטע, יערער מאן הינארויס
געהן לויס, דאס טור זיינע ברודער
בייא איהם בלייבען, (יא) ויך

איהנען צו ערקענגען גאב, אונד זיינע שטיממע אים וויינען ארויס
לויס: זיינע ברודער ערשראקען פֿאר איהם, ער אבער שפראך
יב 12 איהנען

וַיִּבְקֹשׁ לְבָכּוֹת וַיָּבֹא
הַחֲדָרָה וַיִּבֶךְ שָׁמָּה :
(ג) וַיְהִי לַעֲרַת הַצְּהָרִים
וַיִּקְרָאם לֵאמֹל אֶתֹ לָחֶם
וַיּוֹצֵא אֱלִיהֶם אֶת שְׁמֵעוֹן
וַיֹּאכְלוּ אֹתוֹ : (ד) וַיֵּצֵאוּ
יוֹסֵף וַיִּמְלְאוּ אֶת כְּלִיָּהֶם
בָּר וְאֶת גִּבִּיעַ הַכֶּסֶף
אֲשֶׁר יִשְׁתַּהֲי יוֹסֵף בּוֹ
שָׁמוֹ בְּאַמְתַּחַת בְּנֵי־מִין
וַיְהִי מִמָּחֳרָת כְּאֹר
הַבֶּקֶר וַיִּשְׁלַח־ם : (ה)
וַיְהִי כִּצְאָתָם אֶת הָעִיר
טָרֶם הִרְחִיקוּ וַיֵּצֵאוּ יוֹסֵף
וַיִּרְדּוּ אַחֲרֵיהֶם וַיַּחֲפְשׂוּ
אֶת כְּלִיָּהֶם וַיִּמְצְאוּ
הַגִּבִּיעַ בְּאַמְתַּחַת בְּנֵי־מִין
וַיָּשׁוּבוּ הָעִירָה וַיָּבֹאוּ אֶל
יוֹסֵף : (ו) וַיִּדְבֹּר יוֹסֵף
אֲתָם קִשּׁוֹר וַיֹּאמֶר
לְקַחְתָּ אֶת בְּנֵי־מִין לַעֲבֹד
כְּמִשְׁפַּט הַגִּבְנִים וּלְשַׁלַּח
אֶת אֲחִיו אֶל אֲבֵיהֶם :
(ז) וַיָּגֶשׁ אֵלָיו יְהוֹדָה
וַיֹּאמֶר

אוֹנֵךְ וּרְאֵלִי לִטַּע וַיִּינַעַן , עַד גִּינֵג
רֹאדָהֶר אֵין אֵין צִימְמֶר אוֹנֵךְ
וַיִּינַעַן רֹאדָהֶבֶט . (ג) אוֹם
מִיטַט־אֲנִי לֹד עַד וַיֹּאצֵּר וַיִּינַעַן
טַמְעֵל אֵין , גַּאב אוֹהֲנֵן דַּעַן
שְׁמֵעוֹן הָעֵרִים , אוֹנֵךְ וַיֹּא אֲסֵעַן
בִּיֹא אִיהֶם . (ד) יוֹסֵף בַּעֲדָהֶל ,
אוֹנֵךְ מֵאֵן פִּילֵלֶטֶט אִיהֶרֶע גַּעֲמַעֶסֶע
מִיט גַּעֲטֵרִירֶע , אוֹנֵךְ לַעֲגֵטֶע דַּעַן
וּלְבַעֲרֵנֶען בַּעֲכֶר , אוֹם וַעֲלֵכֶם
יוֹסֵף צֵר טֵרִינֶקֶען פִּלֵּעֲגֵטֶע , אֵין
בְּנֵי־מִין זְפֵרִיטֶע־רֹזָק , אוֹנֵךְ עֲנִטִּלִּים
וַיֹּא , וַאֲלֹר אִם אֲנִירֶען טַאג ,
דַּעַר מֵאֲרֵגֶען גִּרִּיעֶטֶע . (ה) וַיֹּא
וַרֹאֲרֶען אֲבַעֲר קוֹים דִּיא שְׁטֹאֲרֵט
הִינֹרִים , עַהֲעֵוִיא וַיֵּךְ עֲנִטֶפֶר־נִטֶּעַן ,
בַּעֲדָהֶל יוֹסֵף , אוֹנֵךְ מֵאֵן וַעֲטִצֶטֶע
אִיהֶנֶען נֶאך , דוֹרְכֹזֶטֶע אִיהֶרֶע
גַּעֲמַעֶסֶע , אוֹנֵךְ פֹּאנֵךְ דַּעַן בַּעֲכֶר
אֵין בְּנֵי־מִין זְפֵרִיטֶע־רֹזָק , וַרֹאֲרִירָה
וַיֹּא נֶאך דַּעַל שְׁטֹאֲרֵט אֲרֹמֶה
קַעֲהֵרֶטֶען , אוֹנֵךְ וַיִּירֶעַר צִירִיֹסֶף
קֶאמֶען . (ו) יוֹסֵף רַעֲרַעֲטֶע מִיט
אִיהֶנֶען הָאֲרֵטֶע וַרֹאֲרֵטֶע , אוֹנֵךְ
וּרְאֵלִי לִטַּע דַּעַן בְּנֵי־מִין , אֵלֹז אִיִּינַעַן
דִּיב , צוֹם שְׁקֵלֶאֶעַן בַּעֲהֵאֲלֵטֶען ,
דִּיא אִיבֵרִיגֶען אֲבַעֲר , צוֹ אִיהֶרֶעם
פֹּאטֶע־רִיק צִיִּהֶען לֶאֱסִסֶען . (ז)
נֶזֶן טֵרֹאטִי־הוֹרֶה צוֹ אִיהֶם הֵין אוֹנֵךְ
שְׁכֵרֹאךְ

לָחֶם וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב בְּאִשְׁרִי
שָׁכַלְתִּי שָׁכַלְתִּי : (יח)
וַיִּשְׁלַח אֶת בְּנֵימִין אֶת
אֶחָיו וַיֵּלְכוּ יַחְדָּיו
מִצְרַיִם וְלִיּוֹסֵף שָׁלַח
מִנְחָה בְיָדָם מִזֶּמְרֶת
הָאָרֶץ צִרִי וְדָבָשׁ נֹכָאת
וְלֶט בָּטָנִים וְשִׁקְדִים :
(יט) וַיִּתְּפֹלֵל אֶל יְיָ וַיֹּאמֶר
אֵל שְׁדֵי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים
לִפְנֵי הָאִישׁ וְשִׁלַּח לָכֶם
אֶת אֶחֱיָכֶם אַחֵר וְאֶת
בְּנֵימִין :

בראד: נון דען, שפראך ער,
ואלל איך דער קינדער בערויבט
זיין, וא וויא איך איהרער בע-
רויבט. (יח) ער שיקטע בנימין
מיט זיינען ברודערן, אונד ויא
ריוטען צוזאמען נאך מצרים.
דעם יוסף אבער שיקטע ער דורך
ויה איון געשענק, פֿאן דען
בעסטען פֿריכטען דעו לאנדעו,
אלו, באלואם, האניג, געויררצע
אונד לאטרס, פיסטאציען אונד
מאנדעלן. (יט) ער בעטעטע נאך
צו גאטט אונד שפראך: גאטט
דער אללמעכטיגע פֿערליוהע אויך
בארמהערציגקייט, פֿאר דען
אריגען דעו מאכעו, דאס ער ווא
אלו בנימין, מיט אויך
צוריק ציהען לאססע.

יח (א) וַיִּקְוֹמוּ בְנֵי
יַעֲקֹב וַיֵּלְכוּ וַיָּבֹאוּ
מִצְרַיִם אֶל יוֹסֵף וַיְבִיאוּ
אֵלָיו אֶת הַמִּנְחָה
וַיִּשְׁתַּחֲוּ לוֹ : (ב) וַיִּשְׁאַל
לָהֶם יוֹסֵף לְשָׁלוֹם
לְאֲבֵיהֶם וַיֵּרָא אֶת בְּנֵימִין
וַיִּבְקֹשׁ

יח (א) יעקב'ו זעהנע מאכטען
זיך נון אויף, ריוטען
אונד קאמען נאך מצרים צו יוסף,
איבער רייכטען איהם דאן געשענק,
אונד ביקטען זיך פֿאר איהם.
(ב) יוסף פֿראגטע ויא נאך
דעם וואהלבעפינדען איהרעו
פֿאטערן, וואה דען בנימין,
אונד

דורך ווא דונגערונאטה ; (יב)
 יעדאך מוס איינער פאן איין
 ביז איהר אין פערהאפט בלייבען,
 ביז איהר אבערמאלו הערקעממט,
 אום געטריידע איין צו קויפֿען,
 (יג) אונד ווען אלודען אייער
 קלוינסטער ברודער מיט איין
 קעמומט, זא ווערדע איך ערקענֿע
 נען, דאס איהר קיינע קונדשאפטער
 זייד. (יד) היירוף נאם ער דען
 שמען, אונד פֿעהאפטעטע איהן
 פֿאר איהרען אויגען, בעפֿאהל
 זיינעם הויזפֿערוראלטער, דיזער
 פֿיללטע איהרע געפֿעסע מיט
 געטריידע אונד לויס זיאריזען. (טו)
 זיא קאמען צו איהרעם פֿאטער,
 אונד בעריכטעטען איהם אללעו,
 וואו איהנען בעגעגעט וואר, אונד
 ווא זיא דען בנימין מיט ברינגען
 מיססען, ווען זיא צום צווייטען
 מאלע העראב קאממן, אום
 געטריידע איין צו קויפֿען : (טו)
 יעקב וואר דאריבער זעהר בע־
 טריבט, אונד וואללטע בנימין
 ניכט מיט איהנען צוהען לאססען,
 ביז זיא אללען פֿארראטה פֿעה־
 צעהרט האטטען. (יו) אלז זיא
 אבער דען פֿארראטה פֿערצעהרט
 האטטען, קאמען זיינע קינדער,
 זיינע ענקעל, אונד אללע זיינע הויזלויטע,

פֿהיכם פֿרעב : (יב) אן
 אהד מכם יאסר אתי
 עד שובכם לשבר אכל :
 (יג) והיה בבא אחיכם
 הקטן אתכם ואדעה כי
 לא מרגלים אתם : (יד)
 ויקח את שמעון ויאסר
 אותו לעיניהם ויצו
 לאשר על ביתו וימלא
 את כליהם בר וישלחם :
 (טו) ויבאו אל אביהם
 ויגידו לו את כל הקורות
 אותם לאמר צוה עלינו
 להביא את בנימין אתנו
 ברדתנו שנית לשבר
 אכל : (טו) ויתעצב יעקב
 מאד על הדבר ולא
 אבה לשלח אתם את
 בנימין עד כלותם לאכול
 את השבר : (יו) ויהי
 כאשר כלו לאכול את
 השבר ויבאו בניו ובני
 בניו וכל ביתו ויבקשו
 לחם

בראד

קְשׁוּרָה לֵאמֹר מִרְגָּלִים
אַתֶּם לִרְאוּת עֲרוּת
הָאָרֶץ בְּאַתֶּם: (ח) וְאַחֲיוֹ
מִתְנַצְּלִים לֵאמֹר כִּנִּים
אַנְחֵנוּ לֹא הֵיינוּ מִרְגָּלִים
שְׁנַיִם עָשָׂר אֲחִים נָחֵנוּ
בְּנֵי אִישׁ אֶחָד בְּאָרֶץ
כְּנָעַן וְהִנֵּה הֶקְטַן אֶת
אֲבִינוּ הַיּוֹם וְהָאֶחָד
אֵינָנוּ: (ט) וַיִּתְּעֵלֶם יוֹסֵף
לְכָל הַדְּבָרִים וַיֹּאמֶר
חֵי פֶרְעָה אִם יֵאֱמָנוּ
דְּבָרֵיכֶם כִּי אִם בָּבֹא
אֲחֵיכֶם הֶקְטַן הִנֵּה: (י)
וְעַתָּה שְׁלַחוּ מִכֶּם אֶחָד
וַיִּקַּח אֶת אֲחֵיכֶם וְאַתֶּם
הִיאַסְרוּ וַיֹּאסֶף אוֹתָם
אֶל מִשְׁמַר וַיִּכְלֹאם שָׁם
שְׁלֹשֶׁת יָמִים: (יא) וַיְהִי
בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיֹּאמֶר
אֲלֵיהֶם הִנֵּה אֶת אֱלֹהִים
אֲנִי יָרָא וְעַתָּה לָכוּ
הִבִּיאוּ הַשֶּׁבֶר וְלֹא יָמוּתוּ
בְּתִיכֶם

הארטע ווארטע, אונד שפראך:
איהר וייר קונדשאפטער, וייר
געקאממען דיא שוועכע דעו
לאנדעו צו ועהן. (ח) ווינע ברירער
ענטשולדיגטען ויך, אונד שפראך
בען: וויר וינד עהרליכע לויטע,
וינד ניא קונדשאפטער געוועזען;
ווייר וינד אונזערער צוועלף ברירער,
ועהנע איונעו מאנעו אים לאנדע
כנען, דער יונגסטע איוט יעצט
בייא אונזערם פאטער, דער
איונע אבער איוט הינורענגע
קאמימען. (ט) יוסף שטעללטע
ויד אללעו דעססען אונרויססענד,
אונד שפראך: בייא פרעה'ס
לעבען, איירע ווארטע זאללען
ניכט עהער גלויבען פֿינדען, ביז
איוער יונגסטער ברירער הער
קעממט: (י) שיקט אלזא איונען
פֿאן אייך אב, דאס ער איירען
ברירער האהלע, איהר אבער
בלייבט זאלאנגע אין פֿערהאפט.
אונד ער זעטצטע ויא אויך ווירק-
ליך אין אייך געפֿענגניס, ויא
ער ויא דרייא טאגע הילט. (יא)
אם דרויטען טאגע זאגטע ער צו
איהנען, ויהט, איך פֿירכטע
גאטט, דיוועט, ברינגט היינט
דאז איונגעקויפטע געטריידע,

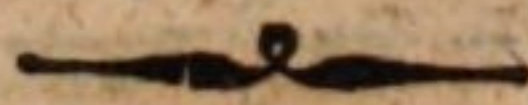
דאמיט איירע לויטע נוכט אומקאמימען,

דאז איבערפֿלויסיגע געטריידע
 הינאיינ צו לעגען. (ב) אלו נון
 דיא זיבען יאהרע פֿאן פֿרוכט-
 בארקייט קאמען, רייזטע יוסף
 דורך דאז גאנצע לאנד, אונד
 שיטטעטע געטריידע אויף, זא
 פֿיהל וויא זאנד אס מעערע.
 (ג) נון פֿינגען אויך דיא זיבען
 יאהרע פֿאן הרנגערונאטה אן,
 אונד יוסף עפֿנטעט דיא בע-
 העלטניסע, אונד פֿערקויפטערעם
 פֿאלקע, פֿיר געלד, פֿיר העערדען,
 אונד פֿיר עקקער. (ד) נון וואר
 בראד אים לאנדע מצרים, אין
 אללען אנדערן לענדערן אבער,
 וואר זעהר שווערע הרנגערונאטה.
 (ה) דא אויך אים לאנדע כנען
 הרנגערונאט וואר, שיקטע יעקב
 צעהן זינער זעהנע אום אין
 מצרים פֿארראטה איין צו קויפֿען,
 נור בנימין בליב בייא יעקב.
 (ו) דיא זעהנע יעקב'ו קאמען
 נאך מצרים צו יוסף, אונד ביק-
 טען זיך פֿאר איהם. יוסף ער-
 קאננטע זינע ברידער, זיא אבער
 ערקאננטען איהן ניכט. (ז) יוסף
 עראיננערטע זיך זינער טריימע,
 אונד שטעללטע זיך פֿרעמדגעגען
 זיא, רעדעטע מיט איהנען
 הארשע

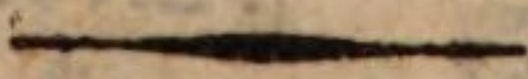
שם כל אכל אשר יותרמן
 השבע: (ב) ותבאנה שבע
 שני השבע ויעבר יוסף
 בכל הארץ ויצבר כר
 כחול הים הרבה מאד:
 (ג) ותחלנה גם שבע
 שני הרעב ויפתח יוסף
 את האוצרות וישבר
 לעם בכסף ובמקנה
 ובאדמה: (ד) ויהי לחם
 בארץ מצרים ובכל
 הארצות היה רעב כבד
 מאד: (ה) ויהי רעב גם
 בארץ כנען וישלח יעקב
 בניו עשרה לשבר אכל
 ממצרים ובנימין נשאר
 עם יעקב: (ו) ויבאו בני
 יעקב מצרימה אליוסף
 וישתחוו לו ויכר יוסף
 את אחיו והם לא
 הכירוהו: (ז) ויזכר יוסף
 את חלומותיו ויתנבר
 אליהם וידבר אתם

קשות

דאס איז דרויטער נויכטן מאנגעל
 טע, אלו דער טהראן אויך וועל
 כעם פרעה זאס. (יח) בעטראכטעט
 נון גאטשעו גנאדע, אונד דיא
 וואונדער דיא ער דעם מענשען
 טהרט, דער איז דא וואהל געפֿעל
 ליג איזט. (יט) פֿאס קאטהע שר
 העבט ער איהן, נעבען פֿירשטען
 איהן צו זעטצען; אויס טיפֿער
 גרובע ציהט ער איהן הערויך,
 מיט קעניגען אונד רענענטען
 גלייך צו העררשען. (כ) איז
 פֿעהלט עז ניא אן מיטטעל אונד
 געלעגעהייט, זיינע פֿרוינדע צו
 ערהעבען, אונד גראס צו מאכען;
 באלד דורך שווערר אונד קריג,
 באלד דורך רייכטהום אונד
 גיטער, אונד באלד דורך
 וויזנהייט. הייל דעם, דער גאט
 געפֿעלליג איזט, הייל דעם, דער
 גראס איזט אין זיינען אויגען!

ואיננו חסר כי אם
 הכסא אשר ישב עליו
 פרעה: (יח) בינו עתה
 חסד אלהים ונפלאותיו
 אשר הוא עושה לאדם
 הטוב לפניו: (יט)
 כי מאשפוז ירימהו
 להושיבו עם נדיבים
 ומבור תחתית יעלנו
 למשול עם מלכים
 ויועצי ארץ: (כ) ואין
 מעצר לו מסבות
 מתהפכות בתחבולותיו
 לרומם את מאהביו
 ולגדלם אם בחרב
 ומלחמה ואם בעשר
 ונכסים או יעז בחכמה
 אשרי מי שטוב לפני יי
 אשרי מי שגדול בעיניו:

ין (א) יוסף גינג נון דעג פֿאן
 דעם אנגעזיכטע דעז מדעה,
 בערייזטע דאז לאנד אומהער, אונד
 פֿריטע פֿארדאטההייזער, אום

ין (א) ויצא יוסף מלפני
 פרעה ויעבר בארץ
 ויבן בתי מסכנות לשום
 שם

פרעה, זה מאג ער איינען פער-
ניכטיגען אונד ווייזען מאן
אויסערזעהן, אונד איהן זעטצען
איבער דאן לאנד מצרים, (יד)
אונטער דעססען געוואלט מאן
געטריידע אויף שויטטע, אין דען
זיבען יאהרען פאן איבערפלוס,
דאס עז אין פערזארהרונג בלייבע,
אויף דיא זיבען יאהרע פאן
הונגערוואטה, דאמיט דאן לאנד
דורך דיאזעלבע ניכט אויף געריי-
בען ווערדע. (טז) דיווער פארשלאג
געפיהל דעם פרעה, אונד ער
זעטצטע דען יוסף צום גראם-
פעציר, אונד גאב דאן גאנצע
לאנד אונטער זיינע געוואלט;
דען ער זאגטע: נאכדעם גאטט
דיך אללעז דיוועז האט וויסען
לאסען זא איזט נימאנד זא פער-
שטענדיג אונד ווייזע וויא דוא.
(טז) ער נעכטע זיינען כאמען
צפנת פענח (איינער דער פער
בארגענע דינגע אפפערבארט)
אונד גאב איהם, אסנת טאכטער
פריפרע'ן פריסטער צו אן, צור
פרייא, אונד ער צייגטע מכשה אונד
אפרים. (יז) פרעה זעטצטע יוסף
אויך זאגאר איבער זיין אייגענע
הויז, אונד קיממערטע ויך אום
ניכט אים לאנדע, זאכרען יוסף פערזאאלטעטע אללעז, אונד ער
וואר זא גראם.

פרעה ירא נא איש נבון
וחכם וישיתוהו על ארץ
מצרים: (יד) ויצברו בר
תחת ידו בשבע שני
השבע להיות לפקדון
לשבע שני הרעב ולא
תכרת הארץ ברעב:
(טז) ויטב הדבר בעיני
פרעה וישת את יוסף
למשנה ויתן את כל
הארץ תחת ידו כי אמר
אחרי הודיע אלהים
אותך את כל זאת אין
נבון וחכם כמוך: (טז)
ויקרא את שמו צפנת
פענח ויתן לו את אסנת
בת פוטיפרע כהן אן
לאשה וילד את מנשה
ואת אפרים: (יז) וישת
פרעה את יוסף גם על
ביתו ולא ידע מאומה
בארץ כי אב יוסף
מושל בכל ויגדל מאד
ואיננו
ראש.

וּלְאַפֶּה : (ח) וַיֵּרָא
 פֶּרַעַה כִּי בָאֲשֶׁר פָּתַר
 יוֹסֵף בֶּן הָיָה וַיֵּדַע כִּי
 שׁוֹמֵעַ חֲלוֹם לִפְתּוֹר
 אוֹתוֹ : (ט) וַיִּשְׁלַח וַיִּרְצֶהוּ
 מִן הַבּוֹר לָבֹא לִפְנֵי
 וַיָּבֹא יוֹסֵף לִפְנֵי פֶּרַעַה
 וַיִּסְפֹּר לוֹ אֶת חֲלוֹמוֹתָיו :
 (י) וַיֹּאמֶר יוֹסֵף הִנֵּה אֶת
 אֲשֶׁר אֱלֹהִים עָשָׂה הִרְאָה
 אֶת פֶּרַעַה בְּאֵלֶּה
 הַחֲלוֹמוֹת גַּם חֲלוֹם
 אֶחָד הֵמָּה לֵאמֹר : (יא)
 הִנֵּה שִׁבַּע שָׁנִים בָּאוֹת
 עֹבֵב גָּדוֹל בְּכָל אֶרֶץ
 מִצְרַיִם וְקָמוּ שִׁבַּע שָׁנִי
 רָעָב אַחֲרֵיהֶן וְנִשְׁכַּח
 כָּל הַשָּׁבַע אֲשֶׁר הָיָה
 וְכָלָה הָרָעָב אֶת הָאָרֶץ :
 (יב) וְהַשָּׁנֹת הַחֲלוֹם אֵל
 פֶּרַעַה לֵאמֹר כִּי נָכוֹן
 הִדְבָּר מֵעַם הָאֱלֹהִים
 וּמִמָּחָר לַעֲשׂוֹתוֹ : (יג)
 וְעַתָּה אִם טוֹב בְּעֵינֵי
 פֶּרַעַה

האטטע . (ח) אלו פרעה נקזאה
 דאס עז וא געשעהן וואר , וויא
 יוסף גערייטעט האטטע , אונד
 דארורד ערקאנטע , דאס יוסף
 טריימע צו דייטען פֿערשטינדע ,
 (ט) לויס ער איהן אויס דער גרובע
 האלען אונד פֿאר זיך קאממען .
 יוסף קאם פֿאר איהם , אונד
 ער ערצעהלטע איהם זיינע טרויע-
 מע . (י) אין דיווען טריימען ,
 שפראך יוסף , לעסט גאטט דעם
 פרעה זעהן , וואו ער טהון וויל ,
 אונד ביידע טריימע , זינד דער
 בערייטונג נאך , איינער אונד
 דערוועלבע . (יא) עז ווערדען נעמט
 לייך זיבען יאהרע פֿאן פֿרוכטבארע
 קייט אים לאנדע מצרים קאממען ,
 דענען אבער זיבען יאהרע הונגערו-
 נאט פֿאלגען ווערדען , דאס
 אללער געוועזענע איבערפֿלורס
 פֿערגעססען ווערדען זאלל , אונד
 דיא הונגערונאט דאו לאנד
 אויפֿרייבען ווירד ; (יב) דאס
 אבער דער טרוים דעם פרעה
 ווידערהאלטווארדע , בערייטעט ,
 דאס דיא זאכע פֿאן גאטט
 בעשלאססען זייא , אונד ער איילע ,
 זייא אויס צו פֿיהרען . (יג) ווען עז
 כון גוט איזט אין דען אריגען דען
 פרעה ,

פֶּרָאסֶען יַעֲנֶע ערשטען געוונדען
 קיהע , מאן מערקטע אבער
 ניכט , דאס זיא אין איהרען
 לויב געקאממען ווארען , אונד
 זיא וואהען נאך אוממער זא
 שלעכט ארויס ווירא פֶּאַרהיין .
 (ד) ער ערוואכטע , שלוף אבער
 ווידער איין , אונד טריימטע צום
 צווייטען מאלע , נעמליך : ויבען
 פֶּאַללע אונד גוטע אעהרען
 שטיגען ארויס איינעם האלמע
 עמפאר , (ה) נאך איהנען אבער
 קאמען , ויבען פֶּערטראקנעטע
 דיננע אונד פֶּאַם אסטרוינד ארויס
 געשלאגענע אעהרען אונד דיזע
 פֶּערשלאנגען דיא ערשטען גוטען
 אעהרען . (ו) פרעה לויס אס
 נוארגען דרויף , דא ווין געמיטה
 בעאונרהיגט וואר , אללע בילד
 דער שריפטקונדיגען מצרימו ,
 אונד איהרע וויזען מענכער ,
 רופען , אונד ערצעהלטע איהנען
 זיננע טריימע , נומאנד אבער
 פֶּערמאכטע זיא זא צו דריטען
 דאס עז פרעה געפֿיהלע . (ז) גוז
 ערוועהנטע דער שענקמויסטער
 דעז יוסף פֶּאַר פרעה , אונד ער
 צעהלטע איהם דיא זאכע מיט
 דען טריימען , וועלכע יוסף איהם
 אונד דעם בעקקער געדייטעט
 האטטע

הַפְּרוֹת הָאֲחֵרוֹנוֹת אֶת
 הָרֵאשׁוֹנוֹת הַבְּרִיאֹת
 וְלֹא נֹדַע כִּי בָּאוּ אֶל
 קִרְבֶּינָה כִּי מֵרְאִיָּהּ רָע
 כָּאֲשֶׁר בְּתַחֲלָה : (ד)
 וַיִּקֶּץ וַיֵּשֶׁן וַיַּחֲלֹם שְׁנִית
 וְהִנֵּה שֹׁבַע שְׂבָלִים
 מִלֵּאוֹת וטוֹבוֹת עוֹלוֹת
 בִּקְנֶה אֶחָד : (ה) וְשֹׁבַע
 שְׂבָלִים אַחֲרוֹת צְנֻמוֹת
 דַּקּוֹת שְׂדֵפוֹת קָדִים
 צוֹמְחוֹת אַחֲרֶיהֶן
 וַתְּבַלְעֶנָּה אֶת הַשְּׂבָלִים
 הָרֵאשׁוֹנוֹת הַטּוֹבוֹת : (ו)
 וַיְהִי בִּבְקָר וַתִּפָּעַם רוּחוֹ
 וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא אֶת כָּל
 חֲרָטְמֵי מִצְרַיִם וְאֶת כָּל
 חֲכָמֶיהָ וַיִּסְפֹּר לָהֶם אֶת
 חֲלוֹמוֹתָיו וְאִין פֹּתֵר
 אוֹתָם כִּשְׂבוֹבֵי נִיפְרֵעָה :
 (ז) וַיִּזְכֹּר עֲשֶׂר הַמִּשְׁקִים אֶת
 יוֹסֵף לִפְנֵי פֶרְעָה וַיִּסְפֹּר
 לוֹ אֶת דְּבַר הַחֲלוֹמוֹת
 אֲשֶׁר פָּתַר יוֹסֵף לוֹ
 וּלְאִפֹּה

מַעֲלִיף : (יח) וַיְהִי בַיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי יוֹם הַלֵּדָת אֶת
פֶּרְעֹה וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה לְכָל
עַבְדָּיו וַיֵּשָׂא אֶת רֹאשׁ
שֵׁר הַמִּשְׁקִים וְאֶת רֹאשׁ
שֵׁר הָאֲפִים בְּתוֹכָם :
(יט) וַיֵּשֶׂם אֶת שֵׁר
הַמִּשְׁקִים עַל מִשְׁקָהוּ
וְאֶת שֵׁר הָאֲפִים תָּלָה
וַיְהִי לָהֶם כְּאִשֶּׁר פָּתַר יוֹסֵף :

סען (יח) אלס דער דרייטע טאג
קאם וואר כרעה'ו געבורטאג ,
ער גאב אללען זיינען דיהנערן ,
איינ גאסטמאהל אונד גאם אויך
דען מונדשענק אונד דען בעקקער
אונטער איהנען אויף . (יט) ער
זעטצטע דען מונדשענק ווידער
אין זיין שענקאמט איין , דען
מונדבעקקער אבער , לויס ער
הענגען , אונד עו געשאה איהנען
ווא יוסף געדייטעט האטטע .

טז (א) וַיְהִי מִקֵּץ
שְׁנָתַיִם וַיַּחֲלֶם
פֶּרְעֹה וְהִנֵּה עֹמֵד
עַל שְׂפַת הַיָּאָר וְהִנֵּה
מִן הַיָּאָר עֹלֹת שִׁבְעַ
פָּרוֹת בְּרִיאֹת בָּשָׂר
וַיְפֹת תֹּאֵר וַתִּרְעֶינָה
בָּאָחוּ : (ב) וְהִנֵּה שִׁבְעַ
פָּרוֹת אַחֲרוֹת עֹלֹת
אַחֲרֵיהֶן דָּלוֹת וַרְעוֹת
תֹּאֵר מְאֹד וַרְקוֹת בָּשָׂר :
(ג) וַתֹּאכְלֶנָּה אֱלֹהֵ
הַפָּרוֹת

טז (א) נאך פערלויף צווייער
יאהרע , טריימטע פרעה ,
אלו שטינדע ער אים ארבער דעו
פלרססעו , אונד ועדע ארויס דעם
פלרסע , זיבען קיהע הערויף
קאממען , דיא שטארק פאן
פלויש אונד שען פאן געשטאלט
ווארען , וועלכע אויף דער וויזע
וויידעטען ; (ב) נאך איהנען
אבער קאמען זיבען אנדערע
קיהע , וועלכע עלענד , זעהר
שלעכט פאן אנועהען , אונד
מאגער פאן פלויש ווארען ; (ג)
דווע לעצטען מאגערן קיהע ,
פראסען

דרייא רעבען ווארען, (יג) איך
 זאה פֿערנער, אלו קעמע בליטהע
 הערפֿאר, אונד ענדליך רייפֿטען
 בעערען אן דען טרויבען, דיא איך
 גאס, אין פרעה'ז בעכער אויס
 דריקטע, אונד איהן אויף
 דעססען האנד/ועטצטע. (יד) דיא
 דרייא רעבען, שפראך יוסף, בע
 דייטען דרייא טאגע, נעמליך :
 נאך דרייא טאגען, ווירד פרעה
 דין ווירדער אין דין אמט/ועטצען,
 אונד דא ווירט ווירדער ווין
 מונדשענק ווין, וויא פֿארהין.
 (טו) היירוף שפראך דער בעקקער,
 אויך איך זאה אים טרוימע,
 אלו שטינדען דרייא געפֿלאכטע
 נע קערבע אויף מיינעם קאפֿע;
 (טו) אים אבערשטען קארבע אבער,
 וואר אללערלייא שפייזע פֿיר
 פרעה, נעמליך אן באקווערק,
 אונד דער פֿאגעל אס ויא אויס
 דעם קארבע, איבער מיינעם קאפֿע
 פֿע. (יו) דיא דרייא קערבע,
 שפראך יוסף, בעדייטען דרייא
 טאגע, נאך דרייא טאגע נעמליך,
 ווירד דין פרעה אויף הענגען
 לאססען, אונד דער פֿאגעל ווירד
 דין פֿלייש פֿאן דיר אבפֿרעס

סען.

שלשה שָׁרְגִים : (יג)
 וַאֲרָא וְהִנֵּה עֹלְתָה נֹצֶה
 וַאֲשַׁכְּלוּתִיהָ הַבְּשִׁילוֹ
 עֲנָבִים וָאֶקַּח אֶת
 הָעֲנָבִים וַאֲשַׁחַט אוֹתָם
 אֶל כּוֹס פֶּרֶעַה וַאֲתָן
 אוֹתוֹ עַל כַּפּוֹ: (יד) וַיֹּאמֶר
 יוֹסֵף שְׁלֹשֶׁת הַשָּׁרְגִים
 שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם בְּעוֹד
 שְׁלֹשֶׁת יָמִים יִשְׁיבָה
 פֶּרֶעַה עַל כִּנֹּךְ וְהִיָּיתָ
 מִשְׁקָהוּ כְּבָרָאשְׁנָה :
 (טו) וַיֹּאמֶר הָאֵפָה גַם
 אֲנִי בַּחֲלוּמִי וְהִנֵּה
 שְׁלֹשָׁה סִלֵּי חֲרִי עַל
 רֹאשִׁי: (טו) וּבִסֵּל הָעֶלְיוֹן
 מָכַל מֵאֲכָל פֶּרֶעַה
 מַעֲשֶׂה אֵפָה וְהָעוֹף אוֹכֵל
 אוֹתָם מִן הַסֵּל מֵעַל
 רֹאשִׁי: (יו) וַיֹּאמֶר יוֹסֵף
 שְׁלֹשֶׁת הַסִּלִּים שְׁלֹשֶׁת
 יָמִים הֵם בְּעוֹד שְׁלֹשֶׁת
 יָמִים יִתְּלָה פֶּרֶעַה אוֹתָהּ
 וַאֲכַל הָעוֹף אֶת בְּשָׂרָהּ
 מֵעַל

אֶל בֵּית הַסֹּהַר מְקוֹם
 אֲשֶׁר אֶסְיִר הַמֶּלֶךְ
 אֲסוּרִים שָׁם: (ז) וַיִּתֵּן
 יְיָ אֶת חֲנוּ בְעֵינֵי שַׂר
 בֵּית הַסֹּהַר וַיִּתֵּן אֶת
 כָּל הָאֲסוּרִים בְּיָדוֹ: (ח)
 בַּיָּמִים הֵהֵם חָטְאוּ
 הַמִּשְׁקָה וְהָאִפָּה אֲשֶׁר
 לַמֶּלֶךְ מִצָּרִים לְאֲדֹנֵיהֶם
 לַמֶּלֶכָּם וַיִּתְּנֵם בֵּית
 הַסֹּהַר: (ט) וַיִּפְקֹד שַׂר
 בֵּית הַסֹּהַר אֶת יוֹסֵף
 אֲתָם לְשָׂרְתָם וַיְהִי אֲתָם
 וַיִּשְׁרֹת אוֹתָם: (י) וַיְהִי
 הַיּוֹם וַיֵּרָא יוֹסֵף וְהָנֶם
 זֹעֲפִים וַיִּשְׁאַלְם עַל
 הַדָּבָר: (יא) וַיֹּאמְרוּ
 חֲלוֹם חֲלַמְנוּ וּפֹתֵר אֵין
 אוֹתוֹ וַיֹּאמֶר יוֹסֵף הֲלֹא
 לְאֱלֹהִים פִּתְרָנִים סִפְרוּ
 נָא לִי: (יב) וַיִּסְפֹּר שַׂר
 הַמִּשְׁקִים לְאֹמֶר בְּחִלְמִי
 וְהִנֵּה גֶפֶן לִפְנֵי וְבָה
 שְׁלֹשָׁה

אין דאז געפֿענגניס, ווא דיא
 קעניגליכע שטאאט'ן געפֿאנגענע
 פֿערהאפֿטעט ווארען: (ז) גאטט
 גאב איהם גונסט אין דען אויגען
 דען אויפֿזעהערן אויבער דאז גע-
 פֿענגניס, אונד ער גאב אללע
 געפֿאנגענע אונטער זיינע הענדע.
 (ח) אום דיווע צייט פֿערגינגען
 זיך, דער מונדשענק אונד דער
 בעקקער דען קעניגז פֿאן מצרים,
 אן איהרעם העררן דעם קעניגע,
 אונד ער זעטצטע ווא אין דאז
 געפֿענגניס. (ט) דער אויפֿזעהער
 איבער דאז געפֿענגניס, בעפֿאהל
 דען יוסף צו איהנען, אום ווא
 צו בעדיהנען, אונד יוסף וואר
 ביא איהנען אונד בעדיהנטע
 ווא. (י) איינעוואגט זאח יוסף,
 דאס ווא מיסמיטהיג ווארען,
 אונד ערקונדיגטע זיך נאך דער
 אורזאכע. (יא) ווא אנטווארטען,
 ווייז האבען איינען טרוים גע-
 האבט, אונד ביאמאנד איווט,
 דער איהן דיוטע. זונד טרוים
 דייטונגען ניכט גאטטען? שפראך
 יוסף, ערזעהלט ווא נור מיר.
 (יב) דער אבערשטע מונדשענק
 ערזעהלטע דאן, ווא פֿאלגט:
 איך זאח אין מיינעם טרוימע,
 אלו שטינדע איין וויינשטאק פֿאר מיר, אן וועלכעם

דער עויגנע דען מצרי אום יוסף:
 וויללען. (ב) יוסף וואר שען
 פאן בילדונג אונד שען פאן
 פארבע, ווינעו העררען פאריא
 האב איהרע אריגען צו איהם
 אויף, אונד דראנג אין איהן,
 מיט איהר אונצוכט צו טרייבען;
 יוסף אבער וואללטע אן ווינען
 העררן אונד אן גאטט ניכט וינע
 דיגען. (ג) ארינעו טאגען אלו ער
 אין דאז הייז קאם, אום זיין
 געשעפט צו פערריכטען, אונד
 נימאנר אנדערז אלו ווינע געבן
 טעריין צו הויזע וואר, ערגרייף
 ווא איהן אס קליידע, אונד
 שפראך: לויג בייא מיר, ער
 אבער ליס ויין קלייד אין איהרער
 האנד, אונד ענטפלאה אויף
 דיא שטראסע. (ד) דיו קרענקטע
 ווא ווא זעהר, דאס ווא ויך אן
 איהם רעכען וואללטע; אונד
 אלו זיין הערר צו הויזע קאם,
 דערעכטע ווא צו איהם אין פאל
 גענרען ווארטען: (ה) דער
 עברעאישע שקלאפע איזט צו מיר
 געקאממען, אונד וואללטע מיט
 מיר מוטהוויילען טרייבען,
 אונד מיר געוואלט אן טהון,
 אלו איך אבער שריא, ליס ער זיין קלייד אין מיינער האנד,
 אינר ענטפלאה. (ו) פוטיפר'ז צארן ענטבראכנטע ווידער יוסף
 אונד ער זעטצטע איהן

המצרי בגלל יוסף:
 (ב) ויוסף יפה תאר
 ויפה מראה ותשא אשת
 אדניו את עיניה אליו
 ותפצר בו לזנות עמה
 ולא אבה יוסף להטא
 לאדניו ולא להים: (ג)
 ויהי היום ויבא הביתה
 לעשות מלאכתו ואין
 איש בבית כי אם גברתו
 לבדה ותתפשהו בגדו
 לאמר שכבה עמי ויעזוב
 בגדו בידה וינם ויצא
 החוצה: (ד) ויחר לה
 מאד להנקם ממנו ויהי
 כבא אדניו אל ביתו
 ותדבר אליו לאמר:
 (ה) בא אלי העבר
 העברי לצחק בי ולענותי
 ואקרא ויעזוב בגדו
 ביד וינם: (ו) ויחר אף
 פוטיפר על יוסף ויתנהו
 אל

אלו איך אבער שריא, ליס ער זיין קלייד אין מיינער האנד,
 אינר ענטפלאה. (ו) פוטיפר'ז צארן ענטבראכנטע ווידער יוסף
 אונד ער זעטצטע איהן

כִּי גָלָה חֶפְצוֹ לְמִשּׁוֹל
בְּאָחִיו בְּאֵמֶת : (כ)
הֲלֹא טוֹב אִם יָדוֹם
וְהַשְׁלִיךְ עַל יְיָ יִהְיוּ
לַעֲשׂוֹת כְּטוֹב בְּעֵינָיו
אִם חֶפֶץ לְגִשָּׁאוֹ חֶפְצוֹ
יַעֲשֶׂה אֵת הוּא לֹא
יִתְאַוֶּה תְּאֵוֶה : (כא)
וְעַתָּה גַם יוֹסֵף גַּם אָחָיו
חָטְא חָטְאוּ גַם יִחַד
לָקְחוּ עֹנֶם : (כב) וְאַתֶּם
בְּנֵי הַחֲרִימוֹ הַקְנֵאוֹה
מִלִּבְכֶּם וְלֹא תוֹצִיאוּ
דְּבַר כִּי גַם שְׁנֵיהֶם
מוֹשְׁבֵי עֹן וְכָשֶׁע רַב
יֵרָא יְיָ יִרְחַק מֵהֶם :

צוּיגטע ער דאדורך ניכט , דאס
ער ווירקליך ווונשע איבער ווינע
ברודער צו העררשען ? (כ) ער
ואללטע בעסער שווייגען , אונד
דיא זאכע גאטט איבערלאסען ,
דאס ער טהוע וויא איהם
בעליבע . ווארו ווינע געטטליכע
אבויכט , איהן צו ערהעבען ,
זא ואללטע וויין וויללען געשעהן ,
אבער ער דורכטע דען וואונש
ניכט אייסערן . (כא) יוסף זא
וואהל אלז דעססען ברודער ,
האבען אלזא פעהלער בעגאנגען ,
אונד גאטט האט איהן אונד ויא
געשטראפט . (כב) נון מיינע זעהנע !
פערבאננעט דען נייד אויס איירעם
הערצען , פערלוימדעט נימאנרען ,
ביידע פיהרן צו גראסע לאסטער ;
דער גאטטעוסירכטיגע פערמיידעט
ווא .

טז (א) וְיוֹסֵף הוֹרֵד
מִצְרַיִם מִהַיָּקֵן אוֹתוֹ
פּוֹטִיפָר סָרִיס פֶּרֶעָה
יֶשֶׁר הַטְּבָחִים וַיִּכְקִידֵהוּ
עַל בֵּיתוֹ כִּי מִצָּא הָן
בְּעֵינָיו וַיִּי בֶרֶךְ אֶת
הַמִּצְרִי

טז (א) יוסף וואוירדע אינרעזנאך
מצרים הונאב געבראכט ,
דא קריפטע איהן פאטיפער ,
פרעה'ן לייברודיגער , אבערשטער
דער לייברואכע , אונד זעצטע
איהן צום בעפעהלהאבער איבער
וויין היין , דען ער פאנר גונסט
אין ווינען אויגען ; אויך זעגנעטע
דער

ער טרויערטע אום איהן אוינע
 לאנגע צייט, אונד וואללטע ויך
 נויכט טרעסטען לאססען. (טו)
 זיהט מיינע זעהנע! נאך אוינע
 זינדען פֿרוכט דעו ניינדען; דורך
 זיא ערשלוג קיין ווינען ברודער,
 אונד דורך זיא פֿערקויפטען דיא
 ברודער יוסף צום שקלאפען.
 (טז) זא הייסט עז דייטליך:
 „אלו ויינע ברודער וואהען, דאס
 „וויין פֿאטער איהן מעהר ליבטע
 „אלו אללע ויינע ברודער, האסע
 „טען זיא איהן אונד קאנכטען
 „ניכט פֿריינדליך מיט איהם
 שפרעכען“ (יז) יעדאך לובען
 קינדער! אויך יוסף גאב געלעגענע
 דייט דאצו, דאס איהן ויינע
 ברודער האסטען, דאדורך, דאס
 ער איבעלע נאכרעדען פֿאן איהנען
 צו איהרעם פֿאטער בראכטע,
 אונד זיא פֿערלוימדעט. (יח)
 עז איזט איין גראסער פֿעהלער
 צו פֿערלוימדען, אונד נאך דאצו
 זיינע געשוויסטער צו פֿערלוימדע
 דען. וואה ער עטוואו שלעכטען
 פֿאן איהנען, קאנכטע ער זיא
 ברודערליך פֿערמאהנען, פֿיהלע
 לויכט העטטען זיא ויך געבעסע
 סערט; (יט) אויך דאס ער ויינע
 טרוימע פֿראהלהאפט ערצעהלטע
 מוס איהם צום פֿעהלער אנגעזעהנע, ווערדען, צייגטע

ויטאבל עליו ימים
 רבים וימאן להתנחם:
 (טו) דאן נא בני כי גם
 זה פֿרי חטאת הקנאה
 אשר בֿה הרג קין את
 אחיו ובה מכרו אחי
 יוסף אותו לעבד: (טז)
 כי בן נאמר ויראו אחיו
 כי אותו אהב אביהם
 מכל אחיו וישנאו אותו
 ולא יכלו דברו לשלום:
 (יז) אולם בני גם יוסף
 נתן יד לאחיו לשנא
 אותו כי הביא את
 דבתם רעה אל אביהם
 ויכם בלשון: (יח)
 וגדולה החטאת להלוק
 רכיל אף כי בבני אביו
 ואמו רעה אם ראה
 בם באהבה ייסרם אולי
 יוסרו: (יט) גם אשר
 חתפאר לספר חלומותיו
 יחשב לו לחטאת
 כי

אותו הברה : (י) וישבו
לאכל לחם והנה ארחת
ישמעלים עבדים לרדת
מצרימה : (יא) וידבר
יהודה אל אחיו וימשכו
ויעלו את יוסף מן הבור
וימכרו אותו לישמעלים
בעשרים כסף וראובן
לא היה אתם : (יב)
ויבא ראובן אל הבור
ולא מצא את יוסף
ויקרע את בגדיו וישב
אל אחיו ויאמר הילד
איננו ואני אנה אני בא
ואיך אראה ברע אשר
ימצא את אבינו : (יג)
ויקחו אחי יוסף שעיר
עזים וישחטו ויטבלו
את כתנת יוסף אשר
הפשטו מעליו בדמו
וישלחו לאביהם לאמר
זאת מצאנו : (יד) ויבר
יעקב ויאמר כתנת בני
חיה רעה אכלתהו
ויתאבל

וילדעו טהור האט איהן

איהן און דיא גרובע : (י) אלו
זיא אבער זיך ועטצטען , אום
מאהלציוט צו האלטען , זאדען
זיא אוונע טירקישע קארעפאנע
פארבייא ציהען , אום נאך
מצרים הינאב צו געהן . (יא) אויף
יהודה'ן צו רעדען , צאגען זיא דען
יוסף ווידער אויסדער גרובע , אונד
פערקויפטען איהן אן דיא טירקען ,
ראובן אבער וואר נוכט דאבייא .
(יב) אלו נון ראובן צור גרובע קאם ,
אונד דען יוסף דארינען נוכט
פאנד , צעהריס ער זיינע קלייד
דער , קאם צו זיינען ברידערן
צוריק , אונד שפראך : דער קנאבע
איזט נוכט דא , ווא זאלל איך
נון היין , וויא ווערדע איך דען
קוממער אן זעהן קעננען , דער
אונזערן פאטער טרעפפען ווידר ?
(יג) יוסף'ן ברידער כאמען איינען
יונגען ציגענבאק , שלאכטעטען
איהן , אונד טונקטען דען לייב
ראק דען יוסף , דען זיא איהם
אויס געצאגען האטטען , איך
דעססען בלוט , אונד שיקטען איהן
צו איהרעם פאטער , אונד ליסען
זאגען , דיוואבען ווידר געפונדען :
(יד) יעקב ערקאנטע איהן ,
אונד שפראך : זא , עו איזט דער
לייבראק מיינען זאגען , איין
געפרעססען .

שטערנע, זיך פאר איהם בוקט
טען; ער ערצעהלטע דיוע טריומע
זיינען ברירערן, אונד זיא האס-
טען איהן נאך מעהר; (ו) דען
זיא שפראכען, ער געהע מיט דעם
געדאנקען אום, איינסט קעניג
איבער זיא צו זיין, אונד איבער
זיא צו העררשען. (ז) איינעו
טאגען שיקטע איהן זיין פאטער
ישראל, נאך דעם וואהלערגעהען
זיינער ברירער, דיא אין דער גע-
גענד פאן שכם וויידעטען, אונד
נאך דעם וואהלערגעהן דעו קליי-
נען פיהען, צו זעהן. אלו איהן
נון זיינע ברירער פאן פערן זא-
הען 'פאסטען זיא דען אנשלאג
איהן צו טערטען. (ח) ראובן
אבער וואללטע איהן רעטטען,
אונד צו זיינעם פאטער צוריק
בריינגען, אונד שפראך: ניכט
דאך מיינע ברירער! פערניסעט
דאך ניכט בלוט, ווירפט איהן
ליבער דא אין דיא גרובע, וועל-
כע אין דער וויסטע איזט, לעגט
אבער ניכט האנד אן איהן. (ט)
דיא ברירער הערטען איהם,
אונד אלו יוסף צו איהנען
קאם, צאגען זיא איהם זיין
נען לייב דאק אום, אונד ווארפען

לכבים משתחווים לו
ויספר את חלומות
לאחיו ויסיפו עוד שנה
אותו: (ו) כי אמרו
במזימותיו כן חלומותיו
למלוק עליהם ולמשול
בהם: (ז) ויהי היום
וישלח אותו ישראל
אביו לראות את שלום
אחיו הרעים בשכם ואת
שלום הצאן ויראו אותו
אחיו מרחוק ויתנכלו
להמיתו: (ח) ויאמר
ראובן להצילו להשיבו
אל אביו ויאמר אל נא
אחי אל תשפכו דם
השליכו אותו אל הבור
הזה אשר במדבר ויד
אל תשלחו בו: (ט)
וישמעו אחיו ויהי כבא
יוסף אליהם ויפשיטו
אותו את כתנתו וישליכו
אותו

איהן

יך (א) ויהיו בני יעקב
 שנים עשר ראובן שמעון
 לוי ויהודה יששכר וזבולון
 דן ונפתלי גר ואשר יוסף
 ובנימן : : (ב) ויאהב
 יעקב את יוסף מכל
 בניו ויעשלו כתנת פסים
 ויגבה לב יוסף על זאת
 ויקלו אחיו בעיניו : (ג)
 ואהבת אחים אשר על
 כל פשעים תבססה
 נכרתה מלב יוסף וילך
 רכיל באחיו ויבא את
 דבתם רעה אל אביהם
 וישנאו אותו אחיו על כן :
 (ד) ויהי היום ויחלם
 יוסף והנה הוא ואחיו
 מאלמים אלמים בשדה
 ותקם אלמנתו ואלמורת
 אחיו תסבינה אותה
 ותשתחויה אליה : (ה)
 ויחלם עוד והנה השמש
 והירח ואחד עשר
 ככבים

יך (א) יעקב'ו זעהנע ווארען
 נון איהרער צוועלף, נעמ
 ליד ראובן שמעון לוי אונד
 יהודה יששכר אונד זבולון דן
 אונד נפתלי גר אונד אשר יוסף
 אונד בנימן. (ב) יעקב ליבטע
 יוסף מעהר אלז אללע ויונע איז
 בריגע זעהנע, אונד מאכטע איהם
 איינען בונטען לייבראק. יוסף
 שטאלץ איבער דיוען פארצוג,
 שעטצטע ויונע ברידער גרינג
 (ג) דיא ליבע דיא זאנסט אללע
 פעהלער בעדעקט, שוואנד אויס
 יוסף'ו הערץ, ער פערלוימדעטע
 ויונע ברידער, בראכטע איבלע
 נאכרערען פאן איהנען צו איהם
 רעם פאטער, אונד ויונע ברידער
 האסטען איהן דעסוועגען. (ד)
 יוסף טריימטע איינסט, אלז ווען
 ער אונד ויונע ברידער, גארבען
 אויף רעם פעהלדע בענדען, ויונע
 גארבע אבער זיך אויף ריכטעטע,
 ויינער ברידער גארבען זיך אויס
 זיא הערום שטעללטען, אונד זיך
 פאר איהר ביקטען. (ה) איין
 אנדערעז מאל טריימטע איהם
 ווידער, אלז ווען זאנסט מאנד
 אונד איילף
 שטער

הַשִּׁיב יַעֲקֹב חֲמַת עֲשׂו
אָהִיו מֵאֲתָו: (יט) הַסְכִּינו
הַעֲנו תָּמִיד וְהָיָה בַּעֲלוֹת
עֲלֵיכֶם רוּחַ אִישׁ בְּלִשׁוֹן
רָכָה תִּשְׁבְּחוּ חֲמָתוֹ וְשָׁב
וְהָיָה לָכֶם לְאוֹהֵב: (כ)
אַל יִשְׂיֵא אֶתְכֶם גְּאוֹנְכֶם
לְצֵאת לִקְרֹאתוֹ בְּאֶף
וּבְחֲמָה שִׁמְרוּ בְּכֶם בְּכָל
כַּחֲכֶם מְרִיב כִּי רָעָה
תָּמִיד אַחֲרֵירָה מְדוֹן:
(כא) דִּרְשׁוּ לַהֲפֹךְ אוֹיֵב
לְאוֹהֵב וְקִרְאוּ לַתְּשׁוּעָה
יְיָ עַל כֵּן: (כב) הוּא הִפְךָ
אֵיבֵר עֲשׂו לְאַהֲבָה
וּמֵאַהֲבָה בִּקֵּשׁ לוֹ מְגוּר
מִחוּץ וַיַּעֲזֹב אֶרֶץ
מוֹלֶדְתּוֹ לִיעֲקֹב כִּי עַל כֵּן
נֶאֱמַר וַיֵּלֶךְ אֶל אֶרֶץ
מִפְּנֵי יַעֲקֹב אָהִיו: (כג)
זֶה פְּרִי עֲנֹת יַעֲקֹב וְזֶה
פְּרִי תְּשׁוּעַת יְיָ בְּשִׁתִּיהֶן
תִּתְּמַכּוּ וְטוֹב לָכֶם תָּמִיד:
יד

דורך ויא בוענפטינגטע יעקב דען
צארן זיינען ברודערן עשו. (יט)
געוועהנט אייך דאך איממער
דער דעמוטה, אונד איוז
יעמאנד ווידער אייך איון גענאמע
מען, זוכט דורך ווייכע ווארטע
זיינען צארן צו דעמפפֿען, ער
ווירד נאך אייער פֿרײַנד ווערדען;
(כ) לאסט אייך פֿאם שטאלצע
ניכט רייצען, איהם מיט צארן
אונד גרים ענטגעגען צו געהן,
אונד היטעט אייך זא פֿיהל אלו
מעגליך פֿאר צאנק, אונגליק
איוז אללע זמאל דיא פֿאלגע דען
שטרויטענו. (כא) זוכט ליבער
אירען פֿינד צו אירעם פֿרײַנדע
צו מאכען, אונד רופֿט גאט
אום הילפֿע דאצו אן; (כב) ער
האט עשו'זהאס אין ליבע פֿער-
וואנדעלט אונד ארויס ליבע פֿיר
איהן, זוכט ער זעלבזט איינען
אנדערן אריפֿענטהאלט, אונד
איבערלעסט זיינעם ברודער דאז
פֿאפֿערלאנד; זא הייסטו: ער
גינג אין איון אנדערען לאנד,
פֿאר זיינעם ברודער יעקב. (כג)
דיו וואר דיא פֿרוכט פֿאן יעקב'ז
דעמוטה, דיו דיא פֿרוכט פֿאן
גאטטען הילפֿע; האלטעט אייך
אן ביירען אונד איהר ווערדעט איממער גליקליך זיין. יד

לאמר נולד לקץ ימי אמו
 ולאביו לזקניו : (יד)
 ויקבר יעקב את רחל
 בדרך כי רחק ממנו
 להביאה להמכילה
 לקברה במערה וילך
 ויבא אל יצחק אביו : (טו)
 וימר יצחק בן מאה
 ושנים שנה ויקברו
 אותו עשו ויעקב בניו אל
 מערת המכילה : (טז)
 וישבו עשו ויעקב יחדיו
 אחרי מות אביהם ויהי
 כי אין למו המקום מפני
 מקניהם הרבים ולא
 יכלו עוד לשבת יחדיו :
 (יז) וילך עשו מפני יעקב
 אחיו וישב בארץ שעיר
 הוה אדום ויעקב ישב
 בארץ מגורי אביו בארץ
 כנען : (יח) ראונה עתה
 במה כח ענוה ומה פעלת
 מענה רך בשתי אלה
 השיב

(ואהן דער לעצטען טאגע אָרעד
 דעו אלטערן) (יד) יעקב בעגרוב
 דיא רחל אויף דעם וועגע, דען
 עו וואר צו ווייט נאך דער העהלע
 צו מכילה, ויא דאהין צו ברינ
 גען אונד צו בעגראבען, ער רייג
 טע ווייטער אונד קאם ענדליך צו
 ווינעם פאטער יצחק. (ט)
 יצחק שטארב אין איינעם אלטער
 פאן הונדערט אונד אכטציג יאה
 רען, אונד עשר אונד יעקב ווינע
 זעהנע בעגרובען איהן אין דער
 העהלע צו מכילה (טז) עשר
 אונד יעקב וואהנטען צוזאמען
 נאך דעם טאדע איהרעו פאטערן
 אלו עו איהנען אבער דאזעלבוט
 צו ענגע ווארדע ' וועגען דער
 מענגע איהרער העערדען ' אונד
 ויא זיכט לענגער צוזאמען בלייב
 בען קאננטען ' (יז) בעגאב זיך
 עשר וועג פאר ווינעם ברודער
 יעקב, אונד בעזעטצטע זיך אין
 דעם לאנדע שעיר, איצט אדום
 געגאננט, יעקב אבער בלייב
 אין דעם לאנדע דעו אריבענט
 האלטעו ווינעו פאטערן, נעמליך
 אים לאנדע כנען, (יח) ויהי דאך
 וויא גראס דיא מאכט דער
 גערודיגען דעמוטע איוט, אונד

אונד יעקב זעצטע גלויכעאלז
ווינע רייע פארט. (ט) אלז
האטטע גאט דען יעקב גערעט
טעט, אונד ער קאם אונגעשע
דוגט נאך שכם, אונד ערדיכטע
טע דאזעלבוט אונזען אלטאר.
(י) פאן שכם צאג ער ווייטער,
אונד קאם נאך לוז, אן דען ארט,
ווא ער איינע שטאנדווילע ערריכט
טעט האטטע, דא ער פאר ווינעם
ברודער עזר פלאה, ערבריעטע
דאזעלבוט אונזען אלטאר, אונד
טהאט ווא ער געלאבט. (יא)
דער עריגע ערשיהן איהם, אונד
שפראך: דא זאללזט נוכט לעג
גער יעקב, זאנדערן ישראל היי
סען, אונד זא בליב ויין נאחמען,
אונד זא הייסען נאך ווינע נאכ
קאממען, ביו אריף דען הייטיגען
טאג. (יב) יעקב נענטע דען
ארט ווא גאט מיט איהם גע
רעדעט האטטע, בית אל, (גאט
טעו הריו), (יג) פאן בית אל
רייזטע ער ווייטער, אונד אלז ער
נאח אן אפרת קאם, געבאהר
רחל איינען זאהן. עז גינג איהר
אבער הארט ביים געבעהרען,
דארום נענטע ווא איהן בן אורי

ויעקב גם הוא
הלך לדרכו: (ט) ויצל יי
את יעקב ויבא שלם עיר
שכם ויצב שם מזבח:
(י) ויסע משכם ויבא
לונה ער המקום אשר
הציב שם מצבה בברחו
מפני עשו אחיו ויבן שם
מזבח ויעש כאשר נדר:
(יא) וירא אליו יי ויאמר
לא יקרא שמה עוד יעקב
כי אם ישראל ויהי שמו
ושם בניו אחרייו עד היום
הזה: (יב) ויקרא יעקב
את שם המקום אשר
דבר אתו שם אלהים
בית א: (יג) ויסע מבית
אל ויהי לבוא אפרתה
ותלד רחל בן ותקש
בלדתה ותקרא שמו
בן אוני ותמר ויקרא
יעקב את שמו בנימין
לאמר

(שמערצענוואהן) דא ווא אבער שטארב, נענטע איהן יעקב בנימין
(זאהן)

לפניהם וישתחו שבע
פעמים עד גשתו עד
אחיו: (ד) ויהפך יי את
לבב עשו ויכמרו רחמיו
בראותו את יעקב כורע
ומשתחוה לו וירץ
לקראתו ויחבקהו ויפל
על צוארו וישקהו ויבכו:
(ה) אז נגשו נשי יעקב
ובניהם גם המה
וישתחו: (ו) וישאל
עשו על דבר מנחה
העדרים אשר פגש
ויאמר יעקב מנחה היא
לו למצא חן בעיניו: (ז)
וימאן עשו לקחת את
המנחה ויאמר יש לי רב
אחי יהי לך אשר לך
ויפצר בו יעקב ויקח: (ח)
וישלם עשו את יעקב
בלב עילם וילך וישב
ביום ההוא לדרכו
שעירה

ויעקב

פאר איהנען אללען הער . אונר
ביקטע ויך זיבען מאל , אינדעם
ער צו זיינעם ברודער הינטראט .
(ד) גאטט קעהרטע עשו'ן הערע
אום , אונר דעססען בארמהערציג
קייט ווארד רעגע , אלו ער זאה .
וויא יעקב ויך פאר איהם נייגטע
אונר ביקטע . ער לויף איהם ענט
געגען , אומארמטע איהן , פיהל
איהם אום דען האלו , קיסטע
איהן , אונר זיא וויינטען ביירע .
(ה) הייריף טראטען יעקב'ן
פארען מיט איהרען קינדערן היינט
צו , אונר ביקטען ויך . (ו) עשו
ערקונדיגטע ויך נאך דעם היר
טעכלאגער , וועלכעו ער אן גע
טראפֿטען האטטע , יעקב אנט
ווארטעטע , עז זיין איין געשענק
פיר איהן , ווארדך ער ויך זיינע
גונסט ערווערבען וואללע . (ז)
עשו ווייגערטע ויך דאז געשענק
אן צו נעהמען , אונר שטראך :
איך האבע גענוג ברודער , בע
האלטע וואז דוא האסט . יעקב
דראנג אין איהן , אונר ער נאם .
(ח) עשו ועהנטע ויך מיט יעקב
ערנסטליך אריס , אונר קעהרטע
נאך דעסזעלבען טאגן ווינען וועג
נאך שער צורוק , אונר

(סג) אלו דיא מארגענרעטע
 אריפגעהן ואללטע, שפראך דער
 מאן צו יעקב, לאססע מיך צי-
 הען, דיוער אבער שפראך, איך
 לאססע דייך ניכט, דוא האבעוט
 מיך דען פֿארהער געוועגענט. (כד)
 דער מאן זעעגנעטע דען יעקב אונד
 שפראך: דוא ואללוט ניכט משהר
 יעקב (הינטערטרעטער) זאנדערן
 ישראל (ענגעלקעמפער) הייסען
 דוא ווייל דוא מיט געטטליכעם
 רועזען אונד מיט מענשען, גע-
 קעמפֿט אונד געווגט האסט.

(כג) ויהי לעלות חֲשֹׁחַר
 וַיֹּאמֶר הָאִישׁ אֶל יַעֲקֹב
 שְׁלַח נָא אוֹתִי וַיֹּאמֶר לֹא
 אֲשַׁלַּח אוֹתְךָ כִּי אִם
 בְּרַכְתָּנִי: (כד) וַיְבָרֶךְ
 הָאִישׁ אֶת יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר
 לֹא יַעֲקֹב יֹאמֶר עוֹד שְׁמִי
 כִּי אִם יִשְׂרָאֵל כִּי שָׂרִית
 עִם אֱלֹהִים וְעַם אֲנָשִׁים
 וַתּוֹכַל:

יג (א) יעקב ריוזטע ורייטער
 אונד אלו ער פֿנראל פֿארבייא
 קאם, האב ער זיינע אריגען עמ-
 פאר, אונד זאה עשר, מיט פֿיהר
 הונדערט מאן, אן קאממען. (ב)
 ער פֿערטהיילטע דיא קינדער נאך
 דען מיטטערן, אונד שטעללטע
 דיא מעגרע מיט איהרען קינדערן
 פֿראריס, לאה מיט איהרען קינ-
 דערן הינטער איהנען, רחל אונד
 יוסף צו לעצט, (ג) ער זעלבזט גינג
 פֿאר

יג (א) וילך יעקב
 ויעבר את פֿנואל
 וישא עיניו וירא והנה
 עשו בא ועמו ארבע
 מאות איש: (ב) ויחץ
 את הילדים על אמותם
 וישם את השפחות ואת
 ילדיהן ראשונה ואת
 לאה וילדיה אחריהן
 ואת רחל ואת יוסף
 לפניהם

אחרונים: (ג) והוא עבר

וַיִּצְדּוּ לוֹ לֵאמֹר הִנֵּה עָשׂוּ
אָחִיךָ בָּא לְקַרְאֲתָךְ
וְאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ:
(יח) כְּשִׁמוֹעַ יַעֲקֹב אֶת
הַדָּבָר וַיִּתְּפֹלֶל אֶל יי
וַיֹּאמֶר הֲצִילֵנִי נָא מִיַּד
אָחִי מִיַּד עָשׂוּ פֶּן יָבֹא
וְהִכָּה אִם עַל בָּנִים: (יט)
וַיֵּקֶחַ מִצְאֵנוּ וּמִבְּקָרוֹ
וּמִכָּל אֲשֶׁר אָתּוֹ וַיִּשְׁלָהֶם
לִפְנֵי לֵאמֹר: (כ) מִנְּחָה
לַעֲשׂוֹ אָחִי אוֹלִי אֲכַפְּרָה
פָּנָיו בַּמִּנְחָה וְאַחֲרֵי כֵן
אֶרְאֶה פָּנָיו: (כא) וַיְהִי
כִּבְּא יַעֲקֹב מַעְבֵּר יָבֶק
וַיֵּקֶחַ אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ
וַיַּעֲבִירֵם אֶת הַנָּחַל וַיּוֹתֵר
הוּא לְבָדּוֹ וַיֵּאָבֶק אִישׁ
עִמּוֹ וַתִּקַּע כַּף יָרְכוֹ
בְּהֶאָבֶקוֹ עִמּוֹ: (כב) עַל
כֵּן לֹא יֵאָכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אֶת גִּיד הַנֶּשֶׁה אֲשֶׁר עַל
כַּף הַיָּרֵךְ עַד הַיּוֹם הַזֶּה:
(כג)

דאס ויין ברודער עשר איהם, מיט
פֿיהר הונדערט מאן ענטגעגען
קאממע. (יח) אלו יעקב ריוע
נאכריכט פֿערנאם, בעטעטע ער
צו דעם שוויגער אין פֿאלגענדען
ווארטען: רעטטע מיך אריו דער
האנד מיינע ברודער עשר, דאס
ער ניכט קאממע, שלאגע מוטטער
זאמט דען קינדערן. (יט) ער
נאם אויך פאן ווינעם קלוינען
אונד גראסען פֿיה, אונד פאן
אללעם וואו ער מיט ויך פֿיהרטע,
שיקטע ער פֿאר ויך הער, אונד
שפראך: (כ) דיו וייא איין געשענץ
פֿיר מיינען ברודער עשר, פֿיהל
לויכט זעהנע איך ווינען צאדן דא
מיט ארום, הערנאך ווילל איך
וויין אנטליץ זעהן. (כא) אלו
יעקב אן דער פֿוהרט דעו יבֿק
קאם, נאם ער אללעו ווינע
אונד בראכטע עו איבער דען
שטראהם; דא ער אבער אלליין
בליב, דאנג איין מאן מיט איהם
אונד דער באללען אן ווינער היפֿט
טע וואורדע איבער דאן רינגען
פֿעררענקט; (כב) דארום עססען
דיא קינדער ישראל ניכט דיא
שפאננאדער, וועלכע אן דעם
באללען דער היפֿטע איוט, ביו
אויף דען הייטיגען טאג.

אֲשֶׁר לָקַח מֵאִתּוֹ
בְּמִרְמָה: (יג) וַיִּשְׁלַח
אֵלָיו מַלְאָכִים לִפְנֵי
לָקֵחַ לוֹ לְשָׁלוֹם
וּלְהַגִּיד לוֹ כִּי בָּא אֵלָיו
גַּם הוּא לְמַצְאָתָן בְּעֵינָיו:
(יד) כִּי בֶן מִשְׁפַּט צָדִיק
תָּמִיד גַּם אִם אִמְנָה
סְמוּךְ לְבֹן מָאָד בִּי עַל
דֶּרֶךְ טֹבָעִי יִבְקֹשׁ עֲזָרוֹ
מִבְּלֹתֵי גִסּוֹת אֶת יְיָ
לַעֲשׂוֹת לוֹ נֶס: (טו) אֲף
כִּי לֹא יֵצֵא לְרִיב מִהָרָ
וּלֹא יִדְבֹר עִתָּק מִגִּאֲוָה
כִּי יִבְעֹזְרוּ כִּי אִם יִפְתַּח
שָׁלוֹם לִשְׁנָאוֹ: (טז) וְהָיָה
אִם שָׁלוֹם יַעֲנֶה וְהוֹדָה
לִי פַעֲמִים אֲשֶׁר מִלֵּט
נִפְשׁוֹ עִם נֶפֶשׁ אוֹיְבוֹ
וְטוֹב בְּעֵינָיו הַשָּׁלוֹם
מִכָּל כְּבוֹד גְּבוּרָה לְשִׁפּוֹךְ
דָּם: (יז) וַיָּשׁוּבוּ
הַמַּלְאָכִים אֶל יַעֲקֹב
וַיִּגִּדּוּ

דַּעַן עַר אִיהֶם דּוֹד לִיסָט וְעֵגְגָה
כְּאִמְמַעַן הָאִטְטָע. (יג) אוֹנֵר
שִׁיקָטָע צַר אִיהֶם בְּאִטְטָען פֶּאָר זִיד
הָעַר, אִוֵם אִיהֶם פֶּרִידָען אֵין צַר
בִּיטָהָען, אוֹנֵר אִיהֶם זָאָגָען צַר
לְאִסְסָען, דָּאָס עַר אוֹיךְ זַעֲלָבוֹט
קְאִמְמַע, אִוֵם גִּרְנִסָט אֵין וַיִּנְגָען
אוֹיגָען צַר פֶּינְדָען. (יד) דַּעַן דִּיז
אִוֵזֵט אֵלְלֵע מֵאֵל דִּיז אֵרֵט דַּעַן
פֶּרִאִמְמַעַן, זַעֲלָבוֹט אִוֵם הַעֲכֹוֹטָען
פֶּעֶרֶטְרוֹיָען אוֹיף גֵּאָטְט, זִיכְט עַר
זִינְע רַעֲטָטְרִנג אוֹיף דַּעַם וְעֵגְגָה
דַּעַר נֵאָטוֹר, אִוֵם גֵּאָטְט נִיכְט צַר
פֶּעֶרוֹוִכְעֵן, אִיחָם וְרֵאִוִנְדָעָה צַר
טֵהוֹרֵן. (טו) נֵאָךְ וְעֵנִיגְעַר בַּעֲ
גִיבֵט עַר זִיד צַר פֶּאָרֵאִוִילִיג אֵין
צָאָנְק, אוֹנֵר טֵרֵאָטְצִי נִיכְט
שְׁטֵאָלֶץ אוֹיף גֵּאָטְטָען הִילְפֵּה
זָאָנְדֶּרֶן בִּיטְעֵט וַיִּנְעֵם פֶּינְדָע
פֶּרִידָען אֵין; (טז) אוֹנֵר נִימֵט עַר
דִּוִּזָען פֶּרִידָען אֵין, זֵא דָאָנְקָט עַר
דַּעַר פֶּרִאִמְמַע, גֵּאָטְט, צוֹרוֹת
פֶּאָךְ, פֶּיז זִינְע רַעֲטָטְרִנג, אוֹנֵר
פֶּיז דִּיז רַעֲטָטְרִנג וַיִּנְעֵן פֶּינְדָעָה
אֵיין זָאָלְכֶּער פֶּרִידָען אִוֵזֵט אִיהֶם
לִיבֶּער, אֵלֹז אֵלְלֵע עֵהָרַע דַּעַן הַעֲלֵ
דַּעַן מוֹטָהוֹ, בְּלוֹט צַר פֶּעֶרְגִּיסָען.
(יז) דִּיז בְּאִטְטָען קְאִמְמַען צוֹרוֹק,
אוֹנֵר בַּעֲרִיכְטָעֵטָען אִיהֶם

יהיו שְׂכָרִי: (ו) וַיֹּאֲלֶלֶכֶן
 וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב עִמּוֹ שֵׁשׁ
 שָׁנִים עוֹד וַיִּשְׁמֹר אֶת
 צֹאנוֹ: (ז) וַיִּי בֶרֶךְ אֶת
 יַעֲקֹב וַתֵּלֶדֶן הַצֹּאן
 הַמִּקְשָׁרוֹת עֶקְדִים
 נֶקֶדִים וּבָרִדִים: (ח)
 וַיְהִיו הָעֹטְפִים לֵלֶכֶן
 וְהַקְשׁוּרִים לַיעֲקֹב וַיִּפְרֹץ
 מְאֹד: (ט) וַתֵּרַע עֵין
 לֵבָן בַּיַּעֲקֹב עַל הַבְּרָכָה
 אֲשֶׁר בָּרְכוּ יִי: (י) וַיֵּרָא
 יִי אֶל יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר אֵלָיו
 שׁוּב אֶל אֶרֶץ אֲבוֹתֶיךָ
 וְאֵהְיָה עִמָּךְ: (יא) וַיָּקָם
 יַעֲקֹב וַיִּשָּׂא אֶת בָּנָיו וְאֶת
 נָשָׁיו עַל הַגְּמֵלִים וַיָּנֶה־
 אֶת מִקְנֵהוּ וְאֶת רֶכְשׁוֹ
 וַיֵּלֶךְ לָבֹא אֶל יִצְחָק אָבִיו
 אֶרְצָה כְּנָעַן: (יב) וַיִּדְאָג
 לוֹ יַעֲקֹב מַעֲשׂוֹ אֲחִיו
 אֲשֶׁר יָדַע כִּי שָׂנְאוּ עָלָיו
 דְּבַר הַבְּרָכָה אֲשֶׁר
 רָאָה עַד אֵיהֶם גֵּרָאם וַיֹּאמֶר

מיין לאהן ויין. (ו) לבן וייללוגטע
 דאריין, אונד יעקב דיהנטע ביים
 איהם נאך ועכו יאהרע, אונד
 היטעטע ויין קלוינעו פיה. (ז)
 גאטט אבער זעעגנעטע דען יעקב,
 זא דאס דאז פרייהלויפיגע פיה,
 פֿרסגעצייכנעטע קלויין געפֿלעקטע
 אונד ווייסגעשפרענקעלטערדאך;
 (ח) זא דאס דיא שפעטלויפיגען
 דעם לבן, אונד דיא פרייהלויפֿיגֿע
 גען דעם יעקב געהערטען, אונד
 ער נאם זעהר צו. (ט) לבן
 ווארד מיסגינסטיג געגען יעקב
 איבער דען זעעגען דען איהם
 גאטט געגעבען האטטע. (י) דער
 ערויגע ערשיהן דעם יעקב, אונד
 שפראך צו איהם, קעהרע צוריק
 אין דיין פֿאטערלאנד, איך ווער
 דע מיט דיר ויין. (יא) יעקב
 מאכטע זיך ארויף, לוד ווינע קינע
 דער אונד ווינע ווייבער ארויף
 דיא קאמעלע, פֿיהרטע ווינע
 העערדען אונד ווינע האבע פֿארט,
 אונד בעגאב זיך ארויף דען וועג,
 צו ווינעם פֿאטער יצחק, אין
 דאז לאנד כנען. (יב) יעקב וואר
 אין זארגע פֿאר ווינעם ברודער
 עשו, פֿאן דעם ער ווארסטע,
 אום דעזעעגענוויללען, דען

דא רחל דען יוסף געבאהר נאם
 עד ויך סאר, אין ויך סאטער
 לאנד צוריק צו קעהרען, אום
 אויך סיר ויך הויז עטוואו צו
 טהון: (ב) אלו ער אבער דאסאן,
 מיט ווינעס מוטטערברודער אונד
 שוויגערסאטער לבן רעדעטע,
 זאגטע דיוער, ליבער! פערלאססע
 מיך ניכט, דען גאט האט מיך
 דייגעט וועגען געוועגנעט; (ג)
 דיהנע מיר גאך פערנער סיר לאהן,
 איך ווילל דיר געבען, זא פיהל
 דוא ועלבוט בעשטיממען ווירט,
 גור פערלאססע מיך ניכט. (ד)
 יעקב אבער דאכטע, מיך זאלל
 נימאנד רייך מאכען, גור גאטטעו
 זעגען זאלל עו; אונד שפראך,
 דוא זאללזט מיר ניכט בעשטיממען
 טעו געבען, זאנדערן ווען דוא
 מיר פאלגענדעו טהון וויללזט,
 זא ווילל איך ווירער היך געהן,
 אונד דייך קלייגעו פיה ווירען
 אונד היטען. (ה) איך ווילל
 דייך קלייגעו פיה הייטע דורך
 געהן, אונד זאנדערן פאן דא אב
 יעדעו שאף דאז קלייגלעקיג
 אדער גראספלעקיג איוט, ווא
 אויך דאז גראספלעקיג אדער
 קלייגלעקיג איוט אונטער דען
 ציגען, דערגלייבען זאללען קינפטיג

בלדת רחל את יוסף
 ויאמר לשוב אל ארץ
 אבותיו לעשות גם הוא
 לביתו: (ב) ויהי בדברו
 על כן אל לבן חותנו אחי
 אמו ויאמר לבן נא אל
 תעזבני כי ברכני יי
 בגללה: (ג) ועתה שב
 אחי עוד ועבדני בשכר
 ואתנה לך כאשר תקבנו
 עלי אתה אף תעזבני:
 (ד) ויאמר יעקב בלבו
 אל יעשרני איש ברכת
 יי היא תעשרני ויאמר
 לא תתן לי כל נקוב כי
 אסתעשה לי את הדבר
 הזה אשובה ארצה
 צאנך אשמר: (ה) אעבר
 בכל צאנך היום הסר
 משם כל שנה נקד וטלוא
 וטלוא ונקד בעזים והיה
 מן היום ההוא ומעלה
 אשר יולדו באלה הם
 יהיו

אויך לאה דעם יעקב איהרע מאנר
 ולפה, אונד דיוע געבאהר אויך
 צורייא זעהנע, נעמליך גר אונד
 אשר. (יד) הירנאך געדאכטע
 גאטט דער לאה נאכמאלו, אונד
 זיא געבאהר דעם יעקב נאך
 צורייא זעהנע, נעמליך: יששכר
 אונד זבולון. צולעצט געבאהר
 זיא איהם אויך איינע טאכטער,
 וועלכע זיא דינה נאנטע. (טו)
 רחל פלעהעטע צו גאטט, ער
 ערהערטע זיא, אונד גאב איהר
 איינען זאהן, דען נענטע זיא
 יוסף, וועלכעו הויסען זאללטע,
 גאטט האט מיינע שמאך הינט
 וועג גענאמען, שפראך אבער
 פערנער, גאטט ווירד מיר נאך
 איינען אנדערן זאהן געבען.
 (טז) דיוער יוסף וואר דער מערקע
 ווירדיגטע אונטער יעקב'ס קינד
 דערן, אונד זיין פאטער ליבטע
 איהן מעהר אלז אללע זיינע אבנ
 דערע זעהנע.

גם לאה את ולפה
 שפחה לה ליעקב ותלדלו
 גם היא שני בנים את גד
 ואת אשר: (יד) ויזכר
 אלהים עוד את לאה
 ותלד ליעקב עוד בנים
 שנים את יששכר ואת
 זבולון ואחר ילדה בת
 ותקרא את שמה דינה:
 (טו) ורחל התפללה אל
 אלהים וישמע אליה
 ויתן לה בן ותקרא את
 שמו יוסף לאמר אסף
 אלהים את חרפתי
 ותאמר יוסף יי לי בן
 אחר: (טז) הוא יוסף
 המופלא בבני יעקב
 ואביו אהבו מכל בניו:

יב (א) אלז בון יעקב פורצען
 יאהרע אין לבנו הויז געוועזען
 וואר,

יב (א) ויהי ככלות
 ארבע עשרה
 שנה ליעקב בבית לבן
 בלדת

כֹּאן אֵלֶלֶם וּוְאוֹ עַר מִיר גִּיבֹט
 הַיִּלְיָגֶען וְוִילֵל. (ח) יַעֲקֹב
 וְעִטְצֵטע ווִינֶע רִיזֶע פֿאַרֶט, אֹנֶד
 קאַם ענדלִיך נאך חרן, צו ווִינֶעם
 כּוֹטְטֶערברודער לֶבֶן, אֹנֶד הָיָה
 רֶאטֶעטֶע דעססען בִּידֶע טעכטער,
 לֹאָה אֹנֶד רַחֵל. (ט) עַר רִיהֲגָה
 טַע אִיהֶם אֹם יַעֲרֶע טאַכטער
 זִיבֶען יֶאָהֶרֶע, אֵלֹא פִּירצֶעהֶן
 יֶאָהֶרֶע אֹם בִּידֶע, לִיבֶטֶע אֲבֶער
 רַחֵל מַעֲהֶר אֵלֹא לֹאָה. (י) אֵלֹא
 גֶאטֶט וְאָה דֶאס לֹאָה גֶעֶהאַסֶט
 זִוּיָא, עִפֵּנֶטֶע עַר אִיהֶרֶע גֶעֶבֶהֶרֶ
 פּוֹרֶטֶטֶער, אֹנֶד גֶאב אִיהֶר קִינֶה
 דֶער, נַעמְלִיך: רֶאובֶן יַעֲקֹב'ס
 ערשטגעבֶאָהֶרֶענֶען, דֶאן שִׁמְעֹן,
 לֵוִי אֹנֶד יְהוּדָה, צוֹנֶאמֶמֶען פִּיהֶר
 זֶעֶהנֶע; רַחֵל אֲבֶער ווְאָר אֹנֶה
 פֶֿרוכטבֶאָר. (יא) אֵלֹא רַחֵל וְאָה
 דֶאס זִיָא דֶעם יַעֲקֹב קִינֶע קִינֶדֶער
 גֶעבֶאָהֶר, גֶאב זִיָא אִיהֶם אִיהֶרֶע
 מֶאגֶר בִּלְהָה צוֹר פֶֿרוּיָא, ווִיָא שֶׁרָה
 דֶעם אֲבֶרֶהֶם גֶעֶטֶהאָן, אֹנֶד
 שִׁמְרֹאך: פִּיהֶלֶלִיכֶט ווערדֶע
 אִוִיך אִיך ערבוּעט'ס ווערדֶען.
 (יב) בִּלְהָה גֶעבֶאָהֶר דֶעם יַעֲקֹב
 צוֹוִיָא זֶעֶהנֶע, נַעמְלִיך דֶן אֹנֶד
 כִּמְהֵלִי. (יג) דֶארוּיף גֶאב
 אִוִיך

מִכָּל אֲשֶׁר יִתֵּן לִי: (ח)
 וַיֵּלֶךְ יַעֲקֹב לְדֶרֶכּוֹ וַיָּבֹא
 חֲרָנָה אֶל לֶבֶן אָחִי אִמּוֹ
 וַיִּקָּה אֶת שְׁתֵּי בָנוֹתָיו
 לְנָשִׁים אֶת לֵאָה וְאֶת
 רַחֵל: (ט) וַיַּעֲבֹד אוֹתוֹ
 בָּאַחַת שִׁבְעֵ שָׁנִים אַרְבַּע
 עֶשְׂרֵה בִשְׁתֵּיהֶן וַיָּאָהֶב
 אֶת־רַחֵל מִלֵּאָה: (י) וַיֵּרָא
 יְיָ כִּי שְׁנוּאָה לֵאָה וַיִּפְתַּח
 אֶת רַחֲמָהּ וַיִּתֵּן לָהּ זָרַע
 אֶת־רֵאוּבֵן בְּכוֹר יַעֲקֹב
 וְאֶת שִׁמְעוֹן וְאֶת לֵוִי
 וַיְהוּדָה בָּנִים אַרְבָּעָה
 וְרַחֵל עֲקָרָה: (יא) וַתֵּרָא
 רַחֵל כִּי לֹא יֵלְדָה לְיַעֲקֹב
 וַתִּתֵּן לוֹ אֶת בִּלְהָה
 שִׁפְחָתָהּ לְאִשָּׁה כַּאֲשֶׁר
 עָשְׂתָה שָׂרָה לְאַבְרָהָם
 וַתֹּאמֶר אֹלִי אֲבִנָּה גַם
 אֲנִכִּי: (יב) וַתֵּלֶד בִּלְהָה
 לְיַעֲקֹב בָּנִים שְׁנָיִם אֶת
 דָּן וְאֶת גַּפְתָּלִי: (יג) וַתִּתֵּן
 גַם

אֲשֶׁר לֹא יִנְיָחוּנוּ הַסֵּעַר
אֲשֶׁר בִּלְבָבוֹ לִישָׁן כִּי
יֵדַע נִגְעֵי נַפְשׁוֹ: (ד)
וַיַּחְלֹם וַהֲנֵה מַלְאֲכֵי
אֱלֹהִים בֵּין שָׁמַיִם וָאָרֶץ
עֹלִים וְיֹרְדִים וַהֲנֵה יֵי
נֹצֵב עָלָיו וַיִּדְבֹּר אֵלָיו
לֵאמֹר: (ה) הִנֵּה אֲנֹכִי
עִמָּךְ וְשִׁמְרֹתִיךָ בְּכָל
אֲשֶׁר תֵּלֵךְ וְהִשְׁיִבְתִּיךָ
אֶל הָאֲדָמָה הַזֹּאת וְלֹא
אֶעֱזֹבְךָ עַד אֲשֶׁר אִם
עָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי
לָךְ: (ו) וַיִּקֶּץ יַעֲקֹב בְּבֹקֶר
וַיָּקָם וַיֵּצֵב אֶת הָאֶבֶן
אֲשֶׁר שָׁם מִרְאשׁוֹתָיו
מִצֵּבָה וַיִּצֹק עָלֶיהָ
שֶׁמֶן וַיֹּאמֶר: (ז) אִם יִהְיֶה
אֱלֹהִים עִמָּדִי וְשָׁמְרָנִי
וְהִשְׁיִבָנִי בְּשָׁלוֹם אֶל
אֲבוֹתַי וְהָיָה זֶה בֵּית
אֱלֹהִים לִי לְהִקְרִיב מִנְחָה
וַיִּדְרֹךְ וּלְקַדֵּשׁ לוֹ הַמָּעַשׂ
מִכָּל

דַּעַן דַּעַר שְׁטוּרִם דַּעַן הָעֶרְצֵעֵנוּ,
וְעֵלְכֵנוּ זֵינן גַּעְרִיסֵעֵן פִּלְאֲגִט,
נִיכֵט שְׁלֹא־פֵעֵן לַעֲסֵט. (ד) עַר
טְרִימֵטֵע אֵלֹז זַעֲהֵע עַר עֲנְגֵעֵל צוֹרֵה
שַׁעֵן הַיִּמְמֵעֵל אֲוֵנֵר עַרְדֵּע אֲוִיף
אֲוֵנֵר גִּירֵעֵר שְׁטִיגֵעֵן, זֹאֵה אֲוִיךְ
אֵלֹז שְׁטִיגֵנֵדֵע גֵּאֲטֵט זַעֲלִבּוֹט אֲוֵנֵר
דַּעֲרֵעֵטֵע צוֹר אִיהֵם, וְוִיֹּא פִּלְאֲגִט:
(ה) זִיֵּהֵע, אִיךְ בֵּין מִיט דִּירֵה,
וְוִילֵל דִּיךְ בַּעֲהִיטֵעֵן, אִיבַעֲרֵאֲלֵל
וְוִיֹּא דִרֵּא גַעֲהוֹט, אֲוֵנֵר דִּיךְ צוֹרִיק
בְּרִיגֵנֵעֵן אִיךְ דִּיזַעוּ לֵאנֵר, אֲוֵנֵר
דִּיךְ נִיכֵט פִּעֵר־לֵאסֵסֵעֵן, בִּיזוֹ אִיךְ
פִּלְאֲלִצֵאֲנֵעֵן הֵאֲבַע, וְוִיֹּאס אִיךְ
דִּיבַעֲטוֹרֵעֵנֵעֵן פִּעֵר־הִיִּסֵעֵן. (ו)
אֵלֹז יַעֲקֹב דַּעַן מֵאֲרֵגֵעֵנוּ עַרְוֹאֲכֵ
טַע, שְׁטוֹכֵר עַר אֲוִיף, עַרְדִּיכֵטֵעֵ
טַעֲדַעֵן שְׁטִיִּין דַּעַר זֵינן קֵאֲפֵף קִיסֵן
וְוִיֹּאֵר, צוֹר שְׁטֵאֲנֵר־וִיִּלֵּע, לִיס עֵהֵל
אֲוִיף דִּירֵא זַעֲלִבֵּע פִּלִּיסֵעֵן אֲוֵנֵר
שְׁפֵרֵאֲךְ: (ז) וְוִיֹּעֵן גֵּאֲטֵט מִיט
מִיר זֵינן, מִיךְ בַּעֲהִיטֵעֵן, אֲוֵנֵר
צוֹר מִיִּיבֵעֵן עֵלְטֵעֵרֵן מִיךְ גִּלִּיקֵלִיךְ
צוֹרִיק בְּרִיגֵנֵעֵן וְוִיִּרֵד, זֹא זֵאֲלֵל
הִיר גֵּאֲטֵטֵעוּ הִרִיז, פִּיר מִיךְ זֵינן,
וְוִיֹּא אִיךְ אִיהֵם בַּעֲוֹאֲנֵרֵעוּ מִיִּיבֵע
אֲפִפֵּעֵר אֲוֵנֵר גַּעֲלִיבֵרֵעֵר־אֲרֵב־רִיגֵנֵעֵן
אֲוֵנֵר דִּרֵּאז צַעֲהֵנֵטֵע

וַיֹּאמֶר יִקְרְבוּ יָמֵי אַבְרָהָם
אָבִי וְאַהֲרָנָה אֶת־יַעֲקֹב
אָחָיו: (כג) וַיָּגֵד הַדָּבָר
לְרַבְקָה וְהַדָּבָר אֵל יִצְחָק
לְשַׁלַּח אֶת־יַעֲקֹב אֵל לָבֶן
אָחִיהָ חֲרָנָה לְקַחֲתָהּ לוֹ
מִנָּשִׁים אִשָּׁה: (כד) וַיַּעַשׂ
יִצְחָק כֵּן וַיְבָרֶךְ אֶת־
יַעֲקֹב עוֹד וַיִּשְׁלַחְהוּ:

אונד שכראך: דיא טרויערטאגע
מיונעו פאטער ווערדען קאממען,
דא ווערדע איך מיינען ברודער
יעקב אומברונגען. (כג) דיוועו
ווארד דער רבקה הינטערבראכט,
אונד זיא בערערעטע דען יצחק,
דאס ער דען יעקב צו איהרעם
ברודער לבן נאך חרן שיקקע,
אום זיך פאן דא אוינע פרויא צו
נעהמען. (כד) יצחק טהאט
אלוא, ער זעעגנעטע דען יעקב
אבערמאלו, אונד שיקטע איהן פארט.

יא (א) וַיֵּצֵא יַעֲקֹב
מִבְּאֵר שֶׁבַע לְבֹא
חֲרָנָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה לוֹ
אָבִיו וַיְהִי בִקְרָבוֹ לְבֹא
לוֹזָה וּתְבֹא לוֹ הַשְּׂמִשׁ
וַיֵּלֶן שָׁם: (ב) וַיִּקַּח אָבֶן
וַיִּשָּׂם לוֹ מִרְאשׁוֹתָיו
וַיִּשְׁכֵּב עַל הָאָרֶץ
וַשְׁפֹּרֵר שָׁמַיִם מֵעַל לוֹ
וַיִּשָּׁן נוֹחַ וְהַשְׁקֵט: (ג)
וְהָיָה שְׁנָתוֹ שְׁלוֹשׁ מִשְׁנָת
רָשָׁע עַל כָּרִים רַבִּים
אֲשֶׁר

יא (א) יעקב צאג אויס פאן
באר שבע, אום נאך חרן
צו דיווען, וווא איהם ויין פא-
טער בעפאהלען. אלו ער ניכט
ווייט פאן לוז קאם, איבערפיהל
איהן דער זאנענארנטערגאנג,
אונד ער בליב נאכט דאוועלבוט.
(ב) ער נאם אוינען שטיון אונד
מאכטע דארויס ויין קאפף קיסען,
אונד לאג אויף הארטע ערדע,
ארנטער פרויעם היממעל, אונד
שליף זאנעט אונד רוהיג. (ג)
ער שליף רוהיגער אלו מאכ-
כער בעזערויכט, אויף ווייכען
בעטטען, דען

וַתִּירָשׁ : (יז) יַעֲבֹדֶךָ
 עַמִּים וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָךְ
 לְאֲמִים הוֹדוּ גִבֹּר לְאֹחֶיךָ
 וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָךְ בְּנֵי אִמְךָ
 אֲרִיךְ אַרְוֹר וּמִבְרַכֶּיךָ
 בָּרוּךְ : (יח) וַיְהִי אֲךָ יָצָא
 יָצָא יַעֲקֹב וַעֲשׂוֹ אֲחִיו בָּא
 מִצִּידוֹ וַיַּעַשׂ גַּם הוּא
 מִטַּעַמִּים לְאָבִיו כַּאֲשֶׁר
 צִוְּהוּ : (יט) וַיָּבֹא אֵלָיו
 וַיֹּאמֶר יָקוֹם אָבִי וַיֹּאכַל
 מִצִּיד בָּנָו וּבִרְכָּנָי : (כ)
 וַיֹּאמֶר יִצְחָק מִי אַתָּה בְּנִי
 וַיֹּאמֶר אֲנִי בִנְךָ בְּכֹרְךָ
 עֲשׂוֹ : (כא) וַיַּחֲדֹד יִצְחָק
 וַיֹּאמֶר אִם כֵּן אֶפְשָׁא בָּא
 אֲחִיךָ בְּמִרְמָה וַיָּבֹא לִי
 מִטַּעַמִּים וַאֲכַל וַאֲבָרַכְהוּ
 בְּטָרֶם תָּבֹא גַם בָּרוּךְ
 יְהִי : (כב) כַּשְׁמַע עֲשׂוֹ
 וַיִּצְעַק מְאֹד וַיָּצֵא מֵעַם
 אָבִיו וַיִּשְׁטֹם אֶת יַעֲקֹב
 וַיֹּאמֶר

אונד מאסט דוא פֿיללע; (יז)
 פֿעלקער מיסען דיר דיהנען, כא
 ציאנען ויך פֿאר דיר ביקקען;
 ווערדע דיינער ברודער הערר!
 דיינער מוטטער זעהנע ביקקען ויך
 פֿאר דיר: פֿערפֿלוכט וויא ווער
 דיר פֿלוכט, אונד געזעענעט ווער
 דיר זעענעט. (יח) קוים וואר
 יעקב וועגגעגאנגען, אלז עשו פֿאן
 זיינער יאג צוריק קאם, אונד
 גלויבפֿאלגש מאקהאפֿטע געריכטע
 בערוטשטע, פֿיר זיינען פֿאטער,
 וויא ער איהם בעפֿאהלען. (יט)
 ער בראכטע זיא איהם אונד
 שפראך: וואללע דאך מיין פֿאט
 טער אויך שטעהען, אונד עססען
 פֿאם ווילדפֿרעט זיינען זאהנען,
 אונד מיך זעענען. (כ) ווער
 ביזט דוא מיין זאהן! שפראך
 יצחק. איך בין, שפראך יענער,
 דוין ערשטגעבאהרענער זאהן עשו.
 (כא) יצחק ערשוראק, אונד
 שפראך: ווען דעם אלזא איזט,
 זא איזט דוין ברודער לויסטיגער
 ווייזע געקאממען, אונד האט
 מיר שמאקהאפֿטע געריכטע געז
 בראכט, איך האבע אויך געגעס
 סען, אונד איהן געזעענעט, עהע

דוא געקאממען ביזט, מאג ע דאך געזעענעט בליבען. (כב) אלז
 עשו דיווע הערשטע, שריא ער, וויא ער דעם יעקב גראם אונד

אין זיינע העכרע, אונד ער
בראכטע ווא זיינעם פאטער אונד
זאגטע צו איהם, אריף, לויבער
פאטער! אונד עססע פאן מיינעם
ווילדערעט, דאמיט דוא מיר
זעעגנעט. (יב) יצחק הערטע
אן דער שטוממע, דאס עז יעקב
דואר, ריף איהן צו ויד,
אונד בעטאסטעטע איהן, ער
קאכטע איהן אבער נישט, דא
זיינע העכרע עבען זא וויך ווארען
ווא דא העכרע זיינען ברודער
עשו. (יג) יצחק אס פאן אל
לעם וואו ער איהם געבראכט
האטטע, ער בראכטע איהם דאן
אויך וויין, אונד ער טראנק.
(יד) אלן יעקב הינצוטראט, אום
זיינען פאטער צו קיססען,
ווא עס דערזעלבע פערלאנגטע,
דאך ער דען גערודן זיינער קליי-
דער, אונד שפראך: (טו) וידע
דער גערודן מיינען זאהנו איזט
ווא דער גערודן איינען פערלדען,
וועלכען דער ערויגע געזעגענט
האט. (טז) נון זעעגנעטע ער איהן, אונד שפראך: גאט
געבע דיר פאם טווא דען היממעלן, אונד פאן דער ערדע
פעטטיגקייט, אונד געטריידע

בידן וויאם לאבין
וואמר אליו קום נא אבי
ואכלה מצדי למען
תברכני: (יב) וישמע
יצחק כי קול יעקב הוא
ויקראהו אליו וימשהו
ולא הכירו כי היו ידין
כידיעשו אחיו שעידות:
(יג) ויאכל יצחק מכל
אשר הבא לו ויבא לו יין
וישת: (יד) ויהי כאשר
נגש יעקב לנשק את
אביו כאשר שאל וירח
את ריח בגדיו ויאמר:
(טו) ראה ריח בני כריח
שרה אשר ברכו יי: (טז)
ויברכהו ויאמר יתן לך
האלהים מטל השמים
ומשמני הארץ ורוב דגן
ותירוש
(טז) אונד שפראך: גאט
געבע דיר פאם טווא דען היממעלן, אונד פאן דער ערדע
פעטטיגקייט, אונד געטריידע

(ז) וַיִּקַּח עֲשׂוֹ נָשִׁים מִבְּנוֹת
 חַת וְתַהֲיֶינָה מִרְתֵּרוֹ
 לִיצְחָק וּלְרִבְקָה כִּי לֹא
 הָלְכוּ בְּדַרְכֵי יְיָ אֱלֹהֵי
 יִצְחָק: (ח) וַיְהִי כִּי זָקֵן
 יִצְחָק וְתַכְהִינָה עֵינָיו
 מִרְאוֹת וַיְדַבֵּר אֶל עֲשׂוֹ
 בָּנוֹ לֵאמֹר צֵא הַשָּׂדֶה
 וְצֹדָה לִי צִיד וְעָשִׂה לִּי
 מִטַּעַמִּים וַאֲבָרְכְּךָ
 בְּטָרֶם אָמוֹת: (ט)
 וּרְבִקָּה שָׁמְעַת אֶת דְּבָרֵי
 יִצְחָק וַתֵּצֵא עַל יַעֲקֹב
 לְהַבִּיא לָהּ שְׁנֵי גִדִּי עֹזִים
 טוֹבִים וַתַּעַשׂ מִטַּעַמִּים
 לִיצְחָק כַּאֲשֶׁר אָהָב: (י)
 וַתִּלְבֹּשׁ אֶת יַעֲקֹב אֶת
 בְּגָדֵי עֲשׂוֹ אֲשֶׁר אָתָּה
 וְאֶת עֹזְרוֹת הָעֹזִים
 הַלְבִּיֶשָׁה עַל יָדָיו וְעַל
 חֻלְקֹת צִוְּאָרוֹ פֶּן יִכִּירְהוּ
 אָבִיו אִם יִמָּשְׁנוּ: (יא)
 וַתִּתֵּן אֶת הַמִּטַּעַמִּים
 בִּידּוֹ

(ו) עֲשׂוֹ נָאם זֶיך פֿרויען פֿאן דען
 טעכטערן דעז פֿאלקעז חת, אונד
 דיוזע מאכטען יצחק אונד רבקה
 פֿיהל הערצעלייך, דיורויל ויא
 נוכט וואנדעלטען דיא וועגע דעז
 ערויגען דעם גאטטע דעז יצחק. (ח)
 אלו יצחק אלט וואר, אונד זיינע
 אויגען רינקעל ווארען, דאס ער
 נוכט גרע זעהן קאנכטע, זאגטע
 ער צו זיינעם זאדנע עשור, ווא
 פֿאלגעט: געה אויך דאז פֿעלר,
 עריאגע מיר איין ווילדפרעט,
 אונד מאכע מיר שמאקהאפטע
 געריכטע, דאמיט איך דייך זעעגנע
 עהע איך שטערבע. (ט) רבקה
 הערטע דיא ווארטע דעז יצחק,
 אונד בעפֿאהל דעם יעקב, איהר
 צורויא גרעטע יונגע ציגענבעקכען
 צו ברינגען, אונד מאכטע דא
 רוים שמאקהאפטע געריכטע פֿיר
 יצחק וויא ער גערן האטטע, (י)
 צאג דעם יעקב עשור קליידער אן,
 דיא ויא בייא זיך האטטע, אונד
 מיט דען ציגענפֿעללען בעקליידע
 טע ויא זיינע העכרע, אונד דאז
 גלאטטע זיינע האלזע, דאמיט
 איהן זיין פֿאטער נוכט ערקעננע,
 ווען ער איהן בעטאסטען זאללטע;
 (יא) גאב דיא שמאקהאפטען גע-
 ריכטע

אין

אונר געבאהר צויללונגע. (ב)
דער ערשטע קאם צור וועלט,
גאנץ רייך וויא איין האאריגער
מאנטעל, אונד וואר ראטה, דא-
הער מאן איהן בענטעט עשו
(פערטיג) הערנאך אבער, קאם
זיין ברודער, אונד הילט איהן אן
דער פערזע, דען בענטעט מאן
יעקב (פערזעהאלטער). (ג) דיא
קנאבען ווארדען גראס, אונד
עשו ווארד איין יעגער, איין מאן
דער דען גאנצען טאג אויף דעם
פערלדע וואר, יעקב אבער ווארד
איין פראמער מאן, דער גערן צו
הויזע ב'יב. (ד) אויבעו טאגעו
קאכטע יעקב אויבע ליבוענופפע,
אונד עשו קאם אבערמאטטעט
אונד מירע פאם פערלדע, (ה)
שפראך צו יעקב, לאססע מיר
דאך קאסטען פאן דיועם ראטהען
געריכטע; יא, שפראך יעקב,
ווען דוא מיר דיין רעכט דער
ערשטגעבורט פערקויפן וויללזוט.
(ו) עשו ווילליגטע איין, אונד
פערקויפטע דעם יעקב זיין רעכט
דער ערשטגעבורט, אונד יעקב
גאב איהם ברארט אונד ליכזענ-
זופפע. ער אס, טראנק, שטונד
אויף, אונד גינג דאפאן. אלוא פערמאכטעטעט עשו דאז רעכט
דער ערשטגעבורט.

ותלד תאומים: (ב) ויצא
הראשון אדמני כלו
באדרת שער ויקראו
שמו עשו ואחר יצא
אחיו ויאחו בעקבו
ויקרא שמו יעקב: (ג)
ויגדלו הנערים ויהי
עשו איש יודע ציד יוצא
כל היום בשדה ויעקב
איש תם יושב אהלים:
(ד) ויהי היום ויזר יעקב
נזיר עדשים ועשו בא
מן השדה עיף ויגע: (ה)
ויאמר אל יעקב הלעיטני
נא מן האדם הזה ויאמר
יעקב בן אף אם תמכר
את בכרתך לי: (ו) ויזאל
עשו וימכר את בכרתו
ליעקב ויעקב נתן לו
לחם ונזיר עדשים ויאכל
וישת ויקם וילך ויבז עשו
את הבכרה:

(ז)

אלוא פערמאכטעטעט עשו דאז רעכט

(ז)

וְתָהִי לוֹ לְאִשָּׁה
וַיֵּאָהֲבָה וַיִּנָּחֶם אַחֲרֵי
אָמֹן: (טו) וַאֲבָרָהָם גַּם
הוּא לָקַח אִשָּׁה עוֹד
וַיֻּלְדוּ בָנִים: (טז) וַיְהִי כִי
זָקֵן מְאֹד וַיִּתֵּן לְבָנֵי
הַפְּלִגְשִׁים מִתְּנוּת
וַיִּשְׁלַחֵם וַיָּקָם אֶת יִצְחָק
לְיֹרֶשׁוֹ אַחֲרָיו: (יז) וַיְהִי
יָמֵי אַבְרָהָם מֵאָה
וְשִׁבְעִים וְחָמֵשׁ שָׁנִים
וַיָּגוּעַ וַיָּמָת בְּשִׁיבָה טוֹבָה
וַיֵּאָסֶף אֶל עַמּוּז וַיִּקְבֹּר
אֶל מְעָרַת הַמַּכְפִּלָּה
אֲשֶׁר קָנָה מֵאֵת עֶפְרֹן
הַחֲתִי:

אונד ווא ווארד זיינע פֿרויא. ער
ליבטע ויא אונד טרעסטעטע זיך איר
בער דען פֿערלוסט זיינער מורטטער.
(טו) אברהם נאם גלויבפאלו
איינע פֿרויא אונד צייגטע נאך
קינדער. (טז) אלו ער אבער
זעהר אלט וואר, גאב ער דען
קינדערן דער קעבזוייבער געשענע
קע אונד שיקטע ויא פֿארט, יצחק
אבער זעטצטע ער צו זיינעם ערבע
נאך זיך איין. (יז) ויא לעבטא
גע דען אברהם ווארען הונדערט
אונד פֿינף אונד זיבענציג יאהרען
אלו ער פֿערשיד, אונד שטארב
אין איינעם גלויקליכען אלטער,
ווארד צו זיינעם פֿאלקע איין
געטהאן, אונד בעגראבען אין
דיא העהלע צו מכפלה, וועלכע
ער פֿאן דעם חתין עפרון געקויפט
האטטע.

י (א) יצחק וואר פֿירציג יאהרע
אלט, אלו ער רבקה היוראטעטע.
רבקה וואר אונפֿרוכטבאר, יצחק
אבער פֿלעהעטע צו דעם ערויגען,
ווא ווארד שוואנגער,
אונד

י (א) יצחק בן ארבעים
שנה בקחתו את
רבקה ורבקה עקרה
ויעתר יצחק ליי ותהר
ותלד

דער מאן איהר געטהאן. (י)
 לבן איהר ברורער הערטע עו, לוף
 אונד גאהם דען אליעזר מיט זיין
 נען לויטען אינו הויו. (יא)
 אליעזר ערצעהלטע איהנען אללעו
 וואו זיין הערר איהם ארויף גע-
 פראגען, אונד וואו זיך ביירא דעם
 ברונגען צווישען איהם אונד
 רבקה עראויגנעט, אונד הילט
 נון אום זיא, פיר יצחק אן, איהם
 דיא זעלבע צור פרויא צו געה-
 מען. (יב) דא דיא לויטע גון
 איין זאהען, דאס דיא זאכע
 פאן גאטט בעשלאססען זיין,
 שמראכען זיא, דא איזט רבקה,
 גיס זיא אונד רייזע, מאג זיא דיא
 פרויא ריינעו העררען זאהן ווער-
 דען, וויא דער ערויגע בעשטיממט
 האט. (יג) אליעזר ביקטע זיך,
 גאב דער רבקה זילבערן אונד גיל-
 דען געשמירע אונד קליידרונג-
 שטיקקע, אנדערע קאסטבארקיי-
 טען אבער, גאב ער איהרעם בר-
 דער אונד איהרער מוטטער, אונד
 בליב איבער נאכט. (יד) אס
 מארגען גאס ער רבקה, רייזטע
 אונד קאס צו אברהם צוריק.
 יצחק הייראטעטע רבקה

אונד

עשה לה האיש: (י)
 וישמע לבן אחיה וירץ
 ויאסף את אליעזר ואת
 אנשיו הביתה: (יא)
 ויספר להם אליעזר את
 כל הדברים אשר צוהו
 אדונו ואשר קרה לו על
 הבאר את רבקה וידבר
 בה לקחתה ליצחק
 לאשה: (יב) וידעו
 האנשים כי מייצא
 הדבר ויאמרו הנה
 רבקה לפניך קחה
 אותה ולכה לך ותהי
 אשה לבן אדניך כאשר
 דבר יי: (יג) וישתחו
 אליעזר ויתן לרבקה כלי
 כסף וכלי זהב ובגדים
 ומנדנורת נתן לאחיה
 ולאמה וילן שם: (יד)
 ויהי בבקר ויקח את
 רבקה וילך ויבא אל
 אברהם ויקח יצחק את
 רבקה

ותהי

וְגַם גַּמְלִיךָ אֲשֶׁקָה הִיא
הָאִשָּׁה אֲשֶׁר הִזְכַּחַת
לְעַבְדְּךָ לִיצְחָק: (ו) מֶרֶם
כָּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רַבָּקָה
בַּת בְּתוּאֵל בֶּן נָחוֹר
יֹצֵאת וְכִדָּה עַל שְׂכֵמָה
וּתְרַד הָעֵינָה וְתַמְלֵא
כִדָּה וְתַעַל: (ז) וַיֵּרָץ
הָעַבְדִּי אֵלֶיהָ וַיֹּאמֶר
הַשְׁקִינִי נָא מֵעַט מַיִם
וְתִשְׁקֶהוּ וְתֹאמַר גַּם
גַּמְלִיךָ אֲשֶׁקָה וְתִשְׁקֶם:
(ח) וַיִּתֵּן לָהּ הָאִישׁ נֹזֶם
וְהִבּ וּשְׁנֵי צַמִּידִים שָׁם
עַל יָדֶיהָ וַיִּשְׁאַל
לְמוֹלַדְתָּהּ וְתֹאמַר בַּת
בְּתוּאֵל בֶּן נָחוֹר אָנֹכִי:
(ט) כִּשְׁמָעוּ אֶת הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה וַיִּקְדּוּ וַיְבָרֶךְ אֶת יְיָ
אֲשֶׁר הִצְלִיחַ דְּרָכּוֹ
וַיִּנָּחֶהוּ בֵּית אָחִי אֲדוֹנֹו
וְרַבָּקָה מִהֲרָה וְתָרַץ
וְתִגַּד לְבֵית אִמָּהּ אֲשֶׁר
עָשָׂה
עַרְצֵה לִטַּע אֵין רַעַם הַרְיוֹעַ

אֵין וְיִלֵּל אֲוִיךָ דִּינֵעַ קֶאֱמַעֲלַע
טֶרַעֲנַקֶּען, זֵא מֶאֶג זִיא עוּ וַיִּין,
דִּיא דִּיא פִּיר דִּינֵעַן דִּיהֲנֵעַר יִצְחָק
בַּעֲשֻׁמִּימַט הָאֶסֶט. (ו) עַד
הָאֶסֶטֶע כֹּאךְ כִּיכַט אֲרִיסְגֶּרֶעֶרֶט,
אֶלֹרֶבְקָה טֶאכְטֶער בְּתוּאֵל'וֹ זֵא הֵן
נָחוֹר'וֹ, מִיט דַּעַם אֲוִימֶער אֲוִיךָ
אִיהֶרֶעֶר שׁוֹלְטֶער, הַעֲרִיִסְקָאם;
זִיא גִיכָּג הִינָאב צוֹר קְרוֹעֲלֵלֶע,
פִּילְלֶטֶע אִיהֶרֶעֶן אֲוִימֶער, אֲרִיכֶר
קָאם הַעֲרִיִף. (ז) דַּעַר דִּיהֲנֵעַר
לִיךְ צוֹ אִיהֶר אֲרִיכֶר זֶאגְטֶע: לֹאֶסֶע
מִיךְ דֹּאךְ אֵיין וִוַעֲנִיג וִוַאֶסְסֶער
טֶרִינֶקֶען, זִיא לִיִּס אִיהֵן טֶרִינֶקֶען,
זֶאגְטֶע, אֵין וְיִלֵּל אֲוִיךָ דִּינֵעַ
קֶאֱמַעֲלַע טֶרַעֲנַקֶּען, אֲרִיכֶר טֶרַעֲנַקֶּע
טַע זִיא. (ח) דַּעַר מֶאֶן גֶּאָב
אִיהֶר אֲוִינֵעַן גִּילְדֶנֶען כֹּאֲוַעֲרִיכָג,
אֲרִיכֶר לַעֲגֶטֶע צוֹרִיִּיא אֲרִמְבַּעֲנֶדֶער
אֵן אִיהֶרֶע הַעֲכֶדֶע; עֲרִקְוֶרִיגְטֶע
וִיךְ כֹּאךְ אִיהֶרֶעֶר פֶּאֲמִילִיע, אֲרִיכֶר
זִיא זֶאגְטֶע: אֵין בֵּין דִּיא טֶאכ־
טֶער בְּתוּאֵל'וֹ זֵא הֵן נָחוֹר'וֹ; (ט)
אֶלֹ עַר דִּיזַעוּ הַעֲרֶטֶע, כִּיִּגְטֶע עַר
וִיךְ אֲרִיכֶר דֶּאֶנְקֶטֶע גֶּאֶטֶט, דַּעַר
זִינֵעַ דִּיזַעוּ הָאֶט גִּלְקֶלִיךְ וַיִּין
לֹאֶסֶען, דֹּא עַר אִיהֵן אֵן דֹּאֹו הַרִיז
זִינֵעוּ הַעֲרֶרֶן בְּרִוֶּדֶער גַּעֲבֶרֶאֶפֶט.
רַבָּקָה אֲוִילְטֶע אִיכֶדֶעוּ, לִיךְ אֲרִיכֶר
אִיהֶרֶעֶר מוֹטֶטֶער וִוַאֹו דַּעַר

ויזנעו הווען, אום פֿור יצחק איי-
 נע פֿרויא צו האהלען, אום דעם
 הווע זינען פֿאטערן, אונד פֿאן
 זינער פֿאמיליע. (ב) ער בע-
 שוראר דען זעלבען, בייא דעם
 ערויגען, דעם גאטטע דעוהיממעלן
 אונד דער ערדע, דאס ער פֿיר
 יצחק קיינע פֿרויא נעהמען ואלל-
 טע, פֿאן דען טעכטערן דעו פֿאלקן
 כנען, זאנדערן אום זינעם פֿע-
 טערליכען הווע. (ג) דער דיה-
 נער מאכטע זיך אויף, אונד רייז-
 טע נאך דער שטאדט דעו נחור,
 אברהמ'ן ברודער, אונד דא ער
 אום דיא אבענדציט, דא דיא
 מעדכען אום דער שטאדט קא-
 מען, אום וואסער צו שעפֿען,
 אן דעם ברונגען פֿאר דער שטאדט
 אנקאם, לים ער דיא קאמעלע,
 דיא ער מיט זיך האטטע, דא
 זעלבוט זיך לאגערן. (ד) בעטע-
 טע צו דעם ערויגען אין פֿאלגענדען
 ווארטען: א גאטט מיינעו הער-
 דען אברהם, ערצייגע מיינעם
 העררען גנאדע, אונד פֿיגע עו
 דייטע פֿאר מיר הער; (ה) נעמ-
 ליד: דאן מעדכען דאן הערויס
 קעממט וואסער צו שעפֿען, אונד
 איך בעגעהרע צו טרינקען, ווען ויא נון אנטווארטעט טרינקע,
 איך

ביתו לקחת אשה
 ליצחק מבית אביו
 וממשפחתו: (ב)
 וישביעו ביי אלהי
 השמים ואלהי הארץ
 אשר לא יקח אשה
 ליצחק מבנות הכנעני
 כי אם מבית אביו: (ג)
 ויקם העבד וילך אל
 עיר נחור אחי אברהם
 ויהי לעת ערב לעת צאת
 הנערות לשאוב מים
 כבאו עד הבאר אשר
 מחוץ לעיר ויברך שם
 את הגמלים אשר אתו:
 (ד) ויתפלל אליי ואמר
 אלהי אדני אברהם
 עשה חסד עם אדני
 והקרה נא לפני היום:
 (ה) והיתה העלמה
 היוצאת לשאוב ושאליתי
 לשתות ואמרה שתה
 וגם

אִים לֹאנְדֵעַ כִּנְעָן, אִין אִיוֹנֵעַם
 אֶלְטֵער פֿאַן הונדערט אונד זיבען
 אונד צוואנציג יאָהרען; אַברָהָם
 קאַם דאָהין, הִילַט טרױער, אום
 זיָא, אונד בערווינטע זיָא. (ל)
 אַלזדען שטונד ער אַרױף פֿאַן דעם
 אַנגעװיכטע זיָנען טאָרטען, רעדע־
 טע מיט דען חתִּי־אִירען, דען בע־
 רװאָהנערן דען לאַנדען, דאָס זיָא
 אִיהם אִיוֹן ערבֿבערגעבניס גע־
 שטאַטטען וואָללעטען, וואָ ער זיָא
 נען טאָרטען בעגראָבען קענטע.
 (לא) ער קריכטע אַרױף דאָס פֿעלד
 דען חתִּין עפֿדון זאָהן צוֹר, וועל־
 כען פֿאַר חֶבְרוֹן לֹאג, זאַמט דער
 העהלע דאָרין צוֹ מַכְפִּלָּה, (לב)
 אונד ריזען פֿעלד זאַמט דער העה־
 לע דאָרין, בלִיב דעם אַברָהָם אַלז
 אִיוֹן אַנקורִיף, אִין געגענוואָרט
 אַללער חתִּיער, צום ערבֿבערגעב־
 ניס אונטער אִיהנען; אונד ער בע־
 גרוב דאָעלבוֹט זיָא שרָה.

בְּאַרְץ כְּנָעַן בֵּת מֶאֱרָה
 וְעִשְׂרִים וְשֶׁבַע שָׁנִים
 וַיָּבֹא אַבְרָהָם לִסְפֹּד לָהּ
 וּלְבִכְתָּהּ: (ל) וַיָּקָם מֵעַל
 פָּנֵי מֶתוֹ וַיִּדְבֹּר אֶת בְּנֵי
 חֵת יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ לְחַת
 לוֹ אַחֲזֵר קֶבֶר עִמָּהֶם
 לְקַבֵּר אֶת מֶתוֹ שָׁמָּה:
 (לא) וַיָּקָן אֶת שָׂרָה
 עֶפְרוֹן בֶּן צֹחַר הַחִתִּי אֲשֶׁר
 עַל פְּנֵי חֶבְרוֹן וְאֶת
 הַמַּעֲרָה אֲשֶׁר בּוֹ אֲשֶׁר
 בְּמַכְפִּלָּה: (לב) וַיָּקָם
 הַשֹּׁדֵד הַמַּעֲרָה אֲשֶׁר בּוֹ
 לְאַבְרָהָם לְמִקְנָה לְעֵינֵי
 בְּנֵי חֵת בְּתוֹכָם לְאַחֲזֵר
 קֶבֶר וַיָּקָבֶר שָׁם אֶת
 שָׂרָה:

ט (א) אַברָהָם וואָר אַלט אונד
 בעטאַגט, אונד שיקטע זיָנען
 דוֹהנער אַליעזר דען עלטעזטען
 זיָנען

ט (א) וְאַבְרָהָם זָקֵן
 בָּא בִּימֵים וַיִּשְׁלַח
 אֶת אֱלִיעֶזֶר עֶבְדּוֹ זָקֵן
 בֵּיתוֹ

היממעל צו אונר שפראך: אברהם!
 אברהם! לעגע ניכט האנה אן דען
 קנאבען, שפריכט גאטט, אונר
 טהרע איהם ניכט דאז מינדעסטע;
 (כה) דען, כון ווייס איך, דאס
 דוא גאטטעוּפֿירכטיג ביוט, דא
 דוא מיר דיינען איינציגען וואהן
 ניכט פֿעררויגערט האסט; (כו)
 איך שוועהרע דאזער, דאס איך
 דייך זעגנען אונר דיינען זאמען
 זא פֿיל זיין לאסטען ווילל, וויא
 דוא שטערנע אם היממעל אונר
 דען זאכר אם אופֿער דעז מעע
 דעז. (כו) דייך זאמען זאלל
 דאזטהאר ווינער פֿיינדע עראבערן,
 אונר אללע פֿעלקער דער ערדע
 זאללען זיך מיט איהם זעגנען.
 (כח) אברהם האב זיינע אריגען
 עמפאר, אונר זאז איינען ווידע
 דער פֿארבייא לויפֿען, דער הער
 נאך אן זיינען הערנערן אין איינער
 העקקע פֿעסט געהאלטען ווארדע,
 דיווען נאהם אונר בראכטע ער צום
 גאנצאמפֿער, אן זיינען זאזנען
 שטאט. אלזדען שטונדען זיא
 אריף, אונר קעהרטען צוריק נאך
 באר שבע. (כט) אום דיווע צייט
 שטארב שרה צי חברון

אים

השמים ויאמר אברהם
 אברהם אל תשלח ידך
 אל הנער ואל תעש לו
 מאומה: (כה) כי עתה
 ידעתי כי ירא אלהים
 אתה ולא חשכת את
 בנך את יחידך ממני:
 (כו) לכן נשבעתי כי
 ברך אברכה וארבה את
 זרעך כבוכבי השמים
 וכחול אשר על שפת
 הים: (כו) וירש זרעך
 את שער שנאיו
 והתברכו בו כל גויי
 הארץ: (כח) וישא
 אברהם את עיניו וירא
 והנה איל אחר נאחו
 בסבך בקרניו ויקחהו
 ויעלהו לעלה תחת בנו
 ויקומו וישוּבו באר
 שבע: (כט) בימים ההם
 מתה שרה בַּחברון
 בארץ

(כ) וַיִּשְׁמַע אַבְרָהָם
 לְקוֹל יי וַיִּשְׁכַּם
 בַּבֶּקֶר וַיִּקַּח אֶת יִצְחָק
 וַיִּשָּׁם עֲצֵי עֹלָה עַל שְׂכָמוֹ
 וַיֵּלֶכְו יַחְדָּיו: (כא) וַיִּשְׁאַל
 יִצְחָק אֶת אָבִיו וַיֹּאמֶר
 הִנֵּה הָאֵשׁ וְהָעֵצִים וְאַיִה
 הַשֶּׁה לַעֲלֹה וַיֹּאמֶר
 אַבְרָהָם אֱלֹהִים יִרְאֶה
 לוֹ הַשֶּׁה לַעֲלֹה בְנִי: (כב)
 וַיִּשְׁמַע יִצְחָק כִּי אוֹתוֹ
 בָּחַר יי לוֹ לַעֲלֹה וַיִּדָּם
 וַיֵּלֶךְ אֶת אָבִיו בְּנֶפֶשׁ
 חֲפָצָה וְלֹא מְרֵה כִּי אָהֵב
 אֶת יי בְּכָל נַפְשׁוֹ: (כג)
 וַיָּבֹאוּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
 אָמַר לוֹ הָאֱלֹהִים וַיִּבֶן
 אַבְרָהָם מִזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ
 עָלָיו אֶת הָעֵצִים וַיַּעֲקֹד
 אֶת יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּשָּׁם אוֹתוֹ
 מִמַּעַל לָעֵצִים וַיִּקַּח אֶת
 הַמֶּאֱכָלֶת לְשִׁחָטוֹ: (כד)
 וַיִּקְרָא אֵלָיו מִלֶּאךְ יְיָ מִן
 הַשָּׁמַיִם

(כ) אברהם געהארכטע דעם בע
 פעהלע גאטטעו, מאכטע ויך פריה
 אויף, נאהם דען יצחק, טהאט
 אפפעהאלע אויף דעססען שול
 טער, אונד ויא גינגען צוואממען.
 (כא) יצחק פרוג וייגען פאטער
 אונד שפראך: פאטער! דא איזט
 פייער אונד האלע, ווא אבער
 איזט דאס לאס צום גאנצאפפער?
 אברהם אנטווארטעטע, גאטט
 ווירד ויך דאו לאס צום גאנצאפפ
 פער אויסערוועהען, מיינ ואהן.
 (כב) יצחק מערקטע וואהל, דאס
 גאטט איהן צום אפפער ערוועהלט
 האבע, בליב אבעררוהיג אונד גינג
 וויללויג אונד אונפערדראססען
 מיט ויינעם פאטער, דען ער ליב
 טע גאטט פאן גאנצער זעעלע.
 (כג) אלס ויא אן דען ארט קא
 מען, פאן וועלכעם גאטט געשפרא
 כען האטטע, בויעטע אברהם
 אייגען אלטאר, ארדענטע דאו
 האלע אויף דעמועלבען, באנד ויי
 כען ואהן יצחק, לעגטע איהן אויף
 דאו האלע אונד נאהם שאהן
 דאו מעססער אום איהן צושלאכ
 טען. (כד) דא ריף איהם איין
 ענגעל גאטטעו פאס

איינע פֿרויא פֿאם לאנדע מצרים,
 ער צייגטע זעהנע אונד טעכטער,
 אונד ווארד צו איינעם גראסען
 פֿאלקע, ביז אויף דען הייטיגען
 טאג, וויא גאטט דעם אברהם
 פֿערשפראכען. (טז) אברהם
 ווארד איממער גרעסער אונד גרעסער,
 סער, אונד גאטט וואר מיט איהם
 אין אללעם וואו ער טהאט; זא
 דאס אבימלך קעניג דער פלשתים
 צו איהם קאם, אונד מיט איהם
 איינען בונד צערשניטט, דען ויא
 איינאנדער בעשוואהרען. (יז)
 דען ארט דעם בונדעס נעכנטען ויא
 צום עריגען אנגערענקען באר
 שבע (ברוננען דעם שווארד) אונד
 אברהם; וואהנטע צו באר שבע;
 (יח) דער עריגע וואללטע דען
 אברהם אויף ויא פראבע שטעלל
 לען, אללער וועלט זיינע בעהאר
 ליכע פֿרעממיגקייט אונד ויא
 טרייע זיינען הערצענו געגען גאטט
 צו צייגען, דאס ער ויך ניכט וויא
 אנדערע כענשען, פֿאן זיינער גרעס
 סע האטטע פֿערפֿיהרען לאססען
 פֿאן גאטט צו ווייכען; (יט) ער
 בעפֿאהל איהם, זיינען וואהן יצחק
 צו נעהמען, אונד איהן גאטט צו
 עהרען צום גאנצאפֿער דאר צו
 ברינגען, אויף איינעסדער בערגע אים לאנדע מריה; (כ)

אֵשֶׁה מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
 וְיִוֹלְדוּ בָנִים וּבָנוֹת וְיִהְיֶה
 לְגֹוִי גָדוֹל עַד הַיּוֹם
 כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר ייִ לְאַבְרָהָם:
 (טז) וְאַבְרָהָם הָלַךְ
 הָלוֹךְ וְגָדוֹל וַיִּי עִמּוֹ בְּכָל
 אֲשֶׁר הוּא עוֹשֶׂה וַיָּבֹא
 אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ פְּלִשְׁתִּים
 אֵלָיו וַיְכַרֹּת אִתּוֹ בְּרִית
 וַיִּשָּׁבְעוּ אִישׁ לְאָחִיו: (יז)
 וַיִּקְרְאוּ לְמָקוֹם הַבְּרִית
 לְזִכָּר עוֹלָם בָּאָר שָׁבַע:
 (יח) וַיֹּאמֶר ייִ לְנִסּוֹת אֶת
 אֲבְרָהָם לְגִלּוֹת צְדָקָתוֹ
 הַתְּמִידָהוּתָם לְבָבוֹ אִתּוֹ
 לְכָל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא
 נִפְתָּה לְכָל הַגִּדְלָה לְסוּר
 מֵאַחֲרַי ייִ כְּדֶרֶךְ כָּל
 אָדָם: (יט) וַיֵּצֵא אוֹתוֹ
 לְקַחַת אֶת יִצְחָק בְּנוֹ
 לְהַעֲלוֹתוֹ עֲלֶה לִי עַל
 אֶחָד הַהָרִים בְּאֶרֶץ
 הַמֹּרִיָּה: (כ)

(כ)

(ט) וַיִּמָּל אֲבִרְהָם
 אֶת בְּנוֹ בֶּן שְׁמֹנֶת יָמִים
 וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יִצְחָק כְּכֹל
 אֲשֶׁר צִוְּהוּ אֱלֹהִים: (י)
 וַיִּגְדַּל יִצְחָק וַיִּגְמַל וַיַּעַשׂ
 אֲבִרְהָם מִשְׁתָּה גָדוֹל
 בְּיוֹם הַגְּמָלוֹ: (יא) וַתֵּרָא
 שָׂרָה אֶת יִשְׁמָעֵאל מִצְחָק
 וַתֹּאמֶר לְאֲבִרְהָם גֵּרֶשׁ
 הָאִמָּה וְאֶת בְּנָהּ כִּי לֹא
 יִירָשׁ בֶּן הָאִמָּה הַזֹּאת עִם
 יִצְחָק בְּנִי: (יב) וַיֵּרַע
 בְּעֵינֵי אֲבִרְהָם עַל אֲדֹת
 בְּנוֹ וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִי שְׁמַע
 לְקוֹל שָׂרָה כִּי בִיצְחָק
 יִקְרָא לָהּ זֶרַע: (יג) וְאֵת
 בֶּן הָאִמָּה גַם הוּא לָגוּי
 אֲשֵׁים כִּי זֶרַעָהּ הוּא: (יד)
 וַיִּשְׁלַח אֲבִרְהָם אֶת הָגֵר
 וְאֶת בְּנָהּ יִשְׁמָעֵאל וַיִּלְכוּ
 וַיִּגְדַּל יִשְׁמָעֵאל וַיְהִי רֹבָה
 קִשְׁרָה וַיֵּשֶׁב בְּמִדְבַּר
 פָּאֶרָן: (טו) וַתִּקַּח לוֹ
 אִשָּׁה

(ט) אברהם בעשניטט ויינען וזהו
 צו אכט טאגע, אונד נענטע
 איהן יצחק, אללעו וריא איהם
 גאטט בעפאהלען האטטע. (י)
 יצחק ווארד גראס אונד ענט
 וועהנט, אונד אברהם מאכטע
 איין גראסעו גאסטמאהל, אן
 דעם טאג ויינער ענטוועהנונג.
 (יא) דא וואה שרה דען ישמעאל
 מוטהויללען טרייבען, אונד
 זאגטע צו אברהם, יאגע דיא
 מאגד מיט איהרעם ואהנע פארט,
 דען דער וואהן דיוער מאגד זאלל
 נישט ערבען מיט מיינעם ואהנע
 יצחק. (יב) עו מיספיל דעם
 אברהם ויינעו ואהנעו וועגען,
 גאטט אבער זאגטע צו איהם, בע
 פאלגע דען וויללען דער שרה,
 דען איין יצחק זאלל דיר זאמע
 גענענט ווערדען; (יג) יעדאך,
 אויך דען וואהן דער מאגד ווערדע
 איך צו איינעם פאלקע מאכען,
 דיא וויל ער דין זאמע איזט.
 (יד) אברהם שיקטע היראויף
 דיא הגר מיט איהרעם ואהנע
 ישמעאל פארט, אונד זיא גינגען
 דאחין. ישמעאל ווארד גראס,
 ווארד באגענשיטצע, אונד וואהב:
 טע איין דער וויסטע פארן; (טו) ויינע
 מוטטערנאהם פיר איהן איז

לַנְגֹּעַ אֶל שָׂרָה : (ג)
וַיֵּרָא אֵלָיו יי בַּחֲלוֹם
וַיֹּאמֶר הִנֵּה אֲנִי אִשָּׁה אֲשֶׁר
לָקַחְתָּ בְּעֻלַּת בְּעַל הָיָא :
(ד) וְעַתָּה הָשֵׁב אוֹתָהּ
לְבַעְלָהּ וְהִתְפַּלֵּל בְּעַדָּהּ
וְחַיָּה כִּי נָבִיא הוּא וְאִם
אֵינָהּ מְשִׁיב דָּע כִּי מוֹת
תָּמוּת : (ה) וַיֵּשְׁבוּ
אֲבִימֶלֶךְ בַּבֶּקֶר וַיִּסְפֹּר
לְעַבְדָּיו אֵת כָּל הַדְּבָרִים
וַיֵּרְאוּ מְאֹד : (ו) וַיִּקְרָא
לְאַבְרָהָם וַיֵּשֶׁב לוֹ אֶת
שָׂרָה אִשְׁתּוֹ וַיֹּאמֶר אֵלָיו
הִנֵּה אֶרְצִי לִפְנֶיךָ בְּטוֹב
בְּעֵינֶיךָ שָׁב : (ז) וַיִּתְפַּלֵּל
אַבְרָהָם אֶל הָאֱלֹהִים
וַיִּרְפָּא אֱלֹהִים אֶת
אֲבִימֶלֶךְ וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם
בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים : (ח) וַיִּי
פָקֵד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר
דִּבֶּר וְהִתְזַוֵּר וְהִתְלַד
בֶּן לְאַבְרָהָם בֶּן מֵאָה
שָׁנָה : (ט)

דאס ער שרה בערוהרע. (ג)
דער ערויגע ערשיהן איהם אים
טרוימע, אונד שפראך: דאז
פרויענציממער דאז דא גענאממען
האסט, האט איינען עהעמאן,
(ד) גיב עו נון דעם עהמאנע
צוריק, ער ווירד פֿיר דייך בעטען,
אונד דא ווירט לעבן בלייבען,
דען ער איזט איין פראפעט; גיבט
דא עו אבער נישט צוריק, וויסע
דאס דא שטערבען מוסט. (ה)
אבימלך שטאנד פֿריהמארגענו
אויף, אונד ערצעהלטע אללעז
ווינען דינערן, זיא פֿירכטעטן ויך
ועהר. (ו) עראבער ליסאברהם
רופען, גאב איהם ווינע פֿרויא
שרה צוריק, אונד זאגטע צו איהם:
זיהע, מיין לאנד שטעהט דיר
פֿרויא, בעועטצע דייך ווא עו דיר
בעליבט. (ז) אברהם בעטעטע צו
גאט, אונד גאט היילטע דען
אבימלך, אונד אברהם בעועטצעטע
זיך אים לאנדע פֿלשתיים. (ח)
גאטט געראכטע דער שרה וויא ער
פֿערהיס, זיא ווארד שוואנגער
אונד געבאהר דעם אברהם איינען
זאהן, דא ער הונדערט יאהרע
אלט וואר.

(ט)

וְלוֹט וְשֵׁתִי בְנוֹתָיו בָּאוּ
צִעְרָה וַיִּמְלְטוּ עַל כֵּן
קָרָא שֵׁם הָעִיר צִעֲרָ:
(לא) וַיִּי הַמְטִיר עַל סָדֹם
וְעַל עֲמֹרָה גִפְרִית וְאֵשׁ
וַיַּהֲפֹךְ אֹתָם וְאֵת כָּל
הַכֶּכֶר וַיִּשְׁלַח אֶת מִי
הַיַּרְדֵּן עַל פָּנָיו הוּא יָם
הַמֶּלַח עַד הַיּוֹם הַזֶּה:
(לב) וַתַּהֲיֶינָה הָעָרִים
לְמַשָּׁל לֵאמֹר כִּמְהֵפֶכֶת
סָדֹם וְעֲמֹרָה:

לוט אונד ווינע טעכטער אבער,
קאמען דא היין, אונד ווארדען
גערעטטעט. מאן גענעטע דא
שטערטכען פֿאן נון אן צער. (לא)
דער ערויגע לויס נון שוועפֿעל אונד
פֿייער אויף סדום אונד עמרה
רעגנען, קעהרטע ווא אום מוט
דעם גאנצען קרויזע, אונד לויס דען
ירדן איבער ווא געגענד היינט
שטרעהמען, ווא נאך יעצט דיא
זאלצזעע איזט. (לב) אונד ווינע
שטערטע בליבען צום שפרוכוראר.
טע, דא מאן זאגט: וויא דיא
פֿערוויסטונג פֿאן סדום אונד עמרה.

ח (א) אַחֲרֵי כֵן נָסַע
אַבְרָהָם מִשֵּׁם וַיָּגֵר בְּגֵרָר
וַיֹּאמֶר לְשָׂרָה אִשְׁתּוֹ
אֲחֹותִי הִיא כִּי רָאָה כִּי
אֵין יֵרָאֵת אֱלֹהִים בַּמָּקוֹם
הַזֶּה וַיִּירָא לְנַפְשׁוֹ: (ב)
וַתִּלְקַח שָׂרָה אֶל בֵּית
אַבִּימֶלֶךְ מֶלֶךְ גֵּרָר וַיִּנָּגַע
יְיָ אֶת אַבִּימֶלֶךְ וּלְאִנּוֹ
לִנְגוֹעַ

ח (א) נאך ווינעם צאג אברהם
אויז ווינער געגענד, אונד היילט
זיך אויף צו גרר. ער זאגט פֿאן
ווינער פֿרויא שרה, זיא איזט מיינע
נע שוועסטער, דען ער זאה, דאס
קיינע גאטטעזפֿורכט וויא אן דו.
זעם ארטע, אונד וואר אום זיין
לעבען בעוארגט. (ב) שרה
ווארד אין דאז הויז דען אבימלך
קעניג צו גרר גענאמען, דער
ערויגע אבער שלוג דען אבימלך,
אונד לויס נויכט צו, דאס

איהן, זיונע פֿרויא, אונד צווייא
זיונער טעכטער, דיא געגענווער
טוג ווארען, אונד פֿיהרטען זיא
אויס דער שטאדט, דא זיך גאטט
איהרער ערבארמטע, זיונען
פֿרוינדן אברהמ'ן וויללען. (כו)
דא שפראך אוינער צו לויט, אויף
לע רעטטע דייך אויף דען בערג
דארט, זעהע דייך נויכט אום,
אונד האלטע אים גאנצען קרויזע
דייך נויכט אויף, דאס דייך דאז
אונגליק נויכט ערריוכע. (כח)
לויט אבער פֿלעהעטע אונד שפראך:
דער בערג איזט צו ווייט, איך
ווערדע נויכט דאהין קאממען קענע
נען, ערלויבע דאס איך מייך אין
דאז קלוינע שטעדטכען דארעטטע,
אונד פֿערשאהנע עז מיינעט וועגען.
(כט) גאטט וואר איהם אויך אין
דיווער זאכע צווייללען, ער פֿער
נויכטעטע דאז שטעדטכען נויכט,
אונד לויט פֿליכטעטע זיך דאהין,
מיט זיונער פֿרויא אונד זיונען
ביידען טעכטערן; (ל) אויף דער
פֿלויכט אבער זאה לויט'ן פֿרויא
דינטער איהם צוריק, אונד ווארד
צור ואלצוויילע, לויט
לויט מאַחר'ן ורת'י נציב

בו וּבְאִשְׁתּוֹ וּבְשָׂרָה
בְּנוֹתָיו הַנְּמֻצָּאוֹת
וַיֹּצִיאֹם מִחוּץ לְעִיר
בְּחִמְלַת יְיָ עֲלֵיהֶם בְּעֵבוֹר
אֲבָרָהָם אוֹהֲבוֹ: (כו)
וַיֹּאמֶר הָאֶחָד אֶל לֹט
מִהֵר הַמֶּלֶט לָךְ הַהֲרָה
אֶל תְּבִיט אַחֲרֶיךָ וְאֶל
תַּעֲמֹוד בְּכָל הַכֶּכֶר פֶּן
תִּדְבֹקֶךָ הָרָעָה: (כח)
וַיַּעֲתֵר לֹט וַיֹּאמֶר הִנֵּה
הַהֵר רָחוֹק מְאֹד לֹא
אוּכַל לְהַמְלִיט שָׁמָּה
אֶמְלִטָּהּ נָא אֶל עִיר
מִצֵּדֵר הַזֹּאת הַקְּרוֹבָה
וּמְלִיט נָא אוֹתָהּ לְמַעַנִי:
(כט) וַיֵּשֶׁב יְיָ פָּנָיו גַּם
לְדָבָר הַזֶּה לְבִלְתִּי
הַפּוֹךְ אֶת הָעִיר אֲשֶׁר
דָּבָר וְלֹט וְאִשְׁתּוֹ וּשְׁתֵּי
בְּנוֹתָיו גַּם שָׁמָּה: (ל)
וַיְהִי בְּנוֹסָם וְתִבַּט אִשְׁתּוֹ
מִלֵּחַ

ולוט

וְלֹא שָׁמְעוּ אֵלָיו וַיִּרְיֻבוּ
 בּוֹ וַיִּגְשׁוּ לְשֹׁבוֹר הַדִּלָּתָה:
 (כב) וַיָּבִיאוּ הַמַּלְאָכִים
 אֶת לוֹט אֶל־יְהוָה הַבֵּיתָה
 וַיְכּוּ אֶת אַנְשֵׁי סְדֹם
 אֲשֶׁר מִחוּץ לַבַּיִת
 בַּסָּנּוּרִים וְלֹא יוֹכְלוּ
 לְמַצֵּא הַפֶּתַח: (כג)
 וַיֹּאמְרוּ אֶל לוֹט הִנֵּה
 מַלְאָכֵי אֱלֹהִים אֲנַחְנוּ
 אֲשֶׁר שְׁלַח לְהַשְׁחִית אֶת
 הַמָּקוֹם הַזֶּה כִּי רַבָּה
 רָעַת אַנְשָׁיו לִפְנֵי יי:
 (כד) וְעַתָּה צֵא לָךְ מִזֶּה
 וְקַח אִתְּךָ אֶת אִשְׁרְ לָךְ
 מִשְׁפָּחָה בְּבֵית וּבְעִיר
 פֶּן תִּסָּפוּ בַּעֲוֹנָה: (כה)
 וַיֵּצֵא לוֹט וַיְדַבֵּר אֶת
 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאָזְנֵי
 חֲתָנָיו וְלֹא הִקְשִׁיבוּ אֶל
 דְּבָרָיו וַיְהִי כַּמִּצַּחֲק
 בְּעֵינֵיהֶם: (כו) וַיְהִי לִפְנֵת
 בֹּקֶר וַיַּחְזִיקוּ הָאֲנָשִׁים
 בּוֹ

איהן

קאמען דעו אבענדו צו סדרם
אן, אונד לויט וואס עבען אים
טהארע: אלו ער ווא וואה,
נעטהיגטען ער ווא אין וויין הויז,
דאזעלבוט נאכט צו בלייבען, ווא
קעהרטען אויך בויא אוהם אויך,
אונד בלייבען נאכט; (יח) ווא
וואה עו לויט דען אברהם טהרן,
דער פאן ווינעם בראדשע דעם אר-
מען מייטטהיילטע, אונד פֿרעמדע
אין ווינעם הויזע אויפנאהם, אונד
לערנטע עבען ווא טהרן. (יט)
ווא האטטען ויך אבער נאך נויכט
געלעגט, אלו ווא וואדאמיטער,
יונג אונד אלט, דאז הויז אומ-
רוינגטען, אונד דען לויט צורופֿען:
גיב ווא לויטע העררונג, ווא אין
דוין הויז געקאממען זינד; (כ)
דען ווא וואדאמיטער לויסען קיי-
נען פֿרעמדען איבער נאכט אין
איהרער שטאדט, ווא זעהר ווא-
רען ווא פֿאן בעזעם הערצען, דא-
הער מאן נאך אלו שפּריכטווארט
וואגט: בעזען הערצען ווא ווא
וואדאמיטער. (כא) לויט גינג
הינארויס צו דען לויטען פֿארם
הויזע, אונד רעדטע איהנען צו,
דען פֿרעמדען נויכט צו לוינד צו
טהרן, ווא

באן סדרמה בערב לויט
יושב בשער וירא אותם
ויפצור בם לסור אל ביתו
ללון ויסורו אליו וילינו:
(יח) בן ראה לויט את
אברהם עושה נותן
מלחמו לדל ומכנים
אורחים אל ביתו וילמד
לעשות כמהו: (יט)
טרים ישכבו ואנשי סדרם
מנער ועד זקן נסכו על
הבית ויקראו אל לויט
לאמר הוצא את
האנשים אשר באו אל
ביתך: (כ) כי לא נתנו
אנשי סדרם נכרי בעירם
ללון כי היו רעי לבב על
בן יאמר רעי לב כאנשי
סדרם: (כא) ויצא לויט
אל האנשים אל פני
הבית וידבר על לבבם
לבלי ירעו לאנשים
האורחים

ולא

(יב) ויחל את פני יי
 אלהים ויאמר יי אלהים
 השופט כל הארץ חליה
 לך לספות צדיק עם
 רשע: (יג) אך חנון
 ורחום אתה לרעים בעד
 המובים תסלח ותאריך
 אפק והיא תהלתך:
 (יד) ויאמר התשחית את
 דעיר אם תמצא בה
 צדיקים ולא תשא
 למקום למען הצדיקים:
 (טו) וילך אברהם הלך
 והתפלל ויי ענהו לאמר
 לא אשחית אם אמצא
 בסדם צדיקים מחמשים
 עד עשרים ועד עשרה
 ונשאתי לכל המקום
 בעבורם: (טז) ויכל
 אברהם מהתפלל ויעל
 יי מעליו ואברהםשב
 למקומו: (יז) ומלאכי
 יי אשר שלח באו

(יב) ער סלעהטע אלזא פאר גאטט
 דעם ערויגען, אונד שפראך: א
 הערר! א ערויגער, רוכטער דער ער
 דע! דיר איזט עז אונד הייליג, דען גע
 רעכטען מיט דעם בעזען היין צורוכ
 טען; (יג) אבער דוא ביזט אויך גנע
 דיג אונד בארמהערציג, סערצוי
 העזט דען בעזען אום דער גערעכטען
 וויללען, אונד טרעגוט איהנען
 גערולד, דין איזט דין רוחם.
 (יד) ער שפראך סערנער, וואלל
 טעזט דוא נון דוא שטארט סער
 דערבען, ווען דוא פראממע אין
 דערזעלבען פונדעזט, אונד נוכט
 ליבער דעם גאנצען ארטע אום
 דער פראממען וויללען סערצווען?
 (טו) אברהם פוהר פארט צו בע
 טען, אונד גאטט ערווינדערטע
 אונד שפראך: איך ווערדע נוכט
 פערדערבען, ווען איך דאזעלבוט
 פראממע פונדען ווערדע, פאן
 פונדציג ביז צוראנציג אונד ביז
 צעהנע, אונד דעם גאנצען ארטע
 אום איהרעט וויללען סערצויהען.
 (טז) אלז אברהם צו בעטען אויפ
 הערטע, בעגאב זיך דער ערויגע
 פאן איהם הינרושג, אונד ער
 קעהרטע צורוק אן ווינען ארט.
 (יז) דיא ענגעל וועלכע גאטט אבגעשיקט האטטע,

(ז) דִּיאַ מעננער וועט עטען זיך
 נאך סדם, אונד גינגען וועג,
 אונד דער ערויגע ערשיהן דעם
 אברהם, אום אוהם אן צו ציוגען,
 דאס ער סדם פֿערניכטען וואללע;
 (ח) דען דער ערויגע טהאט ניא
 עטוראז, ער האבע דען ווינען
 דאטהשלוס פֿאראוויז, ווינען דיה
 בערן דען פֿראפֿעטען אפֿענבארעט,
 (ט) וויא פֿיהל וועניגער, שטעד
 טע וויא סדם אונד עמרה צו פֿער
 ניכטען, אהנע עז דעם אברהם
 ווינעם פֿריינדע צו אפֿענבארען,
 צו דעם ער שמדאך, אללע פֿעל
 קער דער ערדע, וואללען דורך דייך
 געזעגענט ווערדען. (י) גאטט
 שפראך אלזא צו אוהם: דיא
 לויטע צו סדם זינד בעזע מענשען
 אונד גראסע וינדער, איך האבע
 דאהער בעשלאסען, ויא צו פֿער
 טייליגען, האבע אויך שאן מיר
 גע ענגעל געזענדעט, מיינען ענט
 שלום אויס צו פֿיהרען. (יא)
 דעם אברהם טהאט עז דער שטעד
 טע וועגען זעהר לויד, זא וויא
 יעדעם וואהרען פֿראממען מאכע,
 דער ויא מענשען ליבט, דיא ויג
 דע האסט, דען וינדער אבער בע
 דוירט. (יב)

(ז) ויפֿנו האנשים סדמה
 וילכו ויי נראה אל
 אברהם להגיד לו על
 דבר סדם אשר אמר
 לשחתה: (ח) כי לא
 יעשה יי דבר כי אם
 גלה סודו אל עבדיו
 הנביאים: (ט) אף כי
 לשחת ערים כסדם
 וכעמרה ולא יגלה
 לאברהם אוהבו אשר
 דבר אליו לאמר ונברכו
 בקי כל גוי הארץ: (י)
 ויאמר אליו יי אנשי
 סדם רעים וחטאים
 מאד ואמר להשמידם
 ואשלח מלאכי לעשות
 אשר אמרתי: (יא) ויצר
 לאברהם מאד על
 הערים בדרך כל איש
 צדיק תמים האהב
 האדם שונא את החטא
 וחס על החוטא:
 (יב)

(ב) וַיְהִי הַיּוֹם וַאֲבָרָהָם
 יוֹשֵׁב פֶּתַח אָהֱלוֹ כֶּחֶם
 הַיּוֹם וַיֵּרָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה
 אַנְשִׁים עוֹבְרֵי דֶרֶךְ בֵּיתוֹ
 נִצָּבִים עָלָיו: (ג) וַיִּקָּם
 וַיֵּרָץ אֲלֵיהֶם וַיִּדְבֹּר אֹתָם
 לָבוֹא אֵלָיו וַיֹּאמֶר סוּרוּ
 אֵלַי וְנוּחוּ מֵעַט וְסַעְדוּ
 לְבָבְכֶם פֶּתַח לֶחֶם אַחֵר
 תַּעֲבְרוּ: (ד) וַיִּסּוּרוּ אֵלָיו
 וַיֵּצֵאוּ לַעֲשׂוֹת לָהֶם מִשְׁתֵּה
 וַיֹּאכְלוּ אֹתוֹ בַּצְהָרִים
 וַיִּקְוֹמוּ לָלֶכֶת לְדֶרֶכָם:
 (ה) וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם עִמָּם
 לְשֵׁלֶחֶם כִּי כֵן הָיָה דְרָכּוֹ
 תָמִיד לְאַסֹּף אוֹרְחִים אֶל
 בֵּיתוֹ וּלְתֵת לָהֶם מֵאֵכֶל
 וּמִשְׁתֵּה וּמִשְׁכָּב כַּאֲשֶׁר
 הוּאִילוֹ לָלוֹן: (ו) וּכְאֲשֶׁר
 שָׁבוּ לָלֶכֶת וַיִּשְׁלַח
 וַיְבִיאֵם אֶל דֶּרֶךְ בְּטוֹחַ
 וְזֶה מִשְׁפַּט הַכְּנָסוֹת
 אוֹרְחִים עַד הַיּוֹם:

(ז)

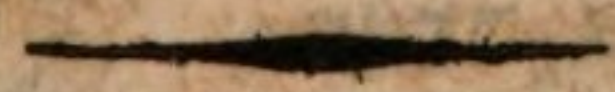
(ב) אלו נון אברהם אן איינעם
 הייסען טאגע, פאר דער טהירע
 זיינען צעלטען זאס, דא זאג ער
 דרייז מענער פאר איבער דרייזענדע,
 נוכט ווייט פאן איהם שטעהן.
 (ג) ער שטונד אויף, לויף צו
 איהנען, לור זיא צו זיך איין, אונד
 שפראך: קעהרעט צו מיר איין,
 רוהט איין וועניג אויס, אונד
 ערקוויקט אייך מיט אוינעם בייס
 סען בראד, הערנאך קענלעט
 איהר ווייטער ריווען. (ד) זיא
 קעהרמען ביזא איהם איין, אונד
 ער לויס איהנען איינע מאהלצייט
 בעריוטען; זיא אסען ביזא איהם
 צו מיטטאג, אונד שטונדען אויף,
 אום איהרע ריווע פארט צו זעט
 צען. (ה) אברהם גינג מיט איה
 גען, אום זיא צו בעגליוטען, דען
 זא וואר זיינע ארט איממער: ער
 נאם ריווענדע אויף, גאב איהנען
 עססען, טרינקען, אונד לאגער
 ווען זיא איבערנאכטען וואללעטען;
 (ו) אונד ווען זיא ווידער ריוועטען,
 בעגליוטעטע ער זיא, אונד בראכ
 טע זיא אויף זיכערן וועג, אונד
 זא איזט נאך דאז רעכט דער
 גאסטפרייהייט, ביז אויף היינט
 גען טאג. (ז)

(ז)

אונד אייער אונגליקליכער ברוי
דער זיך אייך צום אונטערטהאן
גיבט, בעהאנדעלט איהן נישט
הארט; (כד) וואנדעלט דען
ודעג איירעז אהנהערדען אברא
האם, בעהאנדעלט איהן מיט
גיטע, אונד מאכט איהם זיין יאך
לייכט אונד זאכט, (כה) אונד
נאטט, דער דען הערדען אונד
דען דינער אים מוטטערלייבעגלייך
געבילדעט האט, ווירד וואהל
געמאללען דארטן פונדען, אונד
אייך זעגנען; (כז) אונד דער
דינער זעלבזט, ווירד אויס ליבע
אונד דאנק ווייט מעהר אונד
טרייער טהון, אלז ער אונד
פער דעם צוכטשטאקע טהון
ווירדע.

ואחיכם קשה יום יתן
את נפשן בידכם לכם
לעבד אל תרדו בו
בפרך: (כד) לכו בדרכי
אברהם אביכם ועשו
אתו חסד והקלו עלו
מעליו ונעם לו: (כה)
וטוב לפני האלהים אשר
בוגן ברחם אחד האדון
ועבדו וברך אתכם:
(כו) והעבד גם הוא
מאהבתו אתכם ומהביר
טובה מעשה ואמונה
יבביר מעבדו תחת
השבת:

ז (א) אום ריוז צייט קאם קלא
געגעשריין איבער סדם אונד
עמרה פאר דעם ערויגען, דען
איהרע זינדע וואר זעהר שווער,
אונד דער ערויגע בעשלאס, ווא
אום צו קעהרען.

ז (א) פעת יהיא באה
זעקת סדם ועמרה לפני
י כי כבדה חטאתם
מאד ויאמר יי להפוך
את הערים:

(ב)

(ב)

וְכִאֲשֶׁר צִוָּה יי אֶת
 אֲבֹרָהֶם לְדִרוֹתֵי וְכִאֲשֶׁר
 דִּבֶּר אַחֲרֵי כֵן בְּיַד מֹשֶׁה
 אֶל אֲבוֹתֵינוּ: (יט) וְעַתָּה
 בְּנֵי דָאֵו מָה אָהֹב
 אֲבֹרָהֶם אֶת יי מְאֹד בְּכָל
 נַפְשׁוֹ וּמָה סֵר לְמִשְׁמַעְתּוֹ
 כִּי שִׁפָּךְ אֶת דָּמוֹ לַעֲשׂוֹת
 אֶת רְצוֹנוֹ וְלֹא חָרַד עַל
 כְּאִבּוֹ לְמַעַן תֵּת בְּרִיתוֹ
 בְּבִשְׁרוֹ חֲתוּם בְּדָמוֹ:
 (כ) וּמָה רָבָה צְדָקָת
 אֲנָשִׁי בֵיתוֹ וְאֶהְבָתָם
 אוֹתוֹ לְדַכָּקָה בּוֹ בְּהַמָּלֶם
 אֹתוֹ וְלֹא עֲזָבוּהוּ: (כא)
 אֵין זֶה כִּי אִם מֵרוֹב
 דְּחֶסֶד אֲשֶׁר הִגִּדִיל
 עִמָּהֶם לַעֲשׂוֹת בָּם כְּבָנִים
 וְלֹא כְּעֶבְדִּים: (כב) וְלֹא
 שָׁלַט בָּם כָּשָׁר וְאֶכְזֹר
 כִּי אִם גִּרְוֹג אוֹתָם
 וְהוֹכִיחָם כְּאָב אֶת בָּנָו:
 (כג) אֶהְיֶה בְּנֵי! אִם יִיטִיב
 יי עִמָּכֶם וְאֶחֱיִכֶם

אונר וויא גאטטרעם אברהם אויף
 זיינע לאכקאממען, אונר נאכמאלו
 אונזערן פֿעטערן, דורך משה
 בעפֿאהלען. (יט) זיהט מיינע
 זעהנע! וויא זעהר אברהם רען
 ערויגען פֿאן גאנצער זעלע ליב
 האטטע, אונר וויא געהארזאם
 ער איהם וואר, דא ער זיין בלוט
 פֿלויסען ליס אום זיינען וויללען צו
 פֿאללציהען, אונר רען שמערץ
 ניכט שייטע, אום זיינען בונד אן
 זיינעם פֿלוישע צו טראגען, אונר
 מיט זיינעם בלוטע צו בעזיגעלן;
 (כ) אונר וויא גראס דיא פֿרעמ־
 מיגקייט זיינער הויזלייטע, אונר
 דיא ליבע צו איהם וואר, מיט
 וועלכער זיא איהם אנהינגען, דא
 זיא זיך מיט איהם בעשניטטען,
 אונר איהן ניכט פֿערלויסען.
 (כא) געוויס, דאס ער עבען זא
 זעהר, גיטיג מיט איהנען ארמ־
 גינג, אונר זיא, וויא זיינע קינד־
 רער, ניכט אבער וויא זיינע ארמ־
 טערטהאנען, בעהאנדעלטע; (כב)
 ניכט אלז הערר זיא בעהערשטע
 אונר טיראניזירטע, זאנדערן אלז
 פֿאטער זיא לייטעטע, אונר צו־
 רעכט וויו. (כג) א! ווען אייך
 איינזט גאטט בעגליקט, מיינע
 זעהנע! אונר

(יז) אברהם טהאט וויא איהם
דער ערויגע בעכאהלען האטטע;
ער בעשניטט דאן פליוש ויונער
פֿארהויט, אין איינעם אלטער
פֿאן ניין אונד ניונציג יאהרען.
(טז) אויך ויונען זאהן ושמעאל
בעשניטט ער, אין איינעם אלטער
פֿאן דרייזעהן יאהרען, אונד
אללע מאנוען אין ויונעם הווען,
ליסען ויך אן דעמועלבען טאגע
מיט איהם צוגלייך בעשנידען,
וויא איהם דער ערויגע בעכאהלען
האטטע. (טו) אונד דיווען בליב
בייא ויונען נאכקאממען, דען קינ-
דערן איזמאעלן, אונד דען קינ-
דערן איזראעלן זאהן איזאק ויונען
זאהנען, צום געועטצע; (יו)
נור דאס דיא איזמאעליטען איהרע
קינדער, נוכט צו אכט טאגע, וויא
גאטט צו אברהם שפראך, זאג-
דערן צו דרייצעהן יאהרע, וויא
איהר פֿאטער איזמאעל בעשניט-
טען ווארד, בעשנידען; (יח)
וויא איזראעליטען אבער בעשניט-
דען אונזערע קינדער צו אכט טא-
גע, וויא אונזער פֿאטער איזאק
בעשניטטען ווארד,

אונד

(יז) ויעש אברהם בדבר
י' וימל את בשר ערלתו
בן תשעים ותשע שנה:
(טו) וימל את ישמעאל
בנו בן שלש עשרה
שנה וכל זכר באנשי
ביתו נמלו אתו ביום
ההוא כאשר צוה י'
אותו: (טז) ויהי הדבר
הזה לחק לזרעו אחרי
בני ישמעאל וכל
ישראל בן יצחק בנו:
(יז) רק בני ישמעאל לא
ימלו את בניהם בן
שמנת ימים כאשר דבר
י' אל אברהם כי אם בן
שלש עשרה שנה כאשר
נמול ישמעאל אביהם:
(יח) ואנחנו בני ישראל
מליים את בנינו בן
שמנת ימים כאשר
נמול יצחק אבינו
וכאשר

(יד)

אונד בעאב ויך וועג פֿאן אברהם.

(ט) וואו איזמאעל בעטריפט,
שפראך גאטט: האבע איך דיר
ערהערט; איך איהן ווערדע איך
צו איינעם גראסען פאלקע מאכען;
ער זאלל צוועלף פירסטען שטעמ
מע צייגען. (י) שרה זיינע פרויא
אבער זאלל דיר איינען זאהן גע
בעהרען, דען דוא יצחק נענען
זאללזט. (יא) מיט איהם ווערדע
איך מיינען בוך ערריכטען, אום
איהם, אויף זיינען זאמען נאך
איהם, דאז לאנד כנען, צום ער
גען בעזיטען איין צו געבען. (יב)
הירויף בעפאהל דער ערויגע דעם
אברהם, זיינען בוך אן זיינעם
פליישע צו בעאבאכטען, דאס ער
נעמליך: דאז פלייש זיינער פאר
הויט, אונד צוגלייך אללעז מאכ
זען אונטער זיינען הויזלויטען,
זארהאל הויגעבאהרנע אלז פיר
געלד ערקריפטע, בעשניידען
זאללע; (יג) אונד אין צוקונפט
זיין זיינען נאכקאממען, אללע
מאנוען צו אכט טאגע צו בעשנייד
דען; ווער אס פליישע זיינער
פארהויט ניכט בעשנייטען
וויירד, דער זאלל אריסגעראט
טעט ווערדען, שפראך דער ערויגע,

(יד)

דאס זיא איהם קינדער געבעהרע,
 דיא איך ארויף מיינעם שאאסע
 ערציהען, אונד אן קינדעו שטאט
 אן כעהמען ווילל, זא דאס איך
 דורך זיא ערבריעט ווערדע, אונד
 טהאט אלזא. (ד) אלז נון אברם
 זעכו אונד אכציג יאהר אלט וואר,
 געבאהר איהם דגר איינען זאהן,
 דען ער ישמעאל כאנטע. (ה)
 אס ענדע פאן דרייאצעהן יאהרע,
 זייט דעם דגר דען ישמעאל געבאה-
 רען האטטע, שפראך דער ערויגע
 צו אברם וויא פאלגט: (ו) דוא
 זאללזט נון ניכט לענגער אברם,
 זאנדערן אברהם הויסען, וועלכעו
 זאגען ווילל: איך מאכע דיר צום
 פאטער פילער פֿעלקער; (ז)
 ארויך דיינע פֿרויא זאללזט דוא
 ניכט מעהר שָרִי, זאנדערן שָרָה
 כענען, דען איך ווערדע דיר פֿאן
 איהר איינען זאהן געבען, אונד
 זיא זא זעעגנען, דאס זיא צו פֿעל-
 קער ווערדען, אונד אלזא איינע
 פֿירשטיק פֿיהלער כאציאנען זיין
 זאלל; (ח) אברהם פֿיהל ארויף
 זיין אנגעזוכט, לאכטע אונד
 שפראך: מעכטע נור ישמעאל
 פֿאר דיר זא לעבען, וויא עס דיר
 געפֿעללט, ערויגער!
 (ט)

וילדה לוֹ בָּנִים עַל בְּרַכִּי
 וְהָיוּ לִי לְבָנִים וְאֶבְנָה
 מִמֶּנָּה וְתַעֲשֶׂה בֵּן: (ד)
 וַיְהִי אֲבֶרָם וּבֶן שָׁמָיִם
 וְשֵׁשׁ שָׁנָה וַתֵּלֶד לוֹ הָגָר
 בֵּן וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ
 יִשְׁמָעֵאל: (ה) וַיְהִי מִקֵּץ
 שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה לִלְדַּת
 הָגָר אֶת יִשְׁמָעֵאל
 וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל אֲבֶרָם
 לֵאמֹר: (ו) לֹא יִקְרָא
 שְׁמֶךָ עוֹד אֲבֶרָם כִּי
 אֲבִרָהָם יִהְיֶה שְׁמֶךָ
 לֵאמֹר אֲבִי הַמּוֹן גּוֹיִם
 אֲתֵנָּךְ: (ז) גַּם אִשְׁתְּךָ
 שָׂרִי לֹא תִקְרָא עוֹד אֶת
 שְׁמָהּ שָׂרִי כִּי שָׂרָה
 שְׁמָהּ כִּי מִמֶּנָּה אֲתֵן לְךָ
 בֵּן וּבִרְכֻתָּהּ וְהִיתָה
 לְגוֹיִים וְשָׂרָה לְעַמִּים
 רַבִּים: (ח) וַיִּפֹּל אֲבִרָהָם
 עַל פָּנָיו וַיִּצְחַק וַיֹּאמֶר לוֹ
 יִשְׁמָעֵאל יְחִיָּה לְפָנֶיךָ
 לְטוֹב בְּעֵינֶיךָ יְיָ:
 (ט)

וְעָבְדוּהוּ וְעָנוּ אֹתוֹ
 אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: (כח)
 וְגַם אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר
 יַעֲבֹד בּוֹ דָּן אֲנֹכִי וְאַחֲרֵי
 כֵּן יֵצֵא בְּרֶכֶשׁ גָּדוֹל:
 (כט) וְדוֹר רַבִּיעִי יָשׁוּב
 הָיָה וְנָתַתִּי לוֹ אֶת
 הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ:
 (ל) וְאַתָּה רִתְּבָא אֶל
 אֲבוֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם תִּקְבֹּר
 בְּשִׁיבָה טוֹבָה:

מאן ווירד איהן פֿיהר הונדערט
 יאהרע לאנג, אלו שקלאמע בע
 האנדעלן אונד בעדריקקען; (כח)
 אבער איך ווערדע אויך הינור
 דעראוס דאז פֿאלק ריכטען, דאז
 איהן בעדריקקען ווירד, אונד אלו
 דען ואלל ער מיט גראסעם גוטע
 אויסציהען. (כט) דאז פֿירטע
 געשלעכט ואלל ווירדע הערקאמ
 מען, אונד איהם ווערדע איך
 דיווען לאנד צום ערבליכען בעזיטען
 איינגעבען; (ל) דוא אבער
 ואללוט צו דיינען פֿעטערן אין
 פֿירדען איינגעהן, אונד אין איה
 נעם גליקליכען אלטער בעגראבען ווערדען.

ן (א) וְשָׂרִי אִשָּׁת אֲבָרָם
 לֹא יָלְדָה לוֹ וְהָתֵן לוֹ אֶת
 הָגֶר הַמִּצְרִית שְׁפָחָתָהּ
 לְאִשָּׁה כִּי בַיָּמִים הָאֵלֶּם
 עוֹד נָשִׁים רַבּוֹת לָקָחוּ:
 (ב) וְהָאָמֶר שָׂרִי הִנֵּה נָא
 עֲצָרְנִי יְיָ מִלֶּדֶת וְאִישִׁי
 הוֹלֵךְ עֲרִירִי אִזּוּ אִשָּׁה
 אַחֲרַי יִקַּח לוֹ: (ג) וְעָתָה
 אֶתֵּן לוֹ שְׁפָחָתִי לְאִשָּׁה
 וְיִלְדָה

ן (א) שרי אברם'ס פֿרויא האט
 טע דעמועלבען קיין קינד געבאה
 רען, דארום גאב ויא איהם איה
 רע מצרישע מאגד הגר צור פֿרויא,
 דען דאמאלז כאם מאן נאך מעה
 רערע פֿרויען; (ב) שרי דאכטע:
 מיך האט נון גאטט פֿערשלעסען,
 דאס איך ניכט געבעהרע, מיין
 מאן מוס נון ענטוועדער קינדערלאז
 בלייבען, אדער איינע צורייטע
 פֿרויא נעהמען, (ג) איך ווילל
 איהם אלוא מיינע מאגד געבען,
 דאס

אינרעם ער איהם פֿערטרויט,
 אונד אין צופֿערזוכט אויף זיינע
 הילפֿע, מיט וועניגער מאגנשאפט,
 פֿיהר זיגרויכען קעניגען, איינע
 שלאכט ליפֿערטע; (כד) דאס
 ער נוכט צוריק שטאנד בייא דעם
 אונגלוק זיינען פֿערוואנדטען,
 אונד איהם האלף, דא ער העלף
 פֿען קאנכטע, אונד נאך דאצו
 פֿאן אללע דער בייטע פֿיר זיינע
 מידע גיכטז נאהם, ווייל עו גע
 רויבטעו גוט וואר; (כה) אללעו
 דיו געפֿיהל דעם ערויגען, אונד ער
 רעדעטע צו איהם אין איינער ער
 שיינרנג, וויא פֿאלגט: וויא הייב
 פֿארט אהנע פֿורכט אברם! איך
 ווילל איממער דיון שילד זיין,
 דיון לאהן איזט זעהר גראס.
 (כז) ער פֿיהרטע איהן אויך
 הונדריס, צייגטע איהם דיא שטער
 נע, אונד שפראך: זא צאהללאז
 זאלל דיון זאמע זיין; אויך געבע
 אויך דיר דיועו לאנד צום ערבגוט,
 אויף דיינע קינדער נאך דיר.
 (כז) דאמאלו ערויכטעטע דער
 ערויגע מיט אברם איין בינדרים,
 אונד שפראך: דיון זאמען
 זאלל איין פֿרעמדלינג זיין, אין
 איינעם לאנדע דאז נוכט איהם געהערט,

באַאָשר סָמך לָבו
 בּוֹ וּבְטוּחַ בִּישׁוּעָתוֹ נִלְחַם
 אֶת מַלְכִּים גְּבוּרִים בְּמַתִּי
 מֵעַט: (כד) וַאֲשֶׁר לֹא
 הִתְעַלֵּם מִשְׁאֲרוֹ בְּרַעְתּוֹ
 וַיִּשָּׁע לוֹ בְּאֲשֶׁר הָיָה לֹאֵל
 יָדוֹ לְהוֹשִׁיעַ וְלֹא לִקַּח
 מְאוּמָה מִכָּל הַשָּׁלָל
 לְשָׂכָר לוֹ בַּעֲמָלוֹ כִּי גָזוּל
 הָיָה: (כה) וַיֵּיטֵב כָּל
 זֶה בְּעֵינַי יְיָ וַיְדַבֵּר אֵלָיו
 בְּמַחֲזֵה לֵאמֹר אֵל תִּירָא
 אֲבָרָם אֲנֹכִי מִגֵּן לְךָ
 שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד:
 (כו) וַיּוֹצֵא אוֹתוֹ הַחוּצָה
 וַיִּרְאֵהוּ הַכּוֹכָבִים וַיֹּאמֶר
 כֹּה יִהְיֶה זֶרַעְךָ וְאֵת
 הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶתֶן לְךָ
 גְּחָלָה לְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ:
 (כז) אָז כָּרַת יְיָ אֶת
 אֲבָרָם בְּרִית לֵאמֹר גֵּר
 יִהְיֶה זֶרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לוֹ
 וְעַבְדּוּהוּ

וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵיהֶם: (יט)
 וַיְהִי יי עִם אַבְרָם וַיֵּשֶׁב
 אֶת הַמְּלָכִים וַיִּכֶם וַיֵּשֶׁב
 אֶת הַשָּׁלָל וְאֶת הַשְּׂבִי
 וְגַם אֶת לוֹט וּרְכָשׁוֹ
 הֵשִׁיב: (כ) וּמִלְכֵי צֶדֶק
 מֶלֶךְ שָׁלֵם כִּהֵן לְאֵל
 עֲלִיּוֹן עָשָׂה כְבוֹד לְאַבְרָם
 וַיּוֹצֵא לָחֶם וַיֵּיץ לוֹ
 וּלְאַנְשָׁיו וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר:
 (כא) בָּרוּךְ אַבְרָם לְאֵל
 עֲלִיּוֹן וּבָרוּךְ אֵל עֲלִיּוֹן
 אֲשֶׁר מִגֵּן צָרָה בְּיָדָהּ
 וַיִּתֵּן לוֹ מַעֲשֵׂר מִכָּל
 אֲשֶׁר הֵבִיא: (כב) גַּם
 מֶלֶךְ סֶדֶם יָצָא לִקְרַאת
 אַבְרָם וַיֵּשֶׁב לוֹ אַבְרָם
 אֶת הַשָּׁלָל וְאֶת הַשְּׂבִי
 אֲשֶׁר לָקָחוּ מֵאֹתוֹ וַיִּמָּאֵן
 לִקְחַת מִכָּל אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ
 סֶדֶם מֵאוֹמְרוֹ: (כג)
 וַיִּיטֹב בְּעֵינֵי יי אֲשֶׁר עָשָׂה
 אַבְרָם

באשר

אונר ועטצטע איהנען נאך. (יט)
 דער ערויגע וואר מיט אברם, ער
 האהלטע דא קעלוגע אויך, שלוג
 זיא, אונר בראכטע בויטע אונר
 געפֿאנגענע צוריק, אויך לוט מיט
 זיינעם גוטע בראכטע ער צוריק.
 (כ) מלכי צדק קעניג צו שלם
 פריוטער דעו העכזטען גאטטעו,
 ערצייגטע דעם אברם עהרע, לוי
 איהם אונר זיינען לויטען בראד
 אונר ווייך הערויז ברינגען, זגעגֿ
 נעטע איהן אונר שפראך: (כא)
 געזעגענטע זיין אברם דעם הייבטֿ
 טען גאטטע, אונר געלאבט זיין
 דער העכסטע גאטט! דער דיינע
 פֿינדע אין דיינער האנד געגעבען
 האט. דאגעגען גאב אברם איהם
 דען צעהנטען פֿאן אללעם וואו ער
 מיטבראכטע. (כב) אויך דער
 קעניג פֿאן סדם גינג דעם אברם
 ענטגעגען. אברם גאב איהם
 אללע בויטע אונר געפֿאנגענע צוֿ
 ריק, דא מאן איהם אבגענאממען
 האטטע, אונר וואללטע ניכט דאז
 מינדעזטע נעהמען, פֿאן אללעם
 וואו דעמזעלבען געהערטע. (כג)
 עו געפֿיהל דעם שוויגען וואו אברם
 געטהאן

אינא

(יד) אלו נון לוט'ו אונד אברמ'ו
הירטען אונטער איונאנדער, איז
בער דיא וויידע אין צאנק גערוי-
טען, טרעננטען זיא ויך פאן איונא
אנדער; (טו) לוט ערוועהלטע
ויך דען קרייז דעו ירדמ, אונד
בעזעטצטע ויך צו סדום, אברם
אבער בליב אין דעם לאנדע כנען.
(טז) אום דיוע ציוט פיהרטען,
דער קעניג פאן סדום אונד פיהר
אנדערע קעניגע, דיא מיט איהם
הילטען, קריג, מיט דעם קעניגע
פאן עולם אונד דרויא אנדערן
קעניגען, דיא מיט איהם הילטען.
(יז) דיוע פיהר קעניגע, שלוגען
יענע פינפע, פלונדערטען סדום,
גאדמען גיטער אונד געפאנגענע,
גאדמען אויך אברמ'ו ברודערזאהן
לוט אונד דעסען גוט, אונד גינגען
דאפאן. (יח) אלו אברם פער-
גאם, דאז לוט געפאנגען וווא,
פערדראס עו איהן זעהר; ער
פאסטע איין פערטוריען צו גאטט,
בערוואפנעטע ווינע געאיבטען הויז
געבאהרענען, דרויא הונדערט
אונד אכטצעהן אן דער צאהל,
אונד

חניכיו ילידי ביתו שלש מאות ושמנה עשר

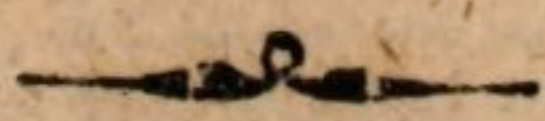
(יד) ויהי ריב בין רעי
מקנה לוט ובין רעי
מקנה אברם על דבר
המרעה ויפרדו איש
מעל אחיו: (טו) ויבחר
לו לוט את כפר הירדן
וישב בסדום ואברם ישב
בארץ כנען: (טז) בעת
הזאת נלחמו מלך
סדום וארבעה מלכים
אשר אתו את מלך
עילם ושלשה מלכים
אשר אתו: (יז) ויכו
ארבעה המלכים את
החמשה ויבזו את סדום
ויקחו את הרכש ואת
השבי וגם את לוט בן
אחי אברם ואת רכשו
לקחו וילכו: (יח) וישמע
אברם כי נשבה לוט
ויחר לו מאד וישען
באלהים וירק את

וירדף

וְאֲנָשֵׁי מִצְרַיִם רָעִים
 מְאֹד וַיִּירָא אֲבֹרָם
 וַיֹּאמֶר פֶּן יִהְרֹגוּנִי עַל
 דְּבַר אִשְׁתִּי וַיֹּאמֶר לְשָׂרֵי
 אַחֲתֵי הָיָא: (יא) וַיִּשְׁמַע
 פֶּרְעָה אֶת שְׁמֵעַ שָׂרֵי
 כִּי יָפָה הָיָא מְאֹד וַיִּקְחָהּ
 אֶל בֵּיתוֹ וּלְאֲבֹרָם נָתַן
 צֹאן וּבָקָר וַחֲמֹרִים
 וְעֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת
 וְאֶתְּוֹנוֹת וְגַמְלִים: (יב)
 וַיִּגַּע יִי אֶת פֶּרְעָה וְאֶת
 בֵּיתוֹ עַל דְּבַר שָׂרֵי וַיֵּדַע
 פֶּרְעָה כִּי אִשְׁתִּי אֲבֹרָם
 הָיָא וַיִּשְׁיבָהּ לוֹ וַיִּשְׁלַחֲם
 מִמִּצְרַיִם: (יג) וַיָּשָׁב
 אֲבֹרָם אֶרֶצָה כְּנַעַן כְּבֹד
 מְאֹד בַּמִּקְנָה בַּבָּסָף
 וּבַזָּהָב וְגַם לָלוּט הִהְלֹךְ
 אֶתוֹ הָיָה מִקְנֶה רָב וְלֹא
 הָיָה מִרְעָה לְמִקְנֵיהֶם
 וְלֹא יָכְלוּ לָשֶׁבֶת יַחְדָּיו:
 (יד)

אונר דוא לויטע צו מצרים ווארען
 גאטטלאז, דארום פֿירכטעטע
 אברם, אונר דאכטע: מאן קעננע
 טע מיך אומברונגען מיונער פֿרויא
 וועגען, אונר גאב שרי פֿיר
 זיינע שוועסטער אויו. (יא)
 אלו פרעה דורך דען רוף פֿערנאם,
 דווא שען שרי זיין, נאם ער זיין
 צו זיך אינו הויז, אונר גאב דעם
 אברם קלוינען אונר גראסען פֿיה,
 עזעל, קנעכטע אונר מעגדע, עזע
 לוינען אונר קאמעלע. (יב) דער
 ערויגע אבער שלוג דען פרעה
 אונר זיין הויז וועגען שרי, אונר
 אלו ער ערפֿוהר, דאס זיין אברמ'ס
 פֿרויא זיין, גאב ער זיין איהם
 צוריק, אונר לויס זיין אויו מצרים
 געלויטען. (יג) אברם קעהרטע
 צוריק אין דאז לאנד כנען, רייך
 אן העערדען זילבער אונר גאלד;
 אונר לוט זא גאר, דער מיט איהם
 גינג, האטטע זעהר פֿילע העערע
 דען, זא דאז איהר פֿיה נויכט גע
 נג וויירע פֿאנד, אונר זיין
 נויכט צוואממען בלייבען קאננע
 טען.

(יד)

(ה) גאֹמֵט לִיבֹטֵע דען אברם,
 ערוועהלטע איהן, ערשיהן איהם,
 אונד שפראך: געהע אריו דיונעם
 לאנדע, אריו דיונעם געבורטן
 ארטע אונד אריו דעם הויזע דיו
 נעז פֿאטערו; (ו) איך וויל
 דרך צו איונעם גראסען פֿאלקע מא
 כען, דרך זעענען אונד דיונעם נא
 מען גראס ווערדען לאסען, אונד
 אללע געשלעכטער דער ערדע זאל
 לען דורך דרך געזעענענט ווערדען.
 (ז) אברם נאם זיינע פֿרויא שרי,
 זיינע הויזלויטע אונד זיין גוש,
 אונד צאג אריו זיינעם לאנדע,
 אום אין דאז לאנד כנען צו ריווען.
 זיין ברודערזאהן לוט ריווטע מוט
 איהם. (ח) אלו אברם אין דעם
 לאנדע כנען אנקאם, ערשיהן
 איהם דער ערווע אונד שפראך:
 דיונעם זאמען ווילל איך דיווען
 לאנד איונגעבען. אברם בויעטע
 איונען אלטאר אונד לעהרטע דא
 זעלבזט אים נאמען דעז ערווענען.
 (ט) נון ענטשטאנד הונגערוזנאטה
 אים לאנדע, אונד אברם ריווטע
 הינאב נאך מצרים. (י) שרי
 וואר שען פֿאן בולדונג,

אונד

(ה) וַיֵּאָהֶב יי אֶת אַבְרָם
 וַיִּבְחַר בּוֹ וַיֵּרָא אֱלֹהִים
 וַיֹּאמֶר לְךָ לְךָ מֵאֲרֻצָּה
 וּמִמּוֹלֶדְתְּךָ וּמִבֵּית
 אָבִיךָ: (ו) וַאֲעִשֶׂה לְּגוֹי
 גָּדוֹל וְאֲבָרְכְּךָ וְאֲגְדָּלְךָ
 שְׁמִי וְנִבְרַכּוּ בְּךָ כָּל
 מְשִׁפַּחַת הָאָדָמָה: (ז)
 וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שְׂרֵי
 אִשְׁתּוֹ וְנַפְשׁוֹת בֵּיתוֹ
 וּרְכֻשׁוֹ וַיֵּצֵא מֵאֲרָצוֹ
 לָלֶכֶת אֶל אֶרֶץ כְּנָעַן
 וְלוֹט בֶּן אָחִיו הָלַךְ אִתּוֹ:
 (ח) וַיָּבֹא אַבְרָם אֶל
 אֶרֶץ כְּנָעַן וַיֵּי נִרְאָה
 אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לְזִרְעֲךָ אֶתֵּן
 אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת וַיָּבִין
 אַבְרָם מִזִּבְחַ וַיִּקְרָא שֵׁם
 בְּשֵׁם יי: (ט) וַיְהִי רָעָב
 בְּאֶרֶץ וַיֵּרֶד אַבְרָם
 מִצְרַיִם: (י) וְשְׂרֵי יִפְתָּ
 תֹאֵר

ואנשי

(תולדות ישראל בפרט:)

(געשיכטע איזראעלז אינו בעזאנדערע:)

ה (א) בַּיָּמִים הָהֵם
סָרוּ בְּנֵי הָאָדָם עוֹד
מֵאַחֲרֵי יְיָ וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם
אֱלִילִים וַיַּעֲבֹדוּ לַעֲצָבִים
וַיִּשְׁתַּחֲווּ לַשֶּׁמֶשׁ וּלְיָרֵחַ
וּלְכּוֹכְבִּים: (ב) וַיָּקָם
אִישׁ אֶחָד אֲבָרָם שְׁמוֹ
בֶּן תֵּרַח מוֹרֵעַ שֵׁם בֶּן
נֹחַ מֵאוֹר כְּשָׂדִים: (ג)
וַיִּמָּאֵם אֲבָרָם בְּדַרְכֵי
הַדּוֹר הַהוּא וּבִגְלוּלֵיהֶם
וַיַּדַּע אֵת יְיָ אֱלֹהִים אֱמֶת
וַיֵּלֶךְ בְּדַרְכָּיו: (ד)
וּרְבִים מִבְּנֵי הָאָדָם נִלְווּ
אֵלָיו וַיְלַמְּדֵם דַּעַת אֵת
יְיָ אֲשֶׁר בָּרָא כָּל לַעֲבָדוֹ:
(ה)

ה (א) אום דיוע צייט וויכען
דיא מענשען אבערמאלז הינג
טער דעם ערויגען צוריק, מאכטען
זיך געטצען, פֿערעהרטען בילדער,
אונד בעטעטען אן, זאנגע מאנד
אונד שטערנע. (ב) דא שטאנד
אויף אויך מאן, נאמענו אברם,
זאהן תרח'ז, פֿאן דען אבקעממ
לונגען דעו שם זאהן נח'ז, אויז
אורכשדים. (ג) אברם פֿער
ווארף דיא וועגע דעו דאמאליגען
ציוטאלטערז אונד איהרע קאטה
געטצען, ערקאנגטע דען וואהרען
גאטט, דען ערויגען, אונד וואנ
דעלטע אין ווינען וועגען. (ד)
פֿיהלע מענשען הילטען זיך צו
איהם, אונד ער לעהרטע ווא,
דען גאטט דער אללעו ערשאפֿען
האט, ערקענגען אונד פֿערעהרען.
(ה)

(כו) אונד ער פֿערווירטע דאָ
זעלבזט איהרע מונדארט, זא,
דאס ווא איונער דעזאנדערן מונד
ארט נובט פֿערשטעהן קאננטען,
אונד ווא אויפֿהערען מוסטען דוא
שטארט צו בויען. (כח) ווא
טרעננטען אונד צערשטרייעטען וויד
איבער דוא גאנצע ערדע, בעזעצטען
ויד אין פֿעסטע לענדער אונד אויף
אינזעלן, נאך געשלעכטערן שפראך
כען אונד פֿעלקערשאפטען. (כט)
מיט דיוער טרעננונג אונד אנהייב
פונג דער שפראכען, טראף דוא
מענשען אויך גראסעז איבעל, דען
דאדורך וואורדע דאז באנד צערש
ריססען וועלכעז ווא צוזאממען
הילט, אונד ווא וואורדען פֿרעמד
געגען איונאנדער. (ל) דיו פֿערש
אורזאכטע נמרד'ס שטאלץ אונד
העררשזוכט, צורוואפלאגען וועל
כע אים קלוינען ווא אים גראסען,
נאך איממער פֿיהל אינהויל אויף
דער ערדע פֿעראורזאכען. (לא)
היטעט אויך וואהל, מיונעזעהנע!
פֿערבאננעט דען האכמוטה אויז
אוירעם הערצען, וויד היבש דעמ:
טהיג, אונד טראכטעט ניא נאך
העררשאפט איבער אוירע נעבענמינשען.

(כו) ויכלול שם שפתם
ולא שמעו איש שפת
רעהו ויחדלו לבנות את
העיר: (כח) ויפרדו
ויפצו על פני כל הארץ
וישבו בארצות ובאיים
למשפחתם לשונותם
בגויהם: (כט) ויהי
ברבות הלשונות
והפרדם רעה רבה
נגעה את האדם כי
נתקו החבלים אשר
רבקו בם ויתנכרו איש
לרעהו: (ל) זאת עשתה
גאות נמרד ורדפו למשל
נגעים שנים מרבים
רעה בארץ בקטן ובגדול
עד היום: (לא) הזהירו
גאי בני מאד הסירו
גאות מלבכם והענו מאד
ואל תבקשו משרה על
רעיהם:

(כא) וַיִּשְׁמְרוּהוּ עַל־יְהוָה
 לְרֹאשׁ וַיַּעֲשׂוּ לוֹ מַמְלָכָה
 בְּאֶרֶץ שֹׁנַעַר וַיִּבְנֶן עָרִים
 רַבּוֹת: (כב) וַיִּגְבֶּה לְבַב
 נִמְרֹד וַיֹּאמֶר לְמַשְׁלִי בְּכָל
 בְּנֵי הָאָדָם כָּלָם אֲשֶׁר
 בְּאֶרֶץ: (כג) וַיֹּעֵץ אֶת
 אֲנָשָׁיו וַיִּבְנֶן עִיר אַחַת
 גְּדוֹלָה וּמִגְדָּל גְּבוּהָ מְאֹד:
 (כד) לְהִיזֹת לָהֶם לְשֵׁם
 עַל פְּנֵי הָאֶרֶץ לְמַעַן
 יָבֹאוּ שָׂאֵר הָאָדָם
 מִמְּקוֹמוֹתָם לְשִׁבְתָּ אִתָּם
 בְּאֶרֶצָם וְלֹא יִפְצוּ עַל פְּנֵי
 כָּל הָאֶרֶץ: (כה) וּבְנֵי
 הָאָדָם כָּלָם גַּם יַחַד
 הֻזְאוּ לוֹ לְשִׁבְתָּ עִם נִמְרֹד
 וַיַּעֲשׂוּ בְּעִיר וּבִמְגֹדָל:
 (כו) וַיֵּרַע בְּעֵינָיו יְיָ אֲשֶׁר
 יִזְמוּ לְשִׁבְתָּ יַחְדָּיו כָּלָם
 בְּאֶרֶץ אַחַת וַיִּי אֹמֵר
 וּמָלְאוּ אֶת הָאֶרֶץ:

(כז)

(כא) רען ויא זעמטען איהן
 איבער זיך צום אבערהויפט, אונד
 שטיפטעטען איהם אוין רייך אים
 לאנדע שנער, ווא ער פערשידענע
 שטעדטע ערבויעטע. (כב) נמרד
 ווארד שטאלץ, אונד וואללטע
 איבער אללע מענשען אויף ערדען
 אינוגעזאמט העררשען. (כג) ער
 בעשלאס דאהער מיט ווינען לויג
 טען, אונד בויעטע אוינע גראסע
 שטאדט, אונד אוינען ועהר האט
 הען טהורם, (כד) אים ויך דא
 דורד אוינען נאמען אויף ערדען
 צו פערשאמפֿען, דאמיט אללע
 איברוגע מענשען פֿאן איהרען
 פלעטצען צו איהנען קאממען,
 אין איהרעם לאנדע וואהנען, אונד
 ניכט צערשטרייט איבער דיא ערדע
 לעבען מעגען. (כה) אויך ווא
 רען דא מענשען אינוגעזאמט
 ענטשלאסען, מיט נמרד צוזאמ
 מען צו וואהנען; אונד ארבויעטע
 טען מיט אן דער שטאדט אונד אן
 דעם טהורמע. (כו) דעם ערויגען
 מיספֿיהל איהר פֿארנעהמען, צו
 זאממען אין אוינעם לאנדע צו
 וואהנען, דא ער אויסדריקליך
 געשפראכען „ערפֿילטעט, דא
 ערדע“ (כז)

(יד) ער (כח) ווארד דער לעצטע
 פאן דען פאריגען ציוטאלטערן
 וועלכע זעהר לאנגע לעבטען;
 (טו) פאן דויער ציוט אן אבער,
 פונג דוא לעבענז ציוט דער מענש
 שטן אן קירצער צו ווערדען, אונד
 פוהר זא פארט ביו אויף ויבענצונג
 יאהרע, וויא ויא נון איוש. (טז)
 כח' זעהנע ווארדן פרוכטבאר,
 אונד פערמעהרטען ויך אויף דער
 ערדע; אויך אללעו לעבענדע אויף
 ערדען נאם צו. (יז) עו פער-
 מעהרטע ויך אבער אויך דאז גע-
 ווילד דעו פערלדעו, אונד ריכטעטע
 שארען אן, אונטער מענשען אונד
 פיה, אונד בראכטע ויא אין גרא-
 סע נאטה. (יח) דא שטעללטע
 גאטט אויף, איונען פאן דען זעה-
 נען דעו כוש איון זאהן דעו חם,
 נאמענז נמרד, דער איון גראסער
 העלד איון דער זאגד ווארד. (יט)
 צו דיוועס זאממעלטען ויך פילע
 מענשען, דוא ער, מיט באגען
 אונד שפיו אום צו געהען, איבטע,
 מיט אוהנען אויסצאג, מיט דען
 רויסענדען טהירען קעמפסטע, אונד
 זיא אויסטויליגטע. (כ) דיווע
 וואהלטהאט וועלכע נמרד דען
 מענשען ערצויגטע, בראכטע
 איהם עהרע אונד רוהם; (כא)

(יד) דין הוא האחרון
 מדורות הראשנים
 אשר האריכו ימים
 מאד: (טו) ומעתה יהיא
 והלאה החלו ימי האדם
 להתמעט וילכו הלוח
 והתמעט עד שבעים
 כהיום הזה: (טז) ובני
 נח פרו ורבו על הארץ
 וכל חי בארץ הפריץ:
 (יז) ותרב גם חית השדה
 ותשחת באדם ובבהמה
 ותצר להם מאד: (יח)
 ויקם אלהים איש מבני
 כוש בן חם נמרד שמו
 ויהי גבור ציד מאד:
 (יט) ויהלקטו אליו רבים
 מבני האדם וילמדם
 קשת וכידן ויצא אתם
 וילחם בחירתו יער
 ויכחידם: (כ) ויהי הטוב
 ההוא אשר עשה נמרד
 לבני האדם לו לגדולה
 ולתפארת: (כא)

(ט) וְאַתֶּם בְּנֵי הַזֹּהָרִי
בְּאַבוֹתֵיכֶם אֶל תִּבְזוּ
לָהֶם וּכְבֹּדוּ אוֹתָם גַּם
בְּמִכְשָׁלָתָם כִּשְׁם וְכִיפֹת
וְהִייתֶם בְּרוּכִים כְּמוֹהֶם:
(י) אַף הִשְׁמָרוּ לָכֶם
מִשְׁכָּרֶת כִּי תִקַּח לֵב
וּמִשׁוּה אָדָם עִם בְּהֵמָה:
(יא) הֲלֹא רֵאִיתֶם
בְּאַבִּיכֶם נַח אָבִי עֲשֵׂי יִין
וְעוֹז גְּבוּרָתוֹ לֹא יָדַע
וּבְלֹא דַעַרְתָּ הַרְבֵּה
לְשִׁחֹרֶת וַיִּשְׁכַּר וַיִּבֹז
לֹא פָרִי בִטְנוֹ: (יב)
וְאַתֶּם יָדַעְתֶּם כַּח הֵיִן
יָדַעְתֶּם מַעֲשָׂהוּ וְאַחֲרִית
הַשְׁכָּרֶת הִשְׁמָרוּ לָכֶם כִּי
מְאֹד תִּגְדֹּל חַטָּאתְכֶם:
(יג) וַיְחִי נַח אַחֲרֵי הַמִּבּוֹל
שָׁלֹשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים
שָׁנָה וַיְהִי כָּל יְמֵי נַח
תִּשְׁעֵ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים
שָׁנָה וַיָּמָת: (יד)

(טא)

(ט) כִּין מִיִּנְעָ וְעַד־נַע, אִידֶר!
הִיטַעַט אִיִּךְ וּוְאֶהֱל, וּוִירְדִּיגַעַט
אִיִּרַע עֶלְטַעֶרן נִיכַט הַעֲרַאב, עַה־
רַעַט וִיָּא זַעלְבֹּזט אִין אִיֶּהֱרַעַן כְּעַה־
לַעֶרן, וּוִיָּא שֵׁם אֶרְנֶד יִפֹּת, וְאֶ
וּוֶערֶרַעַט אִידֶר גַּעזַעגַענַט וִיִּין,
וּוִיָּא וִיָּא; (י) הִיטַעַט אִיִּךְ אִיִּךְ
כְּאַר טֶרֶנְקֶעגֶהֱוִיט, וִיָּא וּוִיבַט
דִּיא כְּעֶרְנֶכַט, אֶרְנֶד מֵאכַט דַּעַן
מַעַנְשַׁעַן דַּעַם כְּיֶהֱע גִלִּיִךְ. (יא)
אִידֶר הָאבַט אֶן אִיֶּרַעַם כְּאַרְכָּאֶהֱרֶן
נַח אִיִּין בִּיִּיאַשְׁפִּיֶהֱל; עַר, אֶלֹז דַּעַר
עֶרֶשְׁטַע דַּעַר וּוִיִּין מֵאכַטַּע, קֶאֱנַכ־
טַע דַּעַסְטַעַן קֶרַאכְט גִּיכַט, עַר
טֶרַאנְק אִוִּיס אֶרְנֶוִיס עֶנְהֶוִיט מַעֶהֱר
אֶלֹז עַר טֶרֶינְקַעַן זַאֶלְלַטַּע, וּוְאַרְד
בַּעַט־רֶנְקַעַן, אֶרְנֶד כְּאַן וּוִינְעַם אִוִּיג־
גַּעַן קִינְדַּע הַעֲרַאב גַּעֲוִירְדִּיגַט;
(יב) אִידֶר אֶבַּעַר קַעַנְנַעַט דִּיא
קֶרַאכְט דַּעַן וּוִינְעַן, קַעַנְנַעַט דַּעַם:
סַעַן וּוִירְקֶונְג, אֶרְנֶד דִּיא כְּאַלְגַּע
דַּעַר טֶרֶנְקֶעגֶהֱוִיט, הִיטַעַט אִיִּךְ;
אִוִּיעַר כְּעַהֲלַעַר וּוִירְדֶּר וּוִיִּיט גֶרַעַ
סַעַר וִיִּין. (יג) כַּח לַעֲבַטַּע כַּאךְ
דַּעַר אִיבַּעֲרֶשְׁוֶע מֶמֶרְנְג דֶּרִיִּיא הֶרְנֶג־
דַּעֲרַט אֶרְנֶד כְּוֶנְכְּצִיג יֶאֱהֶרַע, וּוְאַרְד
אִיבַּעֲרֶהֱוִיפֹט כִּיִּין הֶרְנֶדַּעֲרַט אֶרְנֶד
כְּוֶנְכְּצִיג יֶאֱהֶרַע אֶלְט, אֶרְנֶד
שְׁטאַרַב, אֶרְנֶד אֶרְנֶד אֶרְנֶד (יד)

(טא)

פלאנצטע איוונען וויינבערג,
מאכטע וויין אונד טראנק פאן
דעמוזעלבען, ער ווארד טרונקען
שליף איין אונד דעקטע זיך אויף
אום צעלטע. (ד) חם וואה דיו
מיט גרינגשעטציגקייט, אונד ער
צעהלטע עז, צום שפאט איבער
ווינען פאטער, ווינען ביידען ברי
דערן אויף פרייער שטראסע, דיוע
אבער נאדמען איין טויך, גינגען
ריקלינגו מיט אבערואנדעטעם גע
זיכטע, בעדעקטען איהרען פא
טער, אונד וואהען ווינע בלעסע
ניכט. (ה) אלז גח פאם וויינע
ערואכטע אונד דיועז ערפֿוהר,
ענטבראנטע ויין צארן איבער ווי
נען וואהן חם, אונד פלוצטע איהן
וויא פאלגט: (ו) וויא איך
דורך ריך העראבגעוויירדיגעט ביי
זא זאלזט דוא דורך ווינען וואהן
העראבגעוויירדיגט ווערדען. ער
שפראך פֿערגער: פֿערפלוצט וויא
דיין וואהן כנען, ער זאלל ווינען
ברידערן איין קנעכט ויין; (ז)
שם אונד יפת ווינע זעהנע אבער
זעגענטע ער אונד שפראך: גע
לאבט וויא דער עוויגע דער גאט
דעז שם! (ח) פֿערגער שפראך ער:
וואהנע אין דען היטטען דעז שם,
קנעכט!

ויטע פֿרם ויעש יין וישת
וישכר וירדם ויתגר
בתוך האהל: (ד) וירא
חם ויבו לו ויגר הדבר
לחרפה לאביו לשני
אחיו בחוץ ויקחו שמלה
וילכו אחרנית ויסבו
פניהם ויכסו את אביהם
ולא ראו ערותו: (ה)
ויקץ נח מן היין וידע
את הדבר ויחר אפו על
חם בנו ויקללהו לאמר:
(ו) כאשר נקלתי בק בן
הקל בבנה ויאמר ארור
בנה כנען עבד יהיה
לאחיו: (ז) ואת שם
ויפרת בניו ברח לאמר
ברוך יי אלהי שם: (ח)
ויאמר יפת אלהים ליפת
וישכן באהלי שם ויהי
כנען עבד למו:

(ט)

גאטט פֿערברייטע דען יפת,
אונד כנען וויא איהנען איין
(ט)

(לו) הַחוּטָא כִּי יִפְחַד
הֵלֹא נִגַּע לִבָּבוֹ זֶה וְאַתֶּם
טַהֲרוּ לִבָּב וְלֹא תִפְחַדוּ
וְלֹא תִעַרְצוּ: (לח)
וְאָמַרְתֶּם אֵת הַיֵּשׁ
בַּתְּהִלָּה לְאֱלֹהִים לֵאמֹר
גַּם כִּי אֵלֶךְ בְּגִיא צִלְמוֹת
לֹא אִירָא רָע כִּי אַתָּה
עֹמְדִי יְהִי נָא לְבַבְכֶּם
הַתָּמִים וְשִׁישׁוּ מִשׁוֹשׁ
צַדִּיקִים כִּי יִי עִמָּכֶם
תָּמִיד:

(לו) כור דער זינדער לעבט אין
אנגסט, איהן פלאגט זיין געוויס-
סען, האלטעט דיזען כור פרייא,
איהר ווערדעט וועדער פירכטען
נאך צאגען. (לח) איהר ווער-
דעט מיט דעם פואלמיסטען זאגען
„וואללע איך אויך אים טאדען
שאטטענטהאלע, איך וואללע
אהנע פורכט; דען דוא בעגליי-
טעזט מיך“ זייד שולדלאזען הער-
צענו, גענייסט דער פראממען
פריידע, דען גאטט איזט שטעט
מיט אייך.

ך (א) וַיְהִיו בְּנֵי נֹחַ שֵׁם
חָם וַיֵּפֶת אוֹתָם הוֹלִיד
טָרָם בְּאֵל הַמִּבּוֹל וַיָּבֹאוּ
אֹתוֹ אֶל הַתִּבְּהָ וַיִּמְלְטוּ
מִן הָרָעָה וַיֵּצְאוּ אֹתוֹ:
וַיֹּלִידוּ בָנִים אַחֵר
הַמִּבּוֹל וַיְהִיו לְגוֹיִם רַבִּים
וְכָל הָאָרֶץ נוֹשְׁבָה מֵהֶם:
(ג) וַיַּעֲבֹר נֹחַ אֶת הָאָרֶץ מֵהָ
וִיטַע

ך (א) נח'ז זעהנע ווארען שם,
חם, אונד יפת. דיזע צייגטע
ער פאר דער זינדפלוט, זיא גיכ-
גען מיט איהם אין דיא ארכע,
ענטראנגען דעם אונגליק, אונד
גינגען מיט איהם ווידער הינרויז,
(ב) צייגטען קינדער נאך דער
איבערשוועממונג, וואורדען צו
פילען פֿעלקערן, אונד דיא גאנצע
ערדע ווארד פאן איהנען בעזעטצט.
(ג) נח בויטע דיא ערדע,
פֿעלאנגט

אונד פֿאר יעדעם וועלקען ציט
טערן מעגען. (לב) דיו איוט
גאטטעז וויזע: ער האט ניכט
וואהלגעפאללען אן דעז פֿלוישעז
עלענד, קוועהלט ניכט איוו הער
צענולוסט, אונד קרענקט דיא
מענשענקינדער; (לג) אללעז
אין זיינער וועלט אטהמעט פֿריי
דע, אונד צור פֿריידע איוט דער
מענש ערשאפען, נור פֿרייע ער
זיך אין גאטט, איהם זאלל ער
פֿערטרויען, שטעטז פֿראהען מו
טהעז ויין, אונד דורך זיינע לוי
דער איהם דאנקען. (לד) פֿער
טרויט איהם צו יעדער ציט, אין
איהם געניסעט זעעלענלוסט, אין
איהם מאג אייער הערץ שטעטז
פֿראלאקקען. (לה) מאכט אייך
זיינעז שרצעז ניכט אונזיררדיג,
דורך פֿורכט פֿאר געבורטען דעז
אבערגלויבעז אונד דער דומהייט.
(לו) ווארום זאלל גאטט איבער
אייך צירנען, ווען איהר דיוע
פֿירכטעט, אונד איהם ניכט פֿער
טרויט? איהם דעססען אריגען
איממער אריף אייך זעהען, אום
אייך פֿאר אללע געפֿאהר צו שיט
צען?

(לז)

למען לא יחרדו בכל
ענן אשר יעלה שמים:
(לב) כי זה דרך יי לא
אל חפץ ענוי בשר הוא
כי לא ענה מלבו ויגה
בני איש: (לג) על כל
פני הארץ נפרצה
שמחה אף כי לשמחה
עשה יי את האדם
בארץ אף ביי ישמח
לבו בו יבטח ועלו תמיד
ומשיריו יהודנו: (לד)
ביי בכל עת תבטחו ובו
תתענג נפשכם וירנן
לבבכם בכל יום: (לה)
למה תגאלו נפשכם
מהיות יי לכם למחסה
כי תיראון מילדי הבל
וכסל: (לו) ולמה
יקצוף יי עליכם כי
תיראון מאלה ולא
תבטחו ביי אשר עיניו
עליכם תמיד לשמרכם
ממחיתה: (לז)

(כו) וַיֹּאמֶר יְיָ אֵל נָח
הִנֵּה אֲנִי מְקִים אֶת
בְּרִיתִי אִתְּךָ כָּל בֶּשֶׁר לְבָלִי
יִכָּרֵת כָּל בֶּשֶׁר עוֹד מִמִּי
הַמָּבּוּל: (כז) וּלְאוֹרֵת
בְּרִיתִי זֹאת בֵּינִי וּבֵין כָּל
בֶּשֶׁר הִנֵּה אֲנִי נֹתֵן אֶת
הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר בַּעֲנָן:
(כח) וְהָיָה בַּעֲנָנִי עָנָן עַל
הָאָרֶץ וְנִרְאָתָה הַקֶּשֶׁת
בַּעֲנָן וִידַעְתֶּם כִּי זִכְרֹתִי
אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר הִקְיֵמְתִּי
בֵּינִי וּבֵין כָּל בֶּשֶׁר: (כט)
וְאַתֶּם פָּרוּ וּרְבוּ וְשָׂרְצוּ
בָאָרֶץ וּרְבוּ בָהּ: (ל)
וְעָתָה בֵּינוּ נָא חֶסֶד אֵל
כִּי מִלְּבָד אֲשֶׁר הִבְטִיחַ
לְבְנֵי אָדָם כִּי לֹא יִשְׁחִית
הַתֵּבַל עוֹד: (לא) גַּם
אֲנִי נֹתֵן לְחֹזֶק אֶת
לְבָבָם מִפֶּחַח הַתָּמִיד
לְמַעַן

דאס ויא ניכט אין שטעטער אנגסט לעבען,

(כו) פֿערנער שפראך גאטט צו
נח: איך ווילל מיט אללעם פֿלוי:
שע איין בינדניס ערריכטען, דאס
ניכט מעהר אללעו פֿלויש דורך
דאז געוועסער דער וינדפֿלוט
פֿערטיליגעט ווערע. (כז)
צום צייכען דיוועו בונדעו צווישען
מיר אונד אללעם פֿלוישע, זאלל
דער באגען אים געוועלקע זיין.
(כח) ווען איך נון וואלקען איבער
דיא ערדע פֿיהרע אונד דער באגען
אין דער וואלקע ויכטבאר ווירד,
זא ווערדעט איהר וויססען, דאס
איך מיינעו בונדעו גערענקע, דען
איך צווישען מיר אונד אללעם
פֿלוישע ערריכטעט האבע; (כט)
זייר אלזא פֿרוכטבאר אונד פֿער-
מעהרעט אייך, פֿפלאנצט אייך
פֿארט אויף דער ערדע, אונד
ווערדעט איממער מעהר אויף
דערוועלבען. (ל) בעטראכטעט
נון גאטטעו גיטע, וויא ער, און
סער דער פֿערויכרונג וועלכע ער
דען מענשען טהאט, דיא וועלט
ניכט מעהר צו פֿערדערבען, (לא)
איהנען נאך, איין צייכען גאב,
אום איהרען מוט צו שטערקען,

דאס ויא ניכט אין שטעטער אנגסט לעבען,

אויף בעפעהל דעו עוויגען אויז
דער ארכע, נאכדעם ער איין
פעללוגעו יאהר אין דערועלבען
צוגעבראכט האטטע, ער, זיינע
פֿרווא, זיינע זעהנע, דיא פֿרויען
זיינער זעהנע, אונד אללעו לע
בענדע מיט איהנען. (כא) נח
בויעטע אוינען אלטאר, בראכטע
אויף דעם זעלבען, דעם עוויגען
צו עהרען גאנצאפפער דאר, פֿאן
אללעם ריינען פֿיה אונד פֿאן אל
לעם ריינען געפֿליגעל, אונד עו
געפֿיהל דעם עוויגען. (כב) דער
עוויגע זעענענטע נח אונד זיינע
זעהנע, אונד שפראך צו איהנען:
זייד פֿרוכטבאר, פֿערמעהרעט
אויך, אונד פֿיללעט דיא ערדע.
(כג) אויער פֿורכט אונד אויער
שרעקקען זאלל זיין אויף אללעם
פֿלוישע, אללעו איבערגעבע אויך
אויך, זא וויא דאז גרינע קרויט,
(כד) נור זאללעט איהר דאז
פֿלויש מיט זיינעם טהיירישען לע
בען, נעמליך דאז בלוט, נויכט
עססען, אונד מענשענבלוט נויכט
פֿערגיסען. (כה) ווער מענשענ
בלוט פֿערגיסט, דעססען בלוט
זאלל דורך מענשען ווידער פֿערגאססען ווערדען; דען אים
עבענבילדע גאטטעו האט ער (גאטט) דען מענשען געמאכט.

מן התבה על פי יי מקץ
שנה תמימה לשבתו בה
הוא ואשרתו ובניו
ונשיהם וכל חי אתם:
(כא) ויבן נח מזבח ויעל
עליו עלות ליי מכל
הבהמה הטהורה ומכל
העוף הטהור וייטב
בעיני יי: (כב) ויברך
אלהים את נח ואת בניו
ויאמר אליהם פֿרו ורבו
ומלאו את הארץ: (כג)
ומוראכם וחתכם יהיה
על כל בשר כירק עשב
נתתי לכם את כל:
(כד) אך בשר בנפש
דמו לא תאכלו ודם אדם
לא תשפכו: (כה) שפך
דם אדם באדם דמו
ישפך כי בצלם אלהים
עשה את האדם:

(כו)

זאלל דורך מענשען ווידער פֿערגאססען ווערדען; דען אים
עבענבילדע גאטטעו האט ער (גאטט) דען מענשען געמאכט.

(כו)

וַיְהִי הַגֶּשֶׁם עַל הָאָרֶץ
 אַרְבָּעִים יוֹם וָאַרְבָּעִים
 לַיְלָה וְגַם כָּל מַעֲיָנוֹת
 הַתְּהוֹם נִבְקָעוּ: (טו)
 וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם הַלֹּךְ וַיִּגְבֹּר
 וַיִּכְסּוּ כָּל הַהָרִים אֲשֶׁר
 הָחֵת כָּל הַשָּׁמַיִם וַתֵּלֶךְ
 הַתְּבֵה עַל פְּנֵי הַמַּיִם:
 (טז) וַיָּגֹעַ כָּל בָּשָׂר אֲשֶׁר
 עַל הָאָרֶץ וַיָּשָׂא אֶת נֶחַ
 וְאֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתְּבֵה: (יז)
 וַיְהִי מִקֵּץ חֲמִשִּׁים וּמֵאָה
 יוֹם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֶחַ
 וְאֵת כָּל אֲשֶׁר אִתּוֹ: (יח)
 וַיַּעֲבֵר רוּחַ עַל הָאָרֶץ
 וַיִּשְׁכּוּ הַמַּיִם וַיִּסָּכְרוּ
 מַעֲיָנוֹת הַתְּהוֹם וְהַמַּיִם
 הִיחִלוּ לִחְסוֹר: (יט)
 וַיֵּלְכוּ הַמַּיִם הַלֹּךְ וַחֲטֹר
 וַיְהִי בְּאַחַת וָשֵׁשׁ מֵאוֹת
 שָׁנָה לַחַיִּי נֶחַ בַּשְּׂבָעָה
 וְעֶשְׂרִים יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי
 יָבֹשָׁה הָאָרֶץ: (כ) וַיֵּצֵא נֶחַ
 מִן

אונד רעגענטע זא פֿארט, פֿירצוג
 טאגע אונד פֿירצוג נעכטע, אונד
 אללע קוועללעך דער טיפֿע ערד
 בראכען, (טו) אונד דאז גע
 וועסער שטויג זא האך, דאס
 אללע בערגע אונטער דעם גאנצען
 היממעל בערעקט ווארען, אונד
 דיא ארבע אונד דער אבערפלעכע
 דעו וואססערן פֿארטיגט. (טז)
 אללעו פֿלויש אונד דער ערדע
 קאם אום; נח אונד וואז מוט
 איהם אין דער ארבע וואר, בלויב
 איבריג. (יז) אס ענדע פֿאן הונג
 דערט אונד פֿונפֿציג טאגען, גע
 דאכטע גאטט דעו נח, אונד אל
 לעו דעססען וואז בייא איהם וואר,
 (יח) לויס איינען ווינר איבער דיא
 ערדע פֿאהרען, דאס זיך דאז גע
 וועסער לעגטע, דיא קוועללעך
 דער טיפֿע זיך שלאסען, אונד דאז
 וואססער אבצונעהמען אן פֿינג.
 (יט) דאז וואססער פֿוהר פֿארט
 אב צו נעהמען, אונד אלז נח זעכו
 הונדערט אונד איין וואר אלט
 וואר, אס זיבען אונד צוואנציגס
 טען טאגע דעו צווייטען מאנאט,
 וואר דיא ערדע פֿעלליג אבגע
 טראקנעט, (כ) אונד נח גינג
 אונד

כִּי רִיךְ אֹנֶכְךָ רִיזֵן הַיּוֹז, אֹנֶכְךָ
אֲלֵלְעוּ לַעֲבֹדָנִי מִיּוֹם הַיּוֹז. (ט)
נָח בְּרִיעֻטָּה דִּיא אֲרַכֵּה, אֹנֶכְךָ אֵלֹ
זִיא פֶּרֶטִיג וּרְאָר, שְׁפִרְאֲךָ גִּאֲטֻט
צוֹ אִיהֶם: (י) גִּצְהֵה הַיְכֹוֹק,
דִּיא אֹנֶכְךָ דִּיוֹנֵעַ זַעֲהֵנֵעַ, דִּיוֹנֵעַ
פֶּרֶוֹיָא, אֹנֶכְךָ דִּיא וְיִיבֵעַר דִּיוֹנֵעַר
זַעֲהֵנֵעַ; פֶּאֶן אֲלֵלְעִם לַעֲבֹדָנִי
דִּיא רִיזֵן אִיוֹט, כִּים מִיּוֹם הַיּוֹז וִיבֵעַן
פֶּאֶר מַעֲנִכֵּעַן אֹנֶכְךָ וְיִיבֵכֵעַן,
פֶּאֶן אֲלֵלְעִם אֲבֵעַר וּרְאָז גִּיכֵט רִיזֵן
אִיוֹט, צוֹרִיָא, אִיוֹן מִאֲכֹזֵעַן אֹנֶכְךָ
אִיוֹן וְיִיבֹזֵעַן. (יא) אִיהֵר זֵאלֵ
לַעֲט מִיּוֹם אִיוֹנֵאֲנֵדֵר פֶּאֶם פֶּרֶט
דַּעֲרִבֵּעַן גַּעֲרַעֲטֵטֵעַ וְעַרְדֵּעַן, אֹנֶכְךָ
זֵאֲמַעַן אִיוֹךְ דַּעֲר עַרְדֵּעַ עַרְהֵאֲלֵ
טַעַן: (יב) אֵלֹז נָח זַעֲכֵס הִוֵּנֵ
דַּעֲרֵט יֵאֲהֵרֵעַ אֲלֵט וּרְאָר, אִם זִיא
בַּעֲנַצְהֵנִטֵּעַן טֵאֲגַע דַּעֲו צוֹרִיִּטֵּעַן
מִאֲנֵאֲטוֹ, גִּיכֵג עַר אִיוֹן דִּיא אֲרַכֵּה,
מִיּוֹם וִיוֹנֵעַן זַעֲהֵנֵעַן, וִיוֹנֵעַר פֶּרֶוֹיָא,
אֹנֶכְךָ דַּעַן פֶּרֶוֹיֵעַן וִיוֹנֵעַר זַעֲהֵנֵעַ;
(יג) אִיוֹךְ פֶּאֶן אֲלֵלְעִם לַעֲבֹדָנִי
נָאֵם עַר מִיּוֹם וִיךְ אִיוֹן דִּיא אֲרַכֵּה,
וִוִּיא אִיהֶם גִּאֲטֻט בַּעֲפֵאֲהֵלֵעַן הֵאֲטֵ
טַע, אֹנֶכְךָ גִּאֲטֻט שְׁלֵאֵס הַיְכֹוֹטֵעַר
אִיהֶם צוֹ. (יד) אֵן עֲבֵעַן דַּעֲמֹזֵעַלֵ
בַּעַן טֵאֲגַע פֶּיכֵג עֵס אֵן צוֹ רַעֲנֵנֵעַן,
אֹנֶכְךָ

אֲתָהּ וּבֵיתָהּ זָכָר חַי
אֲתָהּ: (ט) וַיִּבֶן נָח אֶת
הַתֵּבָה וַיְכַלְהָ וַיֹּאמֶר אֵלָיו
יְיָ: (י) בֹּא אֶל הַתֵּבָה
אֲתָהּ וּבְנֶיהָ וְאִשְׁתָּךְ וְנָשֵׁי
בְנֶיהָ וּמִכָּל הַחַי אֲשֶׁר
הוּא טָהוֹר קָח אִתָּךְ
שִׁבְעָה שִׁבְעָה אִישׁ
וְאִשְׁתּוֹ וּמִכָּל אֲשֶׁר לֹא
טָהוֹר הוּא שְׁנַיִם זָכָר
וְנִקְבָּה: (יא) וְנִצַּלְתֶּם
מִשַּׁחַת וּחַיִּיתֶם זֶרַע עַל
פְּנֵי הָאָרֶץ: (יב) וַיְהִי
בַשָּׁנָה שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה
לַחַיִּי נָח בִּשְׁבַעָה עָשָׂר
לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בָּא נָח אֶל
הַתֵּבָה הוּא וּבְנָיו וְאִשְׁתּוֹ
וְנָשֵׁי בְנָיו: (יג) גַּם מִכָּל
הַחַי הֵבִיא אִתּוֹ אֶל־
הַתֵּבָה כֹּאֲשֶׁר צִוָּהוּ יְיָ
וַיִּסָּגֵר יְיָ בַּעֲדָם: (יד)
כִּיּוֹם הַהוּא הִחֵל הַגִּשְׁמִם
וַיְהִי

(ג) גם גזלו וירצחו ויקחו
את נשי ריעיהם בחזקה
וכהנה רעות רבות עשו:
(ד) וירא אלהים את
הארץ והנה נשחתה
והמלא חמם ויאמר
אמחה את האדם מעל
פני האדמה וכל חי אתם
ימקו: (ה) ויהי בימים
ההם איש מבני שש בן
אדם ושמו נח וימצא
חן בעיני יי: (ו) וירא
אליו יי ויאמר הנה אני
מביא מבול מים על
הארץ לשחת כל בשר
אשר עליה כי מלאה
חמם מפניהם: (ז) ואתה
אקים את בריתי כי
אותה ראיתי צדיק לפני
בדור הזה: (ח) ואתה
עשה לך תבה קנים
תעשה אותה לשבתך
אתה
טהיילע ויא אין קאמערן אב, צו וואהנרנגען,

(ג) ויא רויבטען, מארדעטען, נא
מען דוא ווייבער איהרער נעכזטען
מיט געוואלט, אונד טהאטען
דערגלויכען בעזען מעהר. (ד)
אלו גאטט דוא ערדע אן וואה אונד
ווא פערדערבט אונד פאללער גע
וואלטטהעטיגקייט פאנד, שפראך
ער: איך ווילל דאז מענשענגע
שלעכט פאן דער ערדע הינורעג
טילליגען, אונד אללעז לעבענדע
זאלל מיט איהגען הינשווינדען.
(ה) עז וואר אבער איין מאן פאן
דען נאכקאממען דעז שש, זאהן
אדמו, גאמענז גח, דיוער פאנד
גרגסט אין דען אויגען דעז ערויגען.
(ו) דער ערויגע ערשוהן איהם
אונד שפראך: זיהע איך ברוינגע
איוינע וואססערפלוט אויף דוא
ערדע, אום אללעז פלויש אויף
דערועלבען צו פערנויכטען, דען
ווא איוט דורך ווא פאללער גע
וואלטטהעטיגקייט געווארדען; (ז)
מיט דיר אבער ווילל איך זיוינען
בונד ערריכטען, דען איך האבע
דיך פאר מיר פראם בעפונדען
אין ריוועס ציוטאלטער. (ח) מא
כע דיר נון איוינע ארכע, אונד
טהיילע ווא אין קאמערן אב, צו וואהנרנגען,

(כח) ער זאללטע אין זיך געהן,
ווינען פֿעהלער ווירדער גוט מאכען,
אונד גאטט ווירדע זיך ווירדעראום
צו איהם געוואנדט, איהם פֿער
צוהען, אונד איהן אין גנאדען
אויף גענאממען האבען; (כט)
ער טהאט עו ניכט, ווארד מיר
ריש, בעניידעטע ווינען בעססערן
ברודער, ווארד איהם זאגאר
גראם, צאנקטע מיט איהם, שלוג
איהן, אד! שלוג איהן טאדט.
(ל) וועלך אוינע מענגע לאסטער,
אללע פֿאלגען אוינען אוינצונען
פֿעהלער! האבט אכט אויף איה
רען וואנדעל, הישעט אויך פֿאר
יעדען פֿעהלער, זא ווערדעט איהר
פֿרויא פֿאן פֿערברעכען, אונד גאטט געפֿעלליג ווין.

(כח) ישוב אל לבו יתקן
את עותתו ושב יי ופנה
אליו וכפר לו וחנונו:
(כט) והוא לא בן עשה
ויהי כמרתאונן ויקנא
באחיו הטוב ממנו גם
שנאו וירב בו ויבהוהכה
ומרת: (ל) מה עול
פֿשעים כי רב עקב
הטאת אחת לכן שימו
לב על דרככם והזהרו
מחטאה והייתם נקיים
מעון וטובים בעיני יי:

ג (א) אלו דוא מענשען אויף
דער ערדע זיך פֿערמעהרטען, פֿינ
גען זיא אן, צו טהון, וואו גאטט
מיספֿעלליג וואר. (ב) זיא פֿער
פהרטען זאננע, מאנד, אונד דאז
איבריגע העער דעס היממעלן,
פֿערגאסען אבער דען גאטט, דען
פֿאנער אדם זיא לעהרטיע;

ג (א) ויהי כאשר רבו
בני האדם על הארץ
ויחלו לעשות הרע בעיני
יי: (ב) ויעברו לשמש
ולירח ולשאר צבא
השמים וישכחו אל אשר
למדם אדם אביהם:

(כג) אִי לֹא־שָׁר תִּרְעַ עֵינֶי
בָּאָדָם וַיִּקְנֶאֱנוּ הֵלֵא בֶן
עֲשֹׂה קִין וְמִהֵ הָיָה
אַחֲרֵיתוֹ וּמִי יֹאמֶר אֱהִיָּה
תַּחֲתָיו: (כד) אֶהְבּוּ בְנֵי
אָדָם כָּלֶם כִּי אֲחֵיכֶם
הֵמָּה גָּמְלוּ לָהֶם טוֹב וְלֹא
רָע וּמִצָּאתֶם חֵן בְּעֵינַי יי
הָאוֹהֵב אֶת־הָאָדָם: (כה)
הִשְׁמְרוּ לָכֶם מִכָּל חֲטָא
קָטָן וְגָדוֹל כִּי אֵין יִמְשֹׁךְ
עוֹן וְחוּטָא אַחֵר יוֹלִיד
רָשָׁע הַרְבֵּה: (כו) יְהִי
נָא קִין לָכֶם לְמוֹפֶת
חֲטָא בְּקָרְבָּנוֹ וַיִּלֶּךְ בְּקָרִי
לְקַחַת הֶבֶא בִּידוֹ
רֵאשׁוֹנָה וְלֹא־שָׁם אֶל־לֵב
לְכַבֵּד אֶת יי לְהִבְיָא
הַטּוֹב: (כז) וַיִּלֶּךְ יי גַּם
הוּא עִמּוֹ בְּקָרִי וַיָּבֹז אֶת
קָרְבָּנוֹ וְלֹא־הָיָה מִנְּחָה:
(כח)

(כג) וועהע דעם דער געגען אנדעם
רע מענשען מוסגינסטיג אונד כיו
דיש איזט! קין וואר עז, וואז
וואר דוא פאלגע? ווער וואללע
טע אן זיינער שטעללע זיין? (כד)
ליבעט דוא מענשען אללע אהנע
אונטערשיר, ווא זינד אללע איורע
ברידער; טהוט איהנען לויטער
גוטעז אונד ניאמאלו בעזעז, דא
דורך ווערדעט איהר גונסט פֿינדען
אין דען אויגען גאטטעז, דעם
פֿרוינדע דער מענשען. (כה) הוי
טעט אויך פֿאר יעדעז אונרעכט,
זא גרינג עז אויך זיין מאג. אונד
רעכט ציהט פֿערברעכען נאך זיך,
אונד אפֿט איזט אויך גראסעז
לאסטער, דוא פאלגע אוינעז קלויז
נען פֿעהלערז. (כז) נומט קין
צום בויאשמיל; ער פֿעהלטע בויא
זיינעם אפֿער, אונד נאם צופֿעל
לויג וואז איהם צו ערשט אין
הענרען קאם, בעפֿלויס זיך נוכט
גאטט צו עהרען, דאז בעסטע צו
בריינגען. (כז) גאטט פֿעהילט
זיך געגען איהן ווידער אום גלויכ
זאם צופֿעללויג, ווירדיגטע נוכט זיין
אפֿער, אונד האטטע קיינען געפֿאללען אן זיינער שפֿיווע.

(טז) אדם ציוגטע נאכהער אבער;
מאלו אוינען זעהן דער שט (ערש
זאטע) גענענט ווארדע, וועלכע
הויסען זאללטע: דיוער איוט אן
דער שטעללע דעו הבל דען קין
ערשלאגען האט. (יז) דורך איהן
ווארדע דאז מענשליכע געשלעכט
ערהאלטען, פארטגעפלאנצעט,
אונד דיא ערדע בעפעלקערט;
(יח) קין ציוגטע צוואר אויך קינ
דער, אונד הינטער לויס אוינע גרא
סע נאכקאממענשאפט, זיא ווא
רען אבער אללע זעהר שלעכט,
אונד קאמען ביזא אוינער וואססער;
פלוט זעמטליך אום, (יט) נור
דורך שט בעהילט אדם נאכקאמ
מען, אונד ווארד פאטער אללער
מענשען אויף ערדען, אונד רעסען
פרייזא דיא מוטטער אללער. (כ)
הערעטען וואהל, אונד מערקעט:
אללע מענשען האבען אוינען פא
טער אונד אוינע מוטטער, (כא)
זינד אלזא אללע זאמט ברודער,
דיא אוינאנדער ברודערליך צוגע
טהאן זיין זאללטען. (כב) וועהע
דעם דער אנדערע מענשען האכט,
אדער איהנען גאר בעזעזטהרט, ער
בעליוויגט אונד האסט זיינען
לויבליכען ברודער. (כג)

(טז) ואדם גם הוא הוליד
בן עוד ויקרא שמו שת
לאמר זה הושת תחת
הבל אשר הרגו קין:
(יז) הוא היה זרע האדם
ויפרץ וממנו נפצה כל
הארץ: (יח) כי אם
אמנה קין גם הוא הוליד
בנים וישאר זרע רב
אחריו כלם הרעו מאד
ויגועו כלם במבול: (יט)
רק בשר נשאר זרע
לאדם ויהי אדם אבי כל
האדם אשר בארץ
ואשתו היתה אם כלם:
(כ) האוינו נא מאד
ובינו כי אב אחד לכל
האדם ואם אחת: (כא)
ועתה אחים יחדיו פלמו
אשר באהבת אחים איש
ברעהו ידבקו: (כב) אוי
לאשר ישנא את האדם
ואשר ירע לו הלא את
אחיו ירע וישנא: (כג)

(י) וַיְהִי בַּהֲיוֹתָם בַּשָּׂדֶה
 יַחֲדָיו וַיִּנָּצוּ וַיָּקָם קִין וַיִּךְ
 אֶת אָחִיו אֶת הָאֵל אֶת הַבֶּל וַיָּמָת:
 (יא) וַיִּקְרָא יי אֶל קִין
 וַיֹּאמֶר מַה זֹּאת עָשִׂיתָ
 קִין וְתִשְׁפֹךְ דָּם אָחִיךָ:
 (יב) וְעַתָּה אָרוּר אַתָּה
 מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר פָּצְתָה
 אֶת פִּיהָ לִקְחָתוֹ מִיָּדְךָ
 נָע וָנָד תִּהְיֶה בָאָרֶץ:
 (יג) וַיֹּאמֶר קִין גְּדוֹל עוֹנִי
 מִנְּשֵׂא כִּי אִם תִּסְתִּיר אֶת
 פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי וְהָיִיתִי נָע
 וָנָד בָּאָרֶץ וְהָיָה כָּל מֹצְאִי
 יִהְרָגֵנִי: (יד) וַיַּחְמֹל יי
 עַל קִין וַיֹּאמֶר לָכֵן כָּל הַיּוֹגֵם
 קִין שִׁבְעָתַיִם יָקָם בּוֹ:
 (טו) וַיֵּצֵא קִין וַיִּקְחָ אֶת
 אִשְׁתּוֹ וַיֵּשֶׁב קִדְמַת עֵדֶן
 וַיֹּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת וַיִּקְרָאוּ
 אֶת הָאָרֶץ אֶרֶץ נֹד:

(טז)

(י) איונסט אלו ויא צוואממען
 אויף דעם פֿעלדע ווארען, געריי-
 טען ויא אין שטרייט, קין שטונד
 אויף, שלוג ווינען ברודער הבל,
 אונד ער שטארב. (יא) דארויף
 ריף דער ערוגע דען קין, אונד
 שפראך: וואו האסט דו גע-
 טהאן, קין! דו האסט דיונען
 ברודערן בלוט פֿערגאסען. (יב)
 וויא נון פֿערפֿלויכט פֿאן דער ערדע
 הינוועג, דו איהרען מונד אויפֿ-
 געטהאן האט, עז פֿאן דיונער
 האנד צו נעהמען; אונשטעט
 אונד פֿלויכטיג ואללוט דו ויין
 אויף דער ערדע. (יג) קין אבער
 שפראך: מיינע שטראכע איזט
 צו גראס צו ערטראגען; דען ווען
 דו ויין אנגעוויכט פֿאן מיר וועג-
 ווענדעט, אונד איך אונשטעט
 אינד פֿלויכטיג אויף דער ערדע בין,
 זא ווירד מיך יעדער אומבריינגען,
 דער מיך פֿינדעט. (יד) גאטט
 ערבארמטע ויך קינ'ו אונד
 שפראך: וואהרליך, ווער קין
 אומבריינגט! עס ווירד זיבענפֿאך
 אן איהם געראכען ווערדען. (טז)

קין גינג וועג, נאם ווינע פֿרויא מיט ויך, בעשעטצטע ויך צור
 מארגענוויטע עֶדֶן, אונד צייגטע ועהנע אונד טויכטער, דיונע
 לאנד נענטעמאן (ארץ נוד) לאנד דעו פֿלויכטלינגו. (טז)

אונד פערעכטליכזטע, דען ער וואר
 ניכט גאנץ מיט דעם ערויגען,
 אונד וויין אפפער קאם ניכט פאן
 גאנצעם הערצען; (ה) הבל היוג
 געגען (דער גאנץ אונד אויפריכט
 טיג מיט גאטט וואר) בראכטע
 פאן דען ערשטגעבאהרענען זיינען
 קלוינען פיהען, אונד פאן איהרען
 פעטטשטיקקען. (ו) גאטט וואנד
 טע ויך צו הבל (אונד ערהערטע
 איהן, אינדעם ער איין פויער
 פאם היממהל זאנדטע, וועלכע
 ויין שפיוזעאפפער פערצעהרטע,
 צום אנגענעהמען גערוך דעם ערוי-
 גען צו עהרען). (ז) צו קין אונד
 צו זיינעם שפיוזעאפפער אבער
 וואנדטע ער ויך ניכט (עו קאם
 אויך קיין פויער פאם היממעל ויין
 אפפער צו פערצעהרען) אונד דיו
 פערדראס דען קין זעהר. (ח)
 דער ערויגע אבער שפראך צו קין:
 ווארום פערדריסט דו דו? (ווי-
 דע איך ניכט אויך אן דיר וואהל-
 געפאללען האבען, ווען דו איך
 בעססערן וואלטעט). (ט) קין
 מערקטע ניכט אויף דו ווארטע
 דעו ערויגען, פוהר פארט אונ-
 רעכט צו טהון, בעניידעטע זיינען
 ברודער דעו פארצוגעו וועגען דען גאטט איהם גאב אונד האססעטע
 איהן.

והנמם כי לא היה שלם
 עם יי וקרפנו לא מתם
 לבב: (ה) והבל (השלם
 והרחמים עם יי)
 הביא מבכורות צאנו
 ומחלביהן: (ו) וישע יי
 אל הבל (ויענהו באש
 משמים אשר שלח
 לאכול את קרבנו אשה
 ריח ניהוה ליי): (ז) ואל
 קין ואל מנחתו לא שעה
 (ולא שלח אש מפרום
 לאכול את קרבנו) ויחר
 לקין מאד: (ח) ויאמר
 יי אל קין למה חרה לך
 (הלא אם תטיב את
 דרכך ורציתי בך גם
 אתה): (ט) ולא שמע
 קין אל דברי יי ויוסף
 לעשות רע ויקנא באחיו
 על דבר היתרון אשר
 שם לו יי עליו וישנאהו:

(י)

(י)

אֲשֶׁר בָּאָרֶץ אַתֶּם כְּשָׁלוֹ
וְתִמְלֵא הָאָרֶץ חֲטָאתָ:
(לֵב) הֵן כָּל הָרָעוֹת הָאֵלֶּה
עָשִׂיתָ הַתְּאוּה אֲשֶׁר־
הִמּוֹשֵׁל בְּרוּחוֹ וְכוֹבֵשׁ
תְּאוֹתָיו: (לֵב) כִּי יִהְיֶה לוֹ
אָבִיו הָרָאשׁוֹן לְמוֹפֶת
לְבָלִי תַת אֶת הַתְּאוּה
לְמִשָּׁל בּוֹ לְסוֹר מֵאַחֲרֵי
יִי כִי אִם יִשְׁמֹר מִצְוֹתַי
וְטוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים:

אויף ערדען פֿיהל מיט אוהנען,
אונד דיא ערדע ווארד פֿאללעך
זינדען. (לֵב) אלל דיזע אוהנען
פֿעראורזאכטע דיא ליסטערנהייט,
הייל דעם, דער אובער זיינע בעא
גירדע וואכט, אונד זיא אובער
ווינדעט. (לֵב) ער האבע ווינען
ערשטען אהן צום ביואשפיהל,
לאססע זיך ניכט בעהעררשען פֿאן
זיינער ליסטערנהייט, אונד ווייכע
ניכט פֿאן דעם ווייללעך דעם ערויגען;
זאנדערן בעאבאכטע זיינע געבאט
טע, אויף דאס עז איהם וואהל
געהע, צו אללען ציוטען.

ב (א) אֵלֶּה הַתּוֹלְדוֹת
אָדָם אָדָם הוֹלִיד שְׁנֵי
בָנִים שֵׁם הָאֶחָד קִין וְשֵׁם
הַשֵּׁנִי הָבֶל: (ב) וַיְהִי
הָבֶל רוֹעֵה צֹאן וְקִין הָיָה
עֹבֵד אֲדָמָה: (ג) וַיְהִי
הַיּוֹם וַיָּבִיאוּ אִישׁ מִנְחָה
לַיהוָה (כַּאֲשֶׁר רָאוּ אֲבִיהֶם
עֹשֶׂה): (ד) וַיָּבֵא קִין
מִפְּרִי הָאֲדָמָה (הַנִּמְכָּרָה
וְהַנֶּמֶס

ב (א) דיואיוט דיא געשלעכט
פֿאלגע אדם ו. אדם ציוגטע
צווייא זעהנע, דער איינע הויסקין
אונד דער אנדערע הבל. (ב) הבל
ווארד איין שאאפֿהירטע, קין
אבער ווארד איין אקקערומאן.
(ג) איינעז טאגעז בראכטען זיא
דעם ערויגען צו עהרען, יעדער איין
שפיוזעאפֿער (פֿערמוטליך) דאס
זיא זאלכעז אוהרען פֿאטער טהון
געזעהן. (ד) קין בראכטע פֿאן
דער פֿרוכטדער ערדע (דאז שלעכט
טעזטע

(כו) צו אדם אבער שפראך ער:
 ווייל דוא דיונער פֿרויא געהער
 געגעבען, אונד מיין געבאט איבער
 טרעטען האסט, זא וויא דוא
 ערדע פֿערפֿלובט אום דיונעט
 וויללען, מוט מיהועליגקייט
 ואללוט דוא דייך פֿאן איהר ער
 נעהרען, זא לאנגע דוא לעבעזט,
 (כז) אים שוויסע דיונעס אנגע:
 זיכטעז ואללוט דוא בראד עססען,
 ביו דוא צו דעם שטויבע צוריק
 קעהרעזט, פֿאן וועלכעם דוא גע:
 נאממען ביזט. (כח) דער מענש,
 שפראך דער ערויגע, האט נון
 גרעז אונד בעזעז קעננען געלערנט
 (האט אבער דוא קראפט ניכט,
 זיינע ליודענשאפט צו איבערוויג:
 דען) (בט) ער קעננטע נון אויך
 נעהמען פֿאן דעם בוים דעז לע:
 בעז, עססען, אונד (אין זיינען
 זינדען) ערויג לעבען. (ל) ער
 טריב אלזא דען מענשען אויס דעם
 גארטען, ער גינג היין מיט זיינער
 פֿרויא, בעארבייטעטע דוא ערדע,
 אונד איהנען געשאה, וויא גאטט
 געזאגט האטטע. (לא) אויך
 איהרען נאכקאממען ווארד איהר
 לאז צו טהויל; ליודען אונד

(כו) ולאדם אמר כי
 שמעת לקול אשר
 ותעבר את מצותי
 האדמה בעבורך
 תאכלנה כל ימי
 חיך:
 (כז) בועת אפק
 תאכל לחם עד
 שובך לעפר
 אשר ממנו לקחת:
 (כח) ויאמר יי
 הן האדם ידע
 טוב ורע וכלח
 אין לכבוש יצרן:
 (כט) ועתה פן
 יקח גם מעץ
 החיים ואכל
 וחי (בחטאיו)
 לעלם: (ל) ויגרש
 את האדם מן
 הגן וילך הוא
 ואשרתו ויעברו
 את האדמה ויהי
 להם כדבר יי:
 (לא) וזרעם אחריהם
 גם המה נחלו
 גורלם ועצב
 ומות הגיע
 על כל אשר בו
 רוח חיים וכל

אשר

טאד טראף אללעז וואז לעבען אין ויך האט, אללעז

אויף

(כא) וַיֵּרָא יְיָ אֱלֹהִים
וַיֹּאמֶר אָדָם מַה עָשִׂיתָ
וּתְאָכַל מִן הָעֵץ אֲשֶׁר
צִוִּיתִיךָ לֵאמֹר לֹא תֹאכַל
מִמֶּנּוּ: (כב) וַיֹּאמֶר
הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּ
עִמָּדִי הִיא נָתְנָה לִּי מִן
הָעֵץ וָאֲכַל וַתֹּאמֶר
הָאִשָּׁה הִנֵּחֶשׁ הִשְׁיֵאנִי:
(כג) וַיֹּאמֶר יְיָ אֵל הִנֵּחֶשׁ
כִּי עָשִׂיתָ וְאֵת אֲרוּרָתָהּ
מִכָּל חַיַּת הָאָרֶץ עַל
גִּחְנֹק תִּלְךָ וְעָפָר תֹּאכַל
כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ: (כד) וַאֲיִבָּהּ
אִשִּׁית בִּינָהּ וּבֵין הָאִשָּׁה
וּבֵין זֶרְעָהּ וּבֵין זֶרְעָהּ הִוא
יִשׁוּפָהּ רֹאשׁ וְאַחֶיהָ
תִּשׁוּפֶנּוּ עֵקֶב: (כה) וְאֵל
הָאִשָּׁה אָמַר אֲרִבָּהּ
עֲצֻבֹנָהּ וְהִרְנָהּ בְּעֶצֶב
תִּלְדֵּי בָנִים:

(כו)

כער שוואנגערשאפט פיהל ויין לאססען, מיט שמערצען ואללזוט
דוא קינדער געבעהרען.

(כא) נון ערשעהן איהנען
דער עוויגע, אונד שפראך:
אָדָם, וואו האוט דוא געטהאן?
דוא האסט פֿאן דעם בוימע גע-
געססען, פֿאן וועלכעם איך דיר צו
עססען פֿערבאטען האבע. (כב)
דוא פֿרויא, זאגטע אדם, וועלכע
דוא מיר געגעבען האסט, האט
מיר פֿאן דעם בוימע געגעבען,
אונד איך אס; מיד, שפראך דוא
פֿרויא, האט דוא שלאנגע פֿער-
פֿיהרט. (כג) דא שפראך דער
עוויגע צור שלאנגע, ווייל דוא
דיווע געטהאן האסט, זא ויז
פֿערפֿלוצט פֿאר אללען טהירען
דער ערדע; אויף דיוגעם בויכע
זאללזוט דוא געהן, אונד שטויב
זאללזוט דוא עססען, זא לאנגע
דוא לעבעזט; (כד) עוויגע
פֿינדערשאפט ווילל איך ויין לאססען
צווישען דיר אונד דער פֿרויא,
אונד צווישען דיוגעם אונד איה-
רעם זאמען; ער זאלל דיר דען
קאפֿף, אונד דוא איהם דוא
פֿערזע פֿערוואונדען. (כה) צור
פֿרויא שפראך ער, איך ווילל דו
נען שמערץ אונד דוא ליידען דו
מיט שמערצען ואללזוט

(כו)

וְלֹא תִבְזְשׁוּ לָתֶם
 לְבַבְכֶּם וְכָל הִי סְבִיבָם
 בְּשִׁלּוֹה וְהִשְׁקֹט: (טז)
 עַד שָׁבָא הַנְּחָשׁ הָעָרוֹם
 מִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה
 וַיִּדְבֹּר אֶל הָאִשָּׁה לֵאמֹר
 מֵעַץ הָדָעַת: (יז) וְהִמָּאן
 הָאִשָּׁה וְהִיא אָמַר לֹא אֲכַל
 כִּי אָמַר יי לֹא תֹאכְלוּ
 מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְעוּ בּוֹ פֶּן
 תָּמוּתוּן: (יח) וַיֹּאמֶר
 הַנְּחָשׁ לֹא מוֹת תָּמוּתוּן
 אֲכַל תִּהְיוּ כִּאלֹהִים יוֹדְעֵי
 טוֹב וָרָע: (יט) וַיְהִי
 כִּדְבַר הַנְּחָשׁ אֶל הָאִשָּׁה
 וְהִפְרִץ הַתְּאוֹתָהּ וְהִקָּח
 וְהִיא אֲכָלָה וְהִיא לֹא יָדָעָה
 וַיֹּאכַל גַּם הָאָדָם: (כ)
 וְהִפְקִיחָהּ עֵינֵי שְׁנֵיהֶם
 וַיִּדְעוּ כִּי עִרְמִים הֵם
 וְהִתְחַשְׁתָּם וַיִּתְּבַשְׁשׁוּ
 וַיִּתְּחַבְּאוּ בַּתּוֹךְ עֵצֵי הָגֶן:
 (כא)

(כא)

אונד שעמטען זיך נישט, אונד
 אללע טהירע דער ערדע, לעבטען
 אין אונטראכט אונד רוהע אום ווא
 הערום, (טז) ביז דיא שלאנגע,
 דאז ליסטונסטע אונטער דען טהיר
 דען, קאם, אונד דער פֿרויא צו
 רעדעטע, פֿאן דעם בויע דעם
 ערקענגטניססעס צו עססען. (יז)
 אנפֿאנגס ווייגערטע זיך דיא פֿרויא,
 אונד שפראך: איך ווערדע נישט
 עססען, דען גאט האט געשמרא
 כען: „איהר זאללעט ווערדע פֿאן
 איהם עססען נאך איהן אנרוהרען,
 זאנסט ווערדעט איהר שטערבען“
 (יח) דיא שלאנגע אבער שפראך:
 איהר ווערדעט נישט שטערבען,
 פֿיהלמעהר ווערדעט איהר, דען
 געטטליכען וועזען גלייך, גוטע
 אונד בעזע ערקענגען. (יט) אלז
 דיא שלאנגע פֿערנער דער פֿרויא
 צורעדעטע, ווארד איהרע ליס
 טערנהייט זא מעכטיג, דאס ווא
 נאם, אס, גאב איהרעם מאנגע,
 אונד ער אס גלויבפֿאלז. (כ) עז
 גינגען איהנען ביורען דיא אונגען
 ארויף, זיא מערקטען דאס ווא נאקט
 זינד, איהרע אונשולד פֿערשוואנד,
 זיא שעהמטען אונד פֿערקראכען
 עך, צווישען דיא ביימע דעם גארטענו.

וַיֵּשֶׁן וַיִּקַּח אַחֶרֶת
 מִצִּלְעוֹתָיו וַיִּבֶן אוֹתָהּ
 לְאִשָּׁה וַיְבִיאהָ אֶל הָאָדָם׃
 (יא) וַיֵּרָא אָדָם אֶת הָאִשָּׁה
 כִּי בְדָמוֹתָיו הִיא וַעֲצָמוֹ
 וּבָשָׂרוֹ וַיֹּאמֶר לְזֹאת
 יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ
 לִקְחָהּ׃ (יב) וַתִּדְבַּק
 נַפְשׁ אָדָם בְּנַפְשָׁהּ
 וַיֵּאֱהָבָהּ מֵאֹד וַיְהִי
 לְבָשָׂר אֶחָד׃ (יג) וַיִּבְרַךְ
 אֹתָם וַיֹּאמֶר פְּרוּ
 וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת הָאָרֶץ
 וּכְבִּשׁוּהָ וּרְדוּ בְּדֹגַת הַיָּם
 וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל
 רוֹמֵשׁ עַל הָאָרֶץ׃ (יד) כָּל
 עֵשֶׂב זֹרֵעַ וְרֹעַ וְכָל פֶּרִי
 עֵץ לֶכֶם יִהְיֶה לְאֹכְלָהּ
 וּלְכָל חַיַּת הָאָרֶץ נָתַתִּי
 יֶרֶק עֵשֶׂב לְאֹכְלָהּ׃
 (טו) וַיֵּשֶׁב אָדָם וְאִשְׁתּוֹ
 בְּגֵן עֵדֶן וַיְהִי שְׁנֵיהֶם
 עֲרוֹמִים וְלֹא

אונד אלו ער ענטשלאפען וואר,
 נאם ער איונע פאן ווינען ריבבען,
 בויצטע אויס דערוועלבען איונע
 פרויט, אונד בראכטע זיא צו
 איהם. (יא) אלו אדם וזא דאס
 דוא פרויט אין ווינער עהנליכקייט
 אונד איונערלויט ביון אונד פלייש
 מיט איהם זיין, דא שפראך ער:
 דיוע זאלל מעננין הויסען, דען
 זיא איוט פאם מאנע גענאממען.
 (יב) אדם הינג ווינער פרויט פאן
 נאנצער זעעלע אן, אונד לויבטע
 זיא זעהר, אונד זיא וואוירדען גלויבט
 זאם צו איונעם פליישע. (יג) דער
 ערויגע זעעגענטע זיא אויך אונד
 שפראך: זייד פרוכטבאר, פער:
 מעהרעט אויך, פיללעט דוא ערדע
 אונד בעצווינגט זיא; העררשעט
 איבער דיא פישע אים מעערע,
 איבער דאזגעפליגעלדעוהיממעלו,
 אונד איבער אללעז וואו זיך אויף
 דער ערדע רענט. (יד) אללעז
 קרויט דאז זאממען ברינגט, אונד
 אללע בוימפריכטע, זאללען פיר
 אויך צור שפיווע זיין; אללען
 טהירען דער ערדע אבער געבע איך
 גרינעז קרויטערוערק צור שפיווע.
 (טו) אדם אונד זינע פרויט

וואהנטען אים גארמען צו ערן, ביידע גינגען אין איהרער פללליגען
 אונד
 אונשולד נאקט אומהער,

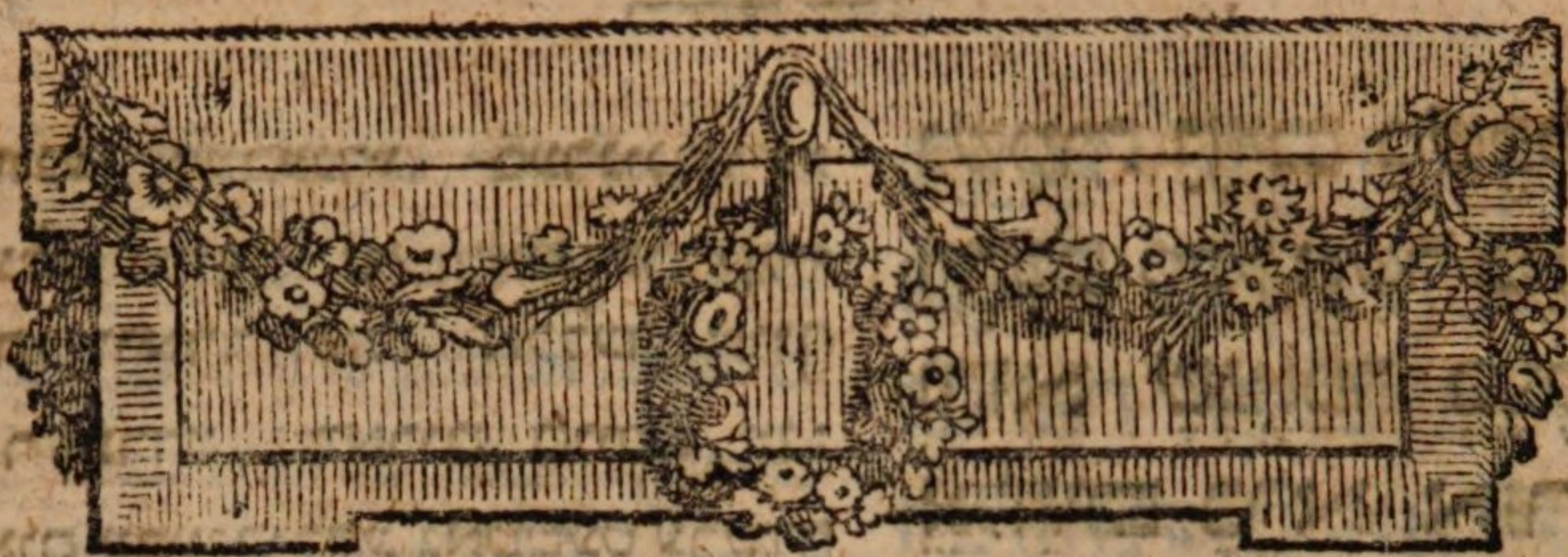
איונע לעבענדע פערניכטונגע
 זעלע איון, זא דאס ער קלוג
 גער ווארד אלז אללעז איוף
 דער ערדע, דארום הויסט עז:
 „אויס עבענבילדע גאטטעס ערשוק
 ער איהן“. (ה) אדם וואר איונע
 פאך אונד גוט, ווארטטע נוכט
 פאן בעזעם, אונד זאללטע ערויג
 לעבען. (ו) דער ערויג פאלאנצ
 טע איון יעדן איונען גארטען מיט
 בוימען, וועלכע ליבליך צום אנה
 זעהען אונד גוט צור שפיווע ווא
 רען, אונד מיטטען אים גארטען
 ווארען, דער בויס דעז לעבענז,
 אונד דער בויס דעס ערקענטיסעז
 דעס גוטען אונד בעזען. (ז) גאטט
 וועטטע אדם איון דיווען גארטען
 אונד בעפאהל איהם וויא פאלגט:
 (ח) פאן אללען בוימען דעס גאר
 טענס דארפוט דוא עסטען, נור
 פאן דעם בוימע מיטטען אים גאר
 טען דארפוט דוא נוכט עסטען; זא
 באלד דוא פאן דעמועלבען אויס
 סעסט ביוט דוא דעס טארען.
 (ט) גאטט בראכטע צו אדם אללעז
 לעבענדע איוף ערדען, ער גאב איה
 נען נאמען, אונד פאנד קוונע גע
 הילפין פיר ויך, דוא איהם עהנליך
 ווערע; (י) דא לויס גאטט איונע

בעטייבונג איוף איהן פאללען,

נשמרת חיים משכלת
 ויחכם מכל אשר בארץ
 והוא שנאמר בצלם
 אלהים ברא אורח:
 (ה) ויהי אדם ישר וטוב
 לא ידע רע למאומה וחי
 לעולם: (ו) ויטע יי
 בערן גן עצים נחמדים
 למראה וטובים למאכל
 ועץ החיים בתוך הגן
 ועץ הדעת טוב ורע:
 (ז) וישם אלהים את
 האדם בתוך הגן ויצו
 עליו לאמר: (ח) מכל
 עצי הגן תאכל רק מן
 העץ אשר בתוך הגן לא
 תאכל כי ביום אכלך
 ממנו בן מות אתה:
 (ט) ויבא אלהים אל
 האדם את כל החי אשר
 בארץ ויקרא להם שמות
 ולא מצא לו עזר כנגדו:
 (י) ויפל יי עליו תרדמה

ויישן

אונד

(הולדות האדם בכלל.)

א (א) בַּשָּׁשֶׁרֶת יָמִים
בָּרָא יי אֶת הַשָּׁמַיִם
וְכָל צְבָאֵם הַשָּׁמַיִם
וְהַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים וְאֶת
הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר בָּהָּ
בַּהֲמָה וּרְמֵשׁ וְחַיָּה
לְמִינֵהֶם: (ב) וְאֶת
הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל וְאֲשֶׁר
מִתַּחַת לָרָקִיעַ וְכָל רוֹמֵשׁ
בָּם הַדְּגִים וְהַתַּנִּינִים
אֲשֶׁר בַּיָּם וְכָל הָעוֹף
וְאֶת הָאָדָם: (ג) וַיַּעַשׂ
אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפְרָ
מִן הָאָדָמָה וַיִּקְרָא אֶת
שְׁמוֹ אָדָם: (ד) וַיִּפְחֲבוּ

(געשיכטע רעז מענשען איבערהויפט.)

א (א) אִין זעכו טאגען ערשורף
דער ערויגע, דוא הוממעל
אונד איהר גאנצעו העער, נעמ
ליך: זאננע, מאנד אונד שטערנע;
פֿערנער דוא ערדע אונד אללעז
וואז אויף איהר אויזט, אלו פֿיה,
געוויורם, אונד טהורע אללער ארט:
(ב) זאמט דעם געוועסער איבער
אונד אונטער דער אויודעהנונג,
מיט אללעם וואז ויך, אִין דעמועל
בען רעגט, אלו פֿושע אונד אללע
מעעראונגעדייער; פֿערנער אללעז
געפֿלוגעל, אונד דען מענשען. (ג)
דען מענשען מאכטע גאטט, אויז
שטויב פֿאן דער ערדע, אונד נעננ
טע איהן אָדָם (ערדענואהן) (ד) ער
בלוז איהם

אוינע

נשמת

שמו אָדָם: (ד) וַיִּפְחֲבוּ

כפר

מעשי יהוה

ח"א

מספר

גבורות אלהי ישראל ונפלאותיו

אשר עשה מיום בראו חבל עד מות יהושע .

לקוטים מספר חורח משה איש האלהים

ומשרחו בן נון :

מחבר ומתורגם

מאת

גדליהו בן הרב מו"מ משה

וצ"ל

ראש המורים לבית הספר החפשי

בק"ק

קאפענהאגן

לחועלה המחילים :

Verlegt zum Vortheil der jüdischen Freyschule
in Copenhagen

המבורג. התקס"ח

געררוקט ביזא געארג היינריך מאהנקע.

At

A. hebr. 592^e

Gedalya

~~Gedalya and heil~~
~~Sym~~

Ce 1808

Gedalyahu ben Mosheh

Sefer Ma'ase YHWH mesaper gevurot Elohe Yiśra'el le-nifla'ota' asher la'sah
mi-yom bero'o level ad mot Yehoshua

Hamburg 1808 = 5568 [jüd. Zeit]

A.hebr. 592 c

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10994888-4